Roald Dahl

ÖPTÜM SENİ

İngilizce aslından çeviren
PÜREN ÖZGÖREN

ÇAĞDAŞ DÜNYA YAZARLARI

ISBN 975-510-988-9
© Dahl Nominee Limited 1959 / Akcalı Telif Hakları Ajansı /
Can Yayınları Ltd. Şti. (1997)

Bu kitap, İstanbul'da Can Yayınları'nda dizildi,
Özal Basımevi'nde basıldı. (1999)
Cilt: ZE Ciltevi
Dizgi: Serap Kılıç

Roald Dahl
ÖPTÜM SENİ

ÖYKÜLER

İngilizce aslından çeviren
PÜREN ÖZGÖREN

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 80060 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0-212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
web sayfamız: http://www.canyayinlari.com
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Özgün adı
Kiss Kiss

ROALD DAHL'IN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
KİTAPLARI

AMCAM OSWALD / *roman*
KANCIK / *öyküler*
ÖPTÜM SENİ / *öyküler*
SENİN GİBİ BİRİ / *öyküler*
SON PERDE / *öyküler*
ŞEKER HENRY'NİN AKIL ALMAZ ÖYKÜSÜ / *öyküler*

çocuk kitapları

ÇARLİ'NİN ÇİKOLATA FABRİKASI
ÇARLİ'NİN BÜYÜK CAM ASANSÖRÜ
DEV ŞEFTALİ

Roald Dahl, 1916 yılında İngiltere, Wales'te Norveçli bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Eğitimini İngiltere'de tamamladıktan sonra Afrika'da Shell firması için çalışmaya başladı. İkinci Dünya Savaşında RAF savaş uçaklarında pilotluk yaparken, başından aldığı ağır bir darbe sonucu ordudan ayrıldı ve yazmaya başladı. *Roald Dahl*, başarılı ve tanınan çocuk kitapları yazarlarından biridir. Çocuk kitaplarının yanı sıra büyükler için yazdığı kitapları ve oyunları vardır. *Roald Dahl*, 1990 yılında 74 yaşındayken ölmüştür.

Bu kitap P.N.D. için

İÇİNDEKİLER

Pansiyoncu Kadın 11
William ile Mary 21
Gökyüzüne Çıkan Yol 48
Vaizin Zevki 61
Bayan Bixby ve Albayın Mantosu 85
Krallık Jölesi 102
Minik Balık Georgy 130
Yaratılış ve Felaket 155
Fatih Edward 162
Domuz 181
Dünya Şampiyonu 202

PANSİYONCU KADIN

Billy Weaver Londra'dan buraya öğleden sonra treniyle, Swindon'da aktarma yaptıktan sonra gelmişti; Bath'a vardığında saat akşamın dokuzu olmuş, ay istasyon girişinin tam karşısındaki evlerin üstündeki duru, yıldızlı gökyüzünde yükselmeye başlamıştı. Hava buz gibiydi; yanaklarına çarpan rüzgâr buzdan bir kılıçtan farksızdı.

"Affedersiniz," dedi, "buraya yakın, ucuz bir otel var mı acaba?"

"The Bell and Dragon'ı deneyin," dedi hamal, yolun aşağısını göstererek. "Sizi geri çevireceklerini sanmam. Dört yüz metre kadar ileride, yolun karşısında."

Billy adama teşekkür etti, bavulunu aldı; The Bell and Dragon'a kadar olan dört yüz metrelik yolu yürümeye koyuldu. Bath'a daha önce hiç gelmemişti. Burada yaşayan bir tanıdığı da yoktu. Ama şirketin Londra'da bulunan merkez bürosundaki Bay Greenslade buranın olağanüstü bir kent olduğunu söylemişti. "Kendine kalacak bir yer bul," demişti, "sonra da gidip Şube Müdürü ile görüş."

Billy on yedi yaşındaydı. Sırtında yeni, lacivert bir yağmurluk, yeni, kahverengi bir takım elbise, başında da yeni, kahverengi bir şapka vardı ve kendini çok iyi hissediyordu. Çevik adımlarla yolun aşağısına doğru ilerledi. Bugünlerde her şeyi çevik, canlı devinimlerle yapmaya çalışıyordu. Canlılık, diye düşünüyordu, bütün başarılı işadamlarının *tek* ortak noktası. Merkez Büro'daki kocabaşlar günün her ânında fazlasıyla canlı, çevikti. Akıl alır gibi değildi.

Yürüdüğü geniş caddede hiç dükkân yoktu; yolun her iki kıyısına birbirine tıpatıp benzeyen, yüksekçe binalar dizilmişti. Hepsinin de sundurması, sütunları, ön kapıya ulaşan dört-beş basamaklı girişleri vardı; bir zamanlar epeyce gösterişli evler oldukları açıkça belliydi. Ama şimdi, karanlıkta bile, Billy kapı ve pencerelerdeki ahşabın boyasının döküldüğünü, o güzelim beyaz cephelerin bakımsızlıktan kabardığını, çatladığını görebiliyordu.

Ansızın gözüne, bir giriş katının yakındaki sokak lambasının pırıl pırıl aydınlattığı penceresine yapıştırılmış olan, basılı bir ilan ilişti. Üzerinde 'ODA - KAHVALTI' yazıyordu. Duyurunun hemen altındaki vazoya ince uzun, çok güzel söğüt püsküllleri konmuştu.

Billy durdu. Biraz yaklaştı. Pencerenin iki yanından yeşil (kadifemsi bir kumaş) perdeler sarkıyordu. Söğüt püsküllleriyle nefis bir uyum içindeydi. Billy iyice yaklaştı, camdan içeriye baktı; gördüğü ilk şey, şöminede yanan parlak ateş oldu. Ateşin karşısındaki halının üzerinde küçük, şirin bir köpek yatıyordu; şu kısa bacaklı, bodur köpeklerden biriydi, dertop olmuş, burnunu karnına gömmüş, uyuyordu. Oda yarı karanlıkta görebildiği kadarıyla, zevkli eşyalarla doluydu. Kısa kuyruklu bir piyano, kocaman bir divan, bir sürü tombul koltuk; gözüne bir köşede duran kafes ilişti, içinde kocaman bir papağan vardı. Bu tür yerlerde hayvan görmek iyiye işarettir, dedi içinden; evet, geceyi geçirmek için oldukça uygun bir yere benziyordu. Burada The Bell and Dragon'dan çok daha rahat edeceği kesindi.

Öte yandan, barı olan bir otel, bir pansiyondan daha neşeli olmaz mıydı? Akşamları bira içip dart oynayabileceği, sohbet edecek bir sürü insan bulabileceği, üstelik büyük bir olasılıkla ona çok daha ucuza mal olacak bir yer. Daha önce bir otelde birkaç gece kalmış ve bundan hoşlanmıştı. Oysa bir pansiyonda hiç gecelememişti; dürüst olmak gerekirse, pansiyonlardan azıcık korkuyordu. Sırf adı bile haşlanmış lahanayla, açgözlü pansiyoncu kadınlarla ve tütsülenmiş çirozun oturma odasını kaplayan ağır kokusuyla ilintili imgeler çağrıştırıyordu.

Billy bunları düşünerek soğukta iki ya da üç dakika kadar titredikten sonra, yoluna devam etmeyi ve kararını vermeden

önce The Bell and Dragon'a bir göz atmayı kararlaştırdı. Döndü, gitmeye hazırlandı.

İşte tam o anda tuhaf bir şey oldu. Adımını atmış, pencereye sırtını dönmek üzereydi ki, gözü üzerinde 'ODA-KAHVALTI' yazan şu küçük ilana takıldı; inanılır gibi değildi, ama gözünü ondan bir türlü ayıramıyordu. ODA-KAHVALTI, ODA-KAHVALTI, ODA-KAHVALTI. Her sözcük kocaman, kapkara bir göz kesilmiş camdan ona bakıyor, onu esir alıyor, olduğu yere mıhlıyor, orada kalmaya, bu evden uzaklaşmamaya zorluyordu sanki; kendine geldiğinde pencereden uzaklaştığını, evin ön kapısına doğru ilerlediğini ayırımsadı; basamakları tırmandı, zile uzandı.

Zili çaldı. Zilin evin arka tarafındaki odalardan birinde yankılandığını duydu ve *aynı* anda (evet, aynı anda, daha elini kapının zilinden çekmesine bile kalmadan) kapı açıldı; karşısında bir kadın duruyordu.

Genellikle zili çalar, en azından yarım dakika kadar kapının açılmasını beklerdiniz. Oysa bu bayan karşısında bitivermişti; kapağı açılınca kutudan fırlayan şu yaylı kuklalar gibi. Billy zili çalmış ve kadın pat diye ortaya çıkıvermişti! Billy irkildi.

Kadın kırk beş-elli yaşlarındaydı; delikanlıyı görür görmez yüzünde sevecen, cana yakın bir gülümseme belirdi.

"*Lütfen* içeri gel," dedi, tatlılıkla. Kapıyı ardına kadar açık tutarak yana çekildi; Billy aynı anda kendini içeriye doğru bir adım atarken buldu. Kadının peşine takılıp bu eve girme isteği, daha doğrusu dürtüsü inanılmayacak kadar güçlüydü.

"Penceredeki ilanı gördüm," dedi, yürümemek için kendini tutarak.

"Evet, biliyorum."

"Boş bir odanız olup olmadığını merak ettim."

"Çoktan hazır, *seni* bekliyor tatlım," dedi kadın. Yuvarlak, pembe bir yüzü, yumuşacık mavi gözleri vardı.

"The Bell and Dragon'a doğru gidiyordum," dedi Billy. "Birden gözüme pencerenizdeki ilan çarptı."

"Sevgili oğlum," dedi kadın, "neden soğukta duruyorsun? İçeriye girsene."

"Ne kadar istiyorsunuz?"

"Gecesi beş pound altı peni; kahvaltı dahil."

İnanılmayacak kadar ucuzdu. Ödemeyi düşündüğü fiyatın yarısından bile azdı.

"Çok geldiyse," diye atıldı kadın, "azıcık inebilirim. Kahvaltıda yumurta istiyor musun? Yumurta şu ara öyle pahalı ki. Yumurtayı çıkartırsak, altı peniyi düşebilirim."

"Yo, beş pound altı peni iyidir," diye atıldı Billy. "Burada kalmak istiyorum."

"İsteyeceğini biliyordum. Hadi, gir."

Kadın aşırı tatlıydı. Hali tavrı, oğlunun Noel tatilini geçirmek için eve davet ettiği en iyi arkadaşını karşılayan bir anneyi andırıyordu. Billy şapkasını çıkardı, eşiği geçip içeriye girdi.

"Şuraya asabilirsin," dedi kadın. "Dur da paltonu çıkarmana yardım edeyim."

Holde başka palto ya da şapka yoktu. Ne bir şemsiye, ne bir baston – hiçbir şey.

"Ev *tamamen* bizim," dedi kadın, omzunun üstünden oğlana gülümseyerek; basamakları çıkmaya başlamıştı bile. "Biliyor musun, küçük yuvamda ziyaretçi kabul etme zevkini pek sık tadamıyorum."

Yaşlı kız azıcık bunamış, dedi Billy içinden. Ama geceliği beş pound altı peni olduğu sürece, kimin umurunda? "Bana pansiyonerlerin kuyrukta beklediği bir ev gibi görünüyor," dedi kibarca.

"Ah, öyle, tatlım; gerçekten öyle. Ama sorun, benim birazcık seçici ve titiz davranmam – ne demek istediğimi anlıyorsun, değil mi?"

"Ah, elbette."

"Yine de her zaman hazırlıklıyımdır. Ev gece gündüz, tepeden tırnağa hazırdır; ne olur olmaz, her an uygun, genç bir beyefendi çıkıp gelebilir, değil mi canım? Arada bir, kapıyı açıp da karşında tam anlamıyla *uygun* birini bulmanın ne büyük bir zevk olduğunu tahmin edemezsin." Merdivenin yarısına gelmişti, durdu, bir elini tırabzana dayayıp dinlendi; döndü, solgun dudaklarında geniş bir gülümsemeyle delikanlıya baktı. "Tıpkı senin gibi," diye ekledi; mavi gözler Billy'nin bedeninde ağır ağır gezindi, ayaklarına kadar indi, sonra yeniden yüzüne dikildi.

İlk kata gelince, delikanlıya şöyle dedi: "Bu kat benim."

İkinci kata çıktılar. "Bu da senin, *hepsi*. Odan şurada. Umarım beğenirsin." Billy'i ön tarafa bakan, küçük ama ferah bir odaya götürdü, içeriye girerken elektrik düğmesini çevirdi.

"Sabah güneşi doğruca odaya dolar, Bay Perkins. Soyadınız Perkins'ti, öyle değil mi?"

"Hayır," dedi oğlan. "Weaver."

"Bay Weaver. Ne hoş. Çarşafların arasına sıcak su şişesi koymuştum; havalandırmak için. Yabancı bir yatakta temiz çarşaflar ve bir sıcak su şişesi bulmak çok rahatlatıcı, değil mi, Bay Weaver? Yine de üşüyecek olursanız, hemen gaz sobasını yakıverin."

"Teşekkür ederim," dedi Billy. "Çok teşekkür ederim." Yatak örtüsünün bir ucunun yarısına kadar açılmış ve karyolanın yan tarafına sıkıştırılmış olduğunu ayrımsadı; yatak hazırdı, içine girecek olan kişiyi bekliyordu.

"Sonunda gelmene öyle sevindim ki," dedi kadın, oğlanın yüzüne içtenlikle bakarak. "Kaygılanmaya başlamıştım."

"Buna gerek yoktu," diye karşılık verdi Billy gülümseyerek. "Benim için kaygılanmanız gerekmezdi." Bavulunu iskemlenin üzerine yerleştirdi, kapağını açtı.

"Peki, ya akşam yemeği, tatlım? Buraya gelmeden önce bir şeyler yiyebildin mi?"

"Hiç aç değilim, teşekkür ederim," dedi Billy. "En iyisi bir an önce yatmalı; yarın sabah erkenden kalkıp büroya gitmem gerekiyor."

"Pekâlâ. Seni yalnız bırakayım da rahatça yerleş. Ama yatmadan önce senden bir ricam olacak. Zemin kattaki oturma odasına inip defteri imzalayabilir misin? Bunu herkes yapmak zorunda; yasalar böyle. Tam da *bu* aşamada yasalara karşı gelmek istemeyiz, değil mi?" Elini hafifçe salladı, odadan çabucak çıktı, kapıyı kapadı.

Şimdi; bu pansiyoncu kadının azıcık çatlak olması Billy'i şu kadarcık rahatsız etmiyordu. Her şey bir yana, zararsız olduğu kadar –Billy'nin bundan en küçük bir kuşkusu yoktu– kibar ve cömertti de. Savaşta bir oğlunu yitirmiş, ya da buna benzer bir şey yaşamış ve bir türlü tam anlamıyla toparlanamamış olmalıydı.

Birkaç dakika sonra, bavulunu boşaltıp ellerini yıkadıktan sonra aşağıya, zemin kata indi ve oturma odasına girdi. Pansiyoncu kadın orada değildi, ama şöminedeki ateş yanıyor, küçük köpek uyuklamayı sürdürüyordu. Oda nefis bir biçimde ılık, rahatlatıcıydı. Amma da şanslı herifim, diye düşündü, ellerini ovuşturarak. Bu, umduğundan da iyiydi.

Konuk defterini piyanonun üzerinde buldu; açıktı. Dolmakalemini çıkardı, adını, adresini yazdı. Sayfada kendisininkinden önce yalnızca iki kayıt vardı; karşısında bir kayıt defteri bulan herkesin yapacağı gibi, yazıları okumaya koyuldu. Bir tanesi Cardiff'ten Christopher Mulholland'dı, öteki de Bristol'den Gregory W. Temple.

İşte bu çok tuhaf, diye düşündü birden. Christopher Mulholland. Hiç yabancı gelmiyordu.

Bu alışılmadık adı daha önce nerede duymuş olabilirdi acaba?

Okul arkadaşlarından biri miydi? Hayır. Kız kardeşinin sayısız erkek arkadaşından biri, ya da babasının bir tanışı? Hayır, hayır, onlardan biri değildi. Gözlerini yeniden deftere dikti.

Christopher Mulholland *231, Cathedral Road, Cardiff*

Gregory W. Temple *27, Sycamore Drive, Bristol*

İşin doğrusu, bir kez daha düşününce, ikinci ad da pek yabancı gelmemişti.

"Gregory Temple," dedi yüksek sesle, belleğini araştırarak. "Christopher Mulholland?.."

"Öyle tatlı çocuklardı ki," dedi, arkasından bir ses; döndü, büyük, gümüş bir çay tepsisiyle salona giren pansiyoncu kadını gördü. Tepsiyi öne doğru uzatmıştı, oldukça da yukarıda tutuyordu; yerinde duramayan bir atın dizginleriymiş gibi.

"Her iki ad da nedense hiç yabancı gelmiyor," dedi.

"Öyle mi? Ne kadar ilginç."

"Daha önce bir yerlerde duyduğuma eminim. Buysa çok garip, öyle değil mi? Belki de gazetede okumuşumdur. Yoksa ünlü birileri mi? Demek istediğim, şu tanınmış kriket oyuncularından, futbolculardan falan olabilirler mi?"

"Ünlü mü?" dedi kadın, çay tepsisini divanın önündeki alçak sehpaya bırakırken."Yo, hayır; ünlü olduklarını hiç sanmam. Ama müthiş yakışıklıydılar; her ikisi de. İşte bundan kesinlikle eminim. Uzun boylu, genç ve yakışıklı; tıpkı senin gibi, canım."

Billy bir kez daha deftere baktı. "Şuraya bakın," dedi, tarihleri ayrımsayınca. "Son kayıtın üzerinden iki yıldan çok geçmiş."

"Öyle mi?"

"Evet, öyle. Christopher Mulholland ise ondan neredeyse bir yıl önce gelmiş – evet, *üç* yıldan çok olmuş."

"Aman Tanrım," dedi kadın, başını sallayıp tatlı tatlı gülümserken. "Hiç fark etmemişim. Zaman elimizden uçup gidiyor, öyle değil mi, Bay Wilkins?"

"Soyadım Weaver," dedi Billy. "W-e-a-v-e-r."

"Ah, elbette!" diye bağırdı kadın, divana otururken. "Ne kadar aptalım. Özür dilerim. Bir kulağımdan giriyor, ötekinden çıkıyor. İşte ben böyleyim, Bay Weaver."

"Bütün bunlarda gerçekten tuhaf bir yan var; siz de öyle düşünmüyor musunuz?"

"Hayır, canım. Düşünmüyorum."

"Eh, bakın – bu iki ad, yani Mulholland ile Temple; onları ayrı ayrı anımsıyorum, tamam, öte yandan, bana şöyle ya da böyle birbirleriyle ilintiliymiş gibi geliyor. Sanki ikisi de aynı alanda ünlenmiş bir çift gibi... Ne demek istediğimi anlıyor musunuz? Dempsey ile Tunney, ya da Churchill ile Roosevelt gibi..."

"Pek hoş," dedi kadın. "Ama şimdi buraya gel ve yanıma otur, tatlım; yatmadan önce sana bir fincan çayla zencefilli bir kurabiye ikram etmek istiyorum."

"Zahmet etmeseydiniz," dedi Billy. "Sizi yormak istemezdim." Piyanonun yanında ayakta duruyor, çaydanlıkla, fincanlarla uğraşan kadını izliyordu. Kadının küçük, beyaz, hamarat elleri ve kırmızı tırnakları olduğunu ayrımsadı.

"Bu adları gazetede gördüğüme hiç kuşkum yok," dedi Billy. "Biraz daha düşünsem çıkartacağım, eminim."

Hiçbir şey, insanı belleğinin sınırlarının dışında bu biçimde gezinip duran bir şey kadar rahatsız edemezdi. Billy vazgeçmekten nefret ederdi.

"Hey, bir dakika... Durun biraz. Mulholland... Christopher Mulholland... Batıyı yürüyerek dolaşan şu Etonlı çocuğun adı değil miydi bu? Sonra, birden..."

"Süt?" diye sordu kadın. "Şeker?"

"Evet, lütfen. Sonra, oğlan ansızın..."

"Etonlı çocuk mu?" dedi kadın. "Ah, hayır canım, bu doğru olamaz, çünkü *benim* Mulholland'ım buraya geldiğinde Etonlı bir okul çocuğu değildi. Cambridge'de okuyordu ve mezun olmasına bir yıl kalmıştı. Hadi buraya gel, yanıma otur ve şu güzelim ateşin karşısında ısın. Çayın hazır, seni bekliyor." Eliyle yanındaki mindere pat pat vurdu; gülümseyerek Billy'e bakıyor, yanına gelmesini bekliyordu.

Billy ona doğru yavaşça ilerledi, divanın ucuna ilişti. Kadın çay fincanını onun önüne, sehpanın üzerine bıraktı.

"*İşte* oldu," dedi kadın. "Burası ne kadar sevimli ve sıcak, değil mi?"

Billy çayını yudumlamaya başladı. Kadın da öyle. Yarım dakika kadar ikisi de konuşmadı. Ama Billy kadının ona baktığını biliyordu. Kadının bedeninin üst kısmı ona dönüktü; gözlerini yüzünde hissediyor, çay fincanının üstünden kendisini süzdüğünü biliyordu. Arada bir, burnuna kadının kişiliğinden yayılıyormuşa benzeyen, özel, alışılmadık bir koku çarpıyordu. Tatsız bir koku değildi, Billy'e – emin değildi, hayır neyi çağrıştırdığını çıkartamıyordu. Ceviz turşusu? Yeni deri? Yoksa bir hastanenin koridorları mı?

"Bay Mulholland çaya bayılırdı," dedi kadın sonunda. "Hayatımda onun kadar çok çay içenini görmemiştim; ah, tatlı, biricik Bay Mulholland."

"Buradan çabuk ayrıldı sanırım," dedi Billy. Kafası hâlâ şu iki adla meşguldü. Onlara gazetede rastladığından artık emindi – başlıklarda.

"Ayrılmak mı?" dedi kadın, kaşlarını kaldırarak. "Ama sevgili oğlum, o buradan hiç ayrılmadı ki. Hâlâ burada. Bay Temple de öyle. Şu anda üçüncü kattalar; her ikisi de."

Billy fincanını ağır ağır sehpanın üzerine bıraktı, gözlerini pansiyoncu kadına dikti. Kadın ona gülümsedi, o beyaz ellerinden birini delikanlının dizine koydu, rahatlatmak istercesine hafif hafif vurdu. "Kaç yaşındasın, bir tanem?"

"On yedi."

"On yedi mi?" diye haykırdı. "Ah, kusursuz bir yaş! Bay Mulholland da on yedisindeydi. Ama o senden biraz daha kısaydı, yanılmıyorsam; dişleri de *bu* kadar beyaz değildi. Harika dişleriniz var, Bay Weaver; bunu biliyor muydunuz?"

"Görünüşe aldanmayın," dedi Billy. "Arka tarafta bir sürü dolgu var."

Kadın ona aldırmadı, sözünü sürdürdü: "Bay Temple biraz daha büyüktü. Aslında yirmi sekiz yaşındaydı. Ama hiç göstermiyordu; kendisi söylemeseydi asla tahmin edemezdim. Bedeninde en küçük bir *kusur* yoktu."

"Ne yoktu?" diye sordu Billy.

"Cildi bir bebeğinki kadar pürüzsüzdü."

Bir sessizlik oldu. Billy fincanını aldı, bir yudum çay içti, sonra fincanı yavaşça tabağına bıraktı. Kadının bir şeyler söylemesini bekledi, ama kadın yine suskunlaşmıştı. Billy odanın karşı köşesine bakarak, alt dudağını dişleyerek orada öylece oturdu.

"Şu papağan," dedi sonunda. "Biliyor musunuz? Onu camdan ilk gördüğüm zaman, canlı sanmıştım. Evet, canlı olduğuna yemin edebilirdim."

"Ne yazık ki, artık değil."

"Çok ustaca doldurulmuş. Kesinlikle ölüye benzemiyor. Kim doldurdu onu?"

"Ben."

"*Siz* mi?"

"Elbette," dedi kadın. "Küçük Basil'imi gördün mü?" Başını, şöminenin karşısına rahatça kıvrılmış olan küçük köpeğe doğru salladı. Billy köpeğe baktı. Ve birden, hayvanın ilk gördüğü andan beri hiç kıpırdamadığını ayrımsadı; en az papağan kadar suskun ve kıpırtısızdı. Elini uzattı, yavaşça sırtına dokundu. Sırt sert ve soğuktu, tüyleri parmaklarıyla aralayınca alttaki deriyi gördü – grimsi-siyah, kuru, hiç bozulmamış.

"Aman Tanrım," dedi. "Büyüleyici bir şey." Hayranlık dolu gözlerini yanında oturan kadına çevirdi. "Bunu başarmak için epeyce uğraşmış olmalısınız."

"Hiç de değil," dedi kadın. "*Bütün* hayvancıklarımı öldükleri zaman kendi ellerimle doldururum. Bir çay daha ister misin?"

"Hayır, teşekkür ederim," dedi Billy. Çayda belli belirsiz bir acıbadem kokusu vardı; Billy bademi aman aman sevmezdi.

"Defteri imzaladın, değil mi?"

"Ah, evet."

"Güzel. Çünkü daha sonra, adını unuttuğum zaman, hemen aşağıya inip bakabilirim. Bunu neredeyse her gün yapıyorum... Bay Mulholland ve Bay... Bay... şey için..."

"Temple," dedi Billy. "Gregory Temple. Sorduğum için bağışlayın, ama son iki-üç yıldır onlardan başka *hiç* gelen olmadı mı?"

Çay fincanı hâlâ elindeydi; başını sola doğru hafifçe çevirdi, gözucuyla delikanlıyı süzdü; yüzünü o küçük, tatlı tebessümlerinden biri kapladı.

"Hayır, canım," dedi. "Bir tek sen."

WILLIAM İLE MARY

William Pearl öldükten sonra geride fazla bir para bırakmadı; vasiyetnamesi oldukça yalındı. Akrabalarına ayırdığı birkaç küçük bağışın dışında, neyi var neyi yok karısına bırakmıştı.

Bayan Pearl vasiyetnameyi hukuk müşavirinin bürosunda açtı; işleri bitince dul kadın ayağa kalktı, gitmeye hazırlandı. İşte müşavir tam o anda masasının üzerindeki dosyalardan birini açtı, içinden çıkardığı mühürlü zarfı müvekkiline uzattı.

"Bunu size vermem istendi," dedi. "Kocanız bunu bize vefatından kısa bir süre önce göndermişti." Müşavir solgun ve ciddiydi; başını dul bir bayana duyduğu saygı nedeniyle hafifçe yana eğiyor, konuşurken yere bakıyordu. "Görünüşe bakılırsa, özel bir şey, Bayan Pearl. Eve götürmek ve yalnızken okumak isteyeceğinize eminim."

Bayan Pearl zarfı aldı, caddeye çıktı. Kaldırımda bir an durakladı, zarfı parmaklarıyla yokladı. William'dan bir veda mektubu? Büyük bir olasılıkla, evet. Resmi bir mektup. Resmi olmak zorundaydı – katı ve resmi. William başka türlü davranmayı beceremezdi ki. Yaşamı boyunca tek bir gayriresmi davranışta bulunmamıştı.

Sevgili Mary, bu dünyadan ayrılmamın seni çok fazla üzmesine izin vermeyeceğine inanıyorum – birlikteliğimiz boyunca seni kusursuzca yönlendiren yönergelerime uymayı sürdüreceğine de. Her zaman dikkatli ve soğukkanlı davran. Para konusunda tutumlu ol. Kesinlikle yapmaman gereken şeyleri biliyorsun... vesaire... vesaire.

Tipik bir William mektubu işte.

Yoksa, son dakika nihayet çözülüp karısına güzel bir şeyler mi yazmıştı? Belki de çok içten, sevecen bir ileti, bir tür aşk mektubu, yaşamının otuz yılını ona adayan, milyonlarca gömleğini ütüleyen, milyonlarca yemeğini pişiren, yatağı milyonlarca kez düzelten bir kadına sıcacık bir teşekkür notuydu; kadının defalarca, defalarca okumak isteyeceği, tuvalet masasının üzerindeki mücevher kutusunda saklayacağı ve günde en az bir kez çıkarıp bakmak isteyeceği bir not.

Ölmek üzere olan bir insanın neler yapabileceği asla bilinmez, dedi Bayan Pearl kendi kendine; sonra zarfı kolunun altına sıkıştırdı, hızla yürümeye başladı.

Eve ön kapıdan girdi, doğruca oturma odasına seğirtti, divana oturdu; paltosunu da şapkasını da çıkartmamıştı. Sonra zarfı açtı, içindekileri çıkardı. En az on beş-yirmi sayfa beyaz, çizgili kâğıt ortadan ikiye katlanmış, sol üst köşeden bir ataşla tutturulmuştu. Sayfalar çok iyi tanıdığı o küçük, düzgün, hafif eğik yazıyla doluydu; mektubun uzunluğu, yazılışındaki özen ve ciddilik, sıradan bir mektubu hiç mi hiç andırmayan giriş bölümü Bayan Pearl'ü fena halde meraklandırmıştı.

Gözlerini başka yöne çevirdi. Bir sigara yaktı. Bir nefes çekti, sonra sigarayı kül tablasına bıraktı.

Eğer bu kuşkulanmaya başladığım şeyse, dedi içinden, onu okumak istemiyorum.

Peki ama, insan bir ölüden gelen bir mektubu okumamamazlık edebilir mi?

Evet.

Eh...

William'ın, şöminenin öteki yanında duran boş koltuğuna baktı. Büyük, kahverengi, deri bir koltuktu; adamın kalçasının ağırlığını yıllarca taşıyan minder biraz çökmüştü. Daha yukarıda, başını yasladığı yerde koyu renk, oval bir leke vardı. Kocası bu koltukta oturup kitap okurdu, kendisi de onun karşısındaki divana yerleşir, düğmeleri diker, çorapları onarır, ya da kocasının ceketlerinden birinin dirseğine yama yapardı; William arada bir başını kitaptan kaldırır, dikkatli ama bir şeyler hesaplıyormuş gibi, alabildiğine yabancılaşmış gözlerini ona dikerdi. Bayan Pearl bu gözlerden oldu bitti hoşlanmamıştı. Buz mavisi, soğuk, küçük, birbirine oldukça yakın gözlerdi; eleştiriyle dolu

iki derin çizgi gözbebeklerini ikiye bölerdi. Bu gözler bütün yaşamı boyunca izlemişti onu. Şu anda bile, bir haftadır evde yalnız olmasına karşın, bazen o gözlerin hâlâ buralarda olduğu, onu izlediği, kapı eşiklerinden, boş koltuklardan, geceleri camın dışından onu gözlediği duygusuna kapılıyordu.

Yavaşça çantasına uzandı, gözlüğünü çıkardı, taktı. Sonra, sayfaları, arkasındaki camdan giren akşamüstü ışığına doğru kaldırarak okumaya başladı:

Bu mektup, sevgili Mary, yalnızca senin için. Ölümümden hemen sonra sana ulaştırılacak.

Bunca sayfayı görünce sakın paniğe kapılma. Bütün bunları yazmamın nedeni, Landy'nin bana yapacağı şeyi, bunu neden kabul ettiğimi, onun kuramlarını ve beklentilerini ayrıntılı bir biçimde açıklamak. Sen benim karımsın; bütün bunları bilmeye hakkın var. Aslında, bilmek *zorundasın*. Son birkaç gün sana Landy konusunu açmak için elimden geleni yaptım, ama sen beni dinlemeyi reddettin. Buysa, sana da dediğim gibi, hem aptalca, hem de bencilce bir tutumdu. Bu tavrının bilgisizlikten kaynaklandığı açık; ancak gerçekleri öğrendiğin an fikrini değiştireceğinden eminim. Artık yanında olmadığıma göre, senin de çok daha salim bir kafayla düşünmeye başladığını varsayarak bu sayfalardan yükselen sesime kulak vereceğini umuyorum. Sana yemin ederim, öykümü okuyup bitirdikten sonra, başlarda duyduğun hoşnutsuzluk silinecek, yerini coşku alacaktır. Biraz daha ileriye gidecek ve yaptığım şeyi okuyunca benimle gururlanacağını bile öne süreceğim.

Mektuptaki soğuk, mesafeli anlatım biçimi için beni bağışlamanı istiyorum; mesajımı sana açıkça iletebilmemin tek yolu buydu. Zamanımın hızla dolduğu bugünlerde insana özgü her türlü duygusallıkla dolup taşmam son derece doğal. Her geçen gün, özellikle akşamları daha da duygusallaşıyor, hüzünleniyorum; kendimi denetlemediğim sürece duygularım taşıp bu sayfaları boğabilir.

Örneğin, içimden seninle, bunca yıldır bana ne kadar doyurucu bir eş olduğunla ilgili bir şeyler yazmak geliyor; bunun üzerine kendime daha zamanım olduğunu söylüyorum, henüz

yeterli gücüm de olduğuna göre, o mektubu da mutlaka yazacağım.

İçimde büyük bir arzu daha var: Son on yedi yılımı geçirdiğim Oxford'a ilişkin bir şeyler söylemek, ne kadar olağanüstü bir yer olduğunu, böyle bir yerde yaşamanın, çalışmanın benim için ne kadar anlamlı olduğunu dile getirmek. Bütün sevdiğim şeyler, yerler şimdi bir araya toplandı, bu iç karartıcı yatak odasında üstüme üstüme geliyor. Hepsi de her zamanki kadar güzel ve göz alıcı; bugün onları nedense çok daha duru bir biçimde görebiliyorum. Worcester Koleji'nin bahçesindeki gölün kıyısını izleyen, Lovelace'in yürüdüğü patika. Pembroke'daki geçit. Magdalen Kulesi'nden kentin batısına bakınca görünen manzara. Christchurch'deki görkemli bina. St. John'daki küçük, kayalık bahçe; orada –çok ender bulunan, nefis C. Waldsteiniana da içinde olmak üzere– bir düzineden fazla çançiçeği cinsi saymıştım. Hey, ne demek istediğimi görüyor musun? Daha anlatmaya bile başlamadan tuzağa düşüverdim işte. Pekâlâ; artık başlıyorum: Dinle canım, bu satırları çok yavaş, anlamanı güçleştirecek duygulara, endişeye, hoşnutsuzluğa kapılmaksızın, ağır ağır okumanı istiyorum. Lütfen bana söz ver; acele etmeyecek, soğukkanlılıkla, sabırla, sonuna kadar okuyacaksın.

Beni yaşamımın tam ortasında, ansızın yakalayan hastalığı bütün ayrıntılarıyla biliyorsun. Bunlarla zaman yitirmeyeceğim; yalnızca doktora daha erken gitmemekle büyük bir aptallık yaptığımı itiraf etmekle yetineceğim. Kanser, modern ilaçların sağaltmayı başaramadığı birkaç hastalıktan biri. Hastalık fazlaca yayılmamışsa hasta ameliyat edilebiliyor, ancak benim durumumda, geç kalmanın yanı sıra illetin gelip pankreasıma yapışması ve hem ameliyatı, hem de düzelmeyi olanaksız kılması gerçekten şanssızlık.

İşte, bir ile altı ay arasında ömrü kalmış, morali her geçen saat biraz daha bozulan biriyken, birden karşımda Landy'i buldum.

Altı hafta önceydi; bir salı sabahı, oldukça erken bir saatte, senin ziyaret saatinden çok önce odama girdi; onu gördüğüm an bir tuhaflık olduğunu anladım. İçeriye öteki ziyaretçilerim gibi yüzünde budalaca ve utanmış bir anlamla, ne söyleyeceğini bilemez bir halde, parmakuçlarına başarak, usulca süzülmemişti.

Odaya güçlü adımlarla, gülümseyerek daldı, doğruca yatağın yanına geldi, orada öylece dikilip parlak, ışıl ışıl gözlerle yüzüme baktı. Sonra, şöyle dedi: "William, oğlum; bu gerçekten harika. Sen tam aradığım adamsın!"

Burada bir açıklama yapmak zorundayım; John Landy evimize hiç gelmemiş olmasına, seninle neredeyse hiç karşılaşmamış olmasına karşın, yaklaşık dokuz yıldır çok iyi dostumdu. Tamam, ben öncelikle bir felsefe öğretmeniyim, ama son zamanlarda senin de bildiğin gibi ruhbilimle epeyce haşır neşir oldum. Dolayısıyla, Landy ile ilgi alanlarımız az çok örtüştü. Olağanüstü bir beyin cerrahıdır; en iyilerinden biri; son zamanlarda bazı çalışmalarının (özellikle çeşitli ruh hastalıklarında uygulanan ve ön-alın çatkısından beynin bir bölümünün çıkarıldığı ameliyatların) sonuçlarını incelememe izin veriyordu. Dolayısıyla, o salı sabahı erkenden odama daldığında, birbirimize kesinlikle yabancı değildik.

"Dinle," dedi, yatağın yanına bir iskemle çekerken. "Birkaç hafta sonra ölmüş olacaksın. Öyle değil mi?"

Soru Landy'den gelince, kulağa hiç de kaba gelmiyordu. Yasak konuya değinecek kadar yürekli bir ziyaretçiyle karşılaşmak, bir bakıma rahatlatıcıydı da.

"Ömrün burada, bu odada sona erecek; sonra seni alıp götürecek ve yakacaklar."

"Hayır, gömecekler," dedim.

"Bu daha da kötü. Peki, ya sonra? Cennete gideceğine inanıyor musun?"

"Bundan kuşkuluyum," dedim. "Ama yine de, buna inanmak beni rahatlatıyor."

"Belki de cehenneme, ha?"

"Beni oraya göndermek için geçerli bir nedenleri olup olmadığını bilmiyorum"

"Asla da bilemeyeceksin, sevgili William."

"Bütün bunların anlamı ne?" diye sordum.

"Dinle," dedi; beni dikkatle gözlediğini görebiliyordum. "Bana sorarsan, öldükten sonra kendinden bir daha haber alabileceğini hiç sanmam – tabii eğer..." Durakladı, gülümsedi, bana doğru eğildi: "... tabii eğer, kendini benim ellerime teslim ede-

cek kadar akıllıysan, o başka. Evet, önerimi duymak ister misin?"

Bana bakış, beni inceleyiş biçimini, beni bir tür garip, gizemli açlıkla ölçüp biçişini görseydin, az önce satın aldığı ve paketlenmesini beklediği, birinci sınıf bir bonfile olduğumu sanırdın.

"Ben çok ciddiyim, William. Ne dersin, önerimi duymak ister misin?"

"Neden söz ettiğini anlamıyorum."

"Dinlersen açıklarım. Beni dinleyecek misin?"

"Pekâlâ, anlat bakalım. Seni dinlemekle bir şey kaybedeceğimi sanmam."

"Tam tersine, çok şey kazanabilirsin – özellikle *ölümünden sonra*."

Bu sözleri duyunca, havaya sıçramamı bekliyordu herhalde; bense nedenini bilmiyorum, ama buna hazırdım. Yüzüne, çenesinin üst, sol yanındaki azıdişindeki altın kaplamayı her seferinde gözler önüne seren o yumuşak, beyaz gülümsemesine bakarak sakin sakin yatmayı sürdürdüm.

"Sana birkaç yıldır üzerinde çalıştığım bir şeyden söz etmek istiyorum, William. Hastanede bana yardım eden bir-iki kişi vardı, özellikle Morrison; laboratuvarda hayvanlar üzerinde yaptığımız bir dizi deneyi başarıyla tamamladık. Artık bunu bir insanda deneme aşamasına geldim. Çok büyük bir fikir; kulağa biraz aşırı, biraz zorlama gelebilir, ama bir cerrahın bakış açısından, şöyle ya da böyle uygulanabilir bir yöntem olduğu kesin."

Landy öne doğru eğildi, ellerini yatağımın kenarına dayadı. İyi bir yüzü vardı; biraz kemikli ama yakışıklı denebilecek, şu bildik doktor anlamını taşımayan bir yüz. Neyi kastettiğimi anlamışsındır; doktorların çoğunda bulunan şu anlam. Gözbebeklerinden yayılıp doğruca sana ulaşan bir parıltı; üzerinde '*Seni bir tek ben kurtarabilirim*' yazan, neon ışıklı bir tabela. Hayır; John Landy'nin gözleri iri ve parlaktı; gözbebeklerinde küçük heyecan kıvılcımları oynaşıyordu.

"Epeyce oluyor," diye sürdürdü sözünü, "Rusya'dan getirilmiş, tıpla ilgili, kısa bir film izlemiştim. İğrenç bir şeydi, ama ilginçti. Filmde bir köpeğin başı gövdesinden ayrılıyor, ama ya-

pay bir kalple arterlere ve damarlara normal kan akışı sürdürülüyordu. Durum şuydu: Köpeğin kafası, bir tepsinin üzerinde öylece duran bu baş *canlıydı*. Beynin işlevi sürüyordu. Bunu pek çok testle kanıtladılar. Örneğin, köpeğin dudaklarına yiyecek sürdükleri zaman, dil hemen uzandı, yiyeceği yaladı; gözler odada dolaşan birini oradan oraya izliyordu.

"Bundan, kafayla beynin sağ kalabilmek için illa da bedenin geri kalanına bitişik olması gerekmez, türünden mantıklı bir sonuç çıkartabiliriz. İçine doğru oranda oksijen katılmış olan kanla beslendiği sürece, elbette.

"Şimdi; bu filmi izledikten sonra aklıma bir fikir geldi: Bir insan beynini, o kişinin ölümünden sonra kafatasından çıkartmayı, yaşatmayı ve bağımsız bir birim olarak sınırsız bir süreyle işletmeyi sağlayabilirdim. *Senin* beynini, örneğin; *sen* öldükten sonra."

"Hiç hoşuma gitmedi," dedim.

"Sözümü kesme, William. Bırak da bitireyim. Şu âna kadar yaptığım deneylere dayanarak, beynin kendi kendine yeten, ender organlardan biri olduğunu kesinlikle söyleyebilirim. Beyin ve omurilik sıvılarını kendi kendine üretebiliyor. İçeride olup biten şu düşünme, anımsama gibi mucizevi işlemler, gövdenin, kol, bacak gibi uzuvların, hatta kafatasının yokluğundan şu kadarcık olsun etkilenmiyor; daha önce de söylediğim gibi, uygun kan doğru koşullarda pompalandığı sürece elbet.

"Sevgili William; kendi beynini bir düşünsene. Kusursuz bir durumda. Bir ömür boyu edinilmiş deneyimlerle, kazanılmış bilgilerle dolu. Onu şu andaki haline getirmek, yıllarını aldı. Tam da kaliteli, özgün düşünceler üretmeye başladığı bir dönemde, bedenin geri kalanıyla birlikte ölmek zorunda; sırf şu küçük, salak pankreasın kansere yakalandı diye."

"Bu kadarı yeter; teşekkür ederim," dedim. "Mide bulandırıcı bir fikir; ayrıca –kuşkuluyum ama– dediğin şeyi uygulasan bile, ne yararı olacak? Anlamsız bir şey. Konuşamadıktan, göremedikten, işitip hissedemedikten sonra beynimi canlı tutmanın ne yararı olabilir? Şahsen, bundan daha itici bir şey düşünemiyorum."

"Bizimle iletişim kurabileceğine inanıyorum," dedi Landy. "Hatta sana belli bir oranda görüş olanağı sağlayabileceğimiz-

den de eminim. Ama dur, biraz yavaş gidelim. Bunları daha sonra tartışırız. Kısa bir süre sonra öleceğin olgusunu yadsıyamayız; emin ol, sana ölmeden *önce* parmağımı bile değdirecek değilim. Hadi ama, William. Hiçbir gerçek düşünür, cesedini bilimin hizmetine sunmaya karşı çıkamaz."

"İkisi aynı şey değil," diye karşılık verdim. "Benimle işin bittiği zaman ölü mü yoksa diri mi olacağım konusunda kuşkular uyanacaktır."

"Eh," dedi, hafifçe gülümseyerek. "Galiba bu konuda haklısın. Ama beni bu kadar çabuk geri çevirmemelisin; biraz daha bilgilensen iyi olacak."

"Duymak istemediğimi söylemiştim."

"Sigara ister misin?" diye sordu, paketi uzatırken.

"Sigara içmediğimi biliyorsun."

Landy bir sigara aldı, bir şilinden daha büyük olmayan, ince, gümüş bir çakmakla yaktı. "Tıbbi aygıtlarımı yapan şirketten bir armağan," dedi. "Usta işi, değil mi?"

Çakmağı alıp inceledim, sonra geri verdim.

"Devam edebilir miyim?" diye sordu.

"Etmemeni yeğlerim."

"Yalnızca yat ve dinle. Çok ilginç bulacağından eminim."

Yatağımın başucundaki sehpada bir tabak mor üzüm duruyordu. Tabağı göğsüme koydum, üzüm yemeye başladım.

"Tam ölüm ânında," diye sürdürdü Landy sözünü, "yanı başında olmalıyım ki, hemen işe koyulup beyninin ölmesini engelleyeyim."

"Yani beyni kafatasında mı bırakacaksın?"

"Başlangıç olarak, evet. Buna zorunluyum."

"Peki, daha sonra nereye koyacaksın?"

"Mutlaka bilmek istiyorsan, bir tür leğene."

"Ciddi olamazsın."

"Yo, gayet ciddiyim."

"Pekâlâ. Devam et."

"Herhalde biliyorsundur; kalp atışları durduğu, beyin taze kanla oksijenden yoksun kaldığı zaman, beyin dokuları hızla ölür. Dört ile altı dakika arasında her şey bitmiş olur. Üç dakika bile ciddi bir hasar oluşması için yeterlidir. Dolayısıyla, bu-

nu önlemek için son derece hızlı çalışmam gerek. Ama makinenin yardımıyla her şey çok basit olacak."

"Hangi makine?"

"Yapay kalp. Alexis Carrel ile Lindbergh'in geliştirdiği şu özgün makinenin kusursuz bir kopyası var elimizde. Kana oksijen veriyor, onu en doğru ısıda tutuyor, doğru basınçta pompalıyor ve daha bir sürü küçük, gerekli işlemi yerine getiriyor. Göründüğü kadar karmaşık değil."

"Tam ölüm ânında ne yapacağını anlatsana," dedim. "İlk eylemin ne olacak?"

"Beynin damar ve toplardamar düzenlemesi hakkında bir şey biliyor musun?"

"Hayır."

"Öyleyse dinle. Beyne giden kan, iki ana kaynaktan çıkar; iç karotis arterleri, yani şahdamarlar ile vertebral arterleri. Bunlardan ikişer adet bulunur; toplam dört atardamar eder. Anladın mı?"

"Evet."

"Dönüş sistemi daha da basittir. Kan yalnızca iki büyük damar tarafından boşaltılır; iç boyun toplardamarları. İşte, yukarı giden dört damar –boyundan yukarıya, elbette– ve aşağı inen iki damar. Beynin çevresinde doğal olarak dallara ayrılıp başka kanallara girerler, ama bunlar bizi ilgilendirmiyor. Onlara asla dokunmayız."

"Pekâlâ," dedim. "Diyelim ki, şu anda öldüm. Ne yapardın?"

"Hemen boynunu açar dört atardamarın, yani karotislerle vertebrallerin yerini saptardım. Sonra her birine birer tane büyük, boş iğne sokardım. Bu dört iğne, tüpler aracılığıyla yapay kalp makinesine birleştiriliyor.

"Sonra, büyük bir hızla hareket ederek, sol ve sağ boyun damarlarının bağlantısını kesip, devreyi tamamlamak için bunları da kalp makinesine bağlardım. Doğru kan grubuyla çoktan doldurulmuş olan makineyi çalıştırınca, iş biterdi. Beyindeki kan dolaşımı yeniden sağlanmış olurdu."

"Şu Rus köpeğinden hiçbir farkım kalmazdı."

"Hiç sanmam. Öncelikle, öldüğün zaman bilincini yitireceksin; uzunca bir süre kendine gelebileceğini de sanmam – ge-

lebilirsen, elbet. Ancak, bilinçli ya da bilinçsiz, son derece ilginç bir konumda olacaksın, öyle değil mi? Buz gibi, ölü bir bedenin ve yaşayan bir beynin olacak."

Landy bu iştah açıcı olasılığın tadını doyasıya çıkartmak için sustu. Bütün bunlar adamı öyle kendinden geçirmiş, öyle heyecanlandırmıştı ki, onunla aynı duyguları paylaşmayabileceğim aklına bile gelmiyordu.

"Bu aşamada, işi ağırdan almaya başlayabiliriz," dedi. "Ve inan, gerçekten de zamana gereksineceğiz. Yapacağımız ilk şey, seni ameliyat odasına götürmek olacak; elbette makineyle birlikte – makine pompalamayı bir saniye bile kesmemeli. Bir sonraki sorun..."

"Tamam," dedim. "Bu kadarı yeter. Ayrıntıları duymasam da olur."

"Ah, ama duymalısın," dedi. "Baştan sona neler yaşayacağını en ince ayrıntısına kadar bilmen senin için çok önemli. Daha sonra, bilincine kavuştuktan sonra her şeyi anımsamak seni rahatlatacaktır; *nerede* olduğunu, oraya *nasıl* geldiğini filan. Kendi akıl sağlığın için bunları mutlaka bilmelisin. Bana katılıyor musun?"

Ona bakarak, kıpırdamadan yatmayı sürdürdüm.

"Evet, bir sonraki sorun, beynini hasar görmeden, hatasızca çıkartmak, ölü bedenden ayırmak. Beden gereksiz. İşin doğrusu, çoktan çürümeye başladı bile. Kafatasıyla yüz de gereksiz. Konuyla hiçbir ilgileri yok; onları elimin altında istemiyorum. Tek istediğim, o temiz, güzel beyin; canlı ve kusursuz. Evet, seni masaya yatırıyorum, bir testere alıyorum; şu küçük, salınımlı bıçkılardan biriyle kafatasının tonozunu güzelce açıp üstteki parçayı çıkartıyorum. Sen hâlâ baygınsın, dolayısıyla narkozla falan uğraşmıyorum."

"Aklından bile geçirme," dedim.

"En küçük bir şey hissetmeyeceksin, William, sana söz veriyorum. Birkaç dakika önce *öldüğünü* unutma."

"Narkoz vermeden kimse kafatasımı ikiye ayıramaz, tamam mı?"

Landy omuzlarını silkti. "Benim için fark etmez," dedi. "Madem istiyorsun, sana biraz prokain veririm. Bu seni mutlu

edecekse, kafatasının içini, enseden yukarısını prokainle doldurmaya hazırım."

"Çok teşekkür ederim," dedim.

"Biliyor musun," diye sürdürdü sözünü, "bazen öyle olağandışı şeyler oluyor ki. Daha geçen hafta, buraya bilincini yitirmiş bir adam getirdiler, narkoz uygulamadan hemen kafasını açtım ve oradaki küçük kan pıhtısını çıkarmaya koyuldum. Hâlâ kafatasının içinde çalışıyordum ki, adam kendine geldi, konuşmaya başladı.

'Neredeyim?' diye sordu.

'Hastanedesin.'

'Yok canım!'

Ona sordum: 'Şu anda yaptığım şey seni rahatsız ediyor mu?'

'Yoo, hayır,' dedi. 'Peki ama, *ne* yapıyorsunuz?'

'Beynindeki kan pıhtısını çıkartıyorum.'

'Ciddi misiniz?'

'Kıpırdama. Sakin ol. İşim bitmek üzere.'

Sonra adam şöyle dedi: 'Bütün bu baş ağrılarının nedeni o piç kurusuydu, demek?'"

Landy durdu, o ânı anımsayarak gülümsedi. "İşte adam aynen bunları söyledi. Ama ertesi gün olayı bir türlü anımsayamadı. Şu beyin gerçekten çok tuhaf bir şey."

"Prokaini istiyorum," dedim.

"Nasıl istersen, William. Nerede kalmıştık? Evet, küçük testereyi alıyor, kafatasının üst yarısını olduğu gibi çıkartıyorum. Böylece beyninin tepesi, daha doğrusu onu saran dış zar ortaya çıkıyor. Belki de beynin çevresinde üç kat, üç ayrı zar bulunduğunu bilmiyorsundur – en dıştakine dura mater, ortadakine araknoid, en alttakine de piya mater, ya da pia denir. Tıptan anlamayan çoğu insan beynin çıplak bir halde, kafatasındaki sıvının içinde yüzüp durduğunu sanır. Ama öyle değildir. Beyin bu üç güçlü sargıyla güzelce, sıkıca sarılmıştır; beyin sıvısı iki zarın arasındaki küçük yarıkta akar, bunun adıysa alt-araknoid boşluğudur. Sana daha önce de söylediğim gibi, bu sıvı beyin tarafından üretilir ve geçişme yoluyla kirli kan sistemine boşalır.

"Ben bu üç tabakaya dokunmamaktan yanayım – bayılıyorum bu adlara: dura, araknoid ve pia. Evet, onlar ellenmemeli. Bunun için pek çok neden var; en basiti de, duranın içinde kanı beyinden alıp boyun damarına ileten kirli kan kanallarının bulunması.

"Şimdi; kafatasının üst kısmı açık, dolayısıyla beyninin şu üçüncü katmanla sarılı olan tepe kısmı ortada. Bir sonraki adım, oldukça zor ve tehlikeli: Paketi kazasız belasız, kolayca kaldırılacak biçimde özgür bırakmak; dört besleme damarıyla iki boşaltma damarının uçları, makineye bağlanmaya hazır bir durumda alttan sarkmalı. Bu, aklının alamayacağı kadar karmaşık ve uzun süren bir işlemdir; kemikler özenle, incelikle yontulmalı, pek çok sinir ucu kesilmeli ve sayısız kan damarı kesilip bağlanmalı. Bunu başarmamın tek yolu, bir *rongeur* ile kafatasının geri kalanını yavaşça dilimlemek ve bir portakal kabuğu gibi aşağıya doğru soyarak beyin zarının yan ve alt kısımlarının ortaya çıkmasını sağlamak. Burada oldukça karmaşık ve teknik sorunlar söz konusu, bunlara girmeyeceğim, ama bunun başarılabileceğinden eminim. Yalnızca cerrahlık yeteneği ve sabır gerekiyor, hepsi bu. Unutma; bol bol zamanım var, gönlümce kullanabilirim, çünkü yapay kalp, ameliyat masasının yanı başında durmaksızın çalışıyor, beyni canlı tutan kanı pompalıyor.

"Evet; kafatasını soymayı, beynin yan kısımlarında bulunan her şeyi uzaklaştırmayı başardığımı varsayalım. Beyin bedene artık yalnızca tabanıyla, yani belkemiği, iki büyük damar ve dört atardamarla bağlıdır. Şimdi, ne yapacağım?

"Belkemiğini ilk rahim boynu omurunun hemen üstünden keseceğim; bunu yaparken o bölgede bulunan iki omurga damarına zarar vermemek için aşırı özen göstereceğim. Ancak, duranın, yani dış tabakanın belkemiğiyle birleşmek üzere tam bu noktada açık olduğunu unutmayalım; dolayısıyla bu açıklığı kapatmak için duranın iki ucunu birleştirecek, dikeceğim. Burada herhangi bir sorun çıkmayacak.

"Artık son hamleyi yapmaya hazırım. Hemen yan tarafımda, bir masanın üzerinde, özel bir biçimi olan bir leğen duruyor; içi Ringer Eriyiği dediğimiz şeyle dolu. Bu, beyin ameliyatlarında sulama amacıyla kullandığımız, özel bir sıvıdır. Şimdi besleme kanallarını ve damarları keserek beyni tam anlamıyla

serbest bırakıyorum. Sonra da elimle tutup kaldırıyor ve leğene taşıyorum. Bütün işlem sırasında kan akışının bütünüyle kesildiği tek süreç, bu; ama onu leğene bırakır bırakmaz işe koyuluyorum; damarların uçlarını yapay kalbe yeniden iliştirmek yalnızca bir dakikamı alacaktır.

"İşte oldu," dedi Landy. "Beynin artık leğenin içinde ve hâlâ canlı; uzun, çok uzun bir süre daha canlı kalmaması için hiçbir neden yok; kana ve makineye dikkat ettiğimiz sürece, yıllarca, yıllarca yaşayabilir."

"Peki ama, *çalışacak mı?*"

"Sevgili William, bunu nasıl bilebilirim ki? Bilincine yeniden kavuşup kavuşamayacağını bile söyleyemem."

"Kavuştum, diyelim?"

"Bak işte bu harika olur!"

"Evet; o zaman çalışır mı?" diye üsteledim; kuşkuluydum.

"Elbette çalışır! Düşünsene, orada öylece yatıyor, ama bütün işlevlerini kusursuzca yerine getiriyor; belleğin de sapasağlam..."

"Ama göremeden, duyamadan, koklayamadan, konuşamadan," diye tamamladım.

"Ah!" diye haykırdı. "Bir şey unuttuğumu biliyordum! Sana gözden söz etmedim. Dinle. Optik sinirlerden birini ve bir gözünü korumak niyetindeyim. Optik sinir bir termometre kalınlığında, beş santim uzunluğunda, küçük bir şey olup beyinle göz arasında uzanır. Güzel yanı, aslında bir sinir olmamasıdır. Beynin uzantısı, beyinden sarkan bir keseciktir; dura ya da beyin zarı onun yanı sıra uzanır ve gözbebeğiyle birleşir. Bu nedenle gözün arka kısmı beyinle çok yakın temas halindedir; omurilik sıvısı doğruca onun içine akar.

"Bütün bunlar amacıma öyle uygun ki, gözlerinden birini kurtarmayı kesinlikle başaracağım. Gözküresini saklamak için küçük, plastik bir kutu hazırladım bile; gözünü işte bu kutuya koyacağım. Beyin leğene konup Ringer Eriyiği'ne batırıldıktan sonra, gözküresi de kutusunun içinde, sıvının yüzeyinde yüzecek."

"Tavana dikili olarak," dedim.

"Galiba haklısın. Evet. Kaslar olmadığı için korkarım hareket edemeyecek. Ama orada sakince, huzur içinde yatıp leğeninden dışarıyı gözlemek eğlenceli olabilir."

"Aman ne eğlenceli," dedim. "bana bir tane de kulak bırakmaya ne dersin?"

"Bu seferlik kulakla uğraşmamayı yeğlerim."

"Bir kulak istiyorum," dedim. "Israr ediyorum."

"Olmaz."

"Canım Bach dinlemek isteyebilir."

"Bunun ne kadar güç olacağının farkında değilsin," dedi Landy tatlılıkla. "İşitme organı –kulak salyangozu denen şey– gözden çok daha hassas, kırılgan bir mekanizmadır. Ayrıca, bir kemiğin içindedir. Onu beyne bağlayan işitme sinirinin bir bölümü de öyle. Onu olduğu gibi, zarar vermeden kesip çıkartmam olanaksız."

"Kemiğin içinde bıraksan da, kemiği leğene koysan olmuyor mu?"

"Hayır," dedi kesin bir tavırla. "Zaten yeterince karmaşık bir şey. Ayrıca, göz işe yaradığı sürece duyup duymaman o kadar da önemli olmayacak. Söylemek istediğimiz şeyleri bir kâğıda yazıp okumanı sağlayabiliriz. Neyin mümkün olup neyin olmadığına bırak da ben karar vereyim."

"İstediğin şeyi yapacağımı henüz söylemedim."

"Biliyorum, William, biliyorum."

"Bu fikirden aman aman hoşlandığımı söyleyemem."

"Tam anlamıyla ölmeyi mi yeğlersin?"

"Belki de. Henüz emin değilim. Konuşamayacağım, öyle değil mi?"

"Elbette konuşamayacaksın."

"O zaman sizinle nasıl iletişim kuracağım? Bilincimin yerinde olup olmadığını nasıl anlayacaksınız?"

"Bilincine kavuşup kavuşmadığını anlamakta hiç zorlanmayacağız," dedi Landy. "Bunu bize şu bildiğimiz, sıradan beyin elektrosu söyleyecek. Elektrotları doğruca leğenin içine, beyninin ön lobuna bağlayacağız."

"Böylece anlayabileceksiniz, demek?"

"Ah, kesinlikle. Bu her hastanede yapılabilir."

"Ama *ben* sizinle iletişim kuramayacağım."

"Doğruyu söylemek gerekirse," dedi Landy, "kurabileceğine inanıyorum. Londra'da düşünce iletişimi konusunda bazı ilginç çalışmalar yapan, Wertheimer adında biri var; onunla yazışıyoruz. Düşünen beynin elektriksel ve kimyasal akımlar gönderdiğini biliyor muydun? Ve bu akımların dalgalar, daha çok radyo dalgaları biçiminde yayıldığını?"

"Böyle bir şey duymuştum," dedim.

"Her neyse, Wertheimer beyin elektrosuna benzeyen ancak çok daha duyarlı bir aygıt geliştirmiş; bu aygıtın, çok dar sınırlar içinde de olsa, düşüncelerin yorumlanmasına yardım edebileceğini söylüyor. Aygıtın ürettiği bir tür grafiği sözcükler ya da düşünceler olarak okumak olasıymış. Ne dersin, Wertheimer'den gelip seninle görüşmesini rica edeyim mi?"

"Hayır," dedim. Landy önerisini kabul edeceğimden kesinkes emin gibiydi; bu tavrından hoşlanmıyordum. "Şimdi git ve beni yalnız bırak. Beni sıkıştırarak hiçbir şey elde edemezsin."

Hemen ayağa kalktı, kapıya doğru ilerledi.

"Tek bir soru," dedim.

Durdu; bir eli kapının tokmağındaydı. "Evet, William?"

"Basit bir soru. Beynim o leğenin içindeyken, aklımın şu andaki gibi çalışacağına gerçekten inanıyor musun? Tıpkı şu andaki gibi düşünüp mantık yürütebileceğime? Ve belleğimin bozulmadan kalacağına?"

"Neden olmasın?" diye yanıtladı. "Beyin aynı beyin. Canlı, yaşayan. En küçük bir zarar görmemiş. Aslında, hiç el sürülmemiş bir beyin. Durayı açmayacağız ki. Tek büyük fark, beyne giden bütün sinirleri kesmiş olmamız –şu optik sinirin dışında elbette– bunun anlamıysa düşüncelerinin artık duyularından etkilenmeyecek olması. Alabildiğine arı ve yalıtılmış bir dünyada yaşayacaksın. Seni rahatsız eden, canını sıkan hiçbir şey olmayacak; hiçbir acı duymayacaksın. Acı duyman olanaksız, çünkü onu hissetmeni sağlayan hiçbir sinirin olmayacak. Bir bakıma, kusursuz bir konum. Ne kaygı, ne acı, ne açlık, ne de susuzluk. İstek yok, özlem yok. Yalnızca anıların ve düşüncelerin; o tek göz görmeyi başarırsa kitap da okuyabilirsin. Doğrusu kulağa oldukça hoş geliyor."

"Gerçekten öyle, değil mi?"

"Evet, William, öyle. Özellikle bir doktor ya da bir düşünür için. Olağanüstü bir deneyim olacak. Bugüne kadar hiçbir

insanın elde edemediği bir dinginlik ve huzurla dünyayı, yaşamı düşünebileceksin. İşte o zaman neler olacağını kim bilebilir! Aklına yüce fikirler, müthiş çözümler gelebilir; yaşam biçimimizi kökten değiştirecek, devrim niteliğinde düşünceler! Ulaşabileceğin yoğunluk düzeyini bir düşlesene!"

"Ve düş kırıklığını, çaresizliği," diye ekledim.

"Saçma. Düş kırıklığı falan olmayacak. Arzu olmadan düş kırıklığı olmaz; sense hiçbir arzu duymayacaksın. En azından bedensel arzu."

"Daha önceki yaşamımı anımsayabilir, bu yaşama geri dönmek isteyebilirim."

"Ne? Bu rezilliğe mi? O rahat leğeninden çıkıp bu tımarhaneye dönmek, ha?"

"Bir sorum daha var," dedim. "Sence onu ne kadar süreyle canlı tutabilirsin?"

"Beyni mi? Kimbilir? Belki de yıllarca. Koşullar kusursuz olacak. Kalp makinesi sayesinde, bozulmaya yol açan unsurların çoğu ortadan kalkacak. Kan basıncı hiç değişmeyecek; buysa gerçek yaşamda sağlanması kesinlikle olanaksız bir durum. Vücut ısısı da öyle; hep aynı kalacak. Kanın kimyasal bileşimi kusursuza yakın olacak. İçinde hiçbir kirlilik olmayacak; ne mikrop, ne bakteri, hiçbir şey. Herhangi bir tahminde bulunmak aptalca olur, ama beynin bu koşullarda iki yüz, üç yüz yıl yaşayabileceğine inanıyorum. Şimdilik hoşça kal," dedi. "Yarın uğrarım." Arkasını döndü; beni tahmin edebileceğin gibi şaşırmış, aklı karışmış bir halde bırakıp odadan hızla çıktı.

O gittikten sonra içimi dolduran ilk duygu, güçlü bir hoşnutsuzluk oldu. Dinlediklerimden hoşlanmamıştım. Kendimi, bütün ruhsal melekelerimle birlikte bir leğen suda yüzen, küçük, kaygan, sümüksü bir baloncuk biçiminde bulma düşüncesi gerçekten mide bulandırıcıydı. İblisçe, iğrenç, hatta günahtı. Beni rahatsız eden bir başka şey de, Landy beni o leğene yerleştirdikten sonra hissedeceğim çaresizlik duygusuydu. Geriye dönüşü olmayacaktı; karşı çıkmanın ya da vazgeçmenin bir yolu da. Beni canlı tuttukları sürece o leğene hapsolacaktım.

Peki, diyelim ki buna daha fazla katlanamadım? Korkunç bir acı çekmeye başladım? Denetimimi yitirdim, dehşete kapıldım?

Ne kaçmamı sağlayacak bir çift bacak. Ne haykıracak bir ses. Hiçbir şey. Yapabileceğim tek şey, sırıtmayı ve bu duruma iki yüz yıl daha dayanmayı sürdürmek olacak.

Üstelik sırıtacak bir ağzım bile olmayacaktı.

Tam bu aşamada, aklıma tuhaf bir şey geldi: Bir bacağı kesilen birinin sık sık bacağının hâlâ orada olduğu duygusuna kapıldığını duymuştum. Hemşireye sahip olmadığı ayak parmaklarının deli gibi kaşındığından yakınmalar, evhamlar filan. Evet, daha geçenlerde tıpatıp buna benzer bir şeyler duyduğumdan emindim.

Pekâlâ. Buradan hareketle, o leğende tek başına, öylece yatan beynimin bedenim için benzeri kuruntulara kapılması mümkündü, öyle değil mi? Bu durumda, bütün o bildik acılarım, sızılarım beynime üşüşecek ve ben onları dindirmek için bir aspirin bile alamayacaktım. Bir an bacağıma müthiş bir kramp girdiğini, ya da midemin şiddetli bir hazımsızlıkla kasıldığını hissedebilir, bir an sonraysa zavallı sidiktorbamın –beni bilirsin– şiştiği, bir an önce boşaltmadığım takdirde patlayacağı duygusuna kapılabilirdim.

Tanrı korusun.

Uzun bir süre bu korkunç düşüncelerle boğuşarak öylece yattım. Sonra birden, öğleye doğru ruh durumum değişmeye başladı. Kendimi bir anda olayın tatsız yanlarından uzaklaşmış, Landy'nin önerisini çok daha sağduyulu bir biçimde ölçüp biçerken buldum. Kendi kendime sordum: Beyninin birkaç hafta sonra ölüp ortadan kalkmak zorunda olmadığını düşünmenin azıcık da olsa rahatlatıcı bir yanı yok mu? Vardı; gerçekten. Beynimle her zaman gurur duymuştum. Duyarlı, sağlam, duru ve kıvrak bir organdı. Engin bir bilgi deposu olduğu gibi, yaratıcı ve özgün kuramlar geliştirme yetisini de hâlâ yitirmemişti. Pek çok beyinden kat kat üstün, dedim içimden. Bedenime, Landy'nin kaldırıp atmak istediği şu aşınmış, sadık bedenime gelince – eh, sevgili Mary, *bu* bedende saklanmaya değer hiçbir şey kalmadığını sen de biliyorsun.

Sırtüstü yatmış, üzüm yiyordum. Üzümler nefisti; küçük çekirdeklerini çıkartıyor, tabağın kenarına bırakıyordum.

"Yapacağım," dedim sessizce. "Evet, Tanrım, bunu yapacağım. Landy yarın beni görmeye geldiği zaman, ona önerisini kabul ettiğimi söyleyeceğim."

İşte bu kadar çabuk oldu. O andan sonra, kendimi çok daha iyi hissetmeye başladım. Öğle yemeğinde ne var ne yok silip süpürerek herkesi şaşırttım; yemekten hemen sonra her zamanki gibi ziyaretime geldin.

Bana çok iyi göründüğümü söyledin. Neşeli, sağlıklı ve konuşkandım. Bir şey mi olmuştu? İyi haberler mi almıştım?

Evet, dedim sana. Anımsıyor musun? Oturmanı, gevşemeni söyledim, sonra da olup biteni elimden geldiğince tatlı, yumuşak bir dille anlatmaya koyuldum.

Ne yazık ki beni dinlemedin. Daha en basit ayrıntılara bile girmemiştim ki, büyük bir öfkeye kapıldın, bunun duyduğun en iğrenç, en tiksindirici, en korkunç, en akıl almaz şey olduğunu haykırdın; sözümü sürdürmek istediğimi görünce de odayı terk ettin.

Evet, Mary; bildiğin gibi o günden sonra sana bu konuyu açmaya defalarca yeltendim, ama beni dinlemeyi inatla reddettin. Umarım bu mektubu sonuna kadar okuyacak sabrı gösterirsin. Bunları yazmak çok zamanımı aldı. İlk sözcükleri karaladığım günün üstünden tam iki hafta geçti; şimdiyse o güne göre çok daha güçsüzüm. Daha fazlasını yazacak gücüm kaldı mı, kuşkuluyum. Sana veda etmeyeceğim, çünkü Landy'nin şansı azıcık, şu kadarcık yaver giderse ve sen buraya gelip beni ziyaret etmeyi kabul edersen, seni yeniden *görmem* mümkün olacak.

Bu mektubun sana ölümümden bir hafta sonra iletilmesi için emir verdim. Dolayısıyla, şu anda, sen bu satırları okurken Landy'nin yaptığı işin üstünden yedi gün geçmiş olacak. Belki de sonucu çoktan öğrendin. Eğer öğrenmediysen, kendini bu işten özellikle uzak tutup bulaşmaktan kaçındıysan –ki bence aynen böyle oldu– lütfen fikrini değiştir ve bana ne olup bittiğini öğrenmek için Landy'i ara. En azından bu kadarını yapabilirsin. Ona, senin yedinci gün telefon edebileceğini söylemiştim.

Sevgilerimle,
William

Not. Ben gittikten sonra, uslu bir kadın ol; dul olmanın bir kadın olmaktan çok daha zor olduğunu unutma. İçki içme. Paranı boşa harcama. Sigara kullanma. Hamur işi yeme. Dudaklarını boyama. Televizyon satın alma. Gül tarhımı ve bahçemi yazları yabani otlardan temizlemeyi unutma. Ayrıca, artık kullanamayacağıma göre, telefonu da iptal ettirmeni öneririm.

W.

Bayan Pearl son sayfayı da yanına, minderin üzerine yavaşça bıraktı. Küçük dudakları sımsıkı yumuluydu; burun deliklerinin çevresi bembeyaz kesilmişti.

Olamaz! Bunca yıldan sonra, bir dulun azıcık da olsa huzura kavuşmaya hakkı yok muydu?

Bütün bunlar akıl alır gibi değildi. Korkunçtu. İblisçe ve korkunç. Tüyleri diken diken olmuştu.

Çantasına uzandı, bir sigara daha buldu. Yaktı, derin bir nefes çekti, sonra da dumanı salona doğru üfledi. Dumanın arasından güzelim televizyonunu görebiliyordu; William'ın yıllarca kullandığı çalışma masasının üzerine hem küstah hem de çekingen bir tavırla tünemiş, yepyeni, parlak, kocaman bir aygıt.

Şimdi bunu görebilseydi, ne derdi acaba, diye düşündü.

Durdu; kocasının onu sigara içerken en son ne zaman yakaladığını anımsamaya çalıştı. Bir yıl kadar önceydi; William gelmeden son bir sigara içeyim, diyerek mutfağa gitmiş, açık pencerenin önüne oturmuştu. Radyonun sesi iyice açıktı, dans müziği çalıyordu; kendine bir fincan kahve daha doldurmak için arkasını dönünce onu görmüştü; o iri cüssesi, acımasız suratıyla kapının eşiğinde duruyor, küçük, kapkara öfke kıvılcımlarının titreştiği o korkunç gözleriyle kadına bakıyordu.

Bundan sonraki dört hafta boyunca evin bütün faturalarını kendi eliyle ödemiş, kadına tek kuruş vermemişti; Bayan Pearl'ün lavabonun altındaki dolapta duran deterjan kutusuna sokuşturduğu altı küsur pounddan habersizdi elbette.

Bir keresinde, bir akşam yemeğinde adama sormuştu: "Neden? Akciğer kanserine yakalanmamdan mı korkuyorsun yoksa?"

"Yo, hayır," diye yanıtladı adam.

"Öyleyse neden sigara içmeme izin vermiyorsun?"

"Çünkü onaylamıyorum; işte nedeni bu."

Çocukları da onaylamıyordu; dolayısıyla çocuk sahibi olmamışlardı.

William'ı şimdi nerelerdeydi acaba; şu hiçbir şeyi onaylamayan kocası?

Landy onun aramasını bekliyordu. Pekâlâ; onu aramak *zorunda mıydı?*

Hayır; buna zorunlu değildi.

Sigarasını bitirdi, onun izmaritiyle hemen bir yenisini yaktı. Gözlerini televizyonun yanındaki sehpanın üzerinde duran telefona dikti. William ondan doktoru aramasını istemişti. Daha kesin konuşmak gerekirse, mektubu okur okumaz Landy'e telefon etmesini buyurmuştu. Durakladı; kanına işlemiş olan, üstünden atmayı henüz tam olarak başaramadığı şu eski, bildik görev duygusunu bastırmak için var gücüyle çabaladı. Sonra, yavaşça doğruldu, telefonun yanına gitti. Defterden numarayı buldu, çevirdi, bekledi.

"Bay Landy ile görüşmek istiyorum; lütfen."

"Kim arıyor?"

"Bayan Pearl. Bayan William Pearl."

"Bir dakika lütfen."

Hemen hemen aynı anda, Landy hattın öteki ucunda belirdi.

"Bayan Pearl?"

"Evet, benim."

Kısacık bir sessizlik oldu.

"Sonunda aradığınıza çok sevindim, Bayan Pearl. Nasılsınız? Umarım iyisinizdir." Ses yumuşak, duygusuz ve saygılıydı. "Ne dersiniz; hastaneye gelebilir misiniz acaba? Biraz konuşurduk. Nasıl sonuçlandığını öğrenmek için sabırsızlandığınıza eminim."

Hiçbir yanıt vermedi.

"Artık size her şeyin yolunda gittiğini söyleyebilirim. Umduğumdan da iyi gitti. Beyin salt canlı değil, Bayan Pearl, bilinçli de. Bilincine ikinci gün kavuştu. Ne kadar ilginç, değil mi?"

Adamın sözünü sürdürmesini bekledi.

"Göze gelince; görüyor. Bundan eminiz, çünkü karşısına bir şey tuttuğumuz an, elektrodaki kayıtta değişiklik oldu. Şimdi ona her gün gazete okutuyoruz."

"Hangi gazeteyi?" diye sordu Bayan Pearl sertçe.

"*Daily Mirror*. Onun başlıkları daha iri."

"*Mirror*'dan nefret eder. Ona *The Times*'ı verin."

Bir sessizlik oldu, sonra doktor şöyle dedi: "Pekâlâ, Bayan Pearl. Ona *The Times*'ı okuturuz. O şeyi mutlu etmek için elimizden geleni yapmaya hazırız."

"*Onu*," dedi kadın. "O şeyi değil. *Onu*."

"Onu," dedi doktor. "Haklısınız. Özür dilerim. *Onu* mutlu etmek. İşte bir an önce buraya gelmenizi istememin nedeni bu, Bayan Pearl. Sizi görmek ona iyi gelecektir. Onu yeniden görmenin sizi ne kadar sevindirdiğini anlatın ona – gülümseyebilir, bir öpücük gönderebilir, bu tür şeylerle mutluluğunuzu belli edebilirsiniz. Yanında olduğunuzu hissetmek onu rahatlatacaktır."

Uzun bir sessizlik oldu.

"Eh," dedi Bayan Pearl sonunda, ansızın uysallaşan, yorgun bir sesle. "Galiba en iyisi oraya gelip nasıl olduğunu görmem."

"Güzel. Bunu yapacağınızı biliyordum. Sizi burada bekleyeceğim. Doğruca ikinci kattaki odama gelin. Hoşça kalın."

Yarım saat sonra Bayan Pearl hastanedeydi.

"Görünüşü sizi şaşırtmasın," dedi Landy, bir koridorda yan yana ilerlerlerken.

"Yo, şaşırmam."

"İlk anda sizin için büyük bir şok olabilir. Ne yazık ki şu andaki hali pek iç açıcı sayılmaz."

"Onunla evlenmemin nedeni dış görünüşü değildi, doktor."

Landy dönüp ona baktı. Bu küçük kadın amma da tuhaf, diye düşündü; iri gözleri, somurtkan, yaşama küsmüş bir hali vardı. Bir zamanlar oldukça hoş olduğu anlaşılan hatları artık bütünüyle silinmişti. Ağzı gevşek, yanakları yumuşak ve sarkıktı; yüzü yıllar, yıllar süren ve onu usul usul ama kesin bir biçimde parçalara ayıran, çökerten, neşeden yoksun bir evliliğin izlerini yansıtıyordu. Bir süre sessizce ilerlediler.

"İçeriye girince acele etmeyin," dedi Landy. "Yüzünüzü gözün tam karşısına getirinceye kadar sizin içeride olduğunuzu anlamayacaktır. Göz sürekli açık, ama kıpırdamıyor, dolayısıyla görüş alanı çok dar. Şimdilik yalnızca tavana bakıyor. Elbette hiçbir şey duyamıyor. İkimiz rahatça konuşabiliriz. İşte, şurası."

Landy bir kapıyı açtı ve kadını küçük, dört köşe bir odaya soktu.

"Yerinizde olsam, hemen yanına gitmem," dedi, bir elini kadının koluna koyarak. "Duruma alışıncaya kadar, birkaç dakika bekleyin."

Odanın tam ortasındaki yüksek, beyaz bir masanın üzerinde büyükçe, bir lavabo genişliğinde, beyaz, emaye bir leğen duruyordu; leğenden yarım düzine kadar ince, plastik boru sarkıyordu. Bu hortumlar bir sürü cam boruyla birleşmişti; boruların içinde akan ve kalp makinesine girip çıkan kan görülebiliyordu. Makineden kalp atışına benzeyen, yumuşak, düzenli bir homurtu geliyordu.

"Orada, içinde," dedi Landy, kadının görebileceği bir yükseklikte duran leğeni göstererek. "Biraz yaklaşın. Çok değil, ama."

Kadının öne doğru iki adım atmasına izin verdi.

Bayan Pearl boynunu uzatınca, leğenin içindeki sıvının yüzeyini görebildi. Duru ve durgundu, üzerinde küçük, güvercin yumurtası büyüklüğünde, oval bir kapsül yüzüyordu.

"Göz kapsülün içinde," dedi Landy. "Görebiliyor musunuz?"

"Evet."

"Anlayabildiğimiz kadarıyla, son derece iyi durumda. William'ın sağ gözü; plastik kutunun üzerine, numarası eskiden kullandığı gözlük camıyla aynı olan bir lens taktık. Şu anda en az eskisi kadar iyi gördüğünü söyleyebilirim."

"Tavanda da görülecek pek bir şey yok," dedi Bayan Pearl.

"Bunu dert etmeyin. Onu oyalamak için ayrıntılı bir program hazırlıyoruz, ama çok da acele etmek istemiyoruz."

"Ona iyi bir kitap verin."

"Vereceğiz, elbette. Kendinizi nasıl hissediyorsunuz, Bayan Pearl? İyi misiniz?"

"Evet."

"Öyleyse biraz daha ilerleyelim; böylece tamamını görebilirsiniz."

Bir-iki adım daha attılar; şimdi masadan yalnızca birkaç adım uzaktaydılar; kadın leğenin içini artık görebiliyordu.

"İşte," dedi Landy. "Bu, William."

Beklediğinden daha büyük, rengi de daha koyuydu. Yüzeyi kaplayan bütün o kıvrımlar, kabartılar kadına kocaman bir kestane turşusunu anımsattı. Alttan çıkan ve plastik hortumlara güzelce birleştirilmiş olan dört büyük atardamarla iki damarı görebiliyordu; kalp makinesinin her zonklayışında ve kanın her itilişinde bütün tüpler aynı anda hafifçe titriyordu.

"Öne eğilip o güzel yüzünüzü tam gözün üstüne getirin," dedi Landy. "O zaman sizi görür; ona gülümseyebilir, bir öpücük gönderebilirsiniz. Yerinizde olsam tatlı şeyler söylerdim. Duyamasa da, ne demek istediğinizi anlayacaktır."

"Öpücük göndermelerden falan nefret ederdi," dedi Bayan Pearl. "İzin verirseniz, kendi bildiğim gibi yapayım." Masanın kenarına gitti, yüzü leğenin tam üstüne gelinceye kadar eğildi ve doğruca William'ın gözünün içine baktı.

"Merhaba, canım," diye fısıldadı. "Benim – Mary."

Her zamanki gibi parlak olan göz alışılmadık, sabit bir yoğunlukla ona bakıyordu.

"Nasılsın, canım?"

Plastik kapsül saydamdı, böylece gözküresinin tamamı, altı bile görülebiliyordu. Gözü beyne bağlayan optik sinir, kısa, gri renkli bir makarna parçasına benziyordu.

"Kendini iyi hissediyor musun, William?"

Kocasının tek gözüne, onu tamamlayan bir yüzü olmayan bu göze bakmak insanda garip bir heyecan uyandırıyordu. Bakabileceği tek şey, bu gözdü, o da bakmayı sürdürdü; göz büyüdü, büyüdü, sonunda bütün görüş alanını kapladı – içinde bir tür yüz bulunan bir göz. Gözküresinin beyaz yüzeyi minicik, kırmızı damarlardan oluşan bir ağ şebekesiyle kaplıydı, buz mavisi iriste, tam ortadaki gözbebeğinden yayılan üç ya da dört tane, oldukça koyu renk çizgi vardı. Gözbebeği iri ve siyahtı, bir yanından küçük, parlak bir ışık yansıyordu.

"Mektubunu aldım canım ve seni görmek için hemen buraya geldim. Doktor Landy her şeyin yolunda olduğunu söylüyor. Çok yavaş konuşursam, belki dudaklarımın hareketinden ne dediğimi çıkartabilirsin."

Gözün onu izlediğine hiç kuşku yoktu.

"Sana çok iyi bakıyor, ellerinden geleni yapıyorlar. Şu harika makine sürekli çalışıyor; bizlerin sahip olduğu o yaşlı, sarsak yürekten çok daha sağlam olduğu kesin. Bizimki her an yarı yolda kalabilir, oysa seninki sonsuza kadar çalışacak."

Gözü yakından inceliyor, ona bu alışılmadık görünümü veren şeyin ne olduğunu bulmaya çalışıyordu.

"Çok iyi görünüyorsun, tatlım; gerçekten iyi."

Bu göz, daha doğrusu gözler hiçbir zaman bu kadar tatlı bakmamıştı, dedi içinden. Şimdi onda bir yumuşaklık, daha önce hiç rastlamadığı bir dinginlik, sevecenlik vardı. Belki de nedeni şu tam ortadaki nokta, yani gözbebeğiydi. William'ın gözbebekleri minicik, kapkara topluiğne başlarına benzerdi. Işıl ışıl parlayarak gözünüzün içine dikilir, bir çift hançer gibi beyninize saplanır, içinizi görür ve ne yapmaya niyetlendiğinizi, ya da ne düşündüğünüzü anında anlardı. Oysa şu anda karşısında duran gözbebeği geniş, yumuşak ve tatlıydı; bir koyun gözü gibi.

"Bilincinin yerinde olduğundan emin misiniz?" diye sordu doktora, başını kaldırmadan.

"Ah, evet. Kesinlikle," dedi Landy.

"Ve beni *görebiliyor*?"

"Kusursuzca."

"Olağanüstü bir şey bu. Neler olup bittiğini merak ediyordur herhalde."

"Hayır, etmiyor. Nerede olduğunu, neden burada olduğunu çok iyi biliyor. Konuştuklarımızı unutmuş olamaz."

"Yani leğende olduğunu *biliyor*, öyle mi?"

"Elbette. Konuşabilseydi, eminim şu anda sizinle tatlı tatlı gevezelik ediyor olurdu. Bana kalırsa, bu William ile yıllardır tanıdığınız William arasında ruhsal açıdan en küçük bir fark yok."

"Aman Tanrım," dedi Bayan Pearl; sonra, bu şaşırtıcı bilgiyi sindirmek için bir an sustu.

Bakışlarını gözden uzaklaştırdı, suyun içinde huzurla yatan iri, gri, etli kestaneye dikti. Biliyor musun, dedi kendi kendine, şu andaki halini yeğlemediğimi söyleyemeyeceğim. İşin doğrusu, böyle bir William ile rahatça yaşayabilirim. Evet, onunla gül gibi geçinip gidebilirim.

"Çok sessiz, değil mi?" dedi.

"Sessiz olması çok doğal."

Tartışma yok, eleştiri yok, diye düşündü; öğüt yok, tembih yok, uyulacak kural yok, sigara yasağı yok, akşamları bir kitabın üstünden beni izleyen bir çift soğuk, hoşnutsuz göz yok, yıkanıp ütülenecek gömlekler yok, yemek pişirmek yok; yalnızca kalp makinesinin insanı yatıştıran, hafif homurtusu – televizyonun sesini bastırmayacağı da kesin.

"Doktor," dedi. "Ansızın ona karşı müthiş bir sevgi beslemeye başladım. Bu sizce çok mu garip?"

"Bence bu oldukça anlaşılabilir bir şey."

"Şu küçük leğendeki suyun içinde yatarken öyle çaresiz, öyle zavallı bir hali var ki."

"Evet, haklısınız."

"Bir bebek gibi. Evet, minicik bir bebekten farksız."

Landy kadının arkasında hiç konuşmadan duruyor, ona bakıyordu.

"Dinle," dedi kadın tatlılıkla, leğene bakarak. "Şu andan başlayarak Mary sana *tek* başına bakacak, seninle ilgilenecek; artık hiçbir şey için kaygılanmana gerek yok. Onu eve ne zaman götürebilirim, doktor?"

"Efendim? Anlayamadım?"

"Onu ne zaman götürebileceğimi sordum. Kendi evime, yani."

"Şaka yapıyorsunuz herhalde," dedi Landy.

Başını ağır ağır çevirdi, doğruca doktora baktı. "Neden şaka yapayım?" diye sordu. Yüzü aydınlanmıştı; gözleri bir çift elmas kadar yuvarlak ve parlaktı.

"Buradan götürülemez."

"Nedenmiş o?"

"O bir deney, Bayan Pearl."

"O benim kocam, Doktor Landy."

Landy'nin dudaklarında sinirli, yarım bir gülümseme belirdi. "Şey..." dedi.

"O benim kocam, bunu biliyorsunuz." Sesinde öfke yoktu. Yalnızca basit bir olguyu anımsatıyormuş gibi, sakin bir sesle konuşuyordu.

"Bakın, bu oldukça karmaşık bir konu," dedi Landy, dudaklarını yalayarak. "Siz artık dul bir insansınız, Bayan Pearl. Bu gerçeğe bir an önce alışsanız iyi edersiniz."

Kadın masaya ansızın sırtını döndü, pencereye doğru yürüdü. Çantasında sigara aranırken, "Ben çok ciddiyim," dedi. "Onu geri almak istiyorum."

Landy onun sigarayı dudaklarının arasına yerleştirişini, yakışını seyretti. İçinden, eğer baştan ayağa yanılmıyorsam, bu kadında normal olmayan bir şeyler var, dedi. Kocasının o leğenin içinde olmasına seviniyordu sanki.

Kendi kendine sordu: Orada yatan şey, *benim* karımın beyni, o kapsülden bana bakan *onun* gözü olsaydı, ben neler hissederdim acaba?

Yo, bundan hiç hoşlanmazdım.

"Artık odama dönelim mi?" diye sordu.

Kadın pencerenin önünde duruyor, sigarasını içiyordu; son derece sakin ve huzurlu görünüyordu.

"Peki. Olur."

Masanın yanından geçerken durdu, leğene doğru bir kez daha eğildi. "Mary şimdi gidiyor, tatlım," dedi. "Ama sakın kaygılanma, tamam mı? Seni en kısa zamanda eve götürecek, sana elimizden geldiği kadar iyi bakacağız. Dinle, canım..." Durdu, bir nefes çekmek amacıyla sigarayı dudaklarına götürdü.

Aynı anda göz parlayıverdi.

Kadın o sırada doğruca gözün içine bakıyordu; tam ortasında minicik, alevler saçan bir kıvılcım belirmiş, mutlak bir öfkeyle dolan gözbebeği bir anda kapkara bir topluiğne başına dönüşmüştü.

Bayan Pearl önce hiç kıpırdamadı. Leğene iyice eğilmişti; sigarasını dudaklarının hemen önünde tutuyor, gözü izliyordu.

Sonra, çok çok yavaş, abartılı bir devinimle sigarayı dudaklarının arasına yerleştirdi, uzun bir nefes çekti. Dumanı içine çekti, üç-dört saniye kadar ciğerlerinde tuttu, sonra ansızın

–püüfffff– üfleyiverdi; burun deliklerinden hızla fırlayan duman suyun yüzeyini kalın, mavi bir bulut gibi kapladı, gözü sarıp sarmaladı.

Landy kapının yanındaydı, sırtı kadına dönük, bekliyordu. "Hadi, Bayan Pearl, gidelim," diye seslendi.

"Böyle surat asma, William," dedi kadın yavaşça. "Sinirlenmenin sana hiçbir yararı dokunmaz."

Landy onun ne yaptığını görmek için başını çevirip baktı.

"Hayır, artık hiçbir yararı olmaz," diye fısıldadı kadın. "Çünkü bugünden sonra, yavrucuğum, Mary sana ne derse onu yapacaksın. İyice anladın mı?"

"Bayan Pearl," dedi Landy, ona doğru ilerleyerek.

"Kısacası, uslu bir çocuk ol, tamam mı? Eskisi gibi yaramazlık yok, bir tanem," diye sürdürdü kadın sözlerini, sigarasını tüttürerek. "Yaramaz çocukların mutlaka cezalandırılması gerektiğini biliyorsun, öyle değil mi?"

Şimdi Landy onun yanındaydı; kolunu tuttu, nazik ama kararlı bir tavırla çekerek kadını masadan uzaklaştırdı.

"Hoşça kal, sevgilim," diye seslendi kadın. "Yakında dönerim."

"Bu kadarı yeter, Bayan Pearl."

Kadın o iri, parlak gözlerini Landy'e kaldırdı, "Ne kadar tatlı, değil mi?" diye haykırdı. "Tam bir melek. Onu eve götürmek için sabırsızlanıyorum."

GÖKYÜZÜNE ÇIKAN YOL

Bayan Foster bütün yaşamı boyunca bir treni, bir uçağı, bir gemiyi, hatta bir tiyatronun başlama saatini bile kaçırmaktan ölesiye korkmuştu; bu korku onda neredeyse bir hastalık halindeydi. Başka bakımlardan hiç de sinirli bir kadın değildi, ancak herhangi bir şeye geç kalmanın düşüncesi bile onu öyle gerginleştirirdi ki, yüzü gözü hemen seğirmeye başlardı. Öyle ciddi bir şey sayılmazdı – yalnızca sol gözün köşesindeki sinirde başlayan, hafif bir seğirme; ama gizlice göz kırpmayı andıran bu tikin asıl rahatsız edici yanı, trenin, uçağın, ya da işte yakalanması gereken şey her neyse, onun güvenle yakalanmasından sonra da en az bir saat sürmesiydi.

Bir trene yetişmek gibi basit bir zorunluluğun bazı insanlarda ciddi takıntılara dönüşebilmesi gerçekten şaşırtıcı. Bayan Pearl istasyona gitmek üzere evden çıkması gereken saatten yarım saat önce, tepeden tırnağa hazır bir halde, şapkası, paltosu ve eldivenleri tastamam, asansörden çıkar, sonra, bir yere oturup beklemesi söz konusu bile olamayacağından, sağa sola seğirtir, odadan odaya dolaşırdı; onun bu halinin bal gibi farkında olan kocasıysa sonunda odasından çıkar ve soğuk, kuru bir sesle artık yola çıkmaları gerektiğini, yoksa geç kalacaklarını bildirirdi.

Bay Foster karısının bu aptalca telaşına sinirlenmekte büyük bir olasılıkla haklıydı, ama onu gereksizce bekletip, çektiği acıyı arttırmasının da hiçbir özrü olamazdı. Şimdi; bunu özellikle yaptığını kimse kanıtlayamazdı elbette, ama ne zaman bir yere gidecek olsalar, adamın zamanlaması öyle ucu ucuna (bilirsiniz, yalnızca bir ya da iki dakika gecikecek biçimde), hali tavrı

öyle gamsızdı ki, bu mutsuz kadına kendine özgü, küçük, pis bir işkence uyguladığından kuşkulanmamak elde değildi. Üstelik, karısının ona acele etmesi için seslenmeyi asla göze alamayacağını da biliyordu. Onu bu konuda çok iyi eğitmişti. Kadını o son güvenli dakikayı da aşacak kadar beklettiği sürece, kadının çileden çıkacağının, delireceğinin farkındaydı. Evliliklerinin şu son yıllarında birkaç kez öyle bir tavır sergilemişti ki, sırf zavallı kadının ıstırabını daha da artırmak için treni bile isteye kaçırmaya *çalıştığı* bile söylenebilirdi.

Kocanın suçlu olduğunu varsaymak (insan emin olamıyordu, elbette) ise, bu tavrını daha da mantıksız kılıyordu, çünkü Bayan Foster baş edemediği bu küçük kusurunun dışında, son derece iyi, sevgi dolu bir eşti. Otuz yılı aşkın bir süredir kocasına bağlılıkla, kursuzca hizmet ediyordu. Bu konuda en küçük bir kuşku yoktu. Alçakgönüllü bir kadın olmasına karşın, kendisi de bunun farkındaydı; Bay Foster'ın ona yıllardır, bilinçli bir biçimde işkence yaptığına inanmayı reddetmişti, ancak son zamanlarda kafasına bazı kuşkuların üşüşmesini de engelleyemiyordu.

Neredeyse yetmişine gelmiş olan Bay Eugene Foster ile karısı New York'ta, Doğu 62. Cadde'deki büyük, altı katlı bir evde yaşıyorlardı; evde dört hizmetkâr çalışıyordu. İç karartıcı bir evdi; pek gelen giden de olmazdı. Ama ocak ayının bu özel sabahında ev canlı, kıpır kıpırdı; bir koşuşturmadır gidiyordu. Hizmetçilerden biri odalara kucak kucak toz örtüsü taşıyor, bir başkasıysa bu örtüleri eşyaların üzerine örtüyordu. Kâhya alt kata taşıdığı valizleri hole dizmekle meşguldü. Aşçı sık sık mutfaktan çıkıp kâhyaya bir şeyler danışıyordu. Bayan Foster'a gelince; sırtında modası geçmiş bir kürk manto, başında siyah bir şapka, odadan odaya seğirtiyor, hazırlıkları denetliyormuş gibi yapıyordu. Ama işin doğrusu, aklı fikri kocasında, daha doğrusu kocası çalışma odasından bir an önce çıkıp hazırlanmadığı sürece kaçıracağı uçaktaydı.

"Saat kaç, Walker?" diye sordu yanından geçen kâhyaya.

"Dokuzu on geçiyor, Bayan."

"Araba geldi mi?"

"Evet, efendim; bekliyor. Şimdi valizleri götürüp bagaja koyacağım."

"Idlewild Havaalanı'na gitmek bir saat sürer," dedi. "Uçağım on birde kalkıyor. İşlemler için yarım saat önce orada olmalıyım. Geç kalacağım. Evet, gecikeceğimden *eminim*."

"Bence bol bol zamanınız var, efendim," dedi kâhya kibarca. "Bay Foster'ı uyardım; saat dokuzu çeyrek geçe evden ayrılmanız gerektiğini söyledim. Beş dakikanız daha var."

"Evet, Walker, biliyorum. Valizleri hemen götürür müsün, lütfen?"

Holde bir aşağı bir yukarı gezinmeye başladı; kâhyanın holden her geçişinde adama saati sordu. Bu uçağı *kesinlikle* kaçırmamam gerek, diyordu kendi kendine. Kocasından gitme iznini koparmak aylar almıştı. Uçağı kaçıracak olursa adam cayabilir, burada kalmasını isteyebilirdi. En büyük sorun da, seni geçirmek için havaalanına geleceğim, diye tutturmuş olmasıydı.

"Hey Tanrım," diye inledi Bayan Foster yüksek sesle. "Yetişemeyeceğim; biliyorum, biliyorum, uçağı kaçıracağım." Sol gözünün kenarındaki küçük kas deli gibi seğiriyordu. Gözleri dolu doluydu.

"Saat kaç, Walker?"

"Dokuz on sekiz, Bayan."

"Ah, gerçekten *kaçıracağım*!" diye haykırdı. "Tanrım, nerede kaldı bu adam?"

Bu yolculuk Bayan Foster için çok önemliydi. Kızını, bir Fransız'la evli olan tek çocuğunu görmek için tek başına Paris'e gidiyordu. Fransız damadı pek de umursadığı yoktu, ama kızına çok düşkündü, bundan da önemlisi, üç torununu görmek için sabırsızlanıyordu. Onları yalnızca eline geçen ve evin dört bir yanına serpiştirdiği fotoğraflardan tanıyordu. Çocukların üçü de birbirinden güzeldi. Onlara bayılıyor, postadan çıkan her yeni resmi göğsüne bastırıp saatlerce oturuyor, onlara sevgiyle, saatlerce bakıyor, o küçük yüzleri bir benzerlik bulma umuduyla uzun uzun inceliyordu. Son zamanlarda, o çocuklardan ayrı kalmaya daha fazla dayanamayacağını hisseder olmuştu; uzakta olmak, sık sık görememek, onlarla yürüyüşe çıkamamak, onlara armağanlar alamamak, serpilip gelişmelerine tanıklık edememek katlanılır gibi değildi. Kocası hâlâ sağken bu tür düşüncelere kapılmanın yanlış olduğunun, vefasızlık olduğunun farkındaydı elbette. Kocasının sahip olduğu şirketlerde artık et-

kin bir biçimde çalışmamasına karşın, New York'tan ayrılıp Paris'e yerleşmeye asla yanaşmayacağını da biliyordu. Onları ziyaret etmek için tek başına, altı haftalığına Paris'e uçmasına izin vermesi bile bir mucizeydi. Ama kendisine kalsa, orada, onlarla birlikte yaşayabilmek için canını bile verirdi!

"Walker, saat kaç oldu?"

"Dokuzu yirmi iki geçiyor, Bayan."

Tam o sırada bir kapı açıldı ve Bay Foster hole çıktı. Bir an durup dikkatle karısını süzdü; kadın da ona baktı: Ufak tefek, ama hâlâ oldukça zarif görünen bu yaşlı adamın, kocaman bir sakalla çevrili olan, Andrew Carnegie'nin eski fotoğraflarına şaşılacak derecede benzeyen bir yüzü vardı.

"Evet," dedi karısına. "O uçağa yetişmek istiyorsan, bir an önce yola çıkmalıyız."

"*Evet*, canım, evet! Her şey hazır. Araba bizi bekliyor."

"Çok iyi," dedi. Başını hafifçe yana eğmiş, dikkatle kadını izliyordu. Başını yana yatırmak, sonra da kısa, hızlı devinimlerle sağa sola çevirmek gibi, tuhaf bir alışkanlığı vardı. Orada öylece dikilirken, hem bu nedenle, hem de göğsünün üzerinde kavuşturduğu elleri yüzünden, bir sincabı andırıyordu – Park'ta yaşayan şu çevik, uyanık, yaşlı sincaplardan birini.

"İşte, Walker paltonu getirdi, canım. Giyiver."

"Bir dakika sonra dönerim," dedi. "Ellerimi yıkayacağım."

Orada durup bekledi; uzun boylu kâhya hemen yanındaydı, paltoyla şapkayı tutuyordu.

"Ne dersin, Walker, kaçıracak mıyım?"

"Hayır, Bayan," dedi kâhya. "Bence yetişeceksiniz."

Sonra Bay Foster göründü; kâhya onun paltosunu giymesine yardım etti. Bayan Foster çabucak dışarıya çıktı, kiralık Cadillac'a bindi. Kocası hemen arkasındaydı, ama basamakları ağır ağır indi, yarısına gelince durdu, gökyüzünü inceledi, serin sabah havasını derin derin içine çekti.

"Hava biraz puslu," dedi, arabaya binip karısının yanındaki koltuğa yerleşirken. "Sis havaalanının oralarda daha da yoğundur. Seferin iptal edildiğini duyarsam hiç şaşırmam."

"Ah, böyle söyleme, canım. *Lütfen*."

Araba köprüyü geçip Long Island Adası'na doğru yol alırken konuşmadılar.

"Hizmetkârları ayarladım," dedi Bay Foster. "Bugün hepsi birden izne çıkıyor. Altı haftalık maaşlarının yarısını ödedim; işbaşı yapacakları tarihi Walker'a bir telgrafla bildireceğim."

"Evet," dedi kadın. "Bana söyledi."

"Bu gece kulübe taşınacağım. Bir süre orada kalmak benim için hoş bir değişiklik olacak."

"Evet, canım. Sana mektup yazarım."

"Arada bir uğrayıp evi kontrol eder, postaya filan bakarım."

"Peki ama, Walker burada kalıp eve göz kulak olsaydı daha iyi olmaz mıydı?"

"Saçmalık. Ne gerek var ki? Üstelik ona tam maaş ödemek zorunda kalırdım."

"Ah, evet," dedi kadın. "Haklısın."

"Dahası, evde yalnız kalınca insanların neler yapacağını asla bilemezsin." Bay Foster bir puro çıkardı, ucunu gümüş bir puro kesiciyle kesti ve altın bir çakmakla yaktı.

Bayan Foster ellerini kucağındaki örtünün üzerinde sımsıkı kavuşturmuş, sessizce oturuyordu.

"Bana yazacak mısın?" diye sordu kocasına.

"Bakarız," dedi adam. "Ama pek sanmam. Verilecek önemli bir haber olmadığı sürece, yazışmayı onaylamadığımı bilirsin."

"Evet, canım, bilirim. Her neyse, dert etme."

Queen's Bulvarı'nda bir süre sessizce yol aldılar; Idlewild Havaalanı'nın kurulduğu düzlüğe yaklaştıkça sis iyice arttı, araba yavaşlamak zorunda kaldı.

"Hay Allah!" diye bağırdı Bayan Foster. "Uçağı kaçıracağımdan *artık* eminim! Saat kaç?"

"Sızlanmayı bırak," dedi yaşlı adam. "Hem telaşa hiç gerek yok. Nasılsa uçuşu iptal etmek zorunda kalacaklar. Böyle havalarda asla uçmazlar. Zahmet edip buraya kadar gelmemiz bile hata."

Bayan Foster emin değildi, ama erkeğin sesinde ani, yeni bir tını belirmişti sanki; dönüp kocasının yüzüne baktı. Onca kılın altında bu yüzde bir anlam değişikliği olup olmadığını anlamak zordu. Oysa dudaklar öyle önemliydi ki. Daha önce de defalarca yaptığı gibi, keşke ağzını görebilseydim, diye düşün-

dü. Adamın gözleri öfkenin dışında hiçbir duyguyu ele vermezdi.

"Uçak her şeye karşın *kalksa* bile haklısın," diye sürdürdü erkek sözünü, "bana kalırsa onu kaçırdın bile – artık yetişemeyeceğin belli. Neden kendini bu fikre alıştırmıyorsun?"

Bayan Foster yüzünü cama doğru çevirdi, gözlerini dışarıdaki sise dikti. Araba ilerledikçe sis daha da kalınlaşır gibiydi; şimdi yalnızca yolun kıyısını ve onun ötesindeki yeşil düzlüğün başladığı sınırı görebiliyordu. Kocasının hâlâ ona baktığını biliyordu. Bakışlarını kocasına çevirdi; adamın sol gözün ucunda seğirip duran o kasa anlamlı anlamlı baktığını ayrımsayınca dehşete kapıldı.

"Bana katılmıyor musun?" diye sordu adam.

"Neye katılmıyor muyum?"

"Artık havalansa bile uçağı kaçıracağına. Bu pisliğin içinde daha hızlı gidemeyiz."

Bundan sonra kadınla hiç konuşmadı. Araba emeklercesine ilerlemeyi sürdürdü. Sürücü ancak farların yardımıyla ilerleyebiliyordu. Karşılarında zaman zaman sisi delip geçen sarı-beyaz ışıklar beliriyordu; hemen arkalarında da onları oldukça yakından izleyen bir arabanın parlak ışığı vardı.

Ansızın, şoför arabayı durdurdu.

"İşte!" diye bağırdı Bay Foster. "Sıkıştık kaldık. Biliyordum."

"Hayır, efendim," dedi şoför, arkasına dönerek. "Başardık. Havaalanındayız."

Bayan Foster tek sözcük etmeden arabadan atladı, ana girişten hızla geçip binaya daldı. İçerisi kalabalıktı; şaşkın yolcular bilet tezgâhlarının önüne yığılmıştı. Bayan Foster insanları yararak öne geçti, görevliye durumu sordu.

"Evet," dedi adam. "Uçuşunuz ertelendi. Ama lütfen uzaklaşmayın. Sisin her an dağılmasını bekliyoruz."

Onu arabada bekleyen kocasının yanına döndü, haberi verdi. "Ama sakın bekleme, sevgilim," diye ekledi. "Hiç gerek yok."

"Pekâlâ. Şoför beni geri götürebilirse elbette. Götürebilecek misin?"

"Sanırım," diye yanıtladı adam.

"Valizler indirildi mi?"

"Evet, efendim."

Bayan Foster, "Hoşça kal, canım," dedikten sonra arabaya doğru eğildi, kocasının yanağındaki gri, sert kürke küçük bir öpücük kondurdu.

"Güle güle," diye karşılık verdi adam. "İyi yolculuklar."

Araba uzaklaştı; Bayan Foster yalnız kaldı.

Günün geri kalanı bir karabasandan farksızdı. Havayollarına ait tezgâhın en yakınındaki tahta sıranın üzerinde saatlerce oturdu; her yarım saatte bir kalkıp görevliye durumun değişip değişmediğini soruyordu. Hep aynı yanıtı aldı: Beklemek zorundaydı, çünkü sis her an kalkabilirdi. Sonunda hoparlörden uçuşun iptal edildiği, daha doğrusu yarın sabah saat on bire ertelendiği duyurulduğunda, akşamın altısı olmuştu.

Bayan Foster bunu duyunca bir an ne yapacağını bilemedi. Geceyi nerede geçirebileceğini düşünerek yarım saat kadar bankın üzerinde oturdu; yorgundu, kafası karışmıştı. Havaalanından ayrılmak istemiyordu. Kocasını görmek istemiyordu. Adamın ne yapıp edip bu Fransa yolculuğunu engellemenin bir yolunu bulmasından korkuyordu. En iyisi hiç kıpırdamamak, geceyi bu tahta sıranın üzerinde geçirmekti. Evet, en güvenli yol buydu. Ama gerçekten yorgundu, bitap düşmüştü; yaşlı bir bayanın bu biçimde sabahlaması saçmalıktı. Bunun üzerine telefona gitti, evi aradı.

Telefonu kulübe gitmek için evden çıkmak üzere olan kocası yanıtladı. Bayan Foster olup biteni aktardı, hizmetkârların hâlâ orada olup olmadığını sordu.

"Hepsi gitti," dedi adam.

"Bu durumda, canım, geceyi geçirecek bir oda bulayım. Kaygılanma; halledebilirim."

"Aptalca bir fikir," dedi adam. "Burada kocaman ev dururken, neden başka yerde kalacakmışsın?"

"Evet ama, ev *boş*."

"O zaman ben de seninle kalırım."

"Evde yiyecek tek lokma yok."

"Öyleyse gelmeden önce karnını doyur. Biraz kafayı çalıştırsana, kadın. Her şeyi olay haline getirmek zorunda mısın?"

"Haklısın," dedi. "Özür dilerim. Burada bir sandviç yerim, sonra da eve gelirim."

Dışarıda sis azıcık dağılmıştı, ama bindiği taksi yine de çok yavaş ilerliyordu, 62. Cadde'ye varması epeyce uzun sürdü.

Kocası kapının açıldığını duyunca çalışma odasından çıktı, kapının eşiğinde durup sordu: "Pekâlâ, Paris nasıldı bakalım?"

"Uçak sabah saat on birde kalkacak," dedi. "Bu sefer kesin."

"Sis dağılırsa, elbette."

"Dağılmaya başladı bile. Rüzgâr çıktı."

"Yorgun görünüyorsun," dedi adam. "Kötü bir gün geçirmiş olmalısın."

"Eh, pek rahat edemedim doğrusu. Hemen yatacağım."

"Kiralık arabayı ayarladım; sabah burada olacak. Dokuzda."

"Ah, teşekkür ederim, canım. Bu kez beni geçirmek için onca yolu gelmezsin umarım."

"Yo," dedi adam yavaşça. "Geleceğimi sanmam. Ama geçerken beni kulübe bırakabilirsin herhalde." Kocasına baktı; birden adamın ondan alabildiğine uzaklaştığı duygusuna kapıldı; bir sınır çizgisinin ötesine çekilmişti sanki. Ansızın öyle küçülmüş, öyle uzaklaşmıştı ki, Bayan Foster onun ne yaptığından, ya da ne düşündüğünden, hatta kim olduğundan bile emin olamıyordu artık.

"Kulüp kent merkezinde," dedi. "Havaalanına giden yolun üzerinde değil."

"Ama bol bol zamanın olacak, tatlım. Beni kulübe kadar bırakamaz mısın yani?"

"Ah, evet. Elbette."

"Güzel. O zaman sabah görüşürüz; saat dokuzda."

Bayan Foster ikinci kattaki yatak odasına çıktı; öyle bitkindi ki, başını yastığa koyar koymaz uyudu.

Ertesi sabah erkenden kalktı; sekiz buçukta alt kata indiğinde, yola çıkmaya hazırdı.

Dokuzu az geçe, kocası göründü. "Kahve hazırladın mı?" diye sordu.

"Hayır, canım. Kulüpte nefis bir kahvaltı edebileceğini düşündüm. Araba geldi, bekliyor. Gitmeye hazırım."

Holde duruyorlardı; görünüşe bakılırsa, son günlerde hep holde buluşuyorlardı. Bayan Foster paltosu, şapkası ve çantasıyla hazırdı; kocasıysa Edward tarzı, yüksek klapalı, değişik kesimli ceketini giymişti.

"Bavulların?"

"Havaalanında."

"Eh, elbette," dedi adam. "Beni kulübe bırakacağına göre, bir an önce yola çıksak iyi ederiz. Öyle değil mi?"

"Evet!" diye bağırdı kadın. "Ah, evet *-lütfen!*"

"Gidip birkaç puro alacağım. Hemen dönerim. Sen arabada bekle."

Bayan Foster dışarıya, şoförün beklediği yere çıktı; adam onun yaklaştığını görünce arabanın kapısını açtı.

"Saat kaç?" diye sordu adama.

"Dokuzu çeyrek geçiyor."

Bay Foster evden beş dakika sonra çıktı; kadın onun basamakları ağır ağır inişini seyrederken, giydiği şu dar, boru gibi pantolonun içinde bacakları tıpkı bir tekenin bacaklarına benziyor, diye düşündü. Adam dün yaptığı gibi, merdivenin yarısına gelince durdu, havayı kokladı, gökyüzünü inceledi. Hava hâlâ tam anlamıyla açılmamıştı, ama pusu yarıp geçen bir tutam güneş ışını vardı.

"Belki bu kez şansın yaver gider," dedi, karısının yanındaki koltuğa yerleşirken.

"Şoför Bey, acele edin, lütfen," dedi Bayan Foster. "Örtüyle falan uğraşmayın; ben hallederim. Siz bir an önce yola çıkmaya bakın. *Geç* kaldım."

Adam koltuğuna, direksiyonun başına geçti ve motoru çalıştırdı.

"*Dur* bir dakika!" dedi bay Foster ansızın, sürücüye. "Biraz bekler misin, lütfen?"

"Ne var, canım?" Kocasına baktı; paltosunun ceplerini karıştırıyordu.

"Ellen'e götürmen için bir armağan almıştım. Ama bulamıyorum. Aşağıya inerken elimde olduğundan eminim."

"Elinde herhangi bir şey görmedim. Ne tür bir armağandı?"

"Beyaz kâğıda sarılı, küçük bir kutu. Sana dün verecektim, unuttum. Bugün de unutmak istemiyorum."

"Küçük bir kutu mu?" diye bağırdı Bayan Foster. "Küçük bir kutu filan görmedim!" Arabanın arka koltuğunu deli gibi araştırmaya girişti.

Kocası ceplerini aramayı sürdürüyordu. Sonra paltosunun düğmelerini açtı, ceketinin sağını solunu yokladı. "Bulamıyorum," dedi. "Yatak odasında bıraktım herhalde. Hemen alıp gelirim; bir dakika bile sürmez."

"Ah, *lütfen*!" diye haykırdı kadın. "Hiç vaktimiz yok! Bırak kalsın, *lütfen*! Postayla gönderebilirsin. Alt tarafı şu saçma sapan taraklardan biri, öyle değil mi? Ona sürekli armağan ettiğin taraklardan işte."

"Tarakların nesi varmış, sorabilir miyim?" dedi, kadının çizmeyi aştığını belirten, kızgın bir sesle.

"Hiçbir şey, tatlım. Haklısın. Ben yalnızca..."

"Burada bekle!" diye buyurduktan sonra, kapıyı açtı.

"Çabuk ol, canım! Ah, *lütfen* acele et!"

Kıpırdamadan oturdu; bekledi, bekledi.

"Şoför Bey, saat kaç?"

Adam kolundaki saate baktı: "Dokuz buçuk."

"Havaalanına bir saatte varabilir miyiz?"

"Evet; ucu ucuna."

Tam o anda Bayan Foster'ın gözüne, kocasının az önce oturduğu koltuğun kenarına sıkışmış olan, beyaz bir şey çarptı. Uzandı, beyaz ambalaj kâğıdına sarılı, küçük kutuyu çekip çıkardı; biri eliyle güzelce itmiş gibi, koltuğun arasına iyice gömülmüştü.

"İşte, burada!" diye bağırdı. "Buldum! Hey Tanrım, şu anda yukarıda aranıp duruyordur. Şoför Bey, çabuk – hemen içeriye koşup onu aşağıya çağırır mısınız, lütfen?"

İrlandalılar'a özgü, küçük, isyankâr bir ağzı olan sürücü olup bitenden epeyce sıkılmıştı, ama arabadan indi, basamakları çıkıp evin ön kapısına vardı. Sonra döndü, geri geldi. "Kapı kilitli," dedi. "Anahtarınız var mı?"

"Evet, bir dakika." Çantasını açtı, çılgın gibi karıştırmaya başladı. Küçük yüzü korkudan, dehşetten kasılmış, dudakları bir musluk gibi dışarı fırlamıştı.

"İşte, burada. Yo, en iyisi kendim gideyim. Zaman kazanırız. Onu nerede bulacağımı biliyorum."

Arabadan çabucak indi, basamakları hızla tırmandı; anahtar elindeydi. Anahtarı kilide soktu, tam çevirmek üzereydi ki – durdu. Başını yukarıya kaldırdı, orada öylece, hiç hareket etmeden durdu; bütün bedeni bunca koşuşturmanın, anahtarı çevirip eve dalma telaşının tam ortasında, donmuş gibi kalakalmıştı; bekledi; beş, altı, yedi, sekiz, dokuz, on saniye bekledi. Orada bu biçimde –başı havada, bedeni kaskatı gerilmiş– duruşuna bakılırsa kulak kesilmiş, evin içinden, arka taraflardan gelen, bir dakika kadar önce başlayıp sürekli yinelenen bir sesi dinliyordu.

Evet – bir şeyi dinlediği her halinden belliydi. O şimdi tepeden tırnağa *kulak kesilmiş* biriydi. Tek kulağını kapıya daha da yaklaştırmak için azıcık kıpırdadı. Kulağını kapıya yapıştırdı, birkaç saniye daha bu konumda kaldı; başı yukarıda, kulağı kapıda, eli anahtarın üzerindeydi; tam içeriye girmek üzereyken vazgeçmiş, duymaya, evin derinliklerinden gelen bu belli belirsiz gürültülerin anlamını çözmeye çalışarak, hiç kıpırdamadan bekliyordu.

Sonra, birden canlandı. Anahtarı kilitten çekti, basamakları koşarak indi.

"Çok geç oldu!" diye bağırdı sürücüye. "Onu bekleyemem; kesinlikle. Yoksa uçağı kaçırırım. Hadi, acele et, çabuk! Doğru havaalanına!"

Şoför onu yakından inceliyor olsaydı, yüzünün bembeyaz kesildiğini, bu yüzdeki anlamın bir anda, bütünüyle değiştiğini ayrımsardı. Bu yüzde artık o yumuşak, hatta budalaca anlamdan eser yoktu. Yüz hatlarına garip, alışılmadık bir sertlik gelmişti. Genellikle sarkık olan dudaklar sımsıkı yumulu ve gergindi, gözlere parlaklık, seseyse yetke dolu, yepyeni bir tını egemendi şimdi.

"Hızlı, daha hızlı!"

"Kocanız da sizinle gelmiyor muydu?"diye sordu adam, şaşkın şaşkın.

"Hayır; kesinlikle hayır! Onu kulübe bırakacaktık. Her neyse, önemli değil. Anlayacaktır. Bir taksi çağırır. Konuşarak

zaman harcamasana! Acele et, çabuk! O uçağa mutlaka yetişeceğim!"

Sürücü, arka koltuktan sıkıştırıp duran kadının da yüreklendirmesiyle hızını yol boyunca hiç kesmedi ve Bayan Foster uçağına rahat rahat yetişti. Atlantik'i geçerken, sonunda Paris'e doğru uçuyor olmanın huzuruyla koltuğuna güzelce yerleşmiş, motorların homurtusunu dinliyordu. Yeni kavuştuğu ruh hali sürüyordu. Kendisini alabildiğine güçlü, hiç olmadığı kadar da iyi, hatta olağanüstü hissediyordu. Bütün bunlar onu az çok soluksuz bıraksa da, nedeni daha çok kendisine, yaptığı şeye duyduğu inanmazlıktı; uçak New York'tan ve 62. Cadde'den uzaklaştıkça yatıştı, içine engin bir huzur doldu. Paris'e vardığı zaman, tam da olmak istediği kadar güçlü, soğukkanlı ve dingindi.

Torunlarıyla tanıştı; fotoğraflarından çok daha güzeldiler. Üçü de birer melek, dedi kendi kendine; nasıl da tatlılar. Hep birlikte gezdiler, yürüyüşlere çıktılar; onlara pastalar yedirdi, armağanlar aldı, eğlendirici öyküler anlattı.

Haftada bir gün, her salı kocasına bir mektup yazdı; tatlı gevezeliklerle, haber ve dedikodularla dolu, şirin mektupları hep aynı sözcüklerle bitiriyordu: 'Beslenmene dikkat et, öğün atlama, canım; yanında olmadığım için aynen bunu yapmandan korkuyorum.'

Altı hafta dolup da, Amerika'ya, kocasına dönme zamanı gelince herkes çok üzüldü. Onun dışında herkes. Bayan Foster'ın bu ayrılığa herkesin beklediği kadar üzülmemesi gerçekten şaşırtıcıydı; çocukları öper, hepsiyle tek tek vedalaşırken halinde tavrında, konuşmalarında öyle bir şey vardı ki, buraya yeniden dönmesinin uzun sürmeyeceğini hissettiriyordu.

Yine de, kocasına sadık bir eş olarak, önceden saptanan yolculuk süresini aşmamıştı. Buraya geldikten tam altı hafta sonra kocasına bir telgraf çekmiş ve New York uçağına binmişti.

Idlewild'e varıp da onu karşılamaya gelen olmadığını görmek, Bayan Foster için ilginç bir deneyim oldu. Öte yandan, bu durumun hoşuna gittiği bile söylenebilirdi. Alabildiğine sakindi; valizlerini bir taksiye taşıyan hamala gereğinden çok bahşiş vermemeye özen gösterdi.

New York Paris'ten daha soğuktu; caddelerin iki yanına, kaldırımların kıyısına kirli kar öbekleri birikmişti. Taksi 62. Cadde'deki evin önünde durdu; Bayan Foster sürücüden valizlerini evin kapısına kadar taşımasını istedi, adam onun dediğini yaptı. Sonra adamın parasını ödedi, zili çaldı. Bekledi, ama hiçbir yanıt gelmedi. Emin olmak için zili bir kez daha çaldı; zilin kilerde, evin arka tarafında tiz bir sesle çınladığını duyabiliyordu. Ama kapıyı açan olmadı.

Çantasından anahtarı çıkardı, kapıyı kendisi açtı.

İçeriye girer girmez gördüğü ilk şey, kalın bir mektup destesi oldu; zarflar holün zemininde, mektup deliğinden içeriye itilince düştükleri yerde birikmişti. Ev karanlık, serindi. Büyük, sarkaçlı duvar saatinin üzerindeki toz örtüsü hâlâ duruyordu. Soğuğa karşın içerisi tuhaf bir biçimde bunaltıcıydı ve havada daha önce hiç koklamadığı, hafif ama garip bir koku vardı.

Holü hızlı hızlı geçti, sola doğru sapıp evin arka tarafına yöneldi. Belli bir amaca yönelik, kasıtlı bir davranışa benziyordu; bir söylentiyi ya da bir kuşkuyu doğrulamaya çalışan bir kadındı sanki. Birkaç saniye sonra hole döndüğünde, yüzünü hafif bir doygunluk ışıltısı kaplamıştı.

Şimdi ne yapması gerektiğini tartar gibi, holün tam ortasında durdu. Sonra, ansızın döndü, kocasının çalışma odasına girdi. Masanın üzerindeki telefon defterini aldı, bir süre karıştırdıktan sonra aradığı numarayı buldu, çevirdi.

"İyi günler," dedi. "Dinleyin; Doğu 62. Cadde, dokuz numaradan arıyorum ... Evet, doğru. Buraya hemen birini gönderebilir misiniz acaba? Evet, göründüğü kadarıyla ikinci katla üçüncü kat arasına sıkışmış. Göstergeye göre, öyle... Hemen mi? Ah, çok naziksiniz. Bacaklarım artık onca basamağı inip çıkacak kadar güçlü değil. Çok teşekkür ederim. Hoşça kalın."

Almacı yerine koydu, kocasının koltuğuna yerleşti; asansör tamircisini sabırla beklemeye koyuldu.

VAİZİN ZEVKİ

Bay Boggis arabayı yavaş sürüyordu; koltuğunda rahatça geriye yaslanmış, tek dirseğini açık pencerenin pervazına dayamıştı. Taşra ne kadar güzel, diye düşündü; yaza özgü işaretleri yeniden görmek çok hoştu. Özellikle çuhaçiçeklerini. Ve alıçları. Bahçeleri çevreleyen çalılar boyunca beyaz, pembe, kırmızı alıçlar patlamıştı; çuhaçiçekleriyse onların altında, küçük öbekler halinde boy atmaktaydı. Olağanüstüydü.

Tek elini direksiyondan çekti, bir sigara yaktı. Şu anda yapılacak en iyi şey, dedi içinden, Brill Tepesi'ne çıkmak. Bir kilometre kadar ilerideki tepeyi görebiliyordu. Zirvenin sağ yanındaki ağaçların arasına serpiştirilmiş olan küçük evlerin oluşturduğu şu küme de Brill Köyü olmalıydı. Mükemmel. Bay Boggis'in pazar keşiflerinin her seferinde bu kadar tatlı, iç açıcı yerleri kapsadığı söylenemezdi.

Tepeyi tırmandı, arabayı köyün hemen dışında durdurdu. Arabadan indi, çevresine bakındı. Kırlar aşağıda geniş, yemyeşil bir halı gibi uzanıyordu. Kilometrelerce ilerisini görebiliyordu. Kusursuzdu; tam istediği gibiydi. Cebinden küçük bir not defteriyle bir kalem çıkardı, sırtını arabaya dayadı, sonra deneyimli, işbilir bakışlarını önünde uzanan manzarada ağır ağır dolaştırdı.

Sağ yanda, tarlaların hemen gerisinde, orta büyüklükte bir çiftlik evi vardı; anayoldan eve doğru bir patika uzanıyordu. Onun arkasında, ondan biraz daha büyük bir çiftlik evi, uzun karaağaçlarla çevrili, Kraliçe Anne tarzını andıran bir başka ev, onun solunda da birbirine benzeyen iki çiftlik daha. Toplam beş ev. Bu tarafta Bay Boggis'in kısmetine düşenler işte bunlardı.

Bay Boggis aşağıya inince yolunu kolayca bulabilmek için, defterine evlerin konumunu gösteren, kabataslak bir kroki çizdi; sonra arabasına bindi, köyün içinden geçip tepenin öteki yanına doğru ilerledi. Buradan bakınca, altı olasılık daha seçebiliyordu – beş çiftlik evi, bir de on sekizinci yüzyıla özgü, büyük, beyaz bir köşk. Beyaz köşkü gözlüklerinin ardından dikkatle inceledi. Temiz, varsıl bir görünümü vardı; bahçesi de oldukça bakımlıydı. İşte bu çok yazıktı. Evi hemen listeden sildi. Zenginlere başvurmak yararsızdı, zaman kaybıydı.

Dolayısıyla bu meydanda, bu bölümdeki toplam seçeneği on taneydi. On güzel bir rakam, dedi Bay Boggis içinden. Bu nefis öğleden sonrasında, acele etmeden, tadını çıkartarak çalışmak için çok uygun bir rakam. Saat kaç olmuştu acaba? On iki. Kolları sıvamadan önce birahaneye uğrayıp bir bardak bira içmeyi isterdi, ama pazar günleri barlar saat birden önce açılmıyordu. Pekâlâ; o da birasını daha sonra içerdi. Küçük defterindeki notlara bir göz attı. İşe Kraliçe Anne'den başlamayı kararlaştırmıştı; şu karaağaçlı evden. Görebildiği kadarıyla güzelce aşınmış, bakımsızlıktan dökülmeye başlamıştı. İçindekiler biraz para kazanmaya karşı çıkmazlardı herhalde. Üstelik Kraliçe Anne tarzı evlerde şansı hep yaver giderdi. Bay Boggis arabasına bindi, el frenini bıraktı, motoru çalıştırmaksızın yokuş aşağı yavaş yavaş ilerlemeye koyuldu.

Şu anda sırtında bir vaiz giysisi bulunmasına karşın, Bay Cyril Boggis'in hiç de iç karartıcı, meşum bir havası yoktu. Mesleği, antika eşya alım satımıydı, dükkânı Chelsea'da, King's Road'daydı. Büyük bir dükkân değildi, çok büyük işler çevirdiği de söylenemezdi, ama hep ucuza, çok ucuza aldığı ve pahalıya, çok çok pahalıya sattığı için yıllık kazancı hiç fena değildi. Çok yetenekli bir satıcıydı; alırken de satarken de müşterinin tam istediği kalıba girer, duruma uygun ruh halini usulca, ustaca benimseyiverirdi. Yaşlılara karşı ağırbaşlı ve sevimli, zenginlere dalkavukça, dindarlara ciddi, zayıflara güçlü ve buyurgan, dullara güler yüzlü, evde kalmışlara karşı da çapkın ve sırnaşıktı. Tanrı vergisi yeteneğinin bal gibi farkındaydı, bu yeteneği her fırsatta utanmazca kullanıyordu; arada bir, gerçekten olağanüstü bir gösteri sergilediği zamanlar hafifçe yan dönüp çılgınca

alkışlayan izleyicileri selamlar gibi birkaç kez eğilmemek için kendini zor tuttuğu bile oluyordu.

Bay Boggis daha çok soytarıca denebilecek bu özelliğine karşın, hiç de aptal değildi. Tam tersine, bazıları onun Londra'da Fransız, İngiliz ve İtalyan mobilyaları konusundaki bilgisiyle yarışacak tek kişinin çıkmayacağını söylerlerdi. İnsanı şaşırtacak kadar da zevkliydi; incelikten yoksun bir tasarımı ânında saptar, ne kadar eski ve özgün olursa olsun o nesneyle asla ilgilenmezdi. Gerçek aşkı, doğaldır ki, on sekizinci yüzyılın büyük İngiliz tasarımcılarıydı. Ince, Mayhew, Chippendale, Robert Adam, Manwaring, Inigo Jones, Hepplewhite, Kent, Johnson, George Smith, Lock, Sheraton ve ötekiler; ama onlar söz konusu olduğunda bile, arada bir, geri çevirdiği oluyordu. Örneğin, Chippendale'in Çin ya da Gotik dönemine özgü tek bir parçayı bile almaya yanaşmazdı, aynı şey Robert Adam'ın ağır İtalyan tasarımları için de geçerliydi.

Bay Boggis son birkaç yıldır piyasada dikkate değer bir ün kazanmış, dükkânından hiç eksilmeyen o alışılmadık, genellikle çok ender bulunan parçalarla herkesi şaşırtır olmuştu. Adam tükenmek bilmeyen bir kaynağa, bir tür gizli depoya sahipti sanki; görünüşe bakılırsa, haftada bir gün arabasına atlayıp bir yerlere gidiyor, hoşuna gideni alıp getiriyordu. Bunca malzemeyi nereden bulduğu sorulduğunda, çokbilmiş bir anlamla gülümsüyor, gözünü kırpıyor ve küçük bir sırla ilgili bir şeyler mırıldanıyordu.

Bay Boggis'in küçük sırrı, ansızın akıl ettiği bir şeydi ve bu fikir aklına dokuz yıl kadar önce bir pazar günü, öğleden sonra taşrada arabayla yol alırken gelmişti.

O sabah yaşlı annesini ziyaret etmek için Sevenoaks'a gitmiş, dönüş yolunda arabasının pervane kayışı kopmuş, motor aşırı ısınma yüzünden su kaynatmıştı. Bay Boggis arabadan inmiş, en yakındaki eve kadar yürümüştü; yoldan elli metre kadar içeride, küçük bir çiftlik eviydi. Kapıyı açan kadından bir tas su rica etmişti.

Kadının suyu getirmesini beklerken, gözü içeriye, oturma odasına takıldı ve onu alnından ter fışkırmasına yol açacak kadar heyecanlandıran bir şey gördü. Meşeden yapılma, büyük bir koltuktu; benzerini yaşamı boyunca yalnızca bir kez görmüştü.

Kol dayama yerleri ve sırtındaki pano iğağacındandı; sekiz tahta parçasının işleniş, yan yana diziliş biçimi nefisti. Sırttaki panoya son derece zarif çiçek desenleri işlenmiş, her iki kol dayama yerine de birer ördek başı oyulmuştu. Aman Tanrım, dedi içinden. Bu şey, on beşinci yüzyıldan kalma!

Biraz daha iyi görebilmek için başını içeriye uzattı. Tanrım, olamaz; işte oradaydı, şöminenin karşısında tıpatıp aynısından bir tane daha duruyordu!

Yüzde yüz emin olamazdı elbette, ama bunun gibi bir çift koltuk Londra'da en azından bin pound ederdi.

Kadın dönünce, Bay Boggis kendini tanıttı, doğruca konuya girdi ve koltukları satmak isteyip istemeyeceğini sordu.

Allah Allah, dedi kadın. Koltukları neden satmak isteyecekti ki?

Hiçbir nedeni yoktu, ama kadına çok iyi bir fiyat önermeye hazırdı.

Ne kadar, peki? Koltuklar kesinlikle satılık değildi, ama sırf meraktan, eğlence olsun diye soruyordu işte. Evet, kaç para öneriyordu?

Otuz beş pound.

Ne kadar?

Otuz beş pound.

Aman Tanrım; otuz beş pound, ha? Hey, bu gerçekten ilginçti işte. O koltukların değerli olduğunu biliyordu zaten. Çok eskiydiler. Üstelik çok da rahat. Onlarsız yapamazdı; yo, mümkün değildi. Hayır, koltuklar satılık değildi, ama yine de adama teşekkür ediyordu.

O kadar da eski değiller, dedi Bay Boggis; ayrıca onları satmak pek kolay olmayacaktı, ama şu sıra tam da bu tür bir şey arayan bir müşterisi vardı. Belki iki pound daha çıkabilirdi – otuz yedi pound, örneğin? Buna ne derdi?

Yarım saat kadar çekiştiler; sonunda Bay Boggis koltukları aldı ve kadına koltukların gerçek değerinin yirmide birinden azını ödedi.

İşte o akşam, steyşın vagon tipi, eski arabasının arkasına düzgünce yerleştirdiği iki muhteşem koltukla birlikte Londra'ya dönerken Bay Boggis'in aklına ansızın olağanüstü bir fikir geldi.

Baksana, dedi kendi kendine, bir çiftlik evinde böylesine iyi mal bulabildiysem, neden ötekilerde bulamayayım? Neden onları da araştırmayayım? Kırsal kesimi şöyle güzelce tarayabilirim, öyle değil mi? Bunu pazar günleri yapabilirdi. Böylece işinden gücünden kalmamış olurdu. Zaten pazar günlerini nasıl geçireceğini bilemiyordu.

Böylece kolları sıvadı; Londra çevresindeki ilçeleri gösteren, geniş ölçekli haritalar aldı, ince uçlu bir kalemle her ilçeyi bir dizi kareye böldü. Bu karelerden her biri yaklaşık on kilometre karelik bir alanı kapsıyordu, buysa tahminine göre, bir günde didikleyebileceği genişlikte bir yöreydi. Kasabaları, köyleri istemiyordu. Aradığı şey, görece yalıtılmış yerler, geniş çiftlikler ve bakımsız taşra köşkleriydi; her pazar bir kareyi hallettiğini varsayarsak, yılda elli iki kare ederdi, buysa bir yılın sonunda çevre ilçelerde girip çıkmadığı çiftlik, ev kalmayacak demekti.

Öte yandan, o kadar da kolay olmayacağı açıktı. Taşralılar çok kuşkucu olurdu. Sonradan yoksullaşan zenginler de öyle. Gidip kapılarına dayanınca, sırf o istedi diye evlerini ona açacaklarını, eşyalarını göstereceklerini sanmak aptallık olurdu doğrusu. İnsan bu biçimde bahçe kapısından öteye geçemezdi. İçeriye buyur edilmenin yolu neydi, peki? Belki de en iyisi, antika tüccarı olduğunu onlardan saklamaktı. Telefon tamircisi, muslukçu, havagazı kontrol memuru olabilirdi. Hatta bir papaz bile olabilirdi...

İşte bu noktadan sonra, tasarısı çok daha uygulanabilir bir hal aldı. Bay Boggis bol sayıda, en iyi cins kâğıda basılmış kartvizit ısmarladı, üzerine de şu yazıyı bastırttı:

VAİZ
CYRIL WINNINGTON BOGGIS

Nadide Eşyaları Koruma Derneği Başkanı

Victoria and Albert Müzesi'nin Desteğiyle

O günden başlayarak, pazar gününü çevrede yolculuk ederek ve 'Dernek' için gönüllü çalışarak geçiren, yaşlı, kibar bir vaiz olacaktı; amacı taşra evlerinde bulunan, gizli kalmış hazine-

lerin dökümünü yapmaktı. Böyle bir amacı duyan hangi insan onu evinden kovardı ki?

Hiç kimse.

Sonra, içeriye bir kez girmeye görsün; gözüne gerçekten istediği bir şey çarparsa – eh, bu sorunla başa çıkmanın yüzlerce yolunu biliyordu, öyle değil mi?

Planı, kendisini de şaşırtan bir kolaylıkla işledi. İşin doğrusu, kırsal kesimdeki evlerde karşılaştığı yakınlık, konukseverlik başlarda onu bile utandırdı. Bir dilim börek, bir kadeh kırmızı şarap, bir fincan çay, bir sepet erik, hatta aileyle birlikte mükellef bir öğle yemeği; bunlar hemen hemen her pazar karşılaştığı ikramlardı. Arada bir kötü anlar, tatsız olaylar da olmuyor değildi elbette; ama bunlar dokuz yılda, bir başka deyişle dört yüz pazar gününde ziyaret ettiği ev sayısı düşünüldüğünde, devede kulak sayılırdı. Her şey bir yana son derece ilginç, heyecanlı ve kazançlı bir uğraştı.

İşte yine bir pazar günüydü ve Bay Boggis Buckingham İlçesi'nde iş üzerindeydi; haritasının en kuzeyinde bulunan karelerden biri olan bu yöre, Oxford'dan on yedi kilometre kadar uzaktaydı; tepeden aşağıya inip ilk eve, yani şu bakımsız Kraliçe Anne'a doğru yol alırken, bugün şanslı günlerinden birini yaşayacağını hissediyordu.

Arabasını kapıdan yüz metre kadar uzakta bıraktı ve aradaki mesafeyi yürüyerek aştı. İnsanların, pazarlık sona ermeden önce arabasını görmelerinden hoşlanmazdı. Yaşlı, sevimli bir vaizle büyük, steyşın vagon bir arabanın nedense uyuşmadığına inanıyordu. Ayrıca bu kısa yürüyüşler ona evi ve çevresini dışarıdan inceleme olanağı veriyor, genel havayı az çok kestirmesini sağlıyordu.

Bay Boggis hızlı, çevik adımlarla sokak kapısına doğru ilerledi. Kısa, kalın bacaklı, göbekli bir adamdı. Rolüne kusursuzca uyan bir yüzü vardı: Yuvarlak ve pembe; bir çift patlak, iri, kahverengi göz bu pembe yüze hafif bön bir anlam veriyordu. Siyah bir takım elbise giyer, boynuna vaizlerin taktığı şu dik, beyaz yakalardan, başına da siyah bir şapka takardı. Meşe ağacından kesilmiş, eski bir yürüyüş sopası taşırdı; bunun ona taşraya özgü, kalender bir hava verdiğine inanıyordu.

Ön kapıya varınca zili çaldı. Holde ayak sesleri duydu, kapı açıldı; karşısında, daha doğrusu tepesinde dev boyutlu bir kadın buldu; sırtında binici giysisi vardı. Kadının içtiği sigaranın yoğun dumanına karşın, kadından yayılan ahır ve at tezeğinin keskin kokusunu alabiliyordu.

"Evet?" dedi kadın, onu kuşkuyla süzerek. "Ne istiyorsunuz?"

Onun her an bir at gibi kişnemesini bekleyen Bay Boggis şapkasını kaldırdı, hafifçe eğildi ve kartını uzattı. "Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim," dedi; karta bakan kadının yüzünü gözleyerek, bekledi.

"Anlayamadım," dedi kadın kartı geri verirken. "Ne istiyorsunuz?"

Bay Boggis, Nadide Eşyaları Koruma Derneği'ni açıkladı.

"Bunun Sosyalist Parti'yle herhangi bir ilgisi yok, değil mi?" diye sordu kadın, açık renkli, gür kaşlarının altından adamı sert sert süzerek.

Bundan sonrası kolaydı. Binici giysilerine bürünmüş bir Muhafazakâr, ister kadın olsun isterse erkek, Bay Boggis için kolay lokmaydı. Muhafazakâr Parti'nin aşırı sağ kanadıyla ilgili, iki dakikalık, coşkulu bir nutuk attı, hemen ardından da sosyalistleri kötüleyen iki kısa nutuk. Söylevini pekiştirmek için, sosyalistlerin taşradaki kanlı sporları yasaklamak için ortaya attıkları yasa önerisine özellikle değindi; aslında cennetin ("Piskopos duymasın, ama") insanların rahatça avlanabildiği, pazar günleri dahil haftanın her günü, sabahtan akşama kadar hiç yorulmaksızın tilkileri, geyikleri ve tavşanları kovalayabildiği bir yer olduğuna inandığını ekledi.

Konuşurken bir yandan da kadını incelediği için, büyünün yavaş yavaş işlemeye başladığını görebiliyordu. Kadın şimdi sırıtıyor, Bay Boggis'e o iri, hafif sarımsı dişlerini gösteriyordu. "Bayan," diye haykırdı, "size yalvarıyorum; *lütfen* bana sosyalizmden söz etmeyin!" Kadın kocaman bir kahkaha patlattı, dev boyutlu, kırmızı elini kaldırdı ve Bay Boggis'in sırtına öyle bir şaplak indirdi ki, adam az kaldı yere devriliyordu.

"İçeri gel," diye gürledi. "Ne istediğini hâlâ anlamadım, ama gir içeri!"

Ne yazık ki evde herhangi bir değer taşıyan tek bir eşya bile yoktu; kıraç topraklarda zaman yitirmekten hoşlanmayan Bay Boggis çabucak izin istedi ve evden ayrıldı. Ziyareti on beş dakika bile sürmemişti; arabasına binerken kendi kendine, doğrusu da bu zaten, dedi.

Bundan sonrası hep çiftlik evleriydi; en yakın ev yoldan bir kilometre kadar içerideydi. Yarı ahşap, yarı tuğla, geniş bir evdi; epeyce yaşı vardı, güneye bakan duvarı neredeyse bütünüyle kaplayan, güzelim armut ağacının üzeri hâlâ çiçekliydi.

Bay Boggis kapıyı çaldı. Bekledi, ama gelen giden olmadı. Bir kez daha çaldı, yine yanıt alamadı; bunun üzerine çiftçiye bakınmak için evin arkasına dolandı. Orada da kimseler yoktu. Belki de hâlâ kilisededirler, diye düşündü; ilginç bir şeyler görme umuduyla, camlardan içeriyi gözlemeye koyuldu. Yemek odasında hiçbir şey yoktu. Çalışma odasında da öyle. Bir sonrakine, oturma odasının penceresine geçti ve orada, tam burnunun dibinde, pencerenin oluşturduğu küçük girintide, çok güzel bir şey gördü: Yarım daire biçiminde, maun, yaldızla kaplanmış bir oyun masası: 1780'li yıllarda yapılmış bir Hepplewhite.

"Aha!" dedi yüksek sesle, yüzünü cama iyice yapıştırarak. "Aferin sana, Boggis."

Hepsi bu kadar da değildi. Bir de iskemle vardı; eğer yanılmıyorsa, oyun masasından da kaliteli bir parçaydı. Bir başka Hepplewhite değil miydi bu? Ah, ne kadar güzeldi! Sırt dayama yerinde bulunan, hanımelleri, mısır başakları ve defne yapraklarıyla süslü kafes işi nasıl da ince oyulmuştu; oturma yerindeki hasır özgündü, ön ayaklar geriye doğru büyük bir zarafetle bükülmüştü, arka ayaklardaki şu alışılmadık, hafif eğimse çok şey anlatıyordu. Kusursuz bir iskemleydi. "Bugün sona ermeden," diye fısıldadı Bay Boggis, "şu nefis şeyin üzerinde oturma zevkini tadacağım." Bunu yapmadan ne bir iskemle alırdı, ne de bir koltuk. İşin en sevdiği kısmıydı; koltuğa doğru zarifçe çömelişi, kendini mindere bırakırken, bir yandan da yılların yaylarda, köşe geçmeleri ve mafsallarda neden olduğu aşınmanın derecesini tartışı ve bunu gerçek bir uzman gibi, çok küçük bir yanılma payıyla kestirişi her seferinde ilginç bir görüntü oluştururdu.

Aceleye gerek yok, dedi kendi kendine. Buraya daha sonra yine dönebilirdi. Önünde bütün bir öğleden sonrası vardı.

Bir sonraki çiftlik biraz daha içerlekti; Bay Boggis arabasını anayolda bırakmak ve tarlayı kesen, doğruca çiftlik evinin arka avlusuna ulaşan, altı yüz metrelik, düz patikayı yürümek zorunda kaldı. Yaklaşınca bunun son gördüğü evden çok daha küçük olduğunu ayrımsadı; doğrusu pek umutlu değildi. Kırık döküK, kirli bir evdi; bir an önce onarılması gerekiyordu.

Avlunun bir köşesinde baş başa vermiş, konuşan üç erkek vardı; içlerinden biri, iki tane kocaman, siyah tazının tasmasını tutuyordu. Adamlar siyah takım giysili, beyaz yakalıklı bir vaizin yaklaştığını görünce konuşmayı kestiler; ansızın gerginleşmiş, donup kalmışlardı; Bay Boggis'e çevrilen bu üç kıpırtısız, donuk yüz kuşku doluydu.

En yaşlıları tıknaz bir adamdı; geniş bir kurbağa ağzı, sinsi bakışlı, küçük gözleri vardı; Bay Boggis henüz bilmiyordu ama adı Rummins'di ve bu çiftliğin sahibiydi.

Rummins'in yanındaki uzun boylu, genç adam, oğlu Bert'ti; göründüğü kadarıyla gözlerinden birinde bir sorun vardı.

Kısaca boylu, ablak yüzlü, dar, kırışık alınlı ve geniş omuzlu olanın adı Claud'du. Claud'un burada bulunmasının nedeni, bir gün önce kesilen domuzdan bir parça et, belki de bir but koparma umuduydu. Domuzun kesildiğinden haberliydi – hayvanın çığlıkları tarlanın öteki ucundan bile duyulmuştu; Claud birinin böyle bir şeye kalkışmadan önce belediyeden bir tür izin filan alması gerektiğini, Rummins'in ise bunu yapmadığını biliyordu.

"İyi günler," dedi Bay Boggis. "Nefis bir gün, değil mi?"

Adamlar kıpırdamadı. O anda üçü de tıpatıp aynı şeyi düşünüyordu: Bu yöreden olmadığı kesin olan bu vaiz olup bitene burnunu sokmak ve öğrendiklerini devlete rapor etmek için buraya gönderilmiş olabilir.

"Ne güzel köpekler," dedi Bay Boggis. "Şahsen ben hiç tazı yarışına katılmadım, ama büyüleyici bir spor olduğunu duymuştum."

Yine sessizlik; Bay Boggis bakışlarını hızla Rummins'ten Bert'e, sonra da Claud'a çevirdi; sonra yeniden Rummins'e baktı ve hepsinin de yüzünde aynı garip, alaycılıkla meydan okuma

arası anlamın bulunduğunu ayrımsadı; küçümsemeyle bükülmüş dudaklar, hoşnutsuzlukla gerilmiş burunlar.

"Yanılmıyorsam, ev sahibi sizsiniz," dedi Bay Boggis gözü pek bir tavırla, doğruca Rummins'e seslenerek.

"Ne istiyorsunuz?"

"Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim; özellikle bir pazar günü."

Bay Boggis kartını uzattı, Rummins kartı alıp yüzüne iyice yaklaştırdı. Öteki ikisi hâlâ hiç kıpırdamıyor, ama gözlerini sağa sola devirerek kartı görmeye çalışıyorlardı.

"Peki ama, istediğiniz nedir?" diye sordu Rummins.

Bay Boggis o gün ikinci kez Nadide Eşyaları Koruma Derneği'nin amaçlarını, hedeflerini açıklamaya girişti.

O sözünü bitirince, "Bizde değerli eşya yok," dedi Rummins. "Zamanınızı boşa harcıyorsunuz."

"Bir dakika durun, bayım," dedi Bay Boggis, işaretparmağını kaldırarak. "Bunu bana söyleyen son kişinin, Sussex'de eski bir çiftliği vardı; sonunda beni evine almaya razı olduğu zaman, içeride ne buldum biliyor musunuz? Mutfağın bir köşesine itilmiş, eski püskü bir iskemle; bugünkü değeri tamı tamına *dört yüz pound* olan bir antika! Ona iskemleyi nasıl satacağı konusunda yol gösterdim, o da bu parayla kendine yepyeni bir traktör aldı."

"Sen neden söz ediyorsun, kuzum?" dedi Claud. "Dünyada dört yüz pound edecek iskemle yoktur."

"Kusura bakmayın ama," dedi Bay Boggis resmi bir tavırla, "İngiltere'de değeri bunun iki katı olan bir sürü iskemle var. Nerede olduklarını biliyor musunuz? Ülkenin dört bir yanındaki çiftliklerde, sayfiye evlerinde, bir köşeye atılmış durumda; sahipleri onları merdiven yerine kullanıyor, üst dolaplardan bir şey alırken, ya da duvara tablo falan asarken kabaralı botlarıyla bu güzelim şeylerin üzerine çıkıyor. Size doğruyu söylüyorum, dostlarım, inanın."

Rummins huzursuzca kıpırdandı, ağırlığını bir ayağından ötekine verdi. "Sen şimdi, tek isteğinin içeriye girmek, salonun ortasında durup çevrene bakınmak olduğunu mu söylüyorsun?"

"Aynen," dedi Bay Boggis. Sorunun ne olduğunu yavaş yavaş anlamaya başlamıştı. "Dolaplarınızı, kilerinizi falan karıştır-

mak niyetinde değilim, bayım. Yalnızca mobilyalara bakmak istiyorum; kimbilir belki de içerde birkaç hazineniz vardır, derneğimizin çıkardığı dergide onlardan söz edebilirim."

"Ne düşünüyorum, biliyor musun?" dedi Rummins o küçük, kötücül gözlerini Bay Boggis'e dikerek. "Bana kalırsa, sen o eşyaları kendine istiyorsun. Aksi halde neden bunca zahmete katlanasın?"

"Ah, Tanrım, keşke o kadar param olsaydı. Evet, kabul ediyorum; çok çok beğendiğim bir şey gördüğüm zaman –gücümü aşan bir şey değilse– kendi adıma teklif yaptığım da oluyor elbette. Ama kırk yılda bir."

"Pekâlâ," dedi Rummins. "Tek istediğin buysa, etrafa bir göz atmanda sakınca yok." Öne düştü, avluyu geçip evin arka kapısına ilerledi, Bay Boggis onu izledi; Bert ve iki köpeğiyle Claud da öyle. Tek eşyası, üzerinde ölü bir tavuğun yattığı ucuz bir masa olan mutfağı geçtiler, oldukça geniş, fazlasıyla pis bir oturma odasına girdiler.

İşte oradaydı! Bay Boggis onu içeriye girer girmez görmüş, olduğu yerde kalakalmış, şaşkınlıktan soluğunu tutuvermişti. Beş, on, on beş saniye süreyle, suratında budalaca bir anlamla, inanamayarak, gördüğü şeyin gerçekten de *o* olduğuna inanmaya cesaret edemeyerek öylece durdu. Doğru *olamazdı*; mümkün değildi! Ama baktıkça, gözüne daha da gerçek görünüyordu. İşte buradaydı; tam karşısındaki duvara yaslanmıştı, evin kendisi kadar gerçek ve sağlamdı. Hem yeryüzünde kim böyle bir şey konusunda yanılabilirdi ki? Ne yazık ki beyaza boyanmıştı, ama bu bile gerçeği değiştiremezdi. Salağın biri boyamıştı onu. Önemli değildi, boya kolayca soyulabilirdi. Hey Tanrım! Şuna bak! Üstelik böyle bir yerde!

Aynı anda ötekileri, şöminenin önünde yan yana duran Rummins, Bert ve Claud'u anımsadı; üçü de dikkatle onu süzüyordu. Durduğunu, soluğunu tuttuğunu, yüzünün kıpkırmızı ya da bembeyaz kesildiğini görmüşlerdi. Allah kahretsin; derhal bir şeyler yapmadığı takdirde her şeyi berbat edebilirdi. Bir anda kararını verdi; bir elini kalbinin üzerine götürdü, hafifçe sendeleyerek kendini en yakın iskemleye attı; kesik kesik soluyordu.

"Neyiniz var?" diye sordu Claud.

"Önemli değil," diye soludu. "Bir dakika sonra geçer. Lütfen – bana bir bardak su verebilir misiniz? Kalbim..."

Bert suyu getirdi, uzattı; yanı başında duruyor, yüzünde bön bir anlamla ona bakıyordu.

"Bana bir şeye bakıyormuşsun gibi gelmişti," dedi Rummins. Geniş, kurbağa ağzı şeytanca bir sırıtışla biraz daha yayılmış, kırık dökük dişleri ortaya çıkmıştı.

"Yo, yo," dedi Bay Boggis. "Hayır. Yalnızca kalbim. Çok özür dilerim. Arada bir tekliyor işte. Ama çabucak geçiyor. Merak etmeyin; birkaç dakika sonra toparlanırım."

Düşünmek için zamana gereksinimim var, diye düşündü. Daha da önemlisi, bir sözcük daha etmeden önce kendimi iyice toplamaya. Ağırdan al, Boggis. Ne yaparsan yap sakin ol, soğukkanlılığını koru. Bu insanlar cahil olabilir, ama aptal olmadıkları kesin. Kuşkucu, uyanık ve sinsiler. Gördüğüm şey gerçekse... Yo, *olamaz*, gerçek *olamaz*...

Acı çekiyormuş gibi, bir eliyle gözlerini örtmüştü; iki parmağının arasını yavaşça, gizlice, hafifçe araladı, aradaki yarıktan tam karşıya baktı.

İşte, hâlâ oradaydı; fırsattan yararlanıp ona doyasıya bakabilirdi. Evet, yanılmamıştı! Artık en küçük bir kuşkusu yoktu! Tanrım, akıl alır gibi değildi!

Gördüğü şey, herhangi bir uzmanın sahip olmak için her şeyini verebileceği bir eşyaydı. Meslekten olmayan birine aman aman çekici görünmeyebilirdi (özellikle üzerindeki şu berbat, beyaz boya yüzünden), ama Bay Boggis için bir düş, bulunmaz bir nimetti. Avrupa ve Amerika'daki bütün antikacıların bildiği gibi, on sekizinci yüzyıl İngiliz mobilyaları içinde, en ünlü ve en nadide parçalardan üçü, 'Chippendale Komodinleri' diye bilinen, çekmeceli konsollardı. Bay Boggis üçünün de öyküsünü çok iyi biliyordu: İlkinin 1920 yılında, Moreton-in-Marsh'daki bir evde 'keşfedildiğini' ve aynı yıl Sotheby's tarafından satıldığını; öteki ikisinin de bir yıl sonra, Norfolk'taki Raynham Hall'den getirtilip aynı müzayede salonunda satışa sunulduğunu. Üçü de inanılmaz fiyatlara satılmıştı. İlk ikisinin kaça gittiğini tam olarak anımsayamıyordu, ama üçüncünün bin dokuz yüz gine'ye satıldığını çok iyi anımsıyordu. Üstelik ta 1921'de! Bugünkü değeri en az on bin pound'du. Birisi (Bay Boggis onun

adını da anımsayamıyordu) bu konsolları oldukça yakın bir tarihte dikkatle incelemiş, üçünün de aynı işlikten çıktığını kanıtlamıştı; kaplamaları aynı kütükten yapılmış, üçünün de yapımında aynı kalıp takımı kullanılmıştı. Hiçbirinin faturası bulunamamıştı, ama bütün uzmanlar bu üç komodini de Thomas Chippendale'in mesleğinin en parlak döneminde, kendi elleriyle yaptığı konusunda hemfikirdi.

Bay Boggis parmaklarının arasından komodini dikkatle, çaktırmadan dikizlerken, işte dördüncüsü karşımda, diye düşündü. Dördüncü Chippendale Komodini! Onu *ben* buldum! Zengin olacağım! Ve de ünlü! Öteki üç parça, mobilya dünyasında ayrı ayrı adlarla bilinirdi: Chastelot Komodini, Birinci Raynham Komodini ve İkinci Raynham Komodini. Bu da tarihe Boggis Komodini olarak geçecekti! Yarın sabah bunu görünce Londra'daki çocukların suratının alacağı ifadeyi bir düşünsenize! Hemen ardından da, Batı Yakası'ndaki kocabaşların cömert teklifleri peş peşe yağmaya başlayacaktı – Frank Partridge, Mallett, Jetley ve bütün ötekiler! *The Times*'da komodinin fotoğrafı yayınlanacak, altında şunlar yazacaktı: 'Birkaç gün önce, Londralı antika tüccarı Bay Cyril Boggis tarafından bulunan, eşsiz Chippendale Komodini...'Aman Tanrım, ortalık birbirine girecekti!

Buradaki, diye düşündü, hemen hemen İkinci Raynham Komodini'nin eşi. (Üçünün, yani iki Raynham ile Chastleton komodinlerinin arasında ufak tefek farklar vardı.) Chippendale'in *Directoire* dönemine ait son derece etkileyici, olağanüstü parçalardı bunlar; yerden otuz-kırk santim kadar yükselen, dört adet ince, uzun ayağın üzerindeki, çekmeceli, geniş, tombul konsollar. Toplam altı çekmecesi vardı, ortadakiler uzun, her iki yandakilerse daha kısaydı. Yılan gibi kavisli olan önyüzü hem yukarıdan aşağıya, hem de çekmeceler boyunca, enlemesine muhteşem oymalarla kaplıydı: İç içe geçmiş, birbirine dolanan, kabartma çiçek desenleri, kurdeleler, üzüm salkımları. Pirinç tutamaklar, yer yer bulaşmış beyaz boyaya karşın, olağanüstüydü. Oldukça 'ağır' bir parçaydı, ama öyle bir zarafet ve incelikle üretilmişti ki, ağırlığı kesinlikle bir kusur oluşturmuyordu.

Bay Boggis birinin sorduğunu duydu: "Şimdi nasılsınız?"

"Teşekkür ederim. Çok teşekkür ederim; daha iyiceyim. Neyse ki, çabuk geçiyor. Doktorum kaygılanacak bir şey olmadığını söylüyor; yinelendiği zaman birkaç dakika dinlenmemi öğütlüyor. Evet," dedi yavaş yavaş doğrulurken, "artık iyiyim."

Belli belirsiz sendeleyerek odada dolaşmaya, mobilyaları incelemeye başladı; her parçanın önünde duruyor, kısa bir yorum yapıyordu. Komodinin dışında kayda değer bir şey bulunmadığını çoktan anlamıştı.

"Şu meşe masa güzel," dedi. "Ama ne yazık ki, ilgimi çekecek kadar eski değil. Güzel, rahat iskemleler, ancak oldukça modern, evet, çok modern. Şu dolaba gelince; evet, çok çekici ama değersiz. Şuradaki çekmeceli komodin–" Chippendale'in yanından geçerken durakladı, parmaklarıyla konsola kayıtsızca, gelişigüzel dokunarak, sözünü sürdürdü: "Tahminime göre birkaç pound eder; hepsi bu. Ne yazık ki, kaba saba bir kopya. Büyük bir olasılıkla Victoria döneminde yapılmış. Beyaza mı boyadınız?"

"Evet," dedi Rummins. "Bert boyadı."

"Çok akıllıca. Bu haliyle daha sevimli."

"Sağlam bir parça," dedi Rummins. "Oymaları da güzel."

"Makine oyması," diye atıldı Bay Boggis; kusursuz işçiliği yakından görmek için eğilerek. "Bir kilometre uzaktan belli. Ancak yine de, bazı bakımlardan hoş bir parça. Fena sayılmaz."

Ağır ağır gezinmeye koyuldu; sonra durdu, yavaşça geri döndü. İşaretparmağını çenesine dayadı, başını bir yana yatırdı, derin düşüncelere dalmış gibi kaşlarını çattı.

"Bir şey söyleyeyim mi?" diye sordu, alabildiğine kayıtsız bir sesle. "Birden aklıma geldi... Bir süredir buna benzeyen dört tane ayak arıyordum. Küçük evimde oldukça değişik bir masa var, hani şu divanın önüne konan, alçak masalardan; bir tür kahve sehpası. Geçen Mikail Yortusu'nda, başka bir eve taşınırken sarsak hamallar sehpanın ayaklarını kırıvermiş. Onu çok severdim. Büyük İncilim hep onun üzerinde dururdu; vaaz notlarım da."

Sustu, çenesini kaşıdı. "Düşünüyorum da... Şu konsolun ayakları ona uyabilir. Evet, olabilir. Kolayca kesilip benim masaya takılabilir."

Çevresine bakınca üç adamın hareketsiz durduğunu gördü; birbirinden farklı ama hepsi de güvensizlikle dolu üç çift göz kuşkuyla onu süzüyordu: Rummins'in küçük, domuz gözleri, Claud'un iri, donuk gözleri ve Bert'in bir tanesi bulanık, puslu, tam ortasında küçük, siyah bir leke bulunan gözleri – ölü bir balığın gözü gibi.

Bay Boggis gülümsedi, başını salladı. "Hey, ben neler söylüyorum böyle? Onun sahibiymişim gibi... Özür dilerim."

"Yalnızca onu satın almak istediğini söylüyorsun," dedi Rummins.

"Eh..." Bay Boggis komodine bir kez daha baktı; suratı asıktı. "Emin değilim. Belki... Öte yandan, bir kez daha düşününce... Hayır, beni epeyce uğraştıracaktır. Değmez. En iyisi vazgeçmek."

Rummins atıldı: "Aklındaki rakamı söylesene."

"Fazla sayılmaz. Biliyorsunuz, özgün bir parça değil. Yalnızca bir kopya."

"Ben o kadar emin değilim," dedi Rummins. "Yirmi yılı aşkın bir süredir *burada*. Ondan önce de Şövalyenin malikânesindeydi. Yaşlı Şövalye ölünce, yapılan açık artırmada aldım bunu. Bu şeyin yeni olduğunu söyleyemezsin."

"Tam olarak yeni sayılmaz, ama en çok altmış yıllık, diyebilirim."

"Hayır, daha eski," dedi Rummins. "Bert, çekmecelerin birinde bulduğun o eski kâğıt parçası nerede? Şu fatura?"

Oğlan boş gözlerle babasına baktı.

Bay Boggis ağzını açtı, sonra hiç ses çıkarmadan, hemen kapadı. Heyecandan sözcüğün gerçek anlamıyla titremeye başlamıştı; biraz sakinleşebilmek için pencerenin yanına gitti, avluda eşelenen tombul, kahverengi tavuğu seyretmeye koyuldu.

"Şu çekmecenin dibinde, tavşan tuzaklarının altındaydı," diyordu Rummins. "Gidip baksana; bul da vaize gösterelim."

Bert komodinin önünde eğilince, Bay Boggis yüzünü yeniden salona çevirdi. Oğlanı izlemeden yapamayacaktı. Ortadaki büyük çekmecelerden birini çektiğini gördü; çekmecenin kayarcasına açılışındaki kusursuzluk gözünden kaçmamıştı. Bert'in eli çekmecenin içindeydi; bir sürü telin, kablonun arasını karıştırıp duruyordu.

"Bunu mu söylüyordun?" dedi oğlan, katlanmış, sararmış bir kâğıt parçasını babasına uzatırken; Rummins kâğıdı açtı, yüzüne yaklaştırdı.

Sonra kâğıdı Bay Boggis'e uzattı: "Bu yazının eskiliğini de yadsıyamazsın artık," dedi. Kâğıdı alırken Bay Boggis'in bütün kolu tir tir titriyordu. Kâğıt kırışmış, yer yer yırtılmıştı. Üzerinde hafif eğik, ince uzun bir el yazısıyla şunlar yazıyordu:

Dr. Edward Montagu'den
Thos. Chippendale'e

Büyük, maun, çekmeceli bir Komodin; son derece kaliteli ağaçtan; bol oymalı, ayakları yivli, orta kısmında bir çift kusursuz, uzun çekmece, yanlarda ikişer çekmece daha; parlak, süslü, pirinç tutamaklarıyla komple, güzelce cilalanmış olarak... 87 Pound

Bay Boggis kendini denetlemek, içini dalga dalga kaplayan ve başının dönmesine neden olan heyecanı bastırmak için insanüstü bir çaba harcıyordu. Aman Yarabbi; olağanüstü bir şeydi bu! Bu fatura eşyanın değerini daha da artıracaktı. Bir bakalım, bu durumda ne kadar ederdi acaba? On iki bin pound? On dört bin? Belki de on beş, hatta yirmi bin? Kimbilir?

Ah, Tanrım!

Kâğıdı hor gören bir tavırla masanın üzerine fırlattı, kayıtsız bir sesle şöyle dedi: "Size söylemiştim; Victoria dönemine ait bir kopya. Bu kâğıt parçası yalnızca bir fatura; satıcı, yani komodini yapan ve antika bir parçaymış gibi yutturmaya kalkışan kişinin, müşterisine verdiği bir fatura. Bunlardan yüzlercesini gördüm. Dikkat ettiyseniz, onu kendi eliyle yaptığını söylemiyor. Aksi halde oyunu bozulurdu tabii."

"Ne dersen de," diye atıldı Rummins. "O kâğıt çok eski."

"Elbette eski, dostum. Victoria, geç Victoria döneminden kalma. Bin sekiz yüz doksanlar filan. Altmış, yetmiş yıllık. Yüzlercesini gördüm. Öyle bir dönemdi ki, bütün dolap yapımcıları işi gücü bırakmış, harıl harıl bir yüzyıl önceki zarif, kusursuz mobilyaların taklitlerini üretmeye koyulmuştu."

"Dinle vaiz," dedi Rummins, kalın, kirli parmağını ona doğru uzatarak. "Şu mobilya işinden anlamadığını söylemiyo-

rum, *şunu* söylüyorum: Daha boyanın altını bile görmeden, bunun bir taklit olduğundan nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?"

"Buraya gelin," dedi Bay Boggis. "Yanıma gelin de göstereyim." Komodinin yanında durdu, çevresine toplanmalarını bekledi. "Bıçağı olan var mı?"

Claud cebinden boynuz saplı bir çakı çıkardı; Bay Boggis çakıyı aldı, görünüşte gelişigüzel devinimlerle, ama gerçekte büyük bir özenle komodinin üst kısmındaki küçük bir bölgenin boyasını kazımaya koyuldu. Boya alttaki eski, sert vernikten kolayca ayrılıyordu; altı-yedi santimetrekarelik bir yeri soyduktan sonra geriye çekildi, "Şimdi iyice bir bakın," dedi.

Çok güzeldi – topaz gibi parlayan, iki yüzyılın ardından daha da dolgunlaşıp koyulaşmış, sıcacık bir maun parçası.

"Nesi varmış?" diye sordu Rummins.

"İşlemden geçmiş! Kim görse anlar!"

"Bunu nasıl anladın, bayım? Bize de anlat."

"Eh, açıklamak biraz güç elbette. Uzmanlık gerektiren bir konu. Benim deneyimlerimse, en küçük bir kuşkuya yer bırakmayacak biçimde, bu ahşaba sönmüş kireçle müdahale edildiğini söylüyor. Mauna daha koyu, yaşlanmış bir görüntü vermek için kireç kullanılır. Meşe için potas tuzu, kestane için de nitrik asit kullanılır; ama maun söz konusu olduğunda, bildiğimiz kireç."

Üç adam ahşaba yakından bakmak için biraz daha yaklaştılar. Adamakıllı ilgilendikleri her hallerinden belliydi. Yeni numaralar, hileler öğrenmek her zaman ilginçtir.

"Dokusuna yakından bakın. Koyu kızıl-kahvenin ortasındaki şu turuncu tonu görüyor musunuz? İşte bu, kirece işarettir."

Sırayla, önce Rummins, sonra Claud, en sonunda da Bert öne doğru eğildiler; burunlarını ahşaba iyice yaklaştırdılar.

"Bir de patinası var, elbet," diye ekledi Bay Boggis.

"Nesi?"

Mobilyalar için kullanılan sözcüğün anlamını açıkladı.

"Dostlarım, bu sahtekârların özgün patinanın bronza benzeyen o sert, güzelim görüntüsünü elde etmek için nelere katlandıklarını bilseniz, şaşarsınız. Korkunç, gerçekten korkunç; bundan söz etmek bile beni hasta ediyor!" Her sözcüğü tükürür

gibi sertçe söylüyor, hoşnutsuzluğunu göstermek için dudaklarını büzüyordu. Adamlar başka sırlar duyma umuduyla, bekliyorlardı.

"Bazı ölümlüler masum insanları aldatmak için ne zahmetlere katlanıyorlar!" diye bağırdı Bay Boggis. "Mide bulandırıcı; gerçekten. Burada ne yaptıklarını biliyor musunuz, dostlarım? Açıkça görebiliyorum. Hatta onları bu işi yaparken *görür* gibiyim; uzun, karmaşık bir yöntemle ahşabı beziryağıyla ovmak, ardından şeytanca renklendirilmiş Fransız cilasıyla kaplamak, cilayı süngertaşı ve yağla parlatmak, içinde toz ve kir bulunan bir balmumuyla sıvamak, sonunda da cilanın çatlamasını, iki yüzyıllık bir cila gibi görünmesini sağlamak için ısıya tabi tutmak! Böyle bir düzenbazlığı düşünmek bile beni kahrediyor!"

Üç adam gözlerini tahtadaki küçük, koyu renk lekeden hâlâ ayırmamıştı.

"Dokunun!" diye buyurdu Bay Boggis. "Parmaklarınızı üzerine koyun. Tamam; ne hissediyorsunuz? Ilık mı, soğuk mu?"

"Soğuk," dedi Rummins.

"Aynen öyle, dostum! Sahte patina her zaman soğuktur. Gerçek patinaysa tuhaf bir biçimde ılıktır."

"Bu gayet normal," dedi Rummins, tartışmaya hazır bir sesle.

"Hayır, efendim, soğuk. Ama kesin bir yargıya varmak için deneyimli ve duyarlı bir parmak ucu gerekiyor elbette. Ben sizin arpanızdan ne kadar anlarsam, siz de buna o kadar değer biçebilirsiniz. Yaşamdaki en önemli şey, sevgili dostum, deneyimdir."

Adamlar bu pörtlek gözlü, ay yüzlü vaize merakla bakıyorlardı, kuşkuları az çok dağılmış gibiydi, çünkü adamın bu konuda hayli bilgili olduğu ortadaydı. Ama yine de, ona hâlâ güvenmiyorlardı.

Bay Boggis eğildi, çekmecelerin madeni kulplarından birini gösterdi. "İşte sahtekârların uğraşmak zorunda olduğu bir şey daha," dedi. "Eski pirincin kendine özgü bir rengi ve dokusu vardır. Bunu biliyor muydunuz?"

Yeni sırlar duymayı bekleyerek ona bakmayı sürdürdüler.

"Ancak sorun şu ki, bu konudaki yetenekleri giderek geliş-ti, neredeyse kusursuz bir hal aldı. İşin doğrusu, 'gerçek eskiyle' 'sahte eski' arasındaki farkı anlamak hemen hemen olanaksız-laştı. Benim bile zorlandığımı itiraf edeceğim. Dolayısıyla, bu tutamaklardaki boyayı kazımanın hiç yararı olmayacaktır. Ka-zısak bile bir şey anlayabileceğimizi sanmam."

"Yeni pirinci nasıl eskiymiş gibi gösterirsin?" diye sordu Claud. "Pirinç paslanmaz, bilirsin."

"Çok haklısın, dostum. Ama bu dolandırıcıların kendileri-ne özgü, gizli yöntemleri var."

"Nasıl, yani?" diye sordu Claud. Ona göre bu türden her bilgi değerliydi. Ne zaman insanın işine yarayacağı hiç belli ol-mazdı.

"Yapmaları gereken tek şey," dedi Bay Boggis, "bu kulpları amonyak tuzu emdirilmiş maun talaşıyla dolu bir kutuya koy-mak ve bir gece orada bırakmak. Amonyak tuzu madenin ren-gini yeşile döndürür, ama yeşili silince altından saf, tatlı, gümüş-sü bir parlaklık çıkar – ancak çok eski pirincin sahip olabileceği bir parıltı. Ah, yaptıkları şeyler öyle canavarca ki! Demir için başka bir hileye başvururlar."

"Demire ne yapıyorlar?" diye sordu Claud, büyülenmişçe-sine.

"Demir kolay," dedi Bay Boggis. "Demir kilitler, levhalar, menteşeler bildiğimiz tuza yatırılır, kısa bir süre sonra da tama-men paslanmış, hafif pütürleşmiş olarak çıkartılır."

"Pekâlâ," diye araya girdi Rummins. "Uzun sözün kısası, kulplar konusunda kesin konuşamayacağını söylüyorsun. Yüz-lerce, yüzlerce yıllık olabilirler, öyle değil mi?"

"Ah," diye fısıldadı Bay Boggis, o iri, pörtlek gözlerini Rummins'in gözlerine dikerek. "İşte burada yanıldınız. Şimdi beni izleyin."

Ceketinin cebinden küçük bir tornavida çıkardı. Onunla birlikte, hiçbirinin göremediği bir şey daha çıkartmış, gizlice avucuna almıştı: Küçük, madeni bir vida. Sonra komodindeki vidalardan birini seçti –her tutamakta dört vida vardı– vidanın çevresindeki beyaz boyayı büyük bir dikkatle kazımaya girişti. İşini bitirince, vidayı yavaş yavaş gevşetti.

Bir yandan da anlatıyordu: "Eğer bu, on sekizinci yüzyıldan kalma, gerçekten eski bir vidaysa sarmal kısmında az da olsa bir eşitsizlik olacaktır, buysa yivlerin bir eğeyle, yani elle açıldığını gösterir. Ama kulplar daha yeni, örneğin Victoria döneminde ya da sonrasında yapılmışsa, vida da aynı döneme ait olacaktır. Bir başka deyişle, makine yapımı, toptan üretim ürünü. Makinede yapılmış bir vidayı kim görse tanır. Eh, göreceğiz."

Hiç zor değildi; eski vidayı tutup çekerken, avucunda gizlediği vidayı hazırlamak, işi bitince de ikisini değiştirivermek. Küçük hilelerinden biriydi; yıllar geçtikçe en çok işe yarayanı olup çıkmıştı. Ceketinin ceplerinde her zaman bir miktar çeşitli boyda, ucuz, madeni vida bulundururdu.

"İşte," dedi, yeni vidayı Rummins'e uzatarak. "Bir bakın şuna. Sarmal kısımdaki düzgünlüğü, yivlerdeki uyumluluğu görüyor musunuz? Gördünüz mü? Elbette gördünüz. Bugün herhangi bir nalburdan satın alabileceğiniz ucuz, sıradan bir vida."

Vidayı elden ele geçirdiler, tek tek, dikkatle incelediler. Rummins bile etkilenmişti.

Bay Boggis tornavidayı konsoldan aldığı o iyi cins, el yapımı vidayla birlikte cebine soktu, döndü, üç adamın yanından geçip ağır ağır kapıya doğru ilerledi.

"Sevgili dostlarım," dedi, mutfağın girişinde durarak, "beni evinize aldığınız ve çevreyi gösterdiğiniz için çok teşekkür ederim. Sizi fazla rahatsız etmediğimi umarım."

Rummins gözlerini elindeki vidadan kaldırdı. "Bize bir teklif yapmadın ama," dedi.

"Ah," dedi Bay Boggis. "Haklısınız. Yapmadım, öyle değil mi? Evet, doğruyu söylemek gerekirse, bu biraz sorun olacak. En iyisi vazgeçmek."

"Ne kadar verirdin?"

"Onu satmaya hazırsınız, demek?"

"Böyle bir şey söylemedim. Yalnızca ne kadar vereceğini öğrenmek istedim."

Bay Boggis konsola baktı, başını bir o yana, bir bu yana eğdi, kaşlarını çattı, dudaklarını büzdü, omuzlarını silkti, sonra da, bu kadar düşünmeye bile değmeyeceğini anlatırcasına elini şöyle bir salladı.

"Diyelim ki... on pound. Evet, bu hakça bir teklif olurdu."

"On pound mu?" diye haykırdı Rummins. "Saçmalama, vaiz. *Lütfen*."

"Yakacak odun niyetine alsan bile, bundan fazlasını vermen gerekirdi!" dedi Claud, tiksintiyle.

"Faturasına baksana!" diye atıldı Rummins; kirli parmaklarıyla o değerli kâğıdı öyle kötü sıkıyor, sallıyordu ki Bay Boggis telaşlandı. "Fiyatı burada yazıyor işte! Seksen yedi pound! Üstelik yeniyken! Artık bir antika olduğuna göre bunun iki katı eder!"

"Kusura bakmayın ama etmez. İkinci sınıf bir kopya, çünkü. Ama bakın, ne diyeceğim –pervasızlık olacak ama elimde değil– on beş pounda çıkıyorum. Buna ne dersiniz?"

"Şunu elli yap," dedi Rummins.

Bay Boggis'in sırtından başlayan çok güzel, küçük bir ürperti, tatlı bir karıncalanma önce bacaklarına, oradan da ayak tabanlarına indi. Kazanmıştı. Konsol onundu. Bundan en küçük bir kuşkusu kalmamıştı artık. Ama ucuza, satın alınabilecek en düşük fiyata alma hırsı, kanına işlemiş olan o alışkanlık öyle güçlüydü ki, bu kadar çabuk boyun eğmesine izin vermiyordu.

"Sevgili dostum," dedi tatlılıkla, "bana salt ayaklar *gerekiyor*. Belki çekmeceler için daha sonra bir şeyler bulabilirim, ama gerisi, yani gövdesi arkadaşınızın da dediği gibi, yakacak odun, hepsi bu."

"Şunu otuz beş yapalım," dedi Rummins.

"Yapamam, bayım, *yapamam*. Ayrıca bu biçimde pazarlık etmeye de hiç alışık değilim. Çok yanlış bir şey. Size son bir fiyat önereceğim, sonra da gideceğim. Yirmi pound."

Rummins atıldı: "Tamam, kabul. Artık senindir."

"Ah, harika." Bay Boggis ellerini sevinçle çırptı. "İşte yine dayanamadım. Daha ilk baştan kendimi engellemeliydim."

"Şimdi cayamazsın, vaiz. Anlaşma anlaşmadır."

"Evet, evet, biliyorum."

"Nasıl götüreceksin?"

"Eh, bir bakalım. Arabamı alıp buraya, avluya getirirsem konsolu yüklememe yardım eder misiniz?"

"Araba mı? Bu şeyi bir arabaya asla sokamazsın! Bunun için bir kamyon gerekir!"

"Sanmam. Her neyse, göreceğiz. Arabamı yola bırakmıştım; hemen alıp gelirim. Şöyle ya da böyle halledeceğimize eminim."

Bay Boggis avluya çıktı, kapıdan geçti, tarlayı çaprazlamasına kesip anayola ulaşan patikada ilerlemeye başladı. Denetlenemez bir biçimde kıkırdayıp duruyordu; midesinden yayılan binlerce, yüz binlerce baloncuk bir gazoz gibi fokurduyor, ta başının tepesine kadar neşeyle fışkırıyordu sanki. Tarladaki düğünçiçekleri ansızın altın taçlara dönüşmüş, güneşte ışıl ışıl parlamaya başlamıştı. Zemin onlarla kaplıydı; onların arasından yürüyebilmek, onlara basabilmek için patikadan ayrıldı, çayırlara daldı; ezilirken çıkardıkları o hafif, madeni çıtırtıya kulak vererek yürümeye başladı. Koşmamak için kendini güç tutuyordu. Bir vaiz asla koşmazdı; onlar ağır ağır yürürlerdi. Yavaş yürü, Boggis. Sakin ol, Boggis. Artık aceleye gerek yok. Konsol senin! Yirmi pounda senin oldu; oysa on beş hatta yirmi bin pound ederdi! Boggis Komodini! On dakika sonra onu arabana yüklemiş –hem de kolayca– şarkılar söyleyerek Londra'ya doğru yola çıkmış olacaksın! Boggis Komodini'ni, Boggis arabasıyla eve götüren Bay Boggis. Tarihi bir an. Bunun fotoğrafını çekebilmek için bir gazeteci kimbilir neler verirdi! Bunu ayarlasa mıydı acaba? Belki de yapardı. Dur bakalım. Ah, ne olağanüstü bir gün! Güneşli, nefis bir yaz günü! Ah, zafer dolu bir gün!

Bu arada çiftlik evinde, Rummins şöyle diyordu: "Şu yaşlı herife ne diyorsunuz; bunun gibi eski püskü bir şeye tam yirmi pound saydı!"

"Çok başarılıydın, Rummins," dedi Claud. "Paranı öder, değil mi?"

"Ödemeden yüklemeyiz."

"Peki, ya arabaya sığmazsa?" diye sordu Claud. "Ne düşünüyorum biliyor musun, Rummins? Fikrimi öğrenmek ister misin? Bu hantal döküntü, sıradan bir arabaya kesinlikle sığmaz. O zaman ne olur? O zaman, canı cehenneme der, onu burada bırakıp arabasına atlar, çekip gider; bir daha da onu göremezsin. Parayı da, elbet. Konsolu almaya o kadar da hevesli değildi, biliyorsun."

Rummins durup bu yeni, ürkütücü olasılığı tarttı.

"Böyle bir şey bir arabaya nasıl sığar ki?" diye sürdürdü Claud sözünü. "Bir vaizin hiçbir zaman büyük bir arabası olamaz. Hiç büyük arabalı bir vaiz gördün mü, Rummins?"

"Gördüm diyemem doğrusu."

"Tastamam! Şimdi beni dinle. Bir fikrim var. Bize onu yalnızca ayakları için aldığını söyledi, öyle değil mi? Hemen işe koyulup o dönmeden önce ayakları kesebiliriz, tamam mı? Böylece hem arabaya girmesini sağlarız, hem de onu bu zahmetten kurtarmış oluruz. Nasılsa eve dönünce aynı şeyi kendisi yapacak. Evet, ne dersin, Rummins?" Claud'un düz, donuk yüzü sinir bozucu bir gururla ışıl ışıl parlıyordu.

"Hiç de kötü bir fikir değil," dedi Rummins, konsola bakarak. "Hatta harika bir fikir. Hadi o zaman, acele edelim. Bert'le birlikte onu avluya taşıyın. Ben de testereyi getireyim. Önce çekmeceleri çıkartın."

Bert ile Claud konsolu birkaç dakika içinde dışarıya taşıdılar, ters çevirip tavuk pisliklerinin, çamur ve tezeklerin arasına koydular. Uzakta, tarlaların aşağı yukarı ortasında küçük, siyah bir karaltının yola doğru geniş adımlarla ilerlediğini görebiliyorlardı. Durup baktılar. Bu karaltının halinde tavrında gülünç bir şeyler vardı. Arada bir durup iki büklüm oluyor, sonra sıçrar gibi, seker gibi yapıyordu; bir kere de, şen bir şarkının çayırı aşıp kulaklarına dolan oynak tınısını duyar gibi oldular.

"Bana kalırsa çatlağın teki," dedi Claud; Bert pis pis sırıttı, puslu gözünü yuvasında ağır ağır döndürdü.

Rummins hangardan çıktı, kurbağaya benzeyen bodur gövdesiyle badi badi yürüyerek yaklaştı; elinde uzun bir testere vardı. Claud testereyi aldı, işe koyuldu.

"İyice yakın kes," dedi Rummins. "Unutma, onları kendi masasında kullanacak."

Maun sert ve çok kuruydu; Claud uğraştıkça testerenin ucundan çok ince, kırmızı, tozumsu bir talaş fışkırıyor, usul usul yere iniyordu. Ayaklar teker teker kesildi, dördü de kesilince Bert eğildi, ayakları düzgün bir sıra halinde yan yana dizdi.

Claud emeğinin sonucuna bakmak için biraz geri çekildi. Uzunca bir sessizlik oldu.

"Sana bir şey soracağım, Rummins," dedi Claud, tane tane. "Sen olsaydın, şu anda bile, bu heyulayı bir arabanın bagajına sokabilir miydin?"

"Bir minibüs olsaydı, evet."

"Doğru!" diye bağırdı Claud. "Ama vaizlerin minibüsü yoktur, bilirsin. Genellikle küçük, adi bir Morris 8, ya da Austin 7 kullanırlar."

"Tek istediği, ayaklardı," dedi Rummins. "Gerisini arabaya sığdıramazsa, burada bırakır. Yo, yakınmaya hakkı yok. İstediği ayakları alacak."

"Bu kadar basit olmadığını gayet iyi biliyorsun, Rummins," dedi Claud sabırla. "Tamamını arabasına koymadığı takdirde, hemen pazarlığa başlayacak, fiyatı kırmaya çalışacaktır. İş paraya geldi mi, bir vaiz de en az ötekiler kadar açgözlü olabilir; bunu sakın atlama. Özellikle şu bizim yaşlı vaiz. Öyleyse, neden ona istediği şeyi vermiyoruz; yani yakacak odunu? Baltan nerede?"

"Bence bu oldukça akla yatkın," dedi Rummins. "Bert, gidip baltayı getir."

Bert hangara girdi, ince, uzun bir ağaç baltası getirip Claud'a verdi. Claud avuçlarına tükürdü, avuçlarını birbirine sürttü. Sonra, kolunu iyice yukarıya kaldırarak baltayı güzelce savurdu ve ayaksız konsola var gücüyle indirdi.

Zorlu bir işti, bütün gövdeyi irili ufaklı parçalara bölmek epeyce zamanını aldı.

"Size bir şey diyeyim mi," dedi, doğrulup alnındaki teri silerken, "Vaiz ne derse desin, bunu yapan marangoz işinin ustasıymış."

"Tam zamanında bitirdik!" dedi Rummins. "İşte geliyor!"

BAYAN BİXBY VE ALBAY'IN MANTOSU

Amerika kadınlar için bir fırsatlar ülkesi. Ulusal servetin yüzde seksen beşine şimdiden sahipler. Yakında tamamına sahip olacaklar. Boşanma kolayca halledilen ve çabucak unutulan, son derece kârlı bir işlem olup çıkmış; hırslı kadınlar bunu gönüllerince yineleyebilir, kazançlarını astronomik rakamlara ulaştırabilir. Kocanın ölümü de doyurucu ödüller getirebiliyor elbette; bazı kadınlar bu yönteme güvenmeyi yeğliyor. Bekleme süresinin fazla uzamayacağını biliyorlar; aşırı çalışma ve yüksek tansiyon zavallının işini nasılsa kısa sürede bitirecek, adamcağız bir akşam çalışma masasında bir elinde burun açıcı ilaç şişesi, öteki elinde bir kutu sakinleştiriciyle ölüp gidecektir.

Ancak bu ürkütücü boşanma ve ölüm tablosu, Amerikalı delikanlıların gözünü şu kadarcık korkutmuyor. Boşanma oranları yükseldikçe, onların evlenme hevesi de artıyor. Genç erkekler neredeyse daha ergenlik çağına bile gelmeden, sürüler halinde evlenmekte; büyük bir çoğunluğu da otuz altısına basmadan arkasında nafaka ödemek zorunda olduğu en az iki eski eş bırakmakta. Bu hanımlara alışık oldukları yaşam biçimini sağlayabilmek için de, köleler gibi çalışmak zorundalar – işte onlar da zaten tam olarak bu: birer köle. Ama sonunda, zamanından önce başlayan bir orta-yaşlılık sürecine girerken, yüreklerine düş kırıklığıyla korku karşımı bir duygunun sinsice sızmasını engelleyemezler; akşamları küçük gruplar halinde, barlarda ve kulüplerde toplanıp viskilerini yudumlar, bir yandan ilaçlarını alırken bir yandan da öykülerle birbirlerini rahatlatmaya çalışırlar.

Bu öykülerin ana konusu asla değişmez. Ortada daima üç kahraman vardır: Koca, karı ve pis fırsatçı. Koca temiz bir yaşamı olan, dürüst bir adamdır; köpek gibi çalışmaktadır. Kadın fettan, oynak ve şehvet düşkündür; pis fırsatçıyla şöyle ya da böyle kırıştırmaktadır. Koca ondan kuşkulanmayacak kadar iyi biridir. Gözü tam anlamıyla kördür. Zavallı adam gerçeği öğrenecek midir? Yoksa ömrünün sonuna kadar bir boynuzlu olarak mı kalacaktır? Evet, kalacaktır. Ama durun! Koca ansızın parlak bir manevrayla durumu rezil karısının aleyhine çeviriverir. Kadın şaşkınlıktan donakalmış, aptallaşmış, aşağılanmış, yenilmiştir. Barın çevresindeki erkek dinleyiciler sessizce gülümser ve bu fanteziden bir avuntu payı çıkartırlar.

Ortalıkta mutsuz erkeklerin uydurduğu bu türden olağanüstü, düşsel, umut dolu sayısız öykü dolanır, ancak bunların çoğu bir başkasına aktarmaya değmeyecek kadar budalaca, kâğıda dökülemeyecek kadar iyimser, koca yanlısı şeylerdir. Ama bir tanesi var ki, özellikle gerçek bir olay olmanın üstünlüğüyle öteki öyküleri geride bırakıyor. Ağzı iki ya da üç kez yanan ve avuntu arayan erkekler arasında fazlasıyla ünlenen bu öyküyü daha önce duymadıysanız, dinlerken büyük bir keyif alacağınıza eminim. Öykünün adı: 'Bayan Bixby ve Albay'ın Mantosu'.

Bay ve Bayan Bixby New York'ta, pek de büyük olmayan bir apartman dairesinde yaşıyorlardı. Bay Bixby, orta karar bir geliri olan bir diş doktoruydu. Bayan Bixby boylu poslu, canlı, sözünü sakınmayan bir kadındı. Ayda bir kez, bir cuma öğleden sonrası Pennsylvania İstasyonu'na gider ve yaşlı teyzesini ziyaret etmek için Baltimore trenine binerdi. Geceyi teyzesinin evinde geçirir, ertesi gün akşama doğru eve dönüp kocasının akşam yemeğini hazırlardı. Bay Bixby bu düzenlemeyi uysalca kabullenmişti. Maude Teyze'nin Baltimore'da yaşadığını, karısının bu yaşlı bayanı çok sevdiğini ve onları ayda bir kez gerçekleşen bu buluşmanın zevkinden yoksun bırakmanın mantıksızlık olacağını biliyordu.

"Sana eşlik etmemi istemediğin sürece sorun yok," demişti karısına.

"Elbette, sevgilim," diye yanıtlamıştı Bayan Bixby. "Ne de olsa, *senin* değil, benim teyzem."

Kısacası, sorun çıkmamıştı.

Ancak bu teyze, Bayan Bixby için elverişli bir kılıftan başka bir şey değildi. Bu kez karşımıza 'Albay' diye bilinen bir beyefendi olarak çıkan pis fırsatçı, arka planda sinsice dolanmakta, kadın kahramanımız Baltimore gezisinin büyük bir bölümünü bu zamparanın yanında geçirmekteydi. Albay çok varsıl biriydi. Kentin hemen dışında, çok güzel bir evde oturuyordu. Ona ayakbağı olacak bir karısı ya da çocukları yoktu – yalnızca birkaç ağzı sıkı ve sadık hizmetkâr. Bayan Bixby'nin yokluğunda kendini atlarıyla ve tilki avlarıyla oyalıyordu.

Bayan Bixby ile Albay arasındaki bu hoş, keyifli ilişki yıllardır aksamadan sürüyordu. Öyle seyrek görüşüyorlardı ki (eh, yılda ancak on iki kez) birbirlerinden bıkmaları diye bir şey söz konusu olamazdı. Tam tersine, iki buluşma arasındaki uzun bekleyiş yüreklerini daha da ısıtıyor, her ayrılık coşkulu bir kavuşma sahnesiyle son buluyordu.

Albay o büyük arabasıyla istasyona kadar gelip kadını her karşılayışında, "Hey-hey!" diye bağırırdı. "Sevgilim, ne kadar büyüleyici olduğunu az kaldı unutuyordum! Hadi, yeryüzüne inelim!"

Böylece sekiz yıl geçti.

Noel'den hemen önceydi; Bayan Bixby Baltimore'daki garda onu New York'a geri götürecek olan treni bekliyordu. Az önce sona eren bu son ziyaret her zamankinden de iyi geçmişti; Bayan Bixby'nin keyfi yerindeydi. Zaten Albay'la birlikteyken kendini hep çok iyi hissederdi. Adamda öyle bir yetenek vardı ki, kadının kendisini olağanüstü biri, önemli ve egzotik yetenekleri olan, göz kamaştırıcı, büyüleyici bir kadın gibi hissetmesini sağlıyordu; buysa evdeki dişçi kocadan alabildiğine farklı bir durumdu. Kocasının yanındayken hep oturma odasında, dergilerin arasında sessizce oturmaya mahkûm, o temiz, pembe ellerin titiz, kusursuz devinimleri altında acı çekmek için içeriye çağrılmayı bekleyen, ölümsüz bir hastaymış duygusuna kapılıyordu.

"Albay bunu size vermemi istedi," dedi, arkasından gelen bir ses. Döndü ve Wilkins'i, Albay'ın uşağını gördü; yaşlanmaya yüz tutmuş, gri tenli cüce, kucağında tuttuğu geniş, fazla kalın sayılamayacak, karton kutuyu kadına uzattı.

"Aman Tanrım!" diye haykırdı Bayan Bixby coşkuyla. "Tanrım; ne büyük bir kutu! İçinde ne var, Wilkins? Bir not yok mu? Bana bir not göndermedi mi?"

"Not yok," dedi uşak; sonra döndü, uzaklaştı.

Bayan Bixby trene biner binmez, kutuyla birlikte bayanlar tuvaletine girdi, kapıyı kilitledi. Ah, ne kadar heyecanlı! Albay'dan bir Noel armağanı! İpi çözmeye başladı. "Bir elbise olmalı," dedi yüksek sesle. "Belki de iki elbise! Ya da, bir sürü birbirinden güzel iç çamaşırı. Bakmayacağım. Ellerimle dokunacak ve ne olduğunu tahmin etmeye çalışacağım. Rengini, neye benzediğini çıkartmaya çalışacağım. Fiyatını da elbette."

Gözlerini sımsıkı yumdu, kutunun kapağını yavaşça kaldırdı. Sonra bir elini kutunun içine soktu. Eli incecik bir paket kâğıdına değdi; onu hissedebiliyor, hışırtısını duyabiliyordu. Bir de zarf, ya da bir posta kartı vardı. Onu boş verdi ve kâğıdın altına uzandı; parmakları zarifçe kıpırdıyordu – incecik filizler gibi.

"Tanrım!" diye bağırdı ansızın. "Gerçek olamaz!"

Gözlerini ardına kadar açtı ve mantoya dikti. Sonra, bir hamlede mantoyu kaptı, kutudan çıkardı. Kalın kürk kıvrımlarının ince kâğıttan ayrılırken çıkardığı ses nefisti; iyice yukarıya kaldırıp tam karşısında tuttuğu kürk manto öyle güzeldi ki, Bayan Bixby'nin soluğu kesilmişti.

Daha önce hiç böyle bir vizon görmemişti. *Vizondu*, öyle değil mi? Evet, elbette vizondu. Ah, bu ne muhteşem bir renkti böyle! Hemen hemen kusursuz, lekesiz bir siyah. İlk bakışta siyah olduğunu sanmıştı, ama cama doğru yaklaştırıp da daha yakından bakınca, içinde azıcık da koyu, dolgun bir mavilik, daha doğrusu lacivert bir ton bulunduğunu ayrımsadı – kobalt mavisi. Hemen etiketine baktı. Yalnızca YABANİ LABRADOR VİZONU yazıyordu. Başka bir şey yoktu; ne bir marka, ne de bir ad. Bu Albay'ın işi olmalı, diye düşündü; yaşlı tilki arkasında iz bırakmak istemiyordu elbette. Aferin ona. İyi ama, böyle bir şey kaç para ederdi acaba? Düşünmeye bile cesaret edemiyordu. Dört, beş, altı bin dolar? Belki de daha çok.

Gözlerini kürkten ayıramıyordu. Giymek, denemek için daha fazla bekleyemeyecekti. Yalın, kırmızı mantosunu çabucak çıkardı. Solukları sıklaşmıştı, heyecanını bastıramıyordu;

gözleri ardına kadar açılmıştı. Ah Tanrım, kürkün yumuşaklığı! Kalın, kıvrık manşetleriyle şu geniş kollar! Bir keresinde, kollar için dişi vizon, mantonun geri kalanı için de erkek vizon kullanıldığını duymuştu. Evet, bunu ona biri söylemişti. Büyük bir olasılıkla, Joan Rutfield; öte yandan Joan'ın *vizonlar* hakkında bir şeyler bilebileceğinden de kuşkuluydu doğrusu.

Büyük, siyah manto Bayan Bixby'nin üzerine kayarcasına, adeta kendiliğinden geçiverdi; ikinci bir deri gibi. Hey! Öyle tuhaf bir duyguydu ki! Aynaya bir göz attı. İnanılır gibi değildi. Bütün kişiliği bir anda değişivermişti. Göz kamaştırıcı, ışıl ışıl, zengin, çekici, duygusal, şehvetli bir kadındı şimdi. Ya mantonun verdiği o güçlülük duygusu? Sırtında bu kürk varken canının istediği yere girerdi; insanlar tıpkı tavşanlar gibi onun çevresinde telaşla dolanıp dururdu. Ah, bütün bunlar sözcüklere dökülemeyecek kadar harikaydı!

Bayan Bixby hâlâ kutuda duran zarfı aldı. Açtı, Albay'ın mektubunu çıkardı:

Bir keresinde vizon kürkü çok sevdiğini söylemiştin; ben de sana bunu aldım. Çok iyi cins olduğunu söylediler. Lütfen bunu en içten dileklerimle bir ayrılık armağanı olarak kabul et. Bazı kişisel nedenlerle seninle bir daha görüşemeyeceğim. Hoşça kal, iyi şanslar.

Demek öyle?

Hiç aklınıza gelir miydi?

Böyle apansız; üstelik kendini bu kadar iyi hissederken?

Albay artık yoktu, demek?

Ne korkunç bir şok.

Onu çok özleyecekti.

Bayan Bixby o güzelim, yumuşacık, siyah kürkü usul usul okşamaya başladı.

Eh, Tanrı bazen bir kapıyı kapatırken ötekini açabiliyordu.

Gülümsedi, mektubu katladı; ilk fırsatta yırtıp pencereden dışarıya atacaktı, ama tam o sırada gözüne sayfanın arka yüzündeki yazı çarptı:

Not: Bunu sana cömert teyzenin Noel armağanı olarak verdiğini söyleyebilirsin.

Bayan Bixby'nin geniş, ışıltılı bir gülümsemeyle gerilmiş olan dudakları bir lastik parçası gibi büzüşüverdi.

"Aklını kaçırmış!" diye haykırdı. "Maude Teyze'de bu kadar para ne gezer? Böyle bir armağanı asla alamaz."

İyi de, mantoyu ona Maude Teyze vermediyse, kim vermişti?

Aman Tanrım! Kendini kürkün heyecanına ve sevincine öyle kaptırmıştı ki, bu can alıcı noktayı atlamıştı.

Birkaç saat sonra New York'ta olacaktı. On dakika sonra da eve varacak, kocasıyla karşılaşacaktı. Köprüler, dolgular ve kaplamalardan oluşan karanlık, soğuk bir dünyada yaşayan Cyril gibi bir adam bile, karısının bir günlük geziden sırtında altı bin dolarlık bir kürkle döndüğünü görünce birkaç soru sorardı herhalde.

Biliyor musun ne düşünüyorum, diye sordu kendine. Albay'ın bunu bana sırf acı çektirmek için yaptığını düşünüyorum. Maude Teyze'de bunu alacak para olmadığını bal gibi biliyordu. Bu kürkü elimde tutamayacağımı biliyordu.

Ama şu anda mantodan ayrılma düşüncesi Bayan Bixby'nin kesinlikle kaldıramayacağı bir şeydi.

"Bu kürk *benim* olmalı! Mutlaka!" dedi yüksek sesle. "Bu mantoya sahip olmalıyım! Bu manto benim olmalı!"

Pekâlâ, canım. Manto senin olacak. Şimdi sakinleş. Paniğe kapılma. Otur, sakinleş ve kafanı çalıştır. Sen akıllı bir kadınsın, öyle değil mi? Onu daha önce de kandırmayı başardın. Adam burnunun ucundan ötesini hiç göremedi, biliyorsun. Yapman gereken tek şey, oturup *düşünmek*. Zamanın bol.

İki buçuk saat sonra Bayan Bixby, Pennsylvania İstasyonu'nda trenden indi ve hızlı adımlarla çıkışa yöneldi. Sırtında yine eski, kırmızı mantosu vardı; karton kutuyu kucağında taşıyordu. Eliyle bir taksiye işaret etti.

"Şoför bey," dedi, "buralarda bildiğiniz bir tefeci dükkânı var mı?"

Direksiyonun başındaki adam kaşlarını kaldırdı, yüzünde bundan hoşlanmış gibi bir anlamla kadına baktı.

"Altıncı Cadde'de bir sürü var," diye yanıtladı.

"Gördüğünüz ilk dükkânda durun, lütfen." Bayan Bixby arabaya bindi; yola koyuldular.

Taksi az sonra bir dükkânın önünde durdu; girişin üstünde pirinçten yapılma üç top asılıydı.

Bayan Bixby sürücüye, "Burada bekleyin lütfen," dedikten sonra taksiden indi, dükkâna girdi.

Kocaman bir kedi tezgâhın üzerine çömelmiş, beyaz bir tastaki balık kafalarını yiyordu. Hayvan o parlak, sarı gözlerini kaldırıp Bayan Bixby'e baktı, sonra başını eğdi, yemeyi sürdürdü. Bayan Bixby tezgâhın yanında, kediden mümkün olduğunca uzak bir noktada durup, dükkân sahibini beklemeye başladı; saatleri, ayakkabı bağcıklarını, mineli broşları, eski gözlükleri, kırık gözlük çerçevelerini, takma dişleri süzdü.

"Buyurun?" diye sordu, dükkânın arka tarafındaki karanlık bir yerden çıkan patron.

"Ah, iyi akşamlar," dedi Bayan Bixby. Kutunun çevresindeki sicimi çözmeye girişti. Adam kedinin yanına gitti, sırtını okşamaya başladı; kedi balık kafalarını yemeyi sürdürüyordu.

"Öyle sakarım ki," dedi Bayan Bixby. "Sokağa çıktım ve cüzdanımı kaybettim; bugün cumartesi, bankalar pazartesiye kadar kapalı; bütün hafta sonunu parasız geçiremem ya. Bu oldukça değerli bir manto, ama sizden çok para istemeyeceğim. Yalnızca pazartesiye kadar idare edecek bir şey. Pazartesi borcumu getirir, mantoyu geri alırım."

Adam bekliyor, bir şey söylemiyordu. Ama kadın mantoyu çıkarıp da o güzelim, gür kürkü tezgâhın üzerine serince, tefecinin kaşları kalktı; elini kedinin sırtından çekti, daha iyi görebilmek için yaklaştı. Mantoyu kaldırdı, tam karşısında tuttu.

"Keşke üzerimde bir saat ya da bir yüzük olsaydı," dedi Bayan Bixby, "bunun yerine onu bırakırdım. Ama ne yazık ki yanımda bu mantodan başka bir şey yok." Ellerini kaldırdı, adamın görmesi için parmaklarını ayırdı.

"Görünüşe bakılırsa yeni," dedi adam, yumuşak kürkü okşarken.

"Ah, evet, yeni. Ama dediğim gibi, tek istediğim, beni pazartesi gününe kadar idare edecek bir şey. Elli dolara ne dersiniz?"

"Tamam. Size elli dolar borç vereceğim."

"Kürk bunun yüz katı eder, ama ben dönünceye kadar ona iyi bakacağınızdan eminim."

Adam bir çekmeceyi açtı, içinden çıkardığı bileti tezgâhın üzerine koydu. Kahverengimsi, sert kâğıt parçasının boyu da biçimi de bavul saplarına iliştirilen etiketlere benziyordu. Ama ortası, kolayca yırtılabilmesi için bir uçtan ötekine delikliydi; her iki yarı birbirinin tıpatıp eşiydi.

"Adınız?" diye sordu.

"Orayı boş bırakın. Adres kısmını da."

Adamın durakladığını gördü; kalemin ucu noktalı çizginin hemen üstünde, öylece bekliyordu.

"Adı ve adresi yazmak *zorunda* değilsiniz, öyle değil mi?"

Adam omuzlarını silkti, başını salladı, kalem bir sonraki satıra geçti.

"Böylesini yeğliyorum," dedi Bayan Bixby. "Özel bir nedenle."

"Bu durumda, bu makbuzu kaybetmeseniz iyi edersiniz."

"Kaybetmem."

"Bunu eline geçiren kişinin buraya gelip, söz konusu eşyayı alabileceğini biliyorsunuz herhalde?"

"Evet, biliyorum."

"Salt numaranın tutması yeterli."

"Biliyorum."

"Tanım olarak ne yazmamı istersiniz?"

"Tanım da istemiyorum. Gerek yok. Yalnızca borç aldığım meblağı yazın, yeter."

Kalemin ucu MALIN CİNSİ sözcüklerinin karşısındaki noktalı çizginin üstünde bir kez daha durakladı.

"Bana kalırsa malın ne olduğu mutlaka belirtilmeli. Makbuzu satmak istediğiniz zaman yardımı olur. Bilinmez ki; onu satmak isteyebilirsiniz."

"Onu kesinlikle satmayacağım."

"Mecbur kalabilirsiniz. Pek çok insanın başına geliyor."

"Dinleyin," dedi Bayan Bixby. "Ben parasız kalmış falan değilim. Yalnızca cüzdanımı kaybettim, hepsi bu. Anlamıyor musunuz?"

"Pekâlâ, nasıl isterseniz," dedi adam. "Kürk sizin."

Tam o anda Bayan Bixby'nin aklına tatsız bir şey geldi. "Bir şey soracağım," dedi. "Makbuzda malın tanımı bulunmadığına göre, parayı getirdiğim zaman bana başka bir şey vermeyeceğinizden nasıl emin olabilirim?"

"Makbuzun numarası deftere işleniyor."

"Ama elimde bir tek numara var. Dolayısıyla bana canınızın istediği herhangi bir malı, örneğin eski püskü bir şeyi verebilirsiniz, öyle değil mi?"

"Bakın; malın tanımı yazılsın mı, yazılmasın mı?" diye sordu adam.

"Pekâlâ. Size güveniyorum."

Adam biletin her iki tarafındaki MEBLAĞ sözcüğünün karşısına elli dolar yazdı, sonra kâğıdı delikli kısımdan yırttı, biletlerden birini çekmeceye koydu. Ceketinin cebinden bir cüzdan çıkardı, içinden aldığı on dolarlık beş banknotu kadına uzattı. "Aylık faiz yüzde beştir," dedi.

"Peki, tamam. Teşekkür ederim. Ona iyi bakın, olur mu?"

Adam başını salladı, ama bir şey demedi.

"Kürkü kutusuna koyayım mı?"

"Gerek yok," dedi tefeci.

Bayan Bixby döndü, dükkândan çıktı; taksi kaldırımın yanında bekliyordu. On dakika sonra evdeydi.

Eğilip kocasını öptü: "Sevgilim, beni özledin mi?"

Cyril Bixby elindeki akşam gazetesini indirdi, kolundaki saate baktı. "Saat altıyı on iki buçuk geçiyor," dedi. "Biraz geciktin."

"Biliyorum. Nedeni şu berbat trenler. Maude Teyze her zamanki gibi sana sevgilerini yolladı. Ah, canım bir içki istiyor. Sen de ister misin?"

Koca gazeteyi düzgünce katladı, koltuğunun kol dayama yerine koydu. Sonra ayağa kalktı, karşı köşedeki büfenin yanına gitti. Karısı odanın ortasında duruyor, eldivenlerini çıkartırken dikkatle onu gözlüyordu; aklı fikri, ne kadar beklemesi gerektiğindeydi. Kocasının sırtı şimdi ona dönüktü, eğilmiş kadehlere dolduracağı cini ölçüyordu; yüzünü ölçü kabına iyice yaklaştırmıştı, bir hastanın ağzını inceler gibi, kabın içine bakıyordu.

Albay'dan sonra kocasının gözüne hep böyle ufak görünmesi komikti. Albay iriyarı ve gürültücüydü; bedeninden belli belirsiz bir yaban turpu kokusu yayılırdı. Buysa ufak tefek, temiz ve kemikliydi; hastalarını düşünerek sık sık emdiği naneşekerinin dışında hiçbir koku salmazdı.

"Bak, vermut ölçmek için ne aldım," dedi, üzerinde ölçü işaretleri bulunan, geniş ağızlı, cam kabı kaldırarak. "Böylece milimi milimine ölçebileceğim."

"Ne kadar akıllıca!"

Giyim tarzını mutlaka değiştirmeliyim, dedi içinden. Giydiği takımlar anlatılamayacak kadar gülünç. Bir zamanlar bunları, şu yüksek yakalıklı, altı düğmeli, Edward tarzı ceketleri harika bulurdu, ama şimdi gözüne soytarıca görünüyordu. Boru gibi inen, dar pantolonları da öyle. İnsan bu tür şeyleri giymek için özel bir surata sahip olmalıydı; oysa Cyril'de öyle bir surat yoktu. Yüzü ince, uzun, kemikliydi; dar bir burnu, hafif sivri bir çenesi vardı; o dar, eski moda takım elbiselerin birinin üzerindeki bu yüz, Sam Weller'in bir karikatürünü çağrıştırıyordu. Kendisiyse büyük bir olasılıkla Beau Brummel'e benzediğini düşünüyordu. Muayenehanede kadın hastaları hep düğmeleri iliklenmemiş, beyaz önlüğüyle karşılar, böylece alttaki koşum takımlarının şöyle bir görünmesini sağlardı; amacın –üstü örtülü bir biçimde de olsa– çapkın bir erkek izlenimi vermek olduğuna hiç kuşku yoktu. Ama Bayan Bixby'i kandıramazdı. Bütün o gösteriş bir blöftü. Hiçbir anlamı yoktu. Bayan Bixby'e çimenlikte kabararak gezinen, tüylerinin yalnızca yarısı kalmış, kartlaşmış bir tavuskuşunu anımsatıyordu. Ya da şu kendi kendini dölleyen, saçma sapan çiçeklerden birini – örneğin, kara hindibayı. Kara hindibaların tohum vermek için döllenmesine gerek yoktu, dolayısıyla bütün o göz alıcı, sarı taçyapraklar yalnızca bir zaman kaybı, kof bir şişinme, bir palavraydı. Biyologların kullandığı sözcük neydi? Hah, bastırılmış cinsellik. Bir kara hindiba, cinselliği bastırılmış bir şeydi. Tıpkı su pirelerinin yaz kuluçkaları gibi. Nedense insana Lewis Carroll'u çağrıştırıyor, diye düşündü: Su pireleri, kara hindibalar ve dişçiler.

"Teşekkür ederim, canım," dedi martinisini alırken; divana oturdu, çantasını kucağına koydu. "Peki *sen* dün gece ne yaptın?"

"Geç saatlere kadar muayenehanedeydim, birkaç dolgu yaptım. Ayrıca hesapları da gözden geçirdim."

"Gerçekten mi? Cyril, angarya işleri başkasına yaptırmanın zamanı gelmedi mi? Bu tür şeylerle uğraşamayacak kadar önemlisin. Neden dolgu işini bir teknisyene bırakmıyorsun?"

"Kendi elimle yapmayı yeğliyorum. Dolgularımla gururlandığımı bilirsin."

"Bilirim, canım. Bana kalırsa senin yaptığın dolgular gerçekten de olağanüstü; dünyanın en iyi dolguları. Yalnızca bitap düşmeni istemiyorum, hepsi bu. Ayrıca, hesaplara Pulteney denen kadın neden bakmıyor? Bu onun işi, öyle değil mi?"

"Aslında ilgileniyor, ama ücretleri benim belirlemem gerek. O kimin zengin olup kimin olmadığını bilemez ki."

"Bu martini olağanüstü," dedi Bayan Bixby, kadehini sehpanın üzerine bırakırken. "Gerçekten kusursuz." Çantasını açtı, mendilini çıkarıp burnunu sildi. "Ah, bak!" diye haykırdı, makbuzu görünce. "Sana göstermeyi unuttum! Bunu takside, koltuğun üzerinde buldum. Üzerinde bir numara vardı, ben de piyango bileti falan olabileceğini düşünerek aldım."

Küçük, kahverengi kâğıt parçasını kocasına uzattı; kocası makbuzu aldı, sorunlu bir dişmiş gibi, önünü arkasını dikkatle inceledi.

"Bunun ne olduğunu biliyor musun?" diye sordu yavaşça.

"Hayır, canım. Nedir?"

"Bir rehin makbuzu."

"Bir ne?"

"Tefeciden alınmış bir makbuz. İşte dükkânın adı, adresi burada – Altıncı Cadde'de bir yer."

"Hay Allah, doğrusu düş kırıklığına uğradım. Büyük Çekiliş için piyango bileti olduğunu sanmıştım."

"Düş kırıklığına uğramaya gerek yok," dedi Cyril Bixby. "İşin doğrusu, bu oldukça eğlenceli olabilir."

"Nasıl yani?"

Karısına bir rehin makbuzunun ne işe yaradığını, makbuzu elinde tutan kişinin dükkâna gidip ilgili malı nasıl rahatça alabileceğini açıkladı. Kadın bu uzun söylevin bitmesini sabırla bekledi.

"Ne dersin; gidip almaya değer mi?"

"Ne tür bir şey olduğunu öğrenmeye değer. Meblağa baksana; elli dolar. Bunun ne anlama geldiğinin farkında mısın?"

"Hayır, canım. Ne anlama geliyor?"

"Söz konusu malın epeyce değerli olduğu anlamına."

"Elli dolarlık bir şey mi, yani?"

"En az beş yüz dolarlık."

"Beş yüz mü?"

"Anlamıyor musun? Bir rehinci, bırakılan malın gerçek değerinin –taş çatlasın– onda birini borç olarak verir."

"Aman Tanrım! Bunu bilmiyordum."

"Bilmediğin pek çok şey var, sevgilim. Şimdi beni dinle. Makbuzda sahibinin adı da adresi de bulunmadığına göre..."

"Ama kime ait olduğunu belirten bir şey mutlaka vardır."

"Hayır, yok. Çoğu insan yapar bunu. Bir tefeciye gittiğinin öğrenilmesini istemez. Bundan utanır."

"Öyleyse onu sahiplenebiliriz?"

"Elbette. Bu artık *bizim* biletimiz."

"Daha doğrusu *benim* biletim," dedi Bayan Bixby kararlı bir sesle. "Onu ben buldum."

"Ne fark eder ki? Önemli olan, canımızın istediği an gidip, bırakılan malı elli dolara geri alabileceğimiz. Ne diyorsun buna?"

"Ah, çok eğlenceli!" diye bağırdı. "Bence bu inanılmayacak kadar heyecanlı bir durum; sonunda ne çıkacağını bilmiyoruz. *Herhangi* bir şey olabilir, öyle değil mi Cyril? Evet, her şey olabilir."

"Haklısın. Ama bana kalırsa ya bir yüzük, ya da bir saattir."

"Peki ama, ya *gerçekten* değerli bir şeyse? Demek istediğim, eski ve değerli bir vazo, ya da bir Roma heykelciği falan?"

"Tahminlerin sonu gelmez, tatlım. En iyisi ne olduğunu kendi gözümüzle görmek."

"Ah, bu büyüleyici bir şey! Makbuzu bana ver, pazartesi sabahı doğruca oraya gider, gerçeği öğrenirim!"

"Bunu benim yapmam daha doğru olur."

"Yo, hayır!" diye bağırdı kadın. "Bırak da *ben* yapayım!"

"Sana katılmıyorum. İşe giderken uğrayıp alabilirim."

"Ama o bilet *benim*! İzin ver de ben alayım, Cyril, *lütfen*. İşin en eğlenceli kısmını neden *sana* bırakacakmışım?"

"Sen bu tefecileri tanımazsın, sevgilim. Seni kolayca kandırabilirler."

"Hayır, kimse beni kandıramaz; gerçekten. Makbuzu ver; lütfen."

"Ayrıca elli dolar ödemek zorundasın," dedi gülümseyerek. "Eşyayı sana vermeleri için, elli doları peşin ödemen gerek."

"Bu parayı bulabilirim; sanırım."

"Dinle, bu işi kendim halletmeyi yeğlerim."

"Ama Cyril, onu *ben* buldum. O eşya benim. Her ne ise, o artık benim malım. Haksız mıyım?"

"Elbette senin, canım. Bu kadar büyütmeye gerek yok."

"Büyütmüyorum. Yalnızca heyecanlandım, hepsi bu."

"Sonuçta sırf bir erkeği ilgilendirecek bir şey çıkabilir, bunu düşündün mü? Bir cep saati, ya da bir çift kol düğmesi, örneğin? Tefecilere tek başvuranlar kadınlar değil, biliyorsun."

"O zaman onu sana Noel armağanı olarak veririm," dedi Bayan Bixby yüce gönüllükle. "Hem de seve seve. Yok eğer bir kadın eşyasıysa, onu istiyorum. Anlaştık mı?"

"Eh, doğrusu hakça. En iyisi gidip birlikte almamız. Ne dersin?

Bayan Bixby bu öneriye tam evet demek üzereyken, kendini tuttu. Tefecinin onu tanımasını, kocasının yanındayken eski bir müşteri gibi karşılamasını istemiyordu.

"Hayır," dedi yavaşça. "Bunu istemiyorum. Bana kalırsa, burada seni beklemek çok daha heyecanlı olacak. Ah, umarım sonunda ikimizin de işine yaramayacak bir şey çıkmaz."

"Çok haklısın," dedi adam. "Elli dolar etmeyecek bir şeyse, onu almam bile."

"Ama az önce beş yüz dolar eder, demiştin."

"Evet, bundan eminim. Kaygılanma."

"Ah, Cyril, meraktan çatlayacağım! Ne kadar heyecanlı, değil mi?"

"Çok eğlenceli," dedi kocası, makbuzu yeleğinin cebine sokarken. "Buna hiç kuşku yok."

Sonunda pazartesi sabahı geldi; Bayan Bixby kahvaltıdan sonra kocasını kapıya kadar geçirdi, mantosunu giymesine yardım etti.

"Kendini çok yorma, sevgilim," dedi.

"Merak etme, canım."

"Altıda evde olur musun?"

"Umarım," dedi adam.

"Şu rehineciye uğrayacaksın, değil mi?"

"Tanrım, tamamen unutmuşum. Bir taksiye atlayıp önce oraya gideyim. Yolumun üstünde nasılsa."

"Makbuzu kaybetmedin ya?"

Kocası, "Yo, sanmam," derken yeleğinin cebini yokladı. "İşte burada."

"Yanında yeterli para var mı?"

"Evet."

"Sevgilim," dedi Bayan Bixby; kocasına iyice sokuldu, zaten düzgün olan boyunbağını düzeltti. "Eğer güzel bir şeyse, benim hoşlanacağım bir şeyse, muayenehanene varır varmaz beni arar mısın?"

"Madem öyle istiyorsun, elbette."

"Dilerim sana göre bir şeydir, Cyril. Benden çok senin işine yarayacak bir şey."

"Çok cömertsin, tatlım. Artık gitmeliyim," dedi kocası.

Bir saat kadar sonra, telefonun zili çalmaya başlayınca Bayan Bixby almacı kapıverdi; öyle hızlı hareket etmişti ki, zilin ilk çalışı henüz sona ermemişti.

"Aldım!" dedi kocası.

"Aldın mı? Ah, Cyril, neymiş peki? İyi bir şey mi?"

"İyi mi?" diye bağırdı adam. "Olağanüstü! Bir görsen! Bayılacaksın!"

"Ne olduğunu söylesene! Hadi, çabuk söyle!"

"Çok şanslı bir kadınsın; evet öylesin."

"Bana göre bir şey, demek?" diye sordu Bayan Bixby.

"Elbette sana göre. Böyle bir şeyin nasıl olup da elli dolara rehin bırakıldığını aklım almıyor. Sahibi aklını kaçırmış olmalı."

"Cyril! Beni böyle merakta bırakmayı keser misin! Dayanamıyorum!"

"Görünce çıldıracaksın."

"Nedir peki?"

"Tahmin etmeye çalış," dedi erkek.

Bayan Bixby duraksadı. Dikkatli ol, dedi kendi kendine. Çok dikkatli ol.

"Bir kolye," dedi.

"Bilemedin."

"Elmas bir yüzük."

"Yaklaşamadın bile. Sana bir ipucu vereyim: Bir giyim eşyası."

"Giyim eşyası mı? Şapka filan gibi mi?"

Kocası güldü: "Hayır, şapka değil."

"Tanrı aşkına, Cyril! Neden açıklamıyorsun?"

"Çünkü sürpriz olmasını istiyorum. Akşam eve getirdiğim zaman şaşırmanı istiyorum."

"Kesinlikle olmaz!" diye haykırdı Bayan Bixby. "Bekleyemem; hemen oraya geliyorum!"

"Gelmemeni yeğlerim."

"Saçmalama, tatlım. Neden gelmeyecekmişim?"

"Çünkü çok doluyum. Sabah programımı alt üst edebilirsin. Zaten yarım saat geciktim bile."

"O zaman öğle tatilinde gelirim. Oldu mu?"

"Öğlenleri tatil yapmıyorum. Pekâlâ, madem bu kadar istiyorsun, saat bir buçukta burada ol; sandviçimi yerken konuşuruz. Hoşça kal."

Bayan Bixby saat tam bir buçukta kocasının muayenehanesindeydi; kapının zilini çaldı. Kocası kapıyı kendisi açtı; sırtında beyaz dişçi gömleği vardı.

"Ah, Cyril! Heyecandan bayılmak üzereyim!"

"Çok haklısın. Gerçekten şanslı bir kadınsın." Karısını koridordan geçirdi, ameliyat odasına soktu.

"Çıkıp karnınızı doyurun, Bayan Pulteney," dedi, aletleri toplamakla meşgul olan yardımcısına. "İşinizi dönünce bitirirsiniz." Kızın çıkmasını bekledi, sonra giysilerini astığı dolabın yanına gitti, parmağıyla dolabı göstererek öylece durdu. "Orada, dolabın içinde," dedi. "Şimdi gözlerini kapa bakalım."

Bayan Bixby onun dediğini yaptı. Sonra derin bir soluk aldı ve soluğunu tuttu; bunu izleyen sessizlikte dolabın kapısının

açıldığını, içinden çıkartılan şeyin belli belirsiz hışırdadığını duydu.

"Tamam! Artık bakabilirsin!"

"Cesaret edemiyorum," dedi kadın gülerek.

"Hadi ama. Baksana."

Cilveyle kıkırdayarak tek gözünü hafifçe araladı; elinde tuttuğu şeyi havaya kaldırmış olan, beyaz önlüklü erkeği yarım yamalak görebiliyordu.

"Vizon!" diye haykırdı kocası. "Gerçek vizon!"

Bayan Bixby büyülü sözcüğü duyar duymaz gözlerini ardına kadar açıverdi; aynı anda da mantoyu kucaklamak istercesine kollarını ileriye doğru uzatmıştı.

Ama ortada manto yoktu. Kocasının elinden sallanan şey, yalnızca küçük, saçma sapan bir kürk yakalıktı.

"Doya doya seyret!" diyordu adam, yakalığı sağa sola sallarken.

Bayan Bixby eliyle ağzını kapadı, birkaç adım geriledi. Çığlık atacağım, diye düşündü. Biliyorum. Avaz avaz haykıracağım.

"Ne oldu, tatlım? Beğenmedin mi?" Kürkü sallamayı kesti, gözlerini karısına dikti, bir şeyler söylemesini bekledi.

"Yo, elbette beğendim," dedi kadın. "Ben... yalnızca... bence çok güzel... Evet, harika."

"Bir an soluğunu kesti, öyle değil mi?"

"Evet, öyle."

"En iyi cins," dedi Bay Bixby. "Rengi de nefis. Biliyor musun sevgilim, böyle bir şeyi iki yüz, üç yüz dolardan aşağı alamazsın."

"Haklısın."

İki hayvanın kürküydü; kafaları derilerin ucunda hâlâ duruyordu, gözlerin yerine cam bilyeler takılmıştı, yanlardan küçük pençeler sarkıyordu. Birinin pençesini ötekinin ağzına sokmuş, iki parçayı birleştirmişlerdi.

"Bir denesene," dedi adam. Uzandı, yakalığı karısının boynuna geçirdi, sonra geriye çekilip hayranlıkla süzdü. "Kusursuz. Sana çok yakıştı. Eh, herkes vizon sahibi olamaz, sevgilim."

"Hayır, olamaz," diye mırıldandı kadın.

"Alışverişe çıkarken takmasan iyi edersin, yoksa bizi milyoner sanır, kazıklamaya kalkışırlar."

"Bunu aklımdan çıkarmamaya çalışırım, Cyril."

"Artık Noel için başka bir armağan bekleme, canım. Elli dolar, harcamayı düşündüğüm rakamın çok üstünde zaten."

Kocası arkasını döndü, lavaboya gidip ellerini yıkamaya koyuldu. "Artık gitmelisin, tatlım. Öğle yemeğine çık ve karnını güzelce doyur. Seninle gelmek isterdim, ama yaşlı Gorman bekleme salonunda; takma dişinde bir sorun çıkmış."

Bayan Bixby kapıya doğru ilerledi.

O tefeciyi geberteceğim, dedi içinden. Doğruca oraya gidecek, şu iğrenç yakalığı adamın suratına fırlatacak ve mantomu geri vermeyi kabul etmediği takdirde onu öldüreceğim.

"Bu akşam gecikeceğimi söylemiş miydim?" diye sordu Cyril Bixby, ellerini durularken.

"Hayır."

"Duruma bakılırsa, sekiz buçuktan önce evde olamayacağım. Dokuzu bile bulabilir."

Bayan Bixby, "Peki, tamam. Hoşça kal," dedikten sonra dışarıya çıktı, kapıyı arkasından kapadı.

Tam o anda koridorda Bayan Pulteney ile karşılaştı; kocasının sekreteri ve asistanı olan kız öğle yemeğinden dönmekteydi.

"Nefis bir gün, değil mi?" dedi Bayan Pulteney, gülümseyerek yanından geçerken. Yürüyüşünde bir canlılık, apaçık bir kendine güven vardı; arkasında hafif bir parfüm kokusu bırakıyordu; bir kraliçe gibiydi. Evet, Albay'ın Bayan Bixby'e verdiği o siyah, güzelim vizon mantonun içinde tıpatıp bir kraliçeye benziyordu.

KRALLIK JÖLESİ

"Çok, çok kaygılıyım, Albert; inan ki öyle," dedi Bayan Taylor.

Gözlerini, sol kolunun üzerinde gevşekçe, kıpırtısızca yatan bebekten ayırmıyordu.

"Yolunda gitmeyen bir şey var; biliyorum."

Bebeğin yüzünün derisi bir inci kadar saydamdı ve kemiklerin üzerinde sıkıca gerilmişti.

"Bir daha dene," dedi Albert.

"Yararı yok."

"Yine de denemelisin, Mabel."

Kadın sıcak suyla dolu tasın içindeki biberonu aldı, salladı, ısısını ölçmek için birkaç damla sütü bileğinin iç kısmına damlattı.

"Hadi, canım," diye fısıldadı. "Hadi, bebeğim. Uyan da azıcık iç."

Yakındaki başucu sehpasının üzerindeki lambadan dökülen ışık, bebeğin çevresinde yumuşak, sarı bir hale oluşturuyordu.

"Lütfen," dedi genç kadın. "Bir yudumcuk daha."

Kocası elindeki derginin üstünden ona bakıyordu. Kadının yorgunluktan yarı ölü halde olduğunu görebiliyordu; karısının genellikle vakur ve dingin olan soluk, oval yüzünü sancılı, umutsuz bir anlam kaplamıştı. Ama yine de, çocuğa doğru eğilmiş olan bu baş, bu duruş inanılmayacak kadar güzeldi.

"Gördün mü," diye mırıldandı. "İşe yaramadı. İçmiyor işte."

Biberonu kaldırıp ışığa doğru tuttu, ölçü işaretini inceledi. "Yalnızca otuz gram. Hayır, o kadar bile değil. Dörtte üçü ka-

dar bir şey. Bu kadarı bir bebeği beslemeye kesinlikle yetmez, Albert. Ölesiye kaygılanıyorum."

"Biliyorum," dedi kocası.

"Ah, keşke neyi olduğunu *bulabilseler*."

"Hiçbir şeyi yok, Mabel. Yalnızca biraz zamana gereksinimi var."

"Bir sorun var; kesinlikle."

"Doktor Robinson yok diyor, ama."

"Yo, hayır," dedi genç kadın, ayağa kalkarken. "Sakın bana altı haftalık bir bebeğin kilo kaybetmesinin, doğduğu kilonun tam *bir kilo* altına düşmesinin normal olduğunu söyleme. Şu bacaklarına bak! Bir deri bir kemik!"

Zayıf, güçsüz bebek hiç kıpırdamıyor, annesinin kolunun üzerinde pelte gibi yatıyordu.

"Doktor Robinson boşuna kaygılandığını söyledi, Mabel. Tıpkı öteki doktorun söylediği gibi. Buna bir son vermelisin."

"Hah!" dedi kadın. "Aman ne güzel! Kaygılanmayı kesecekmişim!"

"Dinle, Mabel."

"Ne yapmamı istiyor yani? Gülüp geçmemi mi?"

"Böyle bir şey demedi."

"Doktorlardan nefret ediyorum! Hepsinden nefret ediyorum!" diye bağırdı; hızla döndü, kucağındaki bebekle birlikte odadan çıkıp merdivene doğru ilerledi.

Albert Taylor yerinden kıpırdamadı.

Az sonra, tam başının üstündeki yatak odasından gelen ve muşamba zemini arşınlayan hızlı, sinirli ayak seslerini duydu. Ayak sesleri az sonra kesilirdi; kalkıp üst kata çıksa, yatak odasına girse, karısını her zamanki gibi beşiğin yanına oturmuş bebeğe bakarken, sessizce ağlarken bulacağına hiç kuşku yoktu; ne yapsa onu yerinden kıpırdatmayı beceremeyecekti.

"Açlıktan ölüyor, Albert," diyecekti karısı.

"Elbette ölmüyor."

"Evet, ölüyor. Bunu biliyorum. Albert?"

"Efendim?"

"Bunu sen de biliyorsun, ama itiraf etmiyorsun. Öyle değil mi?"

Bu sahne artık her gece yineleniyordu.

Geçen hafta bebeği bir kez daha hastaneye götürmüşler, onu dikkatle muayene eden doktor hiçbir sorunu olmadığını söylemişti.

"Bu bebeğe sahip olmak için tam dokuz yıl bekledik, doktor," demişti Mabel. "Ona bir şey olursa, yaşayamam."

Bu altı gün önceydi; bebek o günden bu yana yüz elli gram daha zayıflamıştı.

İyi ama, kara kara düşünmenin kimseye yararı olmaz ki, dedi Albert Taylor kendi kendine. İnsan böyle bir konuda doktoruna güvenmek zorundaydı. Kucağındaki dergiyi kaldırdı, bu haftaki konu başlıklarını gösteren içerik listesini dalgın gözlerle taradı:

Mayıs Ayında Arılar
Ballı Yiyecekler
Arıcılar ve Arı Çiftlikleri
Nosema Kullanımında Deneyim Kazanmak
Krallık Jölesine İlişkin Son Bilgiler
Arı Kovanında Bu Hafta
Arı Reçinesinin Şifa Gücü
Kusturma Yöntemleri
İngiliz Arıcılar Birliğinin Yıllık Yemeği
Dernek Haberleri

Arılarla ilgili her şey Albert Taylor'ı doğduğu günden beri büyülüyordu. Daha küçük bir çocukken arıları çıplak elle tutar, annesine göstermek için onlarla birlikte eve koşar, bazen de onları yüzüne koyar, yanaklarında, boynunda gezinmelerine izin verirdi; işin en şaşırtıcı yanıysa, arılar onu asla sokmazdı. Tam tersine, onunla olmaktan hoşlanır gibiydiler. Kaçmaya yeltenmezlerdi; Albert'in onlardan kurtulmak için parmaklarıyla hafifçe itmesi yeterliydi. Arılar böyle bir durumda bile, sıkça geri döner, yeniden onun koluna, eline, ya da dizine, kısacası çıplak buldukları her yerine konarlardı.

Albert'in duvar ustası olan babası, oğlanın bir tür büyülü koku saldığını, cildinin gözeneklerinden yayılan ve pek de tekin olmayan bu şeyin arıları çektiğini söylerdi; ona kalırsa böcekleri bu biçimde ipnotize etmek hiç de sağlıklı bir şey değildi,

sonu iyiye varmazdı. Ama annesi bunun Tanrının bir lütfu olduğunu öne sürer, oğlunu Aziz Francis ve kuşlarla karşılaştıracak kadar ileri giderdi.

Albert Taylor büyüdükçe, arılara duyduğu ilgi bir saplantı halini aldı; on iki yaşına bastığı yıl, ilk kovanını kurdu. Ertesi yaz ilk arı oğuluna sahip olmuştu. İki yıl sonra, on dördünde, arkadaki küçük avlunun çitinin önüne düzgünce sıralanmış beş tane kovanı vardı; doğal bal üretiminin yanı sıra, kendi kraliçelerini yetiştirmek gibi oldukça karmaşık ve hassas bir işi de denemeye koyulmuştu bile – kurtçukları yapay hücreciklere aşılamak, vesaire.

Bir kovanın içinde çalışırken, arıları kaçırmak için asla duman kullanmaz, ne eldiven takar, ne başına tül bir başlık geçirirdi. Bedeniyle arılar arasında tuhaf bir duygudaşlık olduğu anlaşılıyordu; köyde, dükkânlarda, barlarda insanlar belli bir saygıyla ondan söz etmeye ve onun balından satın almaya başladılar.

On sekiz yaşına basınca köyden iki kilometre kadar uzaktaki bir vadinin hemen eteğinde, bir vişne bahçesine bitişik olan, yarım dönümlük bir arsa kiraladı ve kendi işini kurdu. Şimdi, aradan geçen on bir yılın ardından hâlâ aynı arsadaydı, ama arazisini üç dönüme, kovan sayısını ise iki yüz kırka çıkartmıştı; bu küçük evi de neredeyse kendi elleriyle yapmıştı. Yirmi yaşındayken evlenmişti; bir çocuk sahibi olabilmek için dokuz yıl beklemek zorunda kalışı sayılmazsa, çok mutlu bir evliliği vardı. Açıkçası Albert'in işleri yolunda gitmişti; ta ki bu tuhaf, küçük bebek çıkıp gelinceye ve mamasını doğru dürüst yemeyi reddedip zayıflamaya, ana-babasını ölesiye korkutmaya başlayıncaya dek.

Başını dergiden kaldırdı, kızını düşünmeye koyuldu.

Örneğin bu akşam, biberonla beslenmeye başladığı an gözlerini açmış, Albert bu gözlere dikkatle bakınca korkudan ödünü koparan bir şey görmüştü: Puslu, anlamsız, boş bir bakış; bu gözler beyne bağlı değildi de, göz yuvalarına sokuluvermiş bir çift gri, mermer bilyeydi sanki.

Yoksa doktorlar yanılıyor muydu?

Kül tablasına uzandı, bir kibrit çöpüyle piposundaki külleri ağır ağır boşaltmaya başladı.

Bebeği alıp başka bir hastaneye götürmek olasıydı elbette; örneğin Oxford'a. Yukarıya çıkınca bunu Mabel'e önerecekti.

Karısının yatak odasında gidip geldiğini duyabiliyordu, ama ayakkabılarını çıkartmış, terliklerini giymiş olmalıydı, çünkü sesler boğuklaşmıştı.

Dikkatini yeniden dergiye verdi, okumayı sürdürdü. 'Nosema Kullanımında Deneyim Kazanmak' başlıklı makaleyi bitirdi, sayfayı çevirdi ve bir sonraki yazıyı okumaya koyuldu: 'Krallık Jölesine İlişkin Son Haberler'. Öte yandan, bu makalede zaten bilmediği herhangi bir şey olduğundan kuşkuluydu:

Krallık jölesi denen bu olağanüstü özdek nedir?

Yanı başındaki sehpanın üzerinde duran teneke tütün kutusuna uzandı, bir yandan okuyup bir yandan da piposunu doldurmaya başladı.

Krallık jölesi, tırtıl ya da kurtçuk dediğimiz yavruları yumurtadan çıkar çıkmaz beslemeye başlayan hemşire arıların ürettiği, guddemsi bir salgıdır. Arıların gırtlak bezlerinden salgıladıkları bu maddeyi, memeli hayvanların ürettiği süte benzetebiliriz. Bu olgu biyolojik açıdan büyük ilgi çekmekte, zira dünyada arıların dışında, bilinen hiçbir böcekte böyle bir özellik yok.

Bildik şeyler, diye düşündü; ama kendini oyalama gereksinimiyle okumayı sürdürdü.

Krallık jölesi, bütün kurtçuklara yumurtadan çıkmalarını izleyen üç gün boyunca, en özlü haliyle yedirilir; ancak bu noktadan sonra, bu değerli besin maddesi büyüyünce erkek ya da işçi arı olacaklara verilirken bal ve polenle karışıp sulanmaya, gücünü yitirmeye başlar. Kraliçe olmaya yazgılı olan arılar ise kurtçukluk döneminin sonuna kadar yalnızca katıksız ve yoğun bir krallık jölesiyle beslenirler. Salgının adı da buradan gelmektedir.

Üst kattaki ayak sesleri kesilmişti. Ev sessizdi. Albert bir kibrit çaktı, piposunu yaktı.

Krallık jölesi öyle güçlü, öyle besleyici bir gıdadır ki, salt bununla beslenen bir balarısı kurtçuğu beş gün içinde, ağırlığının bin beş yüz katına ulaşır.

Büyük bir olasılıkla doğrudur, diye düşündü; kurtçukların büyümesini değerlendirirken ağırlık unsurunu hesaba katmak bugüne kadar hiç aklına gelmemişti.

Aynı oranı insanlara uygulayacak olursak, üç buçuk kiloluk bir bebeğin aynı süre sonunda beş ton ağırlığa ulaşacağını söyleyebiliriz.

Albert Taylor durdu, son cümleyi bir kez daha okudu. Sonra, bir kez daha ...*üç buçuk kiloluk bir bebeğin*...

"Mabel!" diye bağırdı, koltuğundan hızla fırlarken. "Mabel! Buraya gel!"

Hole çıktı, merdivenin dibinde durdu, karısına seslendi.

Yanıt gelmedi.

Basamakları koşarcasına tırmandı, sahanlıktaki ışığı yaktı. Yatak odasının kapısı kapalıydı. Sahanlığı geçti, kapıyı açtı, eşikte durup karanlık odaya baktı. "Mabel," dedi. "Biraz aşağıya gelir misin? Lütfen. Aklıma bir fikir geldi. Bebekle ilgili."

Arkasındaki sahanlıktan gelen ışık yatağı belli belirsiz aydınlatıyordu; karısının yatakta yüzüstü yattığını, yüzünü yastığa gömmüş, kollarıyla yastığı kucaklamış olduğunu zar zor seçti. Yine ağlıyordu.

Genç kadının yanına gitti, omzuna dokundu: "Mabel. Ne olur benimle aşağıya gel. Çok önemli olabilir."

"Beni yalnız bırak," dedi kadın. "Git buradan."

"Ne düşündüğümü öğrenmek istemiyor musun?"

"Ah, Albert, çok *yorgunum*," diye hıçkırdı. "Öyle yorgunum ki, ne yaptığımı bilemez oldum. Daha fazla sürdürebileceğimi hiç sanmıyorum. Buna daha fazla katlanamayacağım."

Bir sessizlik oldu. Albert Taylor onun yanından uzaklaştı, yavaş adımlarla bebeğin yattığı beşiğe doğru ilerledi, gözlerini kısıp beşiğin içine baktı. Oda karanlıktı, çocuğun yüzünü seçemiyordu, ama biraz daha eğilince bebeğin cılız, kesik soluklarını duydu. "Bir sonraki mamasını kaçta vereceksin?" diye sordu.

"Saat ikide."

"Peki ondan sonrakini?"

"Sabah altıda," dedi kadın.

"İki biberonu da ben hazırlayacağım," dedi. "Sen uyu."

Karısı bir şey demedi.

"Yatağa gir, Mabel, sonra da güzelce uyu, anlaşıldı mı? Ve kaygılanmayı kes. Önümüzdeki on iki saat görevi ben devralıyorum. Bu biçimde devam edersen büyük bir ruhsal çöküntüye gireceksin."

"Evet," dedi kadın. "Farkındayım."

"Bebeği, biberonu *ve* çalar saati alıp, boş yatak odasına gidiyorum; senin de gevşemeni, her şeyi unutmanı istiyorum. Tamam mı?" Beşiği kapıya doğru itmeye başlamıştı bile.

"Ah, Albert," diye hıçkırdı kadın.

"Merak etme. Her şeyi bana bırak."

"Albert..."

"Evet?"

"Seni seviyorum, canım."

"Ben de seni seviyorum, Mabel. Hadi, uyu artık."

Albert Taylor karısını ertesi sabaha, saat on bire kadar görmedi.

"Aman Tanrım!" diye haykırdı basamakları hızla inen kadın; sırtında geceliği, ayağında terlikleri vardı. "Albert! Saate bak! En az on iki saat uyumuşum! Her şey yolunda mı? Neler oldu?"

Erkek koltuğunda sakince oturuyor, piposunu içiyor, sabah gazetesini okuyordu. Bebek yerde, ayağının dibinde duran, taşınabilir pusetinde uyuyordu.

Albert karısına gülümsedi: "Selam, canım."

Kadın doğruca pusetin yanına koştu, içine baktı. "Bir şeyler yedi mi, Albert? Onu kaç kez besledin? Saat onda bir maması daha vardı; bunu biliyor muydun?"

Albert Taylor gazetesini düzgünce katladı, sehpanın üzerine bıraktı. "İlk mamayı gece ikide verdim," dedi. "On beş gram kadar emdi, hepsi o. Saat altıda ikinci mamayı verdim; bu kez biraz daha iştahlıydı, altmış gram kadar iç--"

"*Altmış gram* mı? Ah Albert, harika bir şey bu!"

"Son mamayı da on dakika önce bitirdik. Biberon şömine rafının üzerinde. İçinde yalnızca bir ölçek kaldı. Tam doksan

gram içti. Buna ne dersin?" Gururla sırıtıyordu; başarısıyla övündüğü her halinden belliydi.

Genç kadın çabucak diz çöktü, bebeği dikkatle süzdü.

"Ne kadar iyi görünüyor, değil mi?" diye atıldı kocası. "Yüzü daha şimdiden tombullaştı sanki."

"Çok aptalca gelebilir, ama gerçekten de öyle görünüyor. Ah Albert, muhteşemsin! Nasıl becerdin?"

"Bana kalırsa kefeni yırttı," dedi erkek. "Evet, hepsi bu. Doktorun da tahmin ettiği gibi, savaşı kazandı."

"Umarım haklısındır, Albert."

"Elbette haklıyım. Şu andan başlayarak, kendi gözlerinle göreceksin."

Genç kadın sevgi dolu gözlerle bebeği süzüyordu.

"Sen de çok iyi görünüyorsun, Mabel."

"Kendimi çok iyi hissediyorum. Dün gece için beni bağışla."

"Dinle, aynen böyle devam edelim," dedi kocası. "Bundan sonra geceleri onunla ben ilgileneyim. Gündüzleri de görevi sen devralırsın."

Genç kadın başını pusetten kaldırdı, kaşlarını çatarak kocasına baktı. "Olmaz," dedi. "Yo, buna izin veremem."

"Bir sinir krizi geçirmeni istemiyorum, Mabel."

"Geçirmem; böyle nefis bir uyku çektikten sonra..."

"En iyisi işbölümü yapmamız."

"Hayır, Albert. Bu benim görevim ve ben bu görevi sürdüreceğim. Dün gece bir daha yinelenmeyecek."

Bir sessizlik oldu. Albert Taylor piposunu ağzından çekti, içindeki tütünü inceledi. "Pekâlâ," dedi. "Ben de işin angarya kısmını üstlenirim; bundan böyle şişeleri mikroplardan arındırmak, mamayı hazırlamak benim görevim. Sana azıcık yardımım dokunur hiç olmazsa."

Ona böyle ansızın ne olduğunu anlamak istercesine kocasını dikkatle süzüyordu.

"Ne düşündüm, biliyor musun?"diye sordu erkek.

"Evet, canım?"

"Dün gece, bebek konusunda sana yardım etmek için şu âna kadar kılımı bile kıpırdatmadığımı fark ettim."

"Bu doğru değil."

"Ah evet, doğru. Her neyse, payıma düşeni yapmaya karar verdim. Artık biberonları temizlemek, mamaları hazırlamak benim işim."

"Çok tatlısın, sevgilim. Yine de, hiç gerek yok..."

"Hadi ama!" diye bağırdı erkek. "Şansımızı döndürme! Bu işi dün gece tam üç kez yaptım ve *sonuca* bak! Bir sonraki mama saati kaç? İki, değil mi?"

"Evet."

"Çoktan hazırlandı. Her şeyi karıştırdım, hazırladım; zamanı gelince yapacağın tek şey mutfağa gitmek, biberonu raftan alıp ısıtmak. Biraz daha az yorulmuş olursun."

Genç kadın doğruldu, kocasının yanına gitti, yanağından öptü. "Sen çok tatlı bir erkeksin," dedi. "Seni her geçen gün, tanıdıkça daha çok seviyorum."

Daha sonra, öğleyi biraz geçe Albert dışarıda kovanlarla uğraşırken karısının onu çağırdığını duydu.

"Albert!" diye bağırıyordu. "Albert, buraya gel!" Düğün çiçeklerinin arasından kocasına doğru koşuyordu.

Ne olduğunu merak ederek karısına doğru ilerledi.

"Ah, Albert! Bil bakalım ne oldu?"

"Ne?"

"Az önce, saat ikide ona mamasını verdim; bütün biberonu bitirdi!"

"Olamaz!"

"Son damlasına kadar yalayıp yuttu! Ah Albert, öyle mutluyum ki! Düzelecek! Tıpkı dediğin gibi, kefeni yırttı!" Kollarını kocasının boynuna doladı, sıkı sıkı sarıldı; Albert gülerek onun sırtını sıvazladı, olağanüstü bir anne olduğunu söyledi.

"Bir sonraki beslenmede de aynı şeyi yaparsa, içeri gelip onu izlemek ister misin?"

Albert böyle bir şeyi ne pahasına olursa olsun kaçırmayacağını söyledi; Mabel ona bir kez daha sarıldı, sonra döndü, çimenliği şarkı söyleyerek geçip, koşar adım eve girdi.

Saat altıda verilecek olan mamanın saati yaklaştıkça eve az çok gergin, beklenti dolu bir hava egemen olmuştu, ki bu çok doğaldı. Saat beş buçukta anneyle baba oturma odasındaki yerlerini almış, o önemli ânı beklemeye başlamıştı bile. İçi sütlü karışımla dolu biberon, şömine rafının üzerindeki, ılık suyla

dolu tasın içindeydi. Bebek divanın üzerindeki pusetindeydi, uyuyordu.

Altıya yirmi kala uyandı ve avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı.

"İşte!" diye haykırdı Bayan Taylor. "Biberonu istiyor! Onu hemen al ve bana ver, Albert, çabuk! Ama önce biberonu ver."

Biberonu uzattı, sonra da bebeği kadının kucağına yerleştirdi. Kadın emziğin ucunu bebeğin dudaklarına özenle değdirdi. Bebek dişsiz ağzıyla emziğe yapıştı, aç bir kurt gibi, hırsla, var gücüyle emmeye koyuldu.

"Ah Albert, inanılır gibi değil!" dedi kadın gülerek.

"Olağanüstü bir şey bu, Mabel."

Yedi-sekiz dakika sonra biberondaki bütün karışım bebeğin midesine inmişti bile.

"Akıllı kızım benim," dedi Bayan Taylor. "Tam yüz yirmi gram."

Albert Taylor koltuğunda öne doğru eğilmiş, gözlerini bebeğin yüzüne dikmişti. "Biliyor musun?" dedi. "Daha şimdiden kilo almış gibi. Ne dersin?"

Anne çocuğa baktı.

"Sana da daha iri, daha tombul görünmüyor mu, Mabel – düne göre?"

"Olabilir, Albert, emin değilim. Bu kadar kısa sürede gerçekten kilo almış olamaz. Her neyse, önemli olan iştahının açılması."

"Evet, kefeni yırttı," dedi Albert. "Artık onun için kaygılanmana gerek kalmadı."

"Haklısın."

"Ne dersin, Mabel, beşiği yeniden yatak odamıza taşıyayım mı?"

"Evet, lütfen."

Albert üst kata çıktı, beşiği eski yerine taşıdı. Karısı da bebekle birlikte yatak odasına gelmişti; alt bezini değiştirdikten sonra bebeği yavaşça beşiğine bıraktı. Üzerini örttü.

"Ne kadar güzel," diye fısıldadı. "Bugüne kadar gördüğün *en* güzel bebek, öyle değil mi?"

"Onu artık rahat bırak, Mabel. Hadi aşağıya inelim, güzel bir akşam yemeği hazırla. Bunu ikimiz de hak ettik doğrusu."

Yemeklerini bitirdikten sonra oturma odasına geçtiler, koltuklarına yerleştiler. Albert dergisini ve piposunu, Mabel da örgüsünü aldı. Ama bu geceki sahne dün gecekinden bütün bütüne farklıydı. Ansızın bütün gerginlikler ortadan kalkıvermişti. Bayan Taylor'un o güzel, oval yüzü pırıl pırıldı; dudakları küçük, düşsel bir gülümsemeyle kıvrılmıştı. Arada bir başını örgüsünden kaldırıyor, aşk dolu bakışlarla kocasını süzüyordu. Zaman zaman da şişleri tıkırdatmayı kesiyor, birkaç saniye kadar hiç kıpırdamadan, tavana bakarak bekliyordu; üst kattan çığlık ya da ağlama sesi gelip gelmediğini dinliyordu. Evde çıt çıkmıyordu.

"Albert," dedi bir süre sonra.

"Evet, canım?"

"Dün gece yatak odasına daldığında bana ne söylemeye çalışıyordun? Aklına bebekle ilgili bir fikir geldiğini söylemiştin."

Albert Taylor elindeki dergiye kucağına bıraktı, karısına uzun, anlamlı bir bakış fırlattı. "Öyle mi dedim?"

"Evet." Kocasının sözünü sürdürmesini bekledi, ama erkek sesini çıkarmadı.

"Komik olan ne?" diye sordu. "Neden böyle sırıtıyorsun?"

"Ortada gerçekten de komik bir durum var," dedi erkek.

"Bana da anlatsana."

"Anlatıp anlatmamakta kararsızım," dedi Albert. "Beni yalancılıkla suçlayabilirsin."

Daha önce kocasını hiç bu kadar hoşnut, bu kadar keyifli görmemişti; gülümsedi, konuşmasını bekledi.

"Duyunca yüzünün alacağı şekli çok merak ediyorum, Mabel. Gerçekten."

"Albert, *neler* oluyor?"

Genç adam duraksadı; hiçbir şeyi aceleye getirmek istemiyordu. Sonra, sordu: "Bebeğin şimdi çok daha sağlıklı olduğu konusunda hemfikiriz, öyle değil mi?"

"Elbette."

"Birdenbire iştahının açıldığına, görünüşünün de yüzde yüz değiştiğine katılıyor musun?"

"Evet, Albert, katılıyorum."

"Güzel," dedi kocası, geniş geniş sırıtarak. "Bunu yapan, benim."

"Neyi yapan?"

"Kızımızı sağlığına kavuşturan."

Genç kadın, "Elbette sevgilim, buna hiç kuşkum yok," dedikten sonra, örgüsüne döndü.

"Bana inanmıyor musun?"

"Elbette inanıyorum, Albert. Bütün bu gelişmeleri sana borçluyuz; hepsini."

"Peki, nasıl yaptım dersin?"

Genç kadın "Eh," dedikten sonra bir an durup düşündü. "Bana kalırsa nedeni, kusursuz bir mama hazırlayıcısı olman. Mamaları sen hazırlamaya başlar başlamaz iştahı açıldı, giderek daha çok yemeye başladı."

"Mama hazırlamak sence de ustalık isteyen bir iş, bir sanat değil mi?"

"Görünüşe bakılırsa, öyle." Örgüsünü örüyor, kendi kendine tatlı tatlı gülümsüyordu; şu erkekler gerçekten gülünçtü.

"Sana bir sır vereceğim," dedi kocası. "Tamam, haklısın. Ancak önemli olan, neyi *ne kadar* karıştırdığın değil. İçine *ne* kattığın. Bunu biliyor muydun, Mabel?"

Bayan Taylor örgü örmeyi kesti, başını çabucak kaldırıp kocasına baktı. "Albert," dedi, "sakın bana bebeğin sütüne bir şeyler karıştırdığını söyleme."

Erkek orada öylece, gülümseyerek oturuyordu.

"Evet, karıştırdın mı, karıştırmadın mı?"

"Olabilir," dedi kocası.

"Sana inanmıyorum."

Albert'in dudakları ateşli, tuhaf bir gülümsemeyle gerilmişti; dişleri görünüyordu.

"Albert," dedi kadın. "Benimle oynamayı keser misin lütfen!"

"Peki tatlım, tamam."

"O sütün içine gerçekten *bir şeyler* katmadın, değil mi? Sorumu yanıtla, Albert. Burada küçük bir bebeğin yaşamı söz konusu."

"Yanıtım evet, Mabel."

"*Albert Taylor*! Bunu nasıl yaparsın?"

"Bu kadar heyecanlanmasana," dedi erkek. "Dinlemek istersen anlatırım, ama Tanrı aşkına sakinleş biraz."

"Biraydı, değil mi?" diye haykırdı. "Evet, süte bira karıştırdın!"

"Aklını mı kaçırdın, Mabel? Lütfen."

"Neydi peki?"

Albert piposunu yanı başındaki sehpanın üzerine bıraktı, koltuğunda geriye yaslandı. "Sana bir şey soracağım," dedi. "Sana hiç 'krallık jölesi' diye bir şeyden söz etmiş miydim?"

"Hayır."

"Tam bir büyü," dedi erkek. "Gerçek bir mucize. Ve dün gece, ansızın aklıma bebeğin sütüne azıcık jöle kattığım takdirde..."

"Bu ne *cüret*!"

"Ama Mabel, krallık jölesinin ne olduğunu bile bilmiyorsun daha."

"Umurumda bile değil," dedi kadın. "Minicik bir bebeğin sütüne ne idüğü belirsiz bir şeyi nasıl karıştırırsın? Aklını mı kaçırdın?"

"Bütünüyle zararsız, Mabel; yoksa yapar mıydım. Arılardan alınan bir madde."

"Bunu tahmin etmeliydim."

"Ve öyle değerli ki bir şey ki, satın almaya kimsenin gücü yetmiyor. Alabilenler de, ancak birkaç damlasını alabiliyor."

"Peki, o şeyden bebeğimize ne kadar verdin?"

"Ah," dedi erkek, "işte en önemli kısmı da bu. Bütün fark burada. Bebeğimizin son dört mamasına kattığım oran, dünyada bugüne kadar içilmiş olan bütün krallık jölelerinin elli katı. Ne diyorsun buna?"

"Albert, benimle dalga geçmeyi kes."

"Doğruyu söylüyorum; yemin ederim," dedi kocası gururla.

Mabel kalakalmıştı; çatık kaşları, hafif aralık dudaklarıyla kocasına bakıyordu.

"Bu maddenin gerçek değerini, satın almak istediğin zaman ödemen gereken fiyatı biliyor musun, Mabel? Kısa bir süre önce, bir şirket gazeteye ilan vermişti, oradan biliyorum: Yarım kiloluk bir kavanozun fiyatı tam beş yüz dolar. *Beş yüz dolar*! Altından bile değerli."

Erkeğin neden söz ettiğini hâlâ anlayamamıştı.

"Sana kanıtlayacağım," diyerek koltuğundan kalktı, arılarla ilgili bütün yayınları biriktirdiği geniş kitaplığa gitti. En üstteki rafa düzgünce sıralanmış olan *İngiliz Arıcılığı, Arı Dünyası* gibi dergilerin hemen yanında duran, *Amerikan Arıcılığı* adlı destenin en üstündeki son sayıyı aldı, arka kısımdaki küçük ilanlar sayfasını açtı.

"İşte, bak," dedi. "Aynen dediğim gibi. 'Krallık Jölesi –500 gramlık kavanoz– Toptan satış fiyatı: $ 480.'"

Okuması için dergiyi karısına uzattı. "Şimdi bana inandın mı? İlanı New York'taki bir dükkân vermiş, Mabel. Tastamam 480 dolar diyor."

"Yeni doğmuş bir bebeğin sütüne karıştırabileceğini söylemiyor ama. Sana ne olduğunu anlayamıyorum, Albert. Gerçekten anlamıyorum."

"Bebeğe yarıyor ama, öyle değil mi?"

"Artık bundan o kadar da emin değilim," dedi kadın.

"Aptal aptal konuşmasana, kadın. Yaradığını biliyorsun."

"Madem öyle, neden herkes aynı şeyi *kendi* bebeğine uygulamıyor?"

"Söyledim ya," dedi kocası. "Çok pahalı. Dünyada birkaç milyarderin dışında krallık jölesini salt *yemek* için satın almaya kimsenin gücü yetmez. Onu yalnızca kadınlar için yüz kremleri falan üreten, büyük şirketler alıyor. Jöleyi hammadde olarak kullanıyorlar. Kocaman bir krem kavanozuna birkaç damla katıyor, sonra da kremi akıl almaz fiyatlara satıyorlar. Kırışıklıklara iyi geldiği öne sürülüyor."

"Geliyor mu, peki?"

"Ben nereden bileyim, Mabel? Her neyse," diye sürdürdü sözünü, koltuğuna dönerken, "önemli olan bu değil. Önemli olan, şu. Neden bebeğimizi ona birkaç saat içinde bu kadar yarayan, böylesine iyi gelen bir şeyden yoksun bırakalım? Sözümü kesme, Mabel. Bırak da bitireyim. Dışarıda tam iki yüz kırk kovanım var; bunlardan yüz tanesini krallık jölesi üretecek hale getirirsem, bebeğimizi onunla tıka basa doyurabiliriz."

"Albert Taylor," dedi kadın, iyice açtığı gözlerini kocasına dikerek. "Sen aklını mı kaçırdın?"

"Beni sonuna kadar dinler misin lütfen?"

"Bunu yapmanı yasaklıyorum," dedi kadın. "Kesinlikle. Bebeğime o korkunç şeyden bir damla daha vermeni yasaklıyorum, anlaşıldı mı?"

"Dinle, Mabel..."

"Ayrıca geçen yıl çok verimsiz, berbat bir yıl oldu; şimdi o kovanlarla uğraşmaya kalkışırsan Tanrı bilir neler olur."

"Kovanlarımda herhangi bir sorun yok, Mabel."

"Geçen yıl, her zamanki ürünün yalnızca yarısını alabildiğimizi çok iyi biliyorsun."

"Senden bir ricam var," dedi erkek. "Şu olağanüstü maddenin yararlarını anlatmama izin ver."

"Tam olarak ne olduğunu bile söylemedin daha."

"Tamam, Mabel. Onu da söyleyeceğim. Yeter ki beni dinle. Evet, bana açıklama şansı verecek misin?"

Mabel içini çekti, örgüsünü yeniden eline aldı: "Anlatmadan duramayacağın anlaşılıyor zaten. Pekâlâ; seni dinliyorum."

Genç adam nereden başlayacağını bilemez gibi, durakladı. Arıcılık konusunda fazlaca bir şey bilmeyen birine böyle karmaşık bir şeyi açıklamak kolay olmayacaktı.

"Her arı sürüsünün yalnızca bir tek kraliçesi olduğunu biliyorsun, değil mi?" diye başladı.

"Evet."

"Peki, bütün yumurtaların bu kraliçeden çıktığını?"

"Evet, canım. Bu kadarını biliyorum," dedi kadın.

"Tamam. Kraliçe iki cins yumurta bırakır. Bunu bilmiyor olabilirsin, ama durum böyle. Kovandaki mucizelerden biri de bu. Kraliçenin yumurtalarının bir bölümünden erkek arılar, bir bölümünden de işçi arılar çıkar. Sence de bu bir mucize değil mi, Mabel?"

"Haklısın, Albert, öyle."

"Şimdi; erkek arılar konusuyla ilgilenmeyeceğiz. İşçi arıların tamamıysa dişidir. Tıpkı kraliçe gibi. Ancak işçi arıların cinselliği yoktur; ne demek istediğimi anlıyor musun? Cinsel organları gelişmemiştir; oysa kraliçe son derece doğurgandır, cinsellikle dolup taşar. Tek bir günde, kendi ağırlığı kadar yumurtlayabilir." Düşüncelerini toparlamak için bir an sustu.

"Olaylar aynen şöyle gelişir: Kraliçe peteğin çevresinde gezinir ve yumurtalarını hücre dediğimiz gözlere bırakır. Bal pe-

teğinde bulunan şu yüzlerce küçük deliği anımsıyor musun? İşte, kuluçka peteği de hemen hemen bunun aynısıdır, tek fark, bunların içinde bal değil de yumurta bulunmasıdır. Kraliçe her hücreye bir yumurta bırakır; üç gün sonra bu yumurtaların her biri minik tırtıllara dönüşür. Onlara kurtçuk diyoruz.

"Bu kurtçuklar ortaya çıkar çıkmaz, hemşire arılar –ki bunlar genç işçilerdir– hemen toplaşır, kurtçukları deli gibi beslemeye başlarlar. Onları neyle beslediklerini biliyor musun?"

"Krallık jölesiyle," diye yanıtladı Mabel sabırla.

"Aynen!" diye bağırdı kocası. "Kurtçukları krallık jölesiyle beslerler. Başlarındaki bir guddeden salgıladıkları bu maddeyi kurtçuğun yemesi için hücreye püskürtürler. Sonra ne olur?"

Anlamlı anlamlı sustu, küçük, sulu, gri gözlerini karısının gözlerine dikti. Sonra döndü, bir gece önce okuduğu dergiye uzandı.

"Sonrasını öğrenmek istiyor musun?" diye sordu, dudaklarını yalayarak.

"Sabırsızlıkla."

Yüksek sesle okumaya başladı: " 'Krallık jölesi öyle güçlü, öyle besleyici bir gıdadır ki, salt bununla beslenen kurtçuk, beş günde ağırlığının *bin beş yüz katına* ulaşır!' "

"Ne kadar?"

"*Bin beş yüz*, Mabel. Bunun bir insana oranlandığı zaman, ne anlama geldiğini biliyor musun?" Sesini alçalttı, öne eğildi, o küçük, soluk gözlerini kadına dikti. "Üç buçuk kilo ağırlığındaki bir bebek beş günde *beş tona* ulaşır, anlamına geliyor!"

Bayan Taylor'ın örgü şişleri ikinci kez durdu.

"Buradaki rakamın anlamı çok başka elbette. Anlıyorsun, değil mi?"

"Anlamı neymiş, peki?"

"Bu yalnızca bilimsel bir orantı, o kadar."

"Peki, Albert; devam et."

"Bu öykünün yalnızca yarısı. Dahası var. Krallık jölesinin en büyüleyici yanını henüz söylemedim. Bu jölenin nasıl olup da, cinsel organı bulunmayan, sıradan, anlamsız, küçük bir işçiyi kocaman, doğurgan, nefis bir kraliçeye dönüştürdüğünü sana açıklayacağım."

"Bebeğimizin sıradan ve anlamsız olduğunu mu söylüyorsun?"

"Ben böyle bir şey demedim, Mabel. Lütfen. Şunu bir dinle. Yetişme döneminde birbirinden tam anlamıyla farklılaşan kraliçe arıyla işçi arının aslında aynı cins yumurtadan çıktığını biliyor muydun?"

"Buna inanmam," dedi genç kadın.

"Ama doğru, Mabel; şurada oturduğum kadar gerçek, inan. Arılar bir yumurtadan bir işçi yerine bir kraliçe çıkmasını istiyorlarsa, bunu kolayca başarabilirler."

"Nasıl?"

"Ah," dedi işaretparmağını karısına doğru sallayarak, "ben de tam oraya geliyordum. İşin sırrı burada. Bu mucizeyi gerçekleştiren şey ne olabilir, dersin?"

"Krallık jölesi," diye yanıtladı kadın. "Daha önce de söylemiştin."

"Evet, krallık jölesi!" diye haykırdı Albert; ellerini çırpıyor, minderin üzerinde zıp zıp zıplıyordu. Geniş, yuvarlak yüzü heyecandan ışıl ışıldı; elmacıkkemiklerinin üzerinde kızıl, yuvarlak lekeler belirmişti.

"Şimdi de sana bunun nasıl gerçekleştiğini anlatacağım; elimden geldiğince yalın bir dille elbet. Arılar yeni bir kraliçe isteyince hemen çok büyük bir hücre inşa ederler –kraliçenin hücresi dediğimiz şey– ve eski kraliçenin yumurtalarından birini oraya bırakmasını sağlarlar. Kraliçe arı öteki bin dokuz yüz doksan dokuz yumurtayı sıradan işçi hücrelerine bırakır. Şimdi. Bu yumurtalar kurtçuğa dönüşür dönüşmez, hemşire arılar kolları sıvar ve krallık jölesini hücrelere pompalamaya başlar. Jöleden bütün kurtçuklar yararlanır; işçiler de, kraliçeler de. İşte burası en can alıcı yeri, Mabel; kulaklarını aç. Farklılık tam bu noktada başlıyor. İşçi kurtçuklar bu özel, olağanüstü besini kurtçukluk döneminin yalnızca *ilk üç günü* boyunca alırlar. Ondan sonra beslenme yöntemleri bütünüyle değişir. Bir başka deyişle, memeden kesilirler, ama buna olağan bir memeden kesme denemez, çünkü çok ani olmuştur. Üçüncü günden sonra, bildik arı gıdasıyla (balla çiçek tozu karışımı bir madde) beslenmeye başlarlar; iki haftadan kısa bir süre sonra da, işçi arılar olarak hücrelerden çıkarlar.

"Kraliçenin hücresindeki kurtçuğun dışında! O, *bütün* bu olgunlaşma dönemi boyunca, *kesintisiz bir biçimde* krallık jölesiyle beslenir. Hemşire arılar salgıyı hücreye püskürtmeyi sürdürür; üstelik öylesine bol miktarda ki, kurtçuğun krallık jölesinin içinde yüzdüğünü söyleyebiliriz. İşte onu kraliçe yapan şey de budur!"

"Bunu kanıtlayamazsın," dedi karısı.

"Bu kadar budalaca bir şeyi nasıl söylersin, Mabel? Binlerce kişi, dünyanın dört bir yanındaki yüzlerce değerli bilim adamı bunu defalarca kanıtladı. Yapman gereken tek şey, işçi hücresinden aldığın kurtçuğu kraliçenin hücresine yerleştirmek – aşılama dediğimiz yöntem. Hemşire arılar kurtçuğu jöleyle besledikleri sürece... Tombala! Kurtçuğumuz bir kraliçeye dönüşecektir. Durumu daha da inanılmaz kılan şeyse, bir kraliçe ile bir işçi arasında, büyüdükçe ortaya çıkan müthiş farklılıklardır. Karınlarının biçimi, iğneleri, bacakları; hepsinin biçimi farklıdır."

"Bacaklardaki fark nedir?" diye sordu, kocasını sınamak için.

"Bacaklar mı? Eh, işçi arıların bacaklarında, çiçektozu taşımak için minicik polen kesecikleri vardır. Kraliçede yoktur. Bir fark daha: Kraliçenin son derece gelişmiş bir cinsel organı vardır. İşçi arıların yoktur. En şaşırtıcı yanı da, Mabel, kraliçe arının ortalama ömrü 4 ile 6 yıl arasındayken, işçi arının en çok 6 ay yaşamasıdır. Bütün bu farklılıkların tek nedeni de, birinin krallık jölesiyle beslenmesi, ötekinin beslenmemesi!"

"İnanmak gerçekten zor," dedi kadın. "Bir gıda maddesinin bunca şeyi başarması..."

"Haklısın, inanması güç. Kovanın mucizelerinden biri işte. Daha doğrusu, en büyüğü. Öylesine müthiş bir mucize ki, en önemli bilim adamlarını yüzlerce yıl şaşırttı, akıllarını karıştırdı. Şimdi, bir dakika bekle. Sakın kıpırdama."

Bir kez daha yerinden fırladı, kitaplığın yanına gitti, kitapları, dergileri karıştırmaya koyuldu. "Sana birkaç rapor daha bulacağım. İşte. İşte onlardan biri. Dinle." *Amerikan Arıcılığı* dergisinden yüksek sesle okumaya başladı:

"'Toronto'da yaşayan ve insülünü bularak insanlığa yaptığı büyük hizmete karşılık Kanada halkının armağan ettiği araştırma enstitüsüne başkanlık eden Doktor Frederick A. Banting,

bir süre önce krallık jölesi denen salgıyı merak eder ve konuyla yakından ilgilenir. Ekibinden bu konuda temel bir çözümleme yapmasını ister ve..."

Durdu.

"Her neyse, tamamını okumaya gerek yok; olup biteni kısaca aktarmak yeterli. Doktor Banting ve adamları, içinde iki günlük kurtçuğun bulunduğu kraliçe hücresinden bir miktar krallık jölesi almışlar ve tahlil etmişler. Sonuçta ne bulmuşlar dersin?

"Krallık jölesinin içinde fenol, sterol, gliseril, üzüm şekeri *ve* –işte geliyor– yüzde seksen, seksen beş oranında *tanımlanamamış* asit varmış!"

Dergi elinde, kitaplığın yanında duruyordu; yüzünde tuhaf, küçük, sinsi bir zafer gülümsemesi vardı. Karısı şaşkın şaşkın onu izliyordu.

Uzun boylu bir erkek değildi, kısa bacaklarının üzerindeki gövdesi tıknaz, göbekli, biraz da yağlıydı. Bacakları ince, hafifçe de çarpıktı. Kafası kocaman ve yuvarlak, kısa kesilmiş saçlarıysa sert ve dikti, yüzünün büyük bir bölümü –tıraş olmaktan bütün bütüne vazgeçtiği için– iki santim uzunluğunda, kahverengimsi sarı tüylerle kaplıydı. Şöyle ya da böyle, kaba saba bir görünümü olduğu yadsınamazdı.

"Yüzde seksen, seksen beş," diye yineledi. "Tanımlanmamış asitler. Olağanüstü, öyle değil mi?" Yeniden kitaplığa döndü, başka dergileri karıştırmaya başladı.

"Tanımlanmamış asit ne demek?"diye sordu genç kadın.

"İşte, en can alıcı kısmı da bu! Kimse bilmiyor! Banting bile saptayamıyor. Banting'in adını duymuş muydun?"

"Hayır."

"Kendisi dünyada şu anda yaşayan en ünlü doktordur."

Kitaplığın çevresinde dönüp duran kocasına, onun kıllı kafasına ve tıknaz, şiş karınlı bedenine bakarken, çok tuhaf ama, bu adamda nedense arıyı çağrıştıran bir şeyler var, diye düşündü. Sıkça gözlemlediği bir şey vardı: Bazı insanlar bindikleri ata, besledikleri kuşa, ya da av köpeği, buldog gibi köpeklere benzemeye başlıyor, zamanla, belli belirsiz ama şaşırtıcı bir biçimde bu hayvanların davranışlarını benimsiyordu. Ama şu âna

kadar kocasının bir arıya benzeyebileceği aklından bile geçmemişti. Bu gözlem onu az da olsa sarsmıştı.

"Peki, Banting krallık jölesi denen şeyden yemiş mi?" diye sordu.

"Elbette yememiş, Mabel. O kadar jöleyi nereden bulsun? Ne kadar pahalı, az bulunan bir madde olduğunu sana defalarca söyledim."

Genç kadın kocasına dik dik bakarak, ama hafifçe gülümseyerek şöyle dedi: "Biliyor musun, sen de biraz biraz bir arıya benzemeye başladın. Bunu fark etmiş miydin?"

Erkek dönüp ona baktı.

"Bunun asıl nedeni, sakalın galiba," diye sürdürdü karısı sözünü. "Şu sakalı kesmeni isterdim. Rengi bile arıların rengini çağrıştırıyor. Ne diyorsun?"

"Sen neden söz ediyorsun Tanrı aşkına?"

"Albert, kızmana gerek yok canım."

"Saçmalamayı kesip beni dinleyecek misin, dinlemeyecek misin?"

Mabel gülümsedi: "Haklısın, sevgilim. Özür dilerim. Yalnızca şaka yapıyordum."

Erkek yeniden kitaplığa döndü, raftan aldığı derginin sayfalarını hızla çevirmeye koyuldu. "Şimdi de şunu dinle: '1939'da, Heyl yirmi bir günlük fareler üzerinde bir deney yapar ve onlara çeşitli miktarlarda krallık jölesi yedirir. Bunun sonucunda da, farelerin yumurtalıklarında gözle görülür bir gelişme görür; zamanından önce ortaya çıkan bu gelişme deneklere verdiği jöle oranıyla doğrudan bağlantılıdır.'"

"İşte! Anlamıştım zaten!"

"Neyi anlamıştın?"

"Sonunun korkunç bir şeye varacağını!"

"Saçmalık. Bunun neresi korkunç? Bak, şurada bir makale daha var, Mabel. 'Still ve Burdett, o âna kadar çiftleşemeyen bir erkek farenin, her gün belli dozda krallık jölesi almaya başladıktan sonra, pek çok kez baba olabildiğini kanıtladılar.'"

"Albert," diye çığırdı karısı, "bu şeyin bir bebeğe verilemeyecek kadar *kuvvetli* olduğunu görmüyor musun? Hiç hoşlanmadım bundan!"

"Saçmalama, Mabel."

"Öyleyse neden salt farelerde deniyorlar, söyler misin? Bütün bu ünlü bilim adamları neden onu bizzat denemiyor? Çok kurnazlar da ondan. Doktor Banting deneyin sonunda bir çift aşırı gelişmiş yumurtalıkla kala kalmayı göze alabilir mi hiç? Elbette hayır."

"Ama onu insanlara da *vermişler*, Mabel. Bak, bu konuda koca bir makale var. Dinle. Kısaca özetleyeceğim: Meksika'da, 1953'te, bir grup başarılı doktor bazı hastalarına çok az dozlarda krallık jölesi önermeye başlamışlar. Beyin iltihabı, romatizma, şeker, nikotin zehirlenmesi, erkeklerde iktidarsızlık, astım, krup hastalığı, gut gibi hastalıklar söz konusuymuş. Hastaların tedaviden ne kadar yarar gördükleri, imzalı onay belgeleriyle de doğrulanmış. Mexico City'de yaşayan, tanınmış bir borsa simsarı gittikçe yayılan sedef hastalığı yüzünden toplumsal, özellikle kadınlarla ilişkilerinde zorlanmaya başlamış, ruhsal bunalıma düşmüş. Müşterileri ondan kaçıyormuş. Öyle umutsuzmuş ki, sonunda krallık jölesinden medet ummuş – her öğünde bir damla. Ve tombala! Birkaç gün içinde düzelivermiş. Yine Mexico City'de, Café Jena'da çalışan bir garson, babasının bu mucizevi maddeyi minik kapsüller halinde almaya başlar başlamaz, sağlıklı bir erkek evlat sahibi olduğunu bildirmiş; babası tam doksan yaşındaymış! Acapulco'da yaşayan ve boğa güreşleri düzenleyen bir adam, bir seferinde oldukça miskin, uyuşuk bir boğayla karşılaşmış; arenaya çıkmadan hemen önce boğaya bir gram (oldukça yüklü bir doz) krallık jölesi şırınga etmiş. Hayvan öyle atik, öyle kızgın bir canavara dönüşmüş ki, iki pikadoru, üç atı ve bir matadoru bertaraf edivermiş. Yine..."

Bayan Taylor kocasının sözünü kesti: "Dinle! Galiba bebek ağlıyor."

Albert başını dergiden kaldırdı. Gerçekten de, üst kattaki yatak odasından güçlü bir ağlama sesi geliyordu. "Acıkmış olmalı," dedi.

Karısı saate baktı. "Aman Tanrım!" dedi, bir sıçrayışta koltuğundan kalkarken. "Mama saatini geçirmişiz! Hemen biberonu hazırla, Albert, çabuk! Gidip onu aşağıya getireyim. Acele et! Onu bekletmek istemiyorum!"

Bayan Taylor yarım dakika sonra, avaz avaz haykıran bebekle birlikte oturma odasına döndü. Telaş içindeydi; sağlıklı

bir bebeğin karnı acıktığı zaman kopardığı yaygaraya hâlâ alışamamıştı. "Çabuk ol, Albert!" diye seslendi, koltuğa oturup, bebeği kucağına yerleştirirken. "Lütfen acele et!"

Albert mutfaktan çıktı, ılık sütle dolu biberonu karısına uzattı. "Tam kıvamında," dedi. "Denemene gerek yok."

Kadın kolunun üzerinde yatan bebeğin başını azıcık kaldırdı, biberonun lastik emziğini ardına kadar açılmış, haykıran ağza soktu. Bebek emziğe yapıştı, emmeye başladı. Çığlıklar kesilmişti. Bayan Taylor gevşedi.

"Ah Albert, şuna bak. Ne kadar güzel!"

"Harika bir bebek. Krallık jölesi sağ olsun."

"Bak canım, artık o iğrenç maddeyle ilgili tek sözcük duymak istemiyorum. Beni ürkütüyor."

"Büyük bir hata yapıyorsun, Mabel."

"Bakalım; göreceğiz."

Bebek var gücüyle emmeyi sürdürüyordu.

"Yine bütün şişeyi bitirecek galiba," dedi Mabel.

"Elbette bitirecek," dedi Albert.

Birkaç dakika sonra, biberondaki süt bitmişti.

"Ah, canım kızım benim!" diye bağırdı genç kadın, emziği yavaşça çekerken. Bebek onun ne yaptığını hissetti, biberondan ayrılmamak için emziğe biraz daha yapıştı. Bayan Taylor biberonu biraz daha kuvvetlice çekip, emziği çıkardı: *Plap*!

Bebek haykırmaya başladı: "Ingaa! Ingaa! Ingaaa!"

Annesi, "gazdan olmalı," diyerek bebeği göğsüne yasladı, sırtını ovmaya başladı.

Bebek iki kez üst üste geğirdi.

"İşte oldu, bir tanem. Şimdi rahatladın işte."

Çığlıklar birkaç saniye kesildi. Sonra yeniden başladı.

"Gazını çıkarmasına yardım et," dedi Albert. "Biraz daha geğirsin; çok hızlı içti."

Karısı bebeği yeniden göğsüne yasladı, sırtını sıvazladı. Sonra öteki omzuna geçirdi. Karın üstü kucağına yatırdı. Dizlerinin üzerine oturttu. Ama bebek bir daha geğirmedi; çığlıkları her geçen dakika daha da artıyor, güçleniyordu.

"Ciğerleri için çok iyi," dedi Albert gülümseyerek. "Bağırmak, ciğerlerin açılmasını, gelişmesini sağlar. Bunu biliyor muydun, Mabel?"

"Sus canım, sus canım," dedi Mabel bebeği yüzünden öperek. "Hadi ama, sus artık."

Beş dakika daha beklediler, ama bebeğin bağırtısı bir an bile kesilmedi.

"Bezini değiştir," dedi Albert. "Altını ıslatmış olmalı." Mutfaktan temiz bir alt bezi getirdi; Bayan Taylor eskisini çıkardı, yenisini yerleştirdi.

Hiçbir yararı olmadı.

"Ingaa! Ingaaa!"

"Yoksa çengelli iğneyi mi batırdın?" diye sordu Albert.

"Elbette batırmadım," dedi karısı; yine de, emin olmak için alt bezini parmaklarıyla yokladı.

Anneyle baba karşılıklı koltuklarında oturmayı, gergin bir gülümsemeyle annenin kucağındaki bebeğe bakmayı sürdürdüler; yorulup susmasını bekliyorlardı.

"Biliyor musun?" dedi Albert sonunda.

"Neyi?"

"Bana kalırsa karnı hâlâ aç. Evet, yine biberonu istediğinden kesinlikle eminim. Ne dersin, bir tane daha hazırlayayım mı?"

"Bence bunu yapmamalıyız, Albert."

"Neden? Ne zararı olur ki?" Koltuğundan kalktı. "Gidip bir tane daha hazırlayacağım."

Mutfağa girdi; bir süre sonra, ağzına kadar sütle dolu bir biberonla geri geldi.

"İki katını hazırladım," dedi. "İki yüz kırk gram. Ne olur ne olmaz."

"Albert! Aklını mı kaçırdın? Bir bebeği aşırı beslemenin de en az yetersiz beslemek kadar kötü olduğunu bilmiyor musun?"

"Hepsini bir kerede vermek zorunda değilsin, Mabel. İstediğin an kesebilirsin. Hadi," dedi, karısının yanında dikilerek, "kızımıza içkisini ver bakalım."

Bayan Taylor biberonun emziğini bebeğin dudaklarına değdirdi. Minik ağız lastik emziğin üzerine bir kapan gibi kapandı; oda bir anda büyük bir sessizliğe gömüldü. Bebeğin bütün bedeni gevşedi, yüzüne mutlak bir hoşnutluk yayıldı.

"Gördün mü, Mabel? Sana söylemiştim."

Karısı sesini çıkarmadı.

"Karnı doymamış, hepsi bu. Şu emişine baksana."

Bayan Taylor biberondaki sütün seviyesini gözlüyordu. Seviye hızla düşüyordu; birkaç dakika içinde biberonun yarısı boşalmıştı bile.

"Tamam," dedi. "Bu kadar yeter."

"Şu anda çekemezsin," dedi kocası.

"Evet, canım. Buna zorunluyum."

"Hadi, ama. Devam et. Endişelenmeyi bırak da güzelce doyur onu."

"Ama *Albert*..."

"Çocuğun ilikleri aç, Mabel. Bunu göremiyor musun? Hadi güzelim, devam et. Bitir şu şişeyi."

"Bu hiç hoşuma gitmiyor, Albert," dedi kadın; ama biberonu çekmedi.

"Kaybettiği zamanı telafi etmeye çalışıyor," dedi erkek. "Evet, aynen bunu yapıyor."

Beş dakika sonra biberon boşalmıştı. Bayan Taylor emziği usulca çekti; bu kez bebekten herhangi bir direniş gelmedi. Annesinin kucağında sessizce yatıyor, gözleri mutlulukla parlıyordu; süt bulaşmış dudakları aralıktı.

"Mabel, toplam üç yüz altmış gram!" dedi Albert Taylor. "Normal ölçünün tam üç katı! İnanılır gibi değil!"

Kadın başını eğmiş, dikkatle bebeğe bakıyordu. Yüzünde yine o eski gergin, kaygılı anlam belirmişti.

"Neyin var?" diye sordu kocası. "Şimdi de bunun için mi kaygılanıyorsun, yoksa? Ne yani, eski haline mi dönmesini istiyorsun? Komik olma, Mabel."

"Albert, buraya gel."

"Efendim?"

"Buraya gel, dedim."

Karısının yanına gitti, bekledi.

"İyice bak ve bir fark görüp görmediğini söyle."

Albert eğildi, bebeği süzdü. "Büyümüş gibi. Evet, boyu da kilosu da artmış gibi görünüyor."

"Onu kucağına al," diye emretti karısı. "Hadi, al onu."

Uzandı, bebeği kucakladı. "Aman Tanrım! Nasıl da ağır!"

"Evet, öyle."

Erkeğin yüzü ışıyıverdi: "Hey, olağanüstü bir şey bu!" diye bağırdı. "Şimdiden normale döndü bile!"

"Beni korkutuyor, Albert. Bu kadar çabuk..."

"Saçmalama, kadın."

"Bunun nedeni şu iğrenç jöle. Nefret ediyorum ondan."

"Krallık jölesinde en küçük bir iğrençlik yok," dedi erkek kararlı bir sesle.

"Aptal aptal konuşma, Albert! Bir bebeğin bu kadar hızlı kilo alması sence çok mu *doğal*?"

"Hiç tatmin olmayacaksın, değil mi?" diye bağırdı kocası. "Kilo kaybederken korkudan ölüyordun, şimdi de kilo aldığı için dehşete kapılıyorsun! Senin neyin var, Mabel?"

Kadın koltuğundan kalktı, bebeği kucağına aldı ve kapıya yöneldi. "Tek bildiğim, artık ona şu korkunç şeyden vermeni engelleyeceğim. Evet, seni bundan men ediyorum." Oturma odasından çıktı; Albert onun holü geçtiğini, basamakları tırmanmaya başladığını, dördüncü basamağa gelince ansızın durduğunu, aklına bir şey gelmiş gibi birkaç saniye orada öylece beklediğini gördü. Sonra kadın döndü, hızlı adımlarla basamakları indi ve yeniden oturma odasına girdi.

"Albert," dedi.

"Evet?"

"Ona son verdiğimiz mamada krallık jölesi yoktu, öyle değil mi?"

"Neden böyle bir fikre kapıldın ki?"

"Albert!"

"Ne var?" diye sordu yavaşça, masumca.

Kadın haykırdı: "Ne cesaretle?"

Albert Taylor'un geniş, sakallı yüzünde üzgün, şaşkın bir anlam belirdi. "Kızımızın böylesine değerli bir şeyi bu kadar bol miktarda almasına sevinmelisin, Mabel. Bu beni çok mutlu ediyor. Bu seferki doz gerçekten büyüktü; inan."

Kadın uyuyan bebeği göğsüne bastırmış, kapının eşiğinde duruyor, kocaman gözlerle kocasına bakıyordu. Bedeni gergin, sırtı dimdikti; rengi iyice atmış, dudakları gerilmişti.

"Kucağında tuttuğun bebeğin," diye sürdürdü kocası sözünü, "kısa bir süre sonra, ülkedeki *bütün* güzel bebek yarışmala-

rını kazanacağına bahse girerim. Hey, neden onu tartmıyoruz? Gidip tartıyı getireyim mi, Mabel?"

Genç kadın doğruca salonun ortasındaki büyük masanın yanına gitti, bebeği masanın üzerine yatırdı ve soymaya girişti. "Evet!" diye haykırdı. "Tartıyı getir!" Küçük zıbını, alttaki fanilayı çıkartmıştı bile.

En sonunda da alt bezini çıkardı; bebek şimdi çırılçıplaktı.

"Mabel!" diye haykırdı kocası. "Bu bir mucize! Baksana, tostoparlak olmuş!"

Gerçekten de bebek bir gün öncesine göre gözle görülür derecede şişmanlamıştı. Kaburga kemiklerini gösteren o küçük, içeriye çökük göğüs şimdi bir fıçı kadar dolgun ve yuvarlaktı; soluk alıp verirken şişkin göbeği bir inip bir kalkıyordu. Ancak tuhaf bir durum vardı; görünüşe bakılırsa kollarıyla bacakları aynı oranda semirmemişti. Hâlâ kısa ve sıskaydılar; irice bir tereyağı topağına saplanmış kürdanlara benziyorlardı.

"Bak!" dedi Albert. "Karnında minicik tüyler bitmiş; bunlar onu sıcak tutacaktır." Bebeğin karnında ansızın ortaya çıkan bu ipeksi, koyu sarı tüylere dokunmak istercesine elini uzattı.

"*Sakın ona dokunma!*" diye haykırdı karısı. Alev alev yanan gözlerini kocasının gözlerine dikmişti; yuvadaki yavrularını korumak için karşısındakine saldırmaya, gözünü oymaya hazır, yırtıcı bir kuşa benzemişti.

"Hey, dur bir dakika," dedi erkek.

"*Sen* dur! Çıldırdın mı?"

"Dinle, Mabel. Eğer bu maddenin tehlikeli olduğuna hâlâ inanıyorsan... Evet, aynen böyle düşünüyorsun, değil mi? Pekâlâ. Kulaklarını aç da beni dinle o halde. Şimdi sana krallık jölesinin büyük miktarlarda alındığı zaman bile insanlar için bütünüyle zararsız bir madde olduğunu *kanıtlayacağım*, Mabel. Neden geçen yıl her zamanki ürünün yalnızca yarısını alabildik dersin? Söyle bakalım." Birkaç adım geriye çekildi; karısından uzaklaşmak kendini daha iyi hissetmesini sağlamıştı sanki.

"Geçen yaz, yıllık mahsulün yarısını almamızın nedeni," dedi sesini alçaltarak, "kovanların yüz tanesini krallık jölesinin üretimine ayırmış olmamdır."

"Ne yaptın?"

"Ah," diye fısıldadı erkek, "bunun seni şaşırtacağını biliyordum. Bu yüzden de senden gizledim..." Küçük gözleri pırıl pırıldı, dudaklarında belli belirsiz bir gülümseme geziniyordu.

"Nedenini asla tahmin edemezsin," diye sürdürdü sözünü. "Durumu senden gizledim, çünkü... öğrenince... ne bileyim, gerçeğin seni utandırabileceğini düşündüm."

Kısa bir sessizlik oldu. Ellerini yukarıya, göğüs hizasına kaldırmış, avuçlarını birbirine sürtüyor, boğuk bir sürtünme sesi çıkartıyordu.

"Sana dergiden okuduğum şu makaleyi anımsıyor musun? Şu erkek fareyle ilgili olanı? Hani, çiftleşmeyi beceremiyordu..." Durakladı; yüzündeki gülümseme iyice genişledi. "Ne demek istediğimi anladın mı, Mabel?"

Kadın kıpırdamadan duruyor, kocasına bakıyordu.

"O cümleyi ilk okuduğum zaman, yerimden sıçradım, Mabel. Kıytırık bir fareye bunu yapan şey, neden Albert Taylor'ın da işine yaramasın, dedim."

Yine durakladı; başını öne eğdi, bir kulağını karısına doğru çevirip bir şey söylemesini bekledi. Ama kadın sesini çıkarmadı.

Albert konuşmayı sürdürdü:"Bir şey daha var. Aynı zamanda kendimi harika hissetmemi sağladı, Mabel. Kendimi o kadar farklı, o kadar iyi hissediyordum ki, onu kullanmayı sen bana müjdeyi verdikten sonra da sürdürdüm. Şu son on iki ayda içtiğim krallık jölesini bir araya toplasak, birkaç *kovayı* doldururdu herhalde."

Kadının o irileşmiş, korku dolu gözleri erkeğin yüzünde, boynunda geziniyordu. Boyunda derinin göründüğü tek bir yer kalmamıştı – kulakların altında bile. Bütün boynu, ensesi o kısa, ipeksi, hardal rengi tüylerle kaplıydı.

"Dolayısıyla," dedi erkek, ona arkasını dönüp, sevgi dolu gözlerini bebeğe çevirerek, "benim gibi gelişkin birine bunca yararı olan bir şeyin, küçük bir bebeğe neler yapabileceğini aklın alıyor mu? Eh, yanıtı daha şimdiden belli, öyle değil mi?"

Kadın bakışlarını yavaş yavaş bebeğe çevirdi. Bebek masanın üzerinde çırılçıplak yatıyordu; tombul, beyaz ve uykulu: Tırtıllık döneminin sonuna yaklaşmış, organ gelişimini tamam-

lamış bir halde dünyaya ayak basmaya hazırlanan, dev boyutlu bir kurtçuk gibi.

"Neden üzerini örtmüyorsun, Mabel?" dedi kocası. "Küçük kraliçemizin üşütmesini istemeyiz, öyle değil mi?"

MİNİK BALIK GEORGY

Kendi kendimi övmek gibi bir amacım kesinlikle yok, ama olgun, ağır, aklı başında bir insan olduğumu rahatça söyleyebilirim. Epeyce yolculuk ettim. Yeterince okudum. Yunanca ve Latince bilirim. Amatörce de olsa bilimle ilgilenirim. Başkalarının siyasal görüşlerine ılımlı, hoşgörülü yaklaşırım. Madrigallerin[1] on beşinci yüzyıldaki evrimine ilişkin topladığım notlar şimdiden kocaman bir cilt oluşturuyor. Ölüm döşeğindeki pek çok insanın ölümüne tanık oldum; ayrıca Tanrı'nın kürsüden aktardığım sözleriyle birkaç kişinin yaşamını etkilemeyi de başardım (en azından başardığımı umuyorum).

Ancak, bütün bunlara karşın yaşamım boyunca –nasıl söylesem bilmem ki– evet, yaşamım boyunca kadınlarla herhangi bir alışverişim olmadığını itiraf etmek zorundayım.

Dürüst olmak gerekirse, üç hafta öncesine kadar onlardan birine parmağımı bile değdirmedim – bir turnikeden falan geçerken, yardım etmek amacıyla şöyle bir dokunmayı saymıyorum elbette. O zaman bile, salt omzuna ya da beline, kısacası giysisinin örttüğü bir yerine değmeye büyük özen gösterdim; tenimle onların teni arasında gerçek bir teması kaldıramayacağımı kesinkes biliyordum. Tene değen tenin, daha açık konuşmak gerekirse tenimin bir dişinin tenine, bacağına, boynuna, yüzüne, eline, hatta parmağına sürtünmesinin düşüncesi bile benim için öyle tiksindirici bir şeydi ki, bir hanımla selamlaşmam gerektiği zaman, el sıkışma zorunluluğundan kurtulmak için, ellerimi arkamda sıkıca kenetlemeyi alışkanlık haline getirmiştim.

[1] Koro tarafından, çalgısız olarak, çeşitli perdelerde, birkaç sesle söylenen şarkılar. (Çev.)

Biraz daha açık konuşabilir ve onlarla her türlü bedensel temasın –tenleri çıplak olmasa bile– beni fena halde rahatsız ettiğini de söyleyebilirim. Bir kuyrukta beklerken, bir kadın bana bedenlerimiz değecek kadar yakın duruyorsa, ya da bir otobüste, yanımdaki koltukta oturan kadınla baldırlarımız birbirine kazara sürtünüyorsa, yanaklarım hemen alev alev yanmaya başlar, saçlarımın dibinden ter fışkırırdı.

Bu durum ergenlik çağına yeni basmış, genç bir öğrenci için son derece doğaldır. Doğa Ananın frene bastığını ve delikanlıyı bir beyefendi gibi davranacak yaşa gelinceye kadar engellediğini söyleyebiliriz. Bunu onaylıyorum.

Ama benim, yani otuz bir yaşına gelmiş, olgun bir erkeğin benzeri bir utançla hâlâ boğuşuyor olması akıl alır gibi değildi. Baştan çıkarıcı davranışlara direnmek için fazla iyi eğitilmiştim; kaba saba tutkulara teslim olmayacaktım.

Dış görünüşümle ilgili kaygılarım olsaydı bu durumu açıklamak kolaylaşırdı. Oysa bu konuda en küçük bir güvensizliğim yoktu. Tam tersine, kader bana oldukça cömert davranmış. Boyum ayakkabısız ölçüldüğümde bir altmış beştir; hafif düşük omuzlarım ise ufak tefek görüntümle büyük bir uyum içindedir. (Şahsen, biraz dar ve düşük omuzların orta boylu erkeklere yakıştığını, daha alımlı bir hava verdiğine inanırım.) Yüz hatlarım sıradan, hafif dişlek sayılsam da, dişlerim kusursuz, alışılmadık bir rengi olan, parlak, kızıl saçlarımsa gerçekten gürdür. Benimle karşılaştırıldığında tam bir karidese benzeyen erkeklerin bile karşı cinsle ilişkilerinde ne kadar gözü pek, ne kadar girişken davrandığını gördükçe şaşırıp kaldığıma Tanrı tanık. Ah, onları nasıl da kıskanıyordum! Onlar gibi olabilmek, kadınlarla erkekler arasında sıkça yinelenen şu küçük, sevimli dokunuşlardan hiç olmazsa birkaçını tadabilmek için neler vermezdim: El ele tutuşmalar, yanaktan öpüşmeler, kol kola girmeler, masanın altında sürtünen dizler, birbirine değen ayaklar, en önemlisi de, dans pistindeki o mutlak, şiddetli sarılışlar.

Ama bunlar bana göre değildi. Ne yazık ki, zamanımın büyük bir bölümünü bunlardan kaçınmak için harcıyordum. Bunu başarmaksa, dostlarım, büyük kentin parlak ışıklarından uzak, küçük bir taşra kasabasında bile o kadar da kolay olmuyordu.

Cemaatimdeki kadın sayısı ne yazık ki erkeklerden fazlaydı. Yöremizde onlardan sürüyle vardı; işin en kötü yanı da, bunların yüzde altmış, altmış beşinin evde kalmış, bir başka deyişle, kutsal evlilik bağıyla bağlanmamış kadınlar olmasıydı.

İnanın, bir sincap kadar ürkekleşmiştim.

Oysa annemin bana çocukken verdiği o özenli eğitimi düşünecek olursak, böylesi engelleri kolayca aşmam gerekirdi; annem eğitimimi tamamlayacak kadar uzun yaşasaydı, aşardım da. Ama annem ben daha küçük bir çocukken öldü.

Olağanüstü bir kadındı. Kollarına aynı anda beş-altı tane, dev boyutlu bilezik takardı; kollarını kıpırdattıkça bileziklerden sarkan irili ufaklı süsler birbirine çarpar, çın çın öterdi. Nerede olursa olsun, o şıngırtıları izleyerek annemi bulabilirdiniz. İneklerin boynuna asılan çıngıraklardan bile iyiydi. Akşamları hiç üzerinden çıkarmadığı siyah pantolonuyla divana bağdaş kurar, siyah ağızlığına taktığı sigaraları peş peşe tüttürürdü. Ben de yere, ayağının dibine çömelir onu seyrederdim.

"Martinimin tadına bakmak ister misin, George?" diye sorardı.

"Hey, kes şunu, Clare," derdi babam. "Böyle giderse oğlanın gelişimini engelleyeceksin."

"Ona aldırma," derdi annem bana. "İçkiden korkma. Hadi, iç."

Annemin her dediğini yapardım.

"Bu kadarı yeter," derdi babam. "Tadına bakması yeter."

"Lütfen karışma, Boris. Bu *çok* önemli."

Annemin, dünyada hiçbir şeyin bir çocuktan gizlenmemesi gerektiğine ilişkin bir kuramı vardı. Bırakın her şeyi görsün. Her şeyi *denesin*.

"Öteki çocuklarla gizli gizli fısıldaşan, pis sırlar paylaşan, doğrusunu öğrenemediği için tahminler yürütmek zorunda kalan bir oğul yetiştirmeyeceğim."

Ona her şeyi anlatın. Bırakın her şeyi duysun.

"Buraya gel, Georgy. Bugün sana Tanrı'yı anlatacağım."

Geceleri uyumadan önce bana masal okumazdı; onun yerine 'anlatırdı'. Ve her akşam başka bir şey anlatırdı.

"Buraya gel, George. Sana Muhammet'i anlatacağım."

Siyah pantolonuyla bağdaş kurduğu divandan, uzun, siyah ağızlığı tutan elini hafifçe sallar, bileziklerini çılgıncasına şıngırdatarak beni yanına çağırırdı.

"İlla bir dinimiz olacaksa, Müslümanlığın da en az ötekiler kadar iyi bir din olduğunu düşünüyorum. Bu dinin temeli sağlıklı olmaya dayanır. Bir sürü kadınla evlenebilirsin, ama sigara ve içki içmen yasaktır."

"Neden yasak, anne?"

"Çünkü bu kadar çok karısı olan bir erkeğin sağlıklı ve dinç olması gerekir."

"Dinç olmak ne demek?"

"Bunu sana yarın anlatırım, tatlım. Konuları tek tek ele almak en iyisi. Evet, işte sana bu dine ilişkin bir bilgi daha: Bir Müslüman asla kabızlık çekmez."

"Clare, hadi ama," derdi babası başını elindeki kitaptan kaldırarak. "Gerçeklerden sapmayalım lütfen."

"Sevgili Boris, bu konuda hiçbir şey bilmiyorsun. Sen de her gün en az üç kere, sabah, öğle ve akşamları yüzünü Mekke'ye dönerek diz çökseydin ve alnını yere değdirseydin, senin de böyle bir sorunun kalmazdı."

Söylediklerinin yarısını bile zar zor anlamama karşın, annemi dikkatle dinlerdim. Bana gerçekten de çeşit çeşit sır veriyordu; bundan daha heyecanlı bir şey olabilir miydi?

"Yanıma gel, Georgy. Sana babanın para kazanmak için ne yaptığını anlatacağım."

"Clare, bu kadarı fazla ama."

"Saçmalama, sevgilim. Neden bunu çocuktan *gizleyelim ki*? Gerçeği bilmesi, daha kötü şeyler düşlemesini önler."

Cinsellik konusunda bana oldukça ayrıntılı bilgiler vermeye başladığında, on yaşındaydım. Bu, sırların en büyüğü, dolayısıyla en büyüleyicisiydi.

"Buraya gel, George. Bugün sana dünyaya nasıl geldiğini anlatacağım; en başından başlayarak."

Babamın başını kaldırıp bize baktığını gördüm; çok önemli bir şey söyleyecekmiş gibi ağzını açtı, ama annem o parlak, ışıl ışıl gözlerini ona öyle bir dikti ki, babam tek bir sözcük edemeden kitabına geri döndü.

"Zavallı baban utanıyor," dedi annem; yüzünde yine o özel, sırf bana yönelttiği gülümseme belirmişti: Dudağının yalnızca bir ucundan başlayan ve çok güzel bir kıvrımla neredeyse gözüne kadar ulaşan, göz kırpmayla-gülümseme arası bir şey.

"Utanç, bir tanem, senin tatmanı kesinlikle istemediğim bir duygu. Ayrıca, sakın babanın *senin* yüzünden utandığını da sanma."

Babam koltuğunda kıvranmaya başlamıştı.

"Tanrım; bu tür şeyler onu benimle, kendi karısıyla baş başayken bile utandırıyor."

"Ne tür şeyler?" diye atıldım.

İşte tam bu noktada babam ayağa kalktı, sessizce salondan çıktı.

Yanlış anımsamıyorsam, annem bu olaydan bir hafta sonra öldü. Tam emin olamıyorum, biraz daha geç, örneğin on gün kadar sonra da olabilir. Tek bildiğim, ölümünün bu özel 'konuşma' dizimizin sonuna yaklaştığımız günlere rastladığı; onu ölüme götüren olaylar zincirine doğrudan doğruya bulaşmış olduğum için, o tuhaf, korkunç geceyi sanki dünmüş gibi en küçük ayrıntısına kadar anımsıyorum. Ne zaman istesem o geceye dönebilir, olup biteni bir film gibi oynatarak gözümün önünde canlandırabilirim; bu film hiç değişmez. Her seferinde, tam da aynı noktada biter ve hep aynı noktadan başlar: Zifiri karanlık sinema salonunda, perdede ansızın beliren bir görüntü gibi. Önce annemin yukarılardan bir yerden gelen, beni çağıran sesi duyulur:

"George! Uyan, George! Uyan!"

Sonra parlak, keskin bir ışık gözlerimi kamaştırır; ses ışığın tam ortasında, uzaktan uzağa hâlâ beni çağırmaktadır:

"George, uyan! Kalk, hadi; sabahlığını giy. Çabuk! Hemen aşağıya gel! Görmeni istediğim bir şey var. Hadi oğlum, acele et! Terliklerini de giy. Dışarıya çıkacağız."

"Dışarıya mı?"

"Benimle tartışma, George. Yalnızca dediğimi yap!" Öyle uykuluyum ki, önümü bile doğru dürüst göremiyorum, ama annem elime sıkıca yapışıyor, basamakları inmeme yardım ediyor ve beni ön kapıdan dışarıya, buz gibi geceye çıkarıyor; soğuk hava yüzüme ıslak bir sünger gibi çarpıyor, gözlerimi ardı-

na kadar açıyorum: Çimenler kırağıdan ışıl ışıl, sedir ağacının kocaman dalları ince, küçük aya karşı kapkara. Başımızın üstünde, gökyüzünde yüzlerce yıldız devinmekte.

Annemle birlikte çimenliği hızla geçiyoruz; annemin bilezikleri deliler gibi şıngırdıyor, bense ona yetişebilmek için neredeyse koşuyorum. Attığım her adımda, ayaklarımın altında ezilen, buz tutmuş, gevrek çimenlerin boğuk çıtırtısını duyabiliyorum.

"Josephine az önce doğurmaya başladı," diyor annem. "Bulunmaz bir fırsat. Bütün işlemi izleyebileceksin."

Garajın ışığı yanıyor; içeriye giriyoruz. Babam orada değil, arabası da yok; garaj bana koskocaman ve bomboş görünüyor, terliklerimin altındaki beton zeminse buz gibi. Josephine duvarın dibindeki alçak, telli kafesinde; küçük bir saman yığınının üzerine sırtüstü uzanmış – iri, beyaz tavşanın küçük, pembe gözleri bizi, ona doğru yaklaşan bu iki insanı kuşkuyla süzüyor. Kocası, yani Napoléon karşı duvarın dibindeki ayrı bir kafeste; arka ayaklarının üzerine kalkmış, ön ayaklarıyla tel örgüyü sabırsızca tırmalıyor.

"Bak!" diye bağırıyor annem. "İlk bebek geliyor! Çıkmak üzere!"

Josephine'e biraz daha yaklaşıyoruz; kafesin önüne çömeliyor, yüzümü tel örgüye yapıştırıyorum. Büyülenmiş gibiyim. Bir tavşanın içinden başka bir tavşan çıkıyor. Bu bir büyü, daha doğrusu bir mucize. Üstelik her şey öyle hızlı olup bitiyor ki.

"Bak, küçücük selofan torbası onu ne güzel, ne düzgün sarıp sarmalamış; gördün mü?" diyor annem. "Bak, bebeğiyle hemen nasıl ilgileniyor! Zavallı yaratığın elinde bir havlu yok ki; olsaydı da kullanmayı beceremezdi ya. O da bu işi diliyle yapıyor."

Anne tavşanın bize diktiği küçük, pembe gözleri korku dolu; saman öbeğinin üzerindeki konumunu değiştiriyor; şimdi bedeni bizimle minik yavru arasında.

"Gel, öteki tarafa geçelim," diyor annem. "Salak şey yer değiştirdi. Galiba bebeğini bizden saklamaya çalışıyor."

Kafesin öteki yanına geçiyoruz.. Tavşan gözleriyle bizi izliyor. Birkaç metre gerimizdeki erkek tavşan kafesinde deliler gibi çırpınıyor, pençeleriyle tel örgüye saldırıyor.

"Napoléon neden bu kadar sinirli?" diye soruyorum.

"Bilmiyorum, canım. Onunla ilgilenme. Josephine'i izle. Yanılmıyorsam, az sonra bir tane daha yavrulayacak. Bak, minik bebeğini nasıl da özenle temizliyor! Tıpkı bir insan gibi! Hey Tanrım; doğduğun zaman ben de sana hemen hemen aynı şeyleri yapmıştım!" İri, beyaz tavşan hâlâ bizi gözlüyor; sonra burnuyla yeni doğan yavruyu öteki tarafa itiyor, bedenini yavaşça ona doğru çeviriyor. Sonra yalamayı, temizlemeyi sürdürüyor.

"Bir anne olarak ne yapması gerektiğini hemen o anda, içgüdüleriyle anlaması akıl alır gibi değil!" diyor annem. "Şimdi, bir düşün tatlım; diyelim ki, bebek *sensin*, Josephine de *ben* – Bir dakika; bu tarafa gel de iyice gör."

Bebeği görebilmek için bir kez daha kafesin öteki yanına geçiyoruz.

"Bak, yavrusunu nasıl da okşuyor, her tarafını öpüyor! Bak! Onu *gerçekten* öpüyor, gördün mü? Tıpkı benim seni öptüğüm gibi!"

Kafese biraz daha yaklaşıyorum, dikkatle bakıyorum. Bu öpüşme biçimi bana çok tuhaf görünüyor.

"Bak!" diye haykırıyorum. "Onu *yiyor*!"

Gerçekten de, bebeğin kafası bir anda annenin ağzına giriyor, görünmez oluyor.

"Anne! Çabuk!"

Ama daha çığlığım sona ermeden, o küçük, pembe beden gözden yitmiş, annenin boğazından aşağı kayıvermiştir.

Hızla arkamı dönüyorum; annemin yüzü karşımda, daha doğrusu tepemde; bir şeyler söylemeye çalışıyor, ama konuşamayacak kadar şaşırdığı belli; görebildiğim tek şey, ağzı; giderek daha çok açılan o büyük, kırmızı ağız; ortası siyah, büyüyen, genişleyen, kocaman bir delik. Yeniden bağırmaya başlıyorum; bu kez susamıyorum. Sonra, annem ellerini uzatıyor, tenime değen tenini hissedebiliyorum, uzun, soğuk parmakları yumruklarımın üzerine sıkıca kapanıyor. Geriye sıçrıyor, kendimi kurtarıyorum, koşuyor, körlemesine geceye dalıyorum. Araba yolunu, ön kapıyı geçiyorum, çığlıklarım hiç kesilmiyor; sonra, sesimi bastıran bir şey duyuyorum: Bileziklerin peşimden gelen, karanlıkta gittikçe güçlenen şıngırtısı; uzun yokuşu

bir solukta inip tepenin eteğine vardığımda şıngırtılar iyice artıyor; köprüyü bir solukta geçiyorum, arabaların saatte doksan kilometre hızla gittikleri anayola çıkıyorum; farlar gözümü alıyor.

Sonra kayan, yolun yüzeyine sürtünen lastiklerin cayırtısı duyuluyor, ardından büyük bir sessizlik; birden bileziklerin artık şıngırdamadığını ayrımsıyorum.

Zavallı annem.

Keşke biraz daha yaşayabilseydi.

Tamam, o tavşanlarla ödümü kopardığını kabul ediyorum, ama bu onun suçu değildi, hem onunla aramızda böyle garip, alışılmadık şeyler her zaman olurdu. Zamanla bunları bana zarardan çok yararı dokunan, bir tür olgunlaştırma işlemleri olarak görmeye başlamıştım. Annemin ömrü eğitimimi tamamlamaya yetseydi, size birkaç dakika önce anlatmaya çalıştığım sorunla asla karşılaşmazdım, eminim.

Şimdi, o konuya devam etmek istiyorum. Amacım sözü anneme getirmek değildi. Onun anlattığım şeyle hiçbir ilgisi yok. Bir daha ondan söz etmeyeceğim.

Evet, size cemaatimdeki bekâr ya da evde kalmış kızlardan söz ediyordum. Evde kalmış – çirkin bir deyim, öyle değil mi? İnsanın aklına gıdısı sarkmış, tüyleri dökülmüş, yaşlı bir cadalozu, ya da evin içinde binici pantolonuyla bağıra çağıra dolaşan, iri yarı, ağzı bozuk bir zorbayı getiriyor. Ama bizimkiler bunlara hiç mi hiç benzemiyordu. Onlar temiz, sağlıklı, iyi gelişmiş dişilerden oluşan bir gruptu; çoğunluğu çok iyi eğitim almış, oldukça varsıl kadınlardı; pek çok bekâr erkeğin onlarla birlikte olmaktan büyük bir keyif alacağına hiç kuşku yoktu.

Başlarda, papazevine ilk geldiğim günlerde, fena vakit geçirmedim. Unvanımın ve giysimin sağladığı dokunulmazlıktan doyasıya yararlandım. Buna ek olarak, her türlü yakınlaşmanın önünü kesen, iyi hesaplanmış, soğuk, ağırbaşlı bir tavrım da vardı. Dolayısıyla, birkaç ay boyunca cemaatimin üyeleri arasında özgürce dolaştım; yardım toplamak için düzenlenen kermeslerde kimse koluma girmeye, ya da bir hayır yemeğinde sirke şişesini falan uzatırken parmaklarıma dokunmaya yeltenmedi. Çok mutluydum. Kendimi yıllardır bu kadar iyi hissetme-

miştim. Konuşurken işaretparmağımla kulakmememi sinirli sinirli kaşıma alışkanlığım bile yok olmaya başlamıştı.

Buna 'ilk dönemim' diyorum; yaklaşık altı ay kadar sürdü. Sonra sorunlar başladı.

Şimdi düşünüyorum da, benim gibi sağlıklı bir erkeğin, sırf bayanlarla arasına belli bir uzaklık koydu diye, paçayı kurtaracağını sanması hataydı galiba. Bu mesafeli tavrım işe yaramamıştı. Tam tersine, geri tepmişti.

Örneğin bir briç turnuvasında salonun karşı ucundan gizlice beni gözlediklerini, fısıl fısıl konuştuklarını, başlarını sallayıp dilleriyle dudaklarını ıslattıklarını, sigaralarından derin nefesler çektiklerini, en uygun yaklaşımı belirlemek için planlar yaptıklarını, sürekli fısıldaştıklarını görebiliyordum. Bazen, sesleri azıcık yükseldiği zaman kulağıma bölük pörçük cümleler çarpıyordu: "Ne kadar da utangaç... fazla çekingen, değil mi? Çok gergin... İnsanlarla kaynaşmaya gereksinimi var... biraz gevşemeli... Ona rahatlamayı öğretmeliyiz." Haftalar birbirini kovaladıkça çaktırmadan yaklaşmaya, çevremdeki çemberi daraltmaya başladılar. Evet, yaptıkları şeyin bu olduğunu biliyordum. Başlarda en küçük bir açık vermemelerine karşın, neler olup bittiğini hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak biçimde seziyordum.

Bu benim 'ikinci' dönemimdi. Hemen hemen bir yıl kadar sürdü; son derece yorucu, yıpratıcı bir süreçti. Ancak üçüncü ve 'son' bölümle karşılaştırıldığında, cennet sayılırdı.

Saldırganlar artık beni uzaktan uzağa kollamayı bırakmış, bir anda süngüleri takıp ormandan sürüler halinde fırlamışlardı. Korkunçtu, ürkütücüydü. Hiçbir şey bir erkeğin sinirlerini çok iyi hesaplanmış, ani, beklenmedik bir saldırı kadar bozamaz. Ama ben korkak biri değildim. Cüssesi cüsseme uygun, tek bir hasımla her koşulda, sonuna kadar mücadele edebilir, kendimi savunabilirdim. Ama şimdi anlıyorum ki, karşı karşıya kaldığım şey, tek vücut olmuş sayısız saldırganın ustaca yönetilen hücumuydu.

İlk hamle Bayan Elphinstone'dan geldi; yüzü irili ufaklı benlerle kaplı, iriyarı bir kadındı. Kilise orguna bir çift yeni körük alabilmek için bağış toplamaya başlamıştım, bir öğleden sonra onun evine de uğradım; kütüphanede yaptığımız hoş bir sohbetin ardından bana büyük bir cömertlikle iki gine'lik bir

çek uzattı. Ona beni kapıya kadar geçirmesine gerek olmadığını söyledim, şapkamı almak için hole çıktım. Tam şapkama uzanmak üzereydim ki, birden –parmak uçlarına basarak arkamdan gelmiş olmalıydı– evet, birden çıplak bir kolun koluma girdiğini hissettim; bir saniye sonra parmaklarını parmaklarıma kenetlemiş, elimi okşamaya koyulmuştu. Bir öne, bir arkaya, sertçe ovuşturuyordu; bir ilaç şişesinin kapağını açmaya çalışır gibi.

"Gerçekten de göründüğünüz kadar saygıdeğer biri misiniz?" diye fısıldadı.

Tanrım!

Size şu kadarını söyleyebilirim, kolunu kolumun altına kaydırdığı an, bir kobranın bileğime sarıldığı duygusuna kapılmıştım. Ondan bir hamlede kurtuldum, ön kapıyı açtım, kendimi sokağa attım; arkama bile bakmadan kaçtım oradan.

Ertesi gün, belediye binasında kek ve pasta satışı yapıyorduk; yine körükler için gelir sağlamak amacıyla. Toplantının sonlarına doğru bir köşeye çekilmiş, sessizce çayımı yudumluyor, tezgâhların çevresine toplaşan köylüleri seyrediyordum ki, tam arkamda bir ses duydum; aynen şöyle diyordu: "Aman Tanrım, gözlerinizde ne kadar da aç bir anlam var." Aynı anda uzun, biçimli bir bedenin bedenime yaslandığını duyumsadım; kırmızı tırnaklı bir el bir dilim hindistancevizli keki ağzıma sokmaya çalışıyordu.

"Bayan Prattley!" diye haykırdım. "Lütfen!"

Ama beni duvara sıkıştırmıştı, bir elimde çay fincanı, ötekinde tabak vardı, savunmasız durumdaydım. Her yanımdan ter boşandığını hissettim; ağzım zorla sokuşturduğu kek yüzünden dolu olmasaydı, avaz avaz haykırabilirdim.

İğrenç bir olaydı, ama sırada daha da kötüsü varmış.

Ertesi gün sıra Bayan Unwin'deydi. Bayan Unwin hem Bayan Elphinstone'un *hem de* Bayan Prattley'in arkadaşıydı; buysa gözlerimi dört açmam için yeterliydi elbette. Öte yandan Bayan Unwin'in, daha birkaç hafta önce bana kendi elleriyle, nefis bir incelikle işlediği, yeni bir minder armağan eden bu sessiz, kibar, küçük farenin böyle bir küstahlığa kalkışacağı kimin aklına gelirdi? Dolayısıyla, benden kendisine kilisenin altındaki kemerli geçide kadar eşlik etmemi ve Saksonyalılar'dan kalma

duvarları göstermemi istediği zaman, işin içinde bir şeytanlık olabileceği aklıma bile gelmedi. Ama varmış.

Bu olayı anlatmaya kalkışmayacağım; fazlasıyla acı veriyor. Bunu izleyen olaylar da en az onun kadar zalim ve canavarcaydı. O günden sonra, neredeyse her gün benzeri olaylarla, ağza alınmaz rezilliklerle karşılaşmaya başladım. Sinirli, titrek bir enkaza dönüşmüştüm. Ne yaptığını bilmez hale gelmiştim. Genç Gladys Pitcher'in düğün töreninde birdenbire cenaze duası okumaya başladım. Bayan Harris'in yeni doğmuş bebeğini vaftiz kurnasının içine düşürdüm, töreni berbat ettim. İki yıldır ortalarda görünmeyen iğrenç siğiller boynumu yeniden kapladı; kulakmemesiyle ilgili şu sinir bozucu tik, başıma eskisinden de beter bir biçimde musallat oldu. Saçlarım bile dökülmeye başlamıştı. Ne kadar geri çekilirsem, o kadar üzerime geliyorlardı. Kadınlar böyledir. Hiçbir şey onları bir erkeğin alçakgönüllüğü ya da utangaçlığı kadar çekemez. Hele bir de bütün bu çekingenliğin altında, gözlerin derinliklerinde bir tür –bu, yapmak zorunda kaldığım en zor itiraf– evet, bir tür özlem, belli belirsiz, küçük, istek dolu bir ışıltı sezdikleri anda, daha da ısrarcı olurlar.

Anlıyorsunuz değil mi? Aslında kadınlar için deli oluyordum.

Evet, biliyorum. Bütün anlattıklarımdan sonra buna inanmakta güçlük çekiyorsunuz, ama bu tartışılmaz bir gerçek. Açık konuşmak gerekirse, yalnızca bana dokundukları, beni elledikleri zaman dehşete kapılıyordum. Güvenli bir uzaklıkta kaldıkları sürece onları büyülenmişçesine, hani dokunmayı göze alamadığınız bir yaratığa (örneğin bir ahtapota, ya da uzun, zehirli bir yılana) bakarken hissettiğiniz o derin hayranlıkla, saatlerce seyredebilirdim. Bir elbise yeninden çıkan, soyulmuş bir muzu andıran çıplak bir kolun o yumuşak, kaygan beyazlığına bayılıyordum. Dar elbiseli bir kızın salt yürüyüşünü izlemek bile beni fena halde heyecanlandırmaya yetiyordu; özellikle yüksek topuklu ayakkabıların üstünde yükselen bir çift bacağın arkadan görünüşünü seyretmeye doyamıyordum: Dizlerin arkasındaki o muhteşem, kışkırtıcı oyuklar, kırılma noktasına kadar gerilmiş bir lastiğe benzeyen güçlü, esnek bacaklar. Bazen, bir yaz öğleden sonrasında, Lady Birdwell'in salonunda pence-

renin yakınında oturmuş çayımı yudumlarken, gözlerimi fincanın kenarından hafifçe kaldırıp yüzme havuzuna bakardım; bir bikininin gözler önüne serdiği, güneşten yanmış tenin görüntüsü aklımı başımdan alırdı.

Bu tür şeyler düşünmenin yanlış bir tarafı yoktur. Bütün erkekler zaman zaman benzeri duygulara kapılır. Ama bunlar bana müthiş bir suçluluk duygusu veriyordu. Kendi kendime soruyordum: Bu bayanların birdenbire böyle utanmazca davranmaya başlamasının suçlusu ben miydim yoksa? Belki de gözlerimdeki ışıltı, denetleyemediğim şu parıltı onları kışkırtıyor, tutkularını körüklüyordu? Onlardan yana her baktığımda, bilinçsizce bazı sinyaller gönderiyor, 'buraya gel' işaretleri mi veriyordum? Bütün bunları yapıyor olabilir miydim?

Yoksa bu acımasız davranışların nedeni dişilere özgü, doğuştan gelen bir kişilik özelliği miydi?

Aklıma oldukça akla yatkın, mantıklı bir yanıt geliyordu ama bana yetmiyordu. Tahminlerle avutulamayan, mutlaka kanıt isteyen bir vicdanım vardı. Gerçek suçlunun kim olduğunu bulmalıydım – ben mi, onlar mı? Bunu kafaya koyar koymaz, Snelling'in farelerini kullanarak kendi bulduğum, yalın bir deneyi uygulamayı kararlaştırdım.

Koroda yer alan Billy Snelling adındaki oğlanla bir yıl kadar önce bazı sorunlarım olmuştu. Pek de terbiyeli diyemeyeceğimiz bu çocuk üç hafta üst üste, pazar ayinine bir çift beyaz fare getirmiş ve fareleri tören sırasında serbest bırakmıştı. Sonunda hayvanları yakaladım, papazevine götürdüm, bir kutuya koyup bahçenin karşı ucundaki boş kömürlüğe bıraktım. Sonra, salt insanca duygularla onları beslemeye başladım, ancak onları yüreklendirmek için hiçbir şey yapmamış olmama karşın, hızla üremeye başladılar. İkiyken beş, beşken on iki oldular.

İşte tam da o günlerde onları denek olarak kullanmaya karar verdim. Dişilerle erkeklerin sayısı eşitti; altıya altı; dolayısıyla koşullar kusursuzdu.

Önce iki cinsi birbirinden ayırdım, iki ayrı kafese koydum, üç hafta bekledim. Şimdi; herhangi bir hayvan bilimcinin de onaylayacağı gibi, fareler çok şehvetli hayvanlardır ve üç haftalık bir cinsel perhiz onlar için son derece uzun bir süredir. Kabaca bir tahminle, bir fareyi bir hafta süreyle cinsellikten yok-

sun bırakmak, Bayan Elphinstone ya da Bayan Prattley gibi birini bir yıl süreyle aynı işlemden geçirmeye eşittir, diyebilirim. Kısacası, gerçek koşulları yaratma konusunda son derece titiz davranmıştım.

Üç haftanın sonunda, tam ortasından küçük bir çitle ikiye bölünmüş, geniş bir kutu hazırladım ve dişileri bir yana, erkekleri öteki yana yerleştirdim. Çit dediğim, ikişer santim arayla, üst üste dizilmiş, üç ince kablodan oluşuyordu, ama kablolar elektrik yüklüydü.

İşlemlere gerçeklik katmak için, her dişiye bir ad vermiştim. En irilerinin ve bıyıkları en uzun olanın adı Bayan Elphinstone'du. Kısa, kalın kuyruklusu Bayan Prattley, en küçükleri Bayan Unwin'di; böyle sürüp gidiyordu. Erkeklerin altısı da Ben'dim.

Kutunun karşısına bir iskemle çektim, olacakları izlemeye hazırlandım.

Fareler doğuştan kuşkucudur; iki cinsi ince bir çitle ayrılmış olsa da aynı kutuya koymam onları kuşkulandırmıştı; başlarda iki taraf da hiç kıpırdamadı. Erkekler gözlerini çitin arkasındaki dişilerden ayırmıyordu. Dişiler de onlara bakıyor, yaklaşmalarını bekliyorlardı. Her iki tarafın da özlemle gerildiğinin farkındaydım. Bıyıklar titriyor, burunlar kıpırdıyordu; arada bir, uzun kuyruklardan biri kutunun kenarına bir kırbaç gibi çarpıyordu.

Bir süre sonra, ilk erkek sürüden ayrıldı, yavaşça, dikkatlice çite yaklaştı; karnı yere değecek kadar yakındı. Tellerden birine dokundu, aynı anda da elektrik çarpmasından ölüverdi. Öteki fareler donup kalmıştı.

Bunu, tek bir farenin bile kıpırdamadığı, dokuz buçuk dakikalık bir sessizlik izledi; erkekler gözlerini arkadaşlarının ölü bedenine dikmişken, dişiler doğruca onlara bakıyordu.

Sonra birden, şu kısa kuyruklu Bayan Prattley bu duruma daha fazla katlanamadı, öne doğru ilerledi, elektrikli tele çarptı ve düşüp öldü.

Erkek fareler bedenlerini yere biraz daha yapıştırdılar, çitin önündeki cesetlere bakmayı sürdürdüler. Şimdi dişiler de oldukça sarsılmış görünüyordu; iki taraf da hiç hareket etmiyordu.

Sabırsızlık belirtileri gösterme sırası, Bayan Unwin'e gelmişti. Duyulur bir sesle homurdandı, pembe burnunu bir o yana bir bu yana çevirdi, sonra da mekik çeker gibi, bir aşağı bir yukarı sıçramaya başladı. Öteki hemcinslerini süzdü, sonra 'işte gidiyorum, kızlar,' dercesine kuyruğunu havaya dikti, çite doğru atıldı, başını tellere çarptı ve öldü.

On altı dakika sonra, Bayan Foster ilk hamlesini yaptı. Bayan Foster köyde yaşayan ve kedi besleyen bir kadındı; bu işi bir gün High Sokağı'ndaki evinin önüne, üzerinde FOSTER KEDİEVİ yazan, kocaman bir tabela asacak kadar ileri götürmüştü. Kedilerle o kadar uzun zamandır haşır neşirdi ki, kendisi de bu hayvanların en kötü özelliklerini benimsemişti sanki; üstüne sinmiş olan ve içtiği Rus sigarasının bile bastıramadığı o belli belirsiz, acımtırak kedi kokusu yüzünden geldiğini anlar, bir odaya girdiğini hemen hissederdim. Bana oldu bitti temel içgüdülerini denetleyemeyen bir kadın gibi göründüğü için, şimdi erkeklere doğru hırsla atılışına, hayatını budalaca feda edişine tanık olmak beni hiç şaşırtmamıştı.

Onu Bayan Montgomery-Smith izledi; beni bir zamanlar bir piskoposla nişanlı olduğuna inandırmaya çalışan, ufak tefek, dik kafalı bir kadındı. O da hayatını, en alttaki telin altından sürünerek geçmeye çalışırken kaybetti; yaşantısı dikkate alınacak olursa, son derece uygun bir yansımaydı doğrusu.

Erkekler hâlâ kıpırdamıyor, öylece bekliyorlardı.

Hamle sırası beşinci dişiye, Bayan Plumley'e gelmişti. Bana yazdığı küçük notları ikide bir bağış torbasına atan, kötü ruhlu bir kadındı. Daha geçen pazar, sabah ayininden sonra giyinme odasına dönmüş, toplanan parayı sayıyordum ki, ikiye katlanmış, on şilin'lik bir banknotun arasında o notlardan birini buldum. *Bugünkü vaaz sırasında zavallı gırtlağından amma da boğuk sesler çıktı,* diye yazmıştı. *Sana ellerimle yaptığım vişne liköründen getireyim de, o şirin boğazı ıslatalım. En derin sevgilerimle, Eunice Plumley.*

Her neyse, Bayan Plumley sürünerek çite yaklaştı, ortadaki teli burnunun ucuyla kokladı, azıcık daha yaklaştı, iki yüz kırk voltluk akımı yiyip sırtüstü devrildi.

Erkekler hiç kıpırdamadan bu kıyımı seyrediyordu.

Şimdi dişiler bölümünde bir tek Bayan Elphinstone kalmıştı.

Yarım saat boyunca ne o kıpırdadı, ne de ötekiler. Sonunda erkeklerden biri şöyle bir titredi, öne doğru bir adım attı, duraksadı, vazgeçti ve olduğu yere yavaşça çömeldi.

Bu Bayan Elphinstone'u fena halde kızdırmış olmalı ki, ansızın, gözlerinden alevler saçarak öne doğru koştu, telin üstüne doğru sıçradı. Görülmeye değer bir sıçrayıştı, az kaldı başarıyordu, ama arka ayaklarından biri en üstteki tele çarptı; onun da yazgısı öteki hemcinslerinden farklı olmamıştı.

Bu yalın ama zekice deneyin bana ne kadar iyi geldiğini anlatamam. Dişilerin ne kadar seks düşkünü, ne kadar ısrarcı ve doymak bilmez yaratıklar olduğunu kısacık bir sürede kanıtlayıvermiştim. Benim cinsimin haklılığıysa doğrulanmıştı; vicdanım rahatlamıştı. Son zamanlarda içimi kemiren bütün o suçluluk duyguları bir anda uçup gitmişti. Kendimi temize çıkarmış, masumluğumu kanıtlamıştım; artık kendimi çok güçlü, çok yüce hissediyordum.

Birkaç dakika kadar, papazevinin bahçesini çevreleyen demir parmaklığa elektrik akımı yüklemek türünden, gülünç bir düşünceyle oyalandım; belki elektriği sırf kapıya vermek de yeterdi. Sonra da çalışma odasındaki koltuklardan birine kurulur, camdan dışarıyı, gerçek Bayan Elphinstone, Prattley ve Unwinler'in sırayla gelip, suçsuz, saf bir erkeği taciz etmenin bedelini canlarıyla ödemelerini izlerdim.

Aptalca düşünceler işte!

Şu anda asıl yapman gereken şey, dedim kendi kendime, çevrende elektrikli tellerden oluşan, görünmez bir kafes örmek; tel olarak da kişisel, ahlaksal dokumu kullanacaktım. Düşmanlarım kendilerini sırayla tellerin üzerine atarken, ben kafesin gerisinde mutlak bir güven içinde oturacaktım.

Kaba saba, ters bir davranış biçimini benimseyecektim. Bütün kadınlarla az ve öz konuşacak, onlara kesinlikle gülümsemeyecektim. İçlerinden biri üzerime geldiği zaman, asla geri adım atmayacaktım. Olduğum yerde kalacak, gözlerinin içine bakacak, bana çift anlamlı gelen bir şey söylediği zaman da ağzının payını verecektim.

İşte, ertesi gün Lady Birdwell'in tenis partisine gitmek için yola çıkarken, ruh halim tıpatıp buydu.

Ben tenis oynamazdım, ama Lady hazretleri kibarlık gösterip beni de çağırmış, saat altıda, oyun bittikten sonra uğramamı söylemişti; konuklarla söyleşir, bir şeyler içerdim. Bana kalırsa, bir papazın herhangi bir toplantıya belli bir ağırlık, bir hava katacağına inanıyordu; ayrıca oraya son gidişimde yaptığım şeyi yinelemem için beni kandıracağından da emindi: Akşam yemeğinden sonra piyanonun başına geçmiş, konuklara tam bir saat on beş dakika boyunca madrigallerin yüzlerce yıllık evrimini ayrıntılı bir biçimde tanımlamıştım.

Bisikletimle giriş kapısına vardığımda saat tam altıydı; eve uzanan araba yoluna girdim, pedallara asıldım. Haziranın ilk haftasıydı, yolun her iki kıyısındaki geniş tarhlarda mor, pembe açelyeler boy atmıştı. Kendimi hiç alışık olmadığım kadar neşeli ve gözü pek hissediyordum. Farelerle ilgili deneyden sonra artık hiç kimse beni hazırlıksız yakalayamazdı. Beni neyin beklediğini biliyordum, buna göre de silahlanmıştım. Çevremdeki küçük tel örgü kullanıma hazırdı.

"Ah, iyi akşamlar, Rahip," diye çığırdı Lady Birdwell; her iki kolunu da açmış bana doğru yaklaşıyordu.

Olduğum yerde durdum, gözlerinin içine baktım. "Birdwell nasıl?" diye sordum. "Hâlâ kentte mi?"

Yaşamı boyunca kocasından, yani Lord Birdwell'den bu biçimde söz eden birisiyle karşılaşmadığına eminim. Bu küstah tavrım onu dondurmuştu. Bana tuhaf tuhaf baktı; nasıl yanıtlayacağını bilemez gibiydi.

"İzninizle; kendime bir yer bulayım," dedim; yanından geçip terasa doğru ilerledim. Bambu koltuklara rahatça yerleşmiş olan dokuz-on kadar konuk sohbet ediyor, içkilerini yudumluyordu. Çoğu tanıdığım kadınlardı, hepsi de beyaz tenis giysilerine bürünmüştü; aralarından geçerken sırtımdaki siyah, ciddi giysinin beni onlardan tam da istediğim ölçüde ayırdığını, aramıza belli bir uzaklık koyduğunu düşündüm.

Bayanlar beni gülümseyerek karşıladılar. Onları başımla selamladım, boş bir koltuğa oturdum, ama gülümsemelerine karşılık vermedim.

"Öykümü başka zaman bitirsem daha iyi olacak," dedi Bayan Elphinstone. "Rahibin onaylayacağını sanmam." Kıkırdadı, benden yana çapkın bir bakış fırlattı. Her zamanki gibi kısa, sinirli bir kahkaha atmamı, ne kadar açık fikirli olduğuma ilişkin o basma kalıp cümlemi yinelememi bekliyordu; hiçbirini yapmadım. Onun yerine, dudağımın bir ucunu hor gören bir kıvrımla büktüm (o sabah aynada epeyce alıştırma yapmıştım), sert, yüksek bir sesle şöyle dedim: "*Mens sana in corpore sano.*"

"O da ne demek?" diye bağırdı. "Hadi ama, Rahip."

"Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur," dedim. "Aile düsturumuz."

Bunu epeyce uzun süren, rahatsız edici bir sessizlik izledi. Kadınların yüzleri asıldı; bakıştıklarını, başlarını salladıklarını görebiliyordum.

"Rahibimiz keyifsiz," dedi Bayan Foster sonunda. Şu kedi besleyen kadındı. "Bence bir içkiye gereksinimi var."

"Teşekkür ederim," dedim. "Ben hiç içki içmem; bunu biliyorsunuz."

"O zaman size bir bardak buz gibi meyve kokteyli hazırlayalım."

Bu son cümle arkamdan, sağ omzumun gerisinden gelmişti; yumuşacık bir sesti, öyle ilgili ve içten bir tınısı vardı ki, dönüp bakmadan edemedim.

Daha önce yalnızca bir kez, bir ay kadar önce karşılaştığım, az rastlanır güzellikte bir kadındı. Adı Bayan Roach'du; onu ötekilerden bir anda ayıran güzelliği o zaman da dikkatimi çekmişti. Özellikle kibar, tatlı, içedönük hali beni etkilemişti; onun yanında kendimi rahat hissetmiş, beni sıkıştıracak, başıma bela olacak biri olmadığını bir görüşte anlamıştım.

"Bunca yolu bisikletle geldiğinize göre, yorulmuş olmalısınız," diye ekledi Bayan Roach.

Koltuğumu ona doğru çevirdim, onu tepeden tırnağa süzdüm. Gerçekten de etkileyici bir kadındı; bir kadına göre oldukça kaslıydı; geniş omuzlar, güçlü kollar, kalın, geniş baldırlar. Öğleden sonra oynadığı tenis maçı yüzünden hâlâ dinç, kıpır kıpırdı; sağlıklı, parlak yüzü kızarmıştı.

"Çok teşekkür ederim, Bayan Roach," dedim. "Ama ağzıma alkol koymam; hangi türü olursa olsun. Küçük bir bardak limonata olabilir..."

"Ama meyve kokteyli salt meyve suyundan yapılır, Padre," dedi.

Ah, bana 'Padre' diyen insanlara bayılırdım. Sözcüğün sıkı bir disiplini, emir-komuta zincirini çağrıştıran, askeri bir tınısı vardı.

"Meyve kokteyli mi?" dedi Bayan Elphinstone. "Tamamen zararsızdır."

"Sevgili dostum; içinde yalnızca C vitamini var," dedi Bayan Foster.

"Asitli bir limonatadan çok daha iyi," dedi Lady Birdwell. "Karbon dioksit mide cidarına zarar verir."

"Bir tane getireyim de tadına bakın," dedi Bayan Roach, tatlı tatlı gülümseyerek. Aydınlık, içten bir gülümsemeydi; dudaklarında kurnazca ya da şeytanca bir kıvrımdan eser yoktu.

Ayağa kalktı, içkilerin durduğu masanın yanına gitti. Önce bir dilim portakal soydu, ardından da elma ve salatalık; bunları birkaç üzüm tanesiyle birlikte bir bardağa attı. Sonra, gözlüklerim olmadığı için etiketini okuyamadığım, ama üzerinde JİM, TİM ya da PİM gibi bir şey yazan bir şişe aldı, içindeki sıvıdan bardağa bolca boşalttı.

"Umarım şişeyi bitirmemişsindir," diye seslendi Lady Birdwell. "Açgözlü çocuklarım ona bayılıyor."

"Yo, daha çok var," diye yanıtladı Bayan Roach; sonra kadehi getirdi, önümdeki sehpanın üzerine koydu.

Daha tadına bile bakmadan, çocukların onu neden bu kadar çok sevdiğini anlamıştım. Koyu, amber kırmızısı bir sıvı, iri meyve parçaları, bolca da buz; Bayan Roach hepsinin üzerine bir de nane yaprağı koymuştu. O nanenin özellikle benim için eklendiğini tahmin ettim; tatlılığını alsın ve aslında gençlere uygun olduğu anlaşılan içkiye olgun bir hava versin diye.

"Çok mu tatlı, Padre?"

"Yo, nefis," dedim, bir yudum alıp. "Tam kıvamında."

Bayan Roach'un harcadığı onca çabadan sonra kokteyli bir dikişte bitirmek yazık olacaktı, ama öyle leziz, öyle serinleticiydi ki kendimi tutamadım.

"Bir tane daha hazırlayacağım!"

Kadehi elimden almaya çalışmayıp, sehpanın üzerine bırakmamı beklemesi çok hoşuma gitmişti.

"Yerinizde olsam naneyi yemezdim," dedi Bayan Elphinstone.

"Evden bir şişe daha getirteyim," diye şakıdı Lady Birdwell. "Gördüğüm kadarıyla gerekecek."

"Evet, lütfen," diye atıldı Bayan Roach. "Bunu içmeye başlayınca ben de bir türlü duramıyorum," diye ekledi, bana dönerek. "Eh, zayıf, güçsüz biri olduğum söylenemez, öyle değil mi?"

"Kesinlikle," diye yanıtladım, heyecanla. İkinci kadehi hazırlayan kadını inceledim; şişeyi kaldırırken kolundaki kaslar gerilmiş, derinin altında daha da belirginleşmişti. Arkadan bakıldığında ensesi de çok çekiciydi; boynu şu 'çağdaş güzeller' denen kadınların boynu gibi sıska, kemikli değildi, kalın ve güçlüydü, ensedeki kabarık omurları izleyen belli belirsiz bir çizgi, elbisesinin yakasına doğru uzanıyordu. Yaşını kestirmek güçtü, ama kırk sekiz, kırk dokuzdan fazla olduğunu sanmıyordum.

İkinci meyve kokteylimi bitirmiştim ki, içimi son derece tuhaf bir duygu, alışılmadık bir coşku kapladı. Koltuğumdan kurtulmuş, havada yüzmeye başlamıştım sanki; altımda yüzlerce minik, ılık dalga oynaşıyor, beni kaldırıyor, gittikçe daha yukarıya itiyordu. Kendimi bir baloncuk kadar kıvrak, şen hissediyordum; çevremdeki her şey bir aşağı bir yukarı devinmeye, sağdan sola kaymaya başlamıştı. Hepsi de öyle güzel, öyle keyif vericiydi ki, bağıra çağıra şarkı söylememek için kendimi zor tutuyordum.

"Mutlu musunuz?" diye sordu Bayan Roach; sesi kilometrelerce, kilometrelerce uzaktan geliyordu; dönüp ona baktım, gerçekte ne kadar yakınımda durduğunu görünce afalladım. O da bir inip bir kalkıyor, hafif hafif zıplıyordu.

"Olağanüstü," dedim. "Kendimi olağanüstü hissediyorum."

Yüzü geniş, pembeydi; şimdi bana o kadar yakındı ki, yanaklarındaki uçuk renkli ayva tüylerini seçebiliyor, güneş ışığının bu tüyleri tek tek belirginleştirdiğini, altın gibi ışıldattığını görebiliyordum. Ansızın içimden elimi uzatmak, bu yanaklar-

dan birini okşamak geldi. Doğruyu söylemek gerekirse, aynı şeyi o yapmaya kalkışsaydı, onu durdurmazdım.

"Dinle," dedi, yumuşacık bir sesle. "Ne dersin; bahçede kısa bir gezintiye çıkıp çiçeklere bakalım mı? Baş başa?"

"Harika," dedim. "Nefis. Nasıl istersen."

Lady Birdwell'in bahçesindeki kriket çayırının bir yanında, Georgia tarzı bir sayfiye evi vardı. Anımsadığım bir sonraki şey, o evin içinde, iki kişilik bir kanepede Bayan Roach ile yan yana oturduğumuzdu. Başım dönüyordu; sırf Bayan Roach değil, bütün ev dalgalanıyor, inip inip çıkıyordu, ama kendimi olağanüstü hissediyordum. Bayan Roach'a, kendisi için şarkı söylememi isteyip istemediğini sordum.

"Şimdi olmaz," dedi; kollarıyla beni sıkıca sardı, göğsünü göğsüme öyle bir bastırdı ki, canım acıdı.

"Yapma," dedim; içim eriyordu.

"Böylesi daha iyi," diye fısıldadı. "Çok daha iyi. Öyle değil mi?"

Bayan Roach ya da başka bir kadın, daha bir saat önce bana böyle bir şey yapmaya yeltenseydi, kimbilir neler olurdu. Belki de bayılırdım. Hatta belki de ölürdüm. Oysa işte buradaydım; ben yine aynı bendim, ama o dev boyutlu, çıplak kolların bedenime değişine bayılıyor, bu ılık temasın tadını doyasıya çıkarıyordum. Üstelik –en şaşırtıcı kısmı da buydu– içimi ona karşılık vermek için dayanılmaz bir arzu doldurmuştu.

Sol kulakmemesini başparmağımla işaretparmağımın arasına aldım, usul usul ovuşturmaya başladım.

"Seni yaramaz çocuk," dedi.

Parmaklarımı biraz daha bastırdım, kulakmemesini biraz daha sıktım. Bu onu müthiş heyecanlandırdı; bir yabandomuzu gibi homurdanmaya, hırlamaya başladı. Solukları hızlanmış, birer hırıltıya dönüşmüştü.

"Öp beni!" diye buyurdu.

"Ne?"

"Hadi, öp beni."

Aynı anda, ağzını gördüm. O kocaman ağzın bana doğru yaklaştığını, giderek açıldığını, daha, biraz daha yaklaştığını, genişlediğini, ardına kadar açıldığını gördüm; birden midem bu-

lanmaya, başım deli gibi dönmeye başladı, korkudan kaskatı kesildim.

Tiz bir çığlık attım: "Hayır! Sakın! Sakın! Anneciğim, yapma!"

Size şu kadarını söyleyeyim; yaşamım boyunca o ağızdan daha korkutucu bir şey görmemiştim. O kocaman deliğin bana biraz daha yaklaşmasına kesinlikle *katlanamayacaktım*. O anda biri yüzüme kızgın bir demir parçası yaklaştırıyor olsaydı, bu kadar büyük bir dehşete kapılmazdım, inanın. O güçlü kollar beni kıskıvrak yakalamıştı, kıpırdayamıyordum; ağız gittikçe daha çok büyüyor, büyüyordu; sonra ansızın onu tam tepemde gördüm: Kocaman, ıslak, karanlık. Bir an sonra o mağaranın içindeydim.

Evet; o dev boyutlu ağzın içindeydim, dilin üzerinde karın üstü, boylu boyunca yatıyordum, ayaklarım gırtlağın arkasında bir yerdeydi; buradan bir an önce kurtulmadığım sürece, canlı canlı yutulacağımı anlamıştım – tıpkı o tavşan yavrusu gibi. Ayaklarımın gırtlağın derinliklerine doğru çekildiğini, emildiğini hissedebiliyordum; kollarımı hızla öne doğru savurdum, ön alt dişlerden birine tutundum, yaşamımın buna bağlı olduğunu bilerek, dişe sımsıkı yapıştım. Başım ağzın girişine yakındı, dudakların arasından bakınca dışarıdaki dünyanın küçük bir parçasını görebiliyordum: Sayfiye evinin cilalı, parke zeminine vuran güneş ışığı; beyaz tenis ayakkabılı, kocaman bir ayak.

Parmaklarımı dişin kenarına kenetlemiştim; beni var gücüyle emmeye çalışan boğaza karşın, kendimi gün ışığına doğru çekmeyi başardım; ancak üstteki dişler bir kapan gibi eklemlerimin üzerine kapanıp da etimi deliler gibi kemirmeye başlayınca, ellerimi bırakmak zorunda kaldım. Ayaklarımdan başlayarak yeniden gırtlağa doğru kaymaya başladım; yanından geçtiğim şeylerle tutunmak için var gücümle çabalıyordum, ama her şey o kadar pürüzsüz ve kaygandı ki, herhangi bir şeyi yakalayamıyordum. Son öğütücü dişin yanından geçerken gözüme sol yanda parlayan bir altının ışıltısı çarptı; beş-altı santimetre sonra da damaktan sarkan, kalın, kırmızı bir sarkıta benzeyen bir şey gördüm; küçükdil olmalıydı. Ona iki elimle yapıştım, ama parmaklarımın arasından kayıp gitti, geriye doğru yuvarlanmayı sürdürdüm.

İmdat çığlıkları attığımı çok iyi anımsıyorum, ama gırtlağın sahibinin soluk alıp verirken oluşturduğu rüzgârın uğultusu kendi sesimi duymamı engelliyordu. Hiç dinmeyen bir fırtına, tuhaf, gizemli bir kasırgaydı; rüzgâr bir an buz kesiyor (içeriye hava girerken), bir an sonraysa alev alev yanıyordu.

Dirseklerimi keskin, etli bir çıkıntıya dayamayı becerdim; yanılmıyorsam gırtlak kapağıydı. Beni içeriye doğru çeken güçlü hava akımına direnerek kısacık bir süre orada kalabildim; gırtlak duvarında basacak bir yer bulma umuduyla ayaklarımı sallıyor, sağa sola sürtüyordum; ama gırtlak öncekilerden çok daha güçlü bir yutkunmayla beni tutunduğum yerden kopardı; bir kez daha yuvarlanmaya başladım.

Artık boyun eğmekten, kendimi bu akıntıya bırakmaktan başka seçeneğim kalmamıştı; kaydım, kaydım, sonunda boşlukta sallanan bacaklarım midenin üst cidarına değdi; midenin ağır ama güçlü sindirim devinimi ayak bileklerimi kavramış beni derine, daha da derine çekiyordu...

Kulağıma yukarılardan, çok uzaklardan, dışarıdan gelen kadın sesleri çalındı:

"Doğru olamaz..."

"Ama sevgili Mildred, korkunç bir şey bu..."

"Adam aklını kaçırmış olmalı..."

"Tanrım, şu ağzının haline bak..."

"Seks manyağı..."

"Sadist..."

"Biri bunu piskoposa mutlaka bildirmeli..."

Sonra Bayan Roach'un ötekileri bastıran, bir papağanın sesi kadar tizleşmiş, gıcırtılı sesini duydum:

"Onu öldürmediğime şükretsin, pis domuz! Ona söyledim... Dinle, dedim, dişimi çektirmek isteseydim bir diş doktoruna giderdim, Allah'ın belası bir rahibe değil, dedim... Üstelik onu yüreklendirmiş filan da değilim..."

"Şimdi nerede, Mildred?"

"Tanrı bilir. Hâlâ o kahrolası yazlık evde, herhalde!"

"Hey, kızlar; hadi gidip onu oradan çıkartalım!"

Tanrım, aman Tanrım. Şimdi, üç hafta kadar sonra geriye bakınca, o korkunç öğleden sonrası karabasanını nasıl olup da sağ salim atlatabildiğimi aklım almıyor.

Cadıların oluşturduğu böyle bir çete dalga geçilemeyecek kadar tehlikelidir; beni o sayfiye evinde o anda, kanları tepelerine sıçramış haldeyken kıstırsalardı, emin olun, oracıkta parçalarlardı.

Evet, ya paramparça eder, ya da önlerine katıp doğruca karakola götürürlerdi: Başını Lady Birdwell ile Bayan Roach'un çektiği, uygun adım ilerleyen, doğruca köyün ana meydanına dalan, gözü dönmüş bir güruh.

Neyse ki, beni ele geçiremediler.

Beni hâlâ yakalayamadılar; şansım yaver giderse, onlardan bütün bütüne kurtulma umudum bile var – en azından birkaç ay sonra, olayı iyice unuttukları zaman.

Tahmin edebileceğiniz gibi, o andan sonra tam anlamıyla içime kapandım, hiçbir toplumsal etkinliğe katılmaz oldum. Böylesi zamanlarda yazmanın en yararlı uğraş olduğunu keşfedince, günün büyük bir kısmını cümlelerle oynayarak geçirmeye başladım. Her cümleyi küçük bir çark gibi görüyorum; son günlerdeki amacım, bu çarkların yüzlercesini bir araya getirip uç uca eklemek, dişlileri birbirine kenetlemek; ama her çarkın boyu da, dönüş hızı da ötekilerden farklı. Arada bir, çok büyük bir çarkı, çok daha küçük bir çarkla uyuşturmayı, daha ağır dönen büyük çarkı, küçüğün hızını daha da artıracak biçimde yerleştirmeyi deniyorum. Büyük ustalık gerektiren bir deney.

Akşamları madrigal söylüyorum, ama kendi klavsenimi fena halde özlüyorum.

Her şey bir yana, burası hiç de kötü bir yer değil; buraya güzelce yerleştiğimi, burada rahat ettiğimi söyleyebilirim. Onikiparmakbağırsağının aşağıya, sağ böbreğe doğru diklemesine inmeye başladığı noktada, yani ilk boğumunda bulunan, küçük bir odacıktayım. Zemin oldukça düzgün –aslında, Bayan Roach'un boğazından aşağıya kaymaya başlamamdan sonra rastladığım ilk düzlük– burada durabilmemin tek nedeni de bu zaten. Tam tepemde mide kapısı olduğunu varsaydığım, etli, yumuşak bir açıklık var; annemin gösterdiği çizimlerden anımsadığım kadarıyla mide tam bu noktada ince bağırsakla birleşiyor; altımdaki duvarda, pankreas kanalının onikiparmakbağırsağının alt bölümüne girdiği noktada da küçük, komik bir delik bulunuyor.

Bütün bunlar benim gibi tutucu zevkleri olan biri için biraz yadırgatıcı elbette. Açıkçası, meşe mobilyaları, parke zeminleri yeğlerim. Ama burada çok çok hoşuma giden bir şey var, o da duvarlar. Duvarlar öyle güzel ve yumuşak ki, bir tür dolgu malzemesi, ya da vatka gibi; en küçük bir yaralanma tehlikesi olmaksızın hoplayıp zıplayabiliyor, kendimi o duvardan ötekine vurabiliyorum.

Biliyorum şaşırtıcı bir şey, ama etrafta başkaları da var – neyse ki hepsi de erkek. Nedense beyaz önlükler giyiyor ve son derece önemli, meşgul insanlar havalarında koşturup duruyorlar. Oysa inanılmayacak kadar cahil yaratıklar. Görünüşe bakılırsa, *nerede* olduklarının bile farkında değiller. Onlara anlatmaya çalıştım, ama beni dinlemediler. Bazen beni öyle kızdırıyor, öyle çileden çıkartıyorlar ki, avaz avaz haykırmaya başlıyorum; o zaman yüzlerini içten pazarlıklı, kuşku dolu bir anlam kaplıyor, yavaşça geri çekilip bir ağızdan söyleniyorlar: "Hadi, ama. Sakin ol. Papaz efendi; kendine gel. Uslu bir çocuk ol. Hadi bakalım."

Ne biçim bir konuşma biçimi, öyle değil mi?

Ama içlerinde yaşlıca biri var ki, gerçekliğe ötekilerden biraz daha yakın görünüyor; her sabah kahvaltıdan sonra ziyaretime geliyor. Uygar, ağırbaşlı biri; galiba çok yalnız bir insan, çünkü odamda saatlerce kalıyor, hiç sözümü kesmeden beni dinliyor. Tek sorun, nerede bulunduğumuz konusu açıldığında bana sürekli buradan kaçmam için yardım edeceğini söylemesi. Bu sabah yine aynı şeyi söyledi; bunun üzerine epeyce tartıştık.

"Anlamıyor musun," dedim sabırla. "Kaçmak *istemiyorum*."

"Peki ama neden, sevgili dostum?"

"Söyledim ya; dışarıda herkes beni arıyor."

"Kim?"

"Bayan Elphinstone, Bayan Roach, Bayan Prattley ve bütün ötekiler."

"Saçmalık."

"Ah, evet, arıyorlar! Üstelik, *senin* de peşindeler, ama sen bunu kabullenmiyorsun."

"Hayır, dostum, peşimde değiller."

"Öyleyse burada ne aradığını sorabilir miyim?"

Durakladı; bunun ona biraz ağır geldiği belliydi. Ne yanıt vereceğini bilemiyordu.

"Senin de Bayan Roach ile oynaştığına ve tıpkı benim gibi onun tarafından yutulduğuna bahse girerim. Evet, aynen böyle oldu, ama itiraf edemeyecek kadar utanıyorsun, değil mi?"

Bunu duyunca yüzünde ansızın öyle bitkin ve yenik bir anlam belirdi ki, adamcağıza acıdım.

"Sana bir şarkı söylememi ister misin?" diye sordum.

Ama beni yanıtlamadı, ayağa kalktı, sessizce koridora çıktı.

"Neşelen," diye seslendim arkasından. "Umudunu yitirme. Her şeyde bir hayır vardır."

YARATILIŞ VE FELAKET

GERÇEK BİR ÖYKÜ

"Her şey normal," diyordu doktor. "Hadi, şimdi güzelce yatın ve uyuyun." Sesi kilometrelerce uzaktan geliyordu; bağırarak konuşur gibiydi. "Bir oğlunuz oldu."

"Ne?"

"Güzel bir oğlunuz oldu. Ne dediğimi anlıyorsunuz, değil mi? Sağlıklı bir oğlan. Ağladığını duymadınız mı?"

"Sağlıklı mı, doktor?"

"Elbette sağlıklı."

"Bırakın da göreyim onu, lütfen."

"Biraz sonra göreceksiniz."

"Sağlıklı olduğundan emin misiniz?"

"Kesinlikle."

"Hâlâ ağlıyor mu?"

"Hadi ama, dinlenmeniz gerek. Kaygılanacak hiçbir şey yok."

"Neden ağlamayı kesti, doktor? Ne oldu?"

"Kendinizi yormayın, lütfen. Her şey yolunda."

"Onu görmek istiyorum. Lütfen gösterin onu bana."

"Sevgili bayan," dedi doktor, kadının eline pat pat vurarak. "Çok güzel, sağlıklı bir bebeğiniz oldu. Bana inanmıyor musunuz yoksa?"

"Şuradaki kadın ona ne yapıyor öyle?"

"Bebeğinizi sizin için hazırlıyor, güzelleştiriyorlar," dedi doktor. "Onu yıkıyoruz, hepsi bu. Birkaç dakika sonra hazır olur."

"Bir sorun olmadığına yemin eder misiniz?"

"Evet, ederim. Şimdi lütfen sırtüstü uzanıp rahatınıza bakın. Gözlerinizi kapatın. Hadi. Kapayın gözlerinizi. Tamam, oldu. Aferin..."

"Yaşaması için öyle çok dua ettim ki..."

"Elbette yaşayacak. Neler söylüyorsunuz böyle?"

"Ötekiler yaşamadı ama."

"Efendim?"

"Doğurduğum öteki bebeklerden hiçbiri yaşamadı, doktor."

Yatağın yanında, ayakta duran doktor genç kadının solgun, bitkin yüzünü inceledi. Onu ilk kez bugün görmüştü. Kocasıyla kasabaya yeni gelmişlerdi. Kasabadaki otelcinin karısı doğuma yardım etmek için gelmiş ve doktora, kocanın sınırdaki gümrükte çalıştığını, karı kocanın üç ay kadar önce ansızın, tek bir sandıkla otele geldiklerini anlatmıştı. Adam ayyaşın teki, demişti otelcinin karısı; cahil, küstah, zorba tavırlı bir ayyaş; oysa genç kadın nazik ve dindardı. Çok da mutsuzdu. Yüzü hiç gülmüyordu. Otelcinin karısı o birkaç hafta boyunca onun gülümsediğini bir kez olsun görmemişti. Ayrıca bunun erkeğin üçüncü evliliği olduğuna ilişkin dedikodular vardı; karılarından biri ölmüş, öteki de oldukça tatsız gerekçelerle adamı boşamıştı. Ama bu yalnızca bir söylentiydi.

Doktor eğildi, örtüyü hastanın göğsüne doğru biraz daha çekti. "Kaygılanmanız için en küçük bir neden yok," diye yineledi tatlılıkla. "Sağlıklı, kusursuz bir oğlan."

"Ötekiler için de aynen bunları söylemişlerdi. Ama hepsini kaybettim, doktor. Son on sekiz ayda tam üç bebek kaybettim; endişemi hoş görmelisiniz."

"Üç mü?"

"Bu dördüncü... dört yılda."

Doktor rahatsızca kıpırdandı, ağırlığını bir ayağından ötekine geçirdi.

"Bunun ne demek olduğunu bilemezsiniz – üç çocuğunu da teker teker, peş peşe yitirmenin. Gözümün önünden hiç gitmiyorlar. Gustav'ın yüzü şu an tam karşımda. Gustav harika bir bebekti, doktor. Öyle güzeldi ki; ama sürekli hastaydı. Hasta

bir çocuğun başucunda, çaresizlik içinde, hiçbir şey yapamadan beklemek korkunç bir şey."

"Biliyorum."

Kadın gözlerini açtı, birkaç saniye doktorun gözlerinin içine baktı, sonra yeniden yumdu.

"Minik kızımın adı İda'ydı. Noel'den birkaç gün önce öldü. Yani dört ay önce. İda'yı görmenizi çok isterdim, doktor."

"Eh, artık yeni bir bebeğiniz var."

"Ama İda çok güzeldi."

"Evet," dedi doktor. "Biliyorum."

"Nereden bileceksiniz?" diye haykırdı kadın.

"Olağanüstü bir bebek olduğundan eminim. Ama yenisi de öyle." Doktor yatağa sırtını döndü, pencerenin yanına gitti, durup dışarıya baktı. Gri, yağmurlu bir nisan öğleden sonrasıydı; yolun karşısındaki evlerin kırmızı çatılarını, kiremitlerin üzerine dökülen iri yağmur damlalarını görebiliyordu.

"İda iki yaşındaydı, doktor. Öyle güzeldi ki, gözlerimi ondan bir türlü alamazdım... sabahları onu giydirdiğim andan, gece yatağına yatırdığım âna kadar. O çocuğa bir şey olacak diye sürekli korku içindeydim. Gustav gitmişti, küçük Otto'm gitmişti; elimde bir tek bu küçük kız kalmıştı. Bazen gece yarısı kalkar, usulca beşiğin yanına gider, soluklarını dinlemek için kulağımı kızımın ağzına yaklaştırırdım."

"Kendinizi yormayın," dedi doktor, yatağın yanına dönerek. "Biraz dinlenin, lütfen." Kadının yüzü beyaz, kansızdı; burun deliklerinin ve dudaklarının çevresi belli belirsiz, mavimsi-gri bir renk almıştı. Saçından ıslak bir tutam alnına düşmüş, derisine yapışmıştı.

"Öldüğü zaman... Kızım öldüğünde, yine gebeydim. Evet doktor, İda öldüğünde bu yenisine dört aylık gebeydim. Cenazeden sonra 'Bu bebeği istemiyorum!' diye bağırdım. 'Onu doğurmayacağım! Yeterince çocuk gömdüm!' Kocama gelince... elinde kocaman bir bira bardağı, konukların arasında dolaşıp duruyordu. Hemen yanıma geldi, şöyle dedi: 'Sana haberlerim var, Klara. İyi haberler.' Aklınız alıyor mu, doktor? Üçüncü çocuğumuzu daha yeni gömmüştük ve o elindeki bira kadehiyle karşımda duruyor, iyi haberleri olduğunu söylüyordu. 'Bugün Braunau'ya nakledildim,' dedi. 'Bir an önce toplanmaya başla.

Bu bizim için taptaze bir başlangıç olacak, Klara,' dedi. 'Yeni bir yer, yeni bir doktor...'"

"Lütfen artık konuşmayın."

"İşte, yeni doktor *sizsiniz*, öyle değil mi?"

"Doğru."

"Ve buradayız, Braunau'da."

"Evet."

"Korkuyorum, doktor."

"Korkmanıza gerek yok."

"Dördüncü bebeğimin şansı ne kadar?"

"Böyle şeyler düşünmeyi derhal kesmelisiniz."

"Elimde değil. Çocuklarımın böyle art arda ölmesinin bir nedeni olmalı. Bir tür soyaçekim, ya da bir lanet..."

"Saçmalık bunlar."

"Otto doğduğu zaman kocam bana ne dedi, biliyor musunuz doktor? Odaya girdi, Otto'nun yattığı beşiğe baktı ve, '*Bütün* çocuklarım bu kadar küçük ve güçsüz olmak zorunda mı?' dedi."

"Böyle bir şey demediğinden eminim."

"Başını minik bir böceği inceliyormuş gibi Otto'nun beşiğine uzattı ve şöyle dedi: 'Neden daha sağlıklı *numunelere* sahip olamıyorum?' Bundan üç gün sonra Otto'm öldü. Onu üçüncü gün alelacele vaftiz ettirmiştik; aynı günün akşamı da öldü. Sonra Gustav öldü. Ardından da İda. Hepsi öldüler, doktor. Ev ansızın boşalıverdi."

"Bunları düşünmeyin artık."

"Bu seferki de küçük mü?"

"Normal bir çocuk."

"Ama küçük?"

"Belki biraz küçük. Ama küçükler genellikle büyüklerden daha dayanıklı çıkar. Bir düşünün, Bayan Hitler; gelecek yıl bu zaman, yürümeye başlamış olacak. Harika bir şey, öyle değil mi?"

Genç kadın sesini çıkarmadı.

"İki yıl sonra da, hiç durmadan, deliler gibi konuşuyor olacak; başınızı şişirecek. Ona bir ad kararlaştırdınız mı?"

"Ad mı?"

"Evet."

"Bilmiyorum; emin değilim. Kocam oğlan olursa Adolfus adını vereceğini söylemişti."

"Demek ki ona Adolf diyeceğiz."

"Evet. Kocam Adolf adını çok sever; Alois ile uyuştuğu için. Kocamın adı Alois de."

"Ne güzel."

Genç kadın birden, "Ah, hayır!" diye bağırarak yastığından doğruldu. "Otto doğduğu zaman da aynı şeyi sormuşlardı! Demek ki, bu da ölecek! Onu hemen vaftiz etmelisiniz!"

"Aa, hadi ama," dedi doktor kadının omzuna yavaşça dokunarak. "Yanılıyorsunuz. Sizi temin ederim ki, yanılıyorsunuz. Sırf meraktan sormuştum; yaşlı ve meraklı biriyim, hepsi bu. İsimler konusunda sohbet etmeye bayılırım. Bence Adolphus son derece güzel bir isim. En sevdiğim adlardan biri. Bakın – işte geliyor."

Bebeği dev boyutlu göğsüne yaslamış olan otelcinin karısı, odanın karşı köşesinden hızla yatağa doğru seğirtti. "İşte minik güzelimiz!" diye haykırdı; yüzü ışıl ışıldı. "Onu kucağına almak ister misin, tatlım? Yoksa yanına mı koyayım?"

"İyice sardınız mı?" diye sordu doktor. "Burası çok soğuk."

"Elbette, sıkıca sardık."

Bebek beyaz, yün bir şala sıkı sıkı sarılmıştı, bir tek küçük, pembe kafası görünüyordu. Otelcinin karısı onu yavaşça yatağa, annenin yanına bıraktı. "İşte," dedi. "Şimdi ona doya doya bakabilirsin."

"Onu seveceksiniz, eminim," dedi doktor gülümseyerek. "Çok güzel bir bebek."

"Bugüne kadar gördüğüm en güzel eller!" diye haykırdı otelcinin karısı. "Parmaklarına bakın; ne kadar zarif ve uzun!"

Anne hiç kıpırdamadı. Başını çevirip bebeğe bakmamıştı bile.

"Hadisene!" diye bağırdı otelcinin karısı. "Seni ısırmaz, korkma!"

"Bakmaya korkuyorum. Bir bebeğim daha olduğuna, üstelik sağlıklı olduğuna inanmaya cesaretim yok."

"Aptal aptal konuşmasana."

Anne başını ağır ağır çevirdi, yanındaki yastıkta yatan küçük, inanılmayacak kadar dingin yüze baktı.

"Benim mi bu?"

"Elbette."

"Ah... Tanrım... Ne kadar güzel!"

Doktor döndü, masanın yanına gitti, eşyalarını toplayıp çantasına yerleştirmeye başladı. Anne gözlerini bebeğinden ayırmadan yatıyor, gülümsüyor, ona dokunuyor, sevgi dolu mırıltılar çıkartıyordu. "Selam, Adolfus," diye fısıldadı. "Hoş geldin, benim minik Adolf'um..."

"Şişşşt," dedi otelcinin karısı. "Dinle! Galiba kocan geliyor."

Doktor kapıya gitti, açtı, koridora baktı.

"*Herr*[1] Hitler!"

"Evet."

"İçeriye gelin, lütfen."

Kısa boylu, koyu yeşil üniformalı bir adam usulca odaya girdi, çevresine bakındı.

"Tebrikler," dedi doktor. "Bir oğlunuz oldu."

Adamın İmparator Franz Joseph tarzında, özenle kırpılmış olan favorileri yanaklarını neredeyse bütünüyle kaplıyordu; buram buram bira kokuyordu. "Oğlan, ha?"

"Evet."

"Nasıl, peki?"

"Çok iyi. Karınız da öyle."

"Güzel." Baba döndü, tuhaf, zıplamayı andıran, gösterişli bir yürüyüşle karısının yattığı yatağın yanına gitti. "Evet, Klara," dedi, gülümseyerek. "Nasıl gitti?" Bebeğe bakmak için eğildi. Sonra, biraz daha eğildi. Kısa, kesik devinimlerle eğilmeyi sürdürdü; şimdi yüzü bebeğin kafasından en çok on santim uzaktaydı. Karısı yandaki yastıkta yatıyor, yalvaran bakışlarla ona bakıyordu.

"Ciğerleri olağanüstü," dedi otelcinin karısı. "Dünyaya gelir gelmez öyle bir bağırmaya başladı ki, görmeliydiniz..."

"Ama Klara; aman Tanrım..."

"Ne var, canım?"

"Bu Otto'dan da küçük!"

Doktor hızla öne doğru birkaç adım attı. "Bu çocuk gayet normal; sapasağlam," dedi.

[1] (Alm.) Bay. (Çev.)

Koca yavaşça doğruldu, sırtını dikleştirdi, dönüp doktora baktı. Sarsılmış, felakete uğramış gibi bir hali vardı. "Yalan söylemenize gerek yok, doktor," dedi. "Bunun ne anlama geldiğini biliyorum. Yine aynı şeyi yaşayacağız."

"Beni dinleyin," diye atıldı doktor.

"İyi ama doktor, ötekilere *ne* olduğunu biliyor musunuz?"

"Ötekileri unutun, Herr Hitler. Bu seferkine bir şans verin."

"Ama öyle küçük, öyle zayıf ki!"

"Sevgili bayım; daha yeni doğdu!"

"Öyle bile olsa..."

"Ne yapmaya çalışıyorsun?" diye bağırdı otelcinin karısı. "O şom ağzınla onu öldürmeye mi?"

"Bu kadarı yeter!" dedi doktor sertçe.

Anne ağlamaya başlamıştı. Bedeni hıçkırıklıklarla sarsılıyordu.

Doktor kocaya yaklaştı, bir eliyle omzunu tuttu. "Karınıza iyi davranın," diye fısıldadı. "Anlayışlı olun. Lütfen. Bu çok önemli." Sonra kocanın omzunu sıkıca kavradı, adamı öne, yatağın ayakucuna doğru hafifçe, sezdirmeden itekledi. Koca duraksadı. Doktor onun omzunu biraz daha sıktı, parmaklarıyla uyardı. Sonunda, koca zorla da olsa eğildi, karısını yanağından şöyle bir öptü.

"Tamam, Klara," dedi. "Ağlama artık."

"Yaşaması için öyle çok dua ettim ki, Alois."

"Evet."

"Aylarca, her gün kiliseye gittim; dizlerimin üzerine çöküp, bunu sağ bırakması için Tanrı'ya yakardım."

"Evet, Klara, biliyorum."

"Üç kayıptan sonra, dördüncüsüne dayanamazdım. Bunu da biliyorsun, değil mi?"

"Elbette."

"O *yaşamalı*, Alois. Yaşamak *zorunda*. *Yaşamak zorunda*. Ah Tanrım, yalvarırım acı ona... merhamet et."

FATİH EDWARD

Louisa mutfağın arka avluya açılan kapısından dışarıya, serin ekim güneşine çıktı; bulaşık bezi hâlâ elindeydi.

"Edward!" diye seslendi. "*Ed-waard*! Yemek hazır!"

Bir an durup dinledi, sonra çimenliğe doğru yürüdü, peşindeki küçük gölgeyle birlikte çimenliği geçti, gül tarhının yanından geçerken güneş saatine hafifçe dokundu. Yürüyüşü kısa boylu, şişman bir kadına göre oldukça zarifti; adımlarında kendine özgü bir canlılık vardı, omuzlarının, kollarının salınışında ise belirgin bir zariflik. Tuğla döşeli patikadaki karadut ağacının altından geçti, patikayı indi; geniş bahçenin bitiminde, aradığı çukuru görebileceği bir yerde durdu.

"*Edward*! Yemek hazır!"

Onu artık görebiliyordu; yirmi metre kadar ileride, ormanın hemen kıyısındaki hendeğin içindeydi; ince, uzunca boylu, haki renkli pantolonla koyu yeşil kazak giymiş, kocaman bir şenlik ateşinin karşısında devinen bir karaltı –elindeki çatalla yerden kaldırdığı çalıları ateşin tepesine fırlatıyordu. Ateş gerçekten büyüktü, turuncu alevler, süt beyazı duman bulutları nefis bir sonbahar ve yanan yaprak kokusu salarak bahçeye doğru savruluyordu.

Louisa yokuşu indi, kocasına yaklaştı. İsteseydi bir kez daha seslenir, sesini kocasına duyururdu, ama bu görkemli ateşte onu çeken bir şey vardı; ısıyı hissedecek, alevlerin çıtırtısını duyacak kadar yaklaşmak istemişti ona.

"Yemek hazır," diye yineledi, iyice yaklaşınca.

"Ah, selam! Tamam, pekâlâ. Geliyorum."

"*Harika* bir ateş."

"Burayı bir an önce temizlemek istedim," dedi kocası. "Şu böğürtlen çalılarından bıktım usandım." Uzun yüzü terden sırılsıklamdı. Bıyığından çiğe benzeyen, küçük ter damlaları sarkıyordu, boynundan süzülen iki kalın ter ırmağı kazağının balıkçı yakasına doğru iniyordu.

"Aşırıya kaçıp kendini yormasan iyi edersin, Edward."

"Louisa, beni seksen yaşındaymışım gibi tehdit etmekten vazgeç. Azıcık bedensel çalışmanın kimseye zararı dokunmaz."

"Evet canım, biliyorum. Ah, Edward, bak! Bak!"

Erkek döndü, parmağıyla ateşin karşı ucunu gösteren karısına baktı.

"Bak, Edward! Kediye bak!"

Toprağın üzerine çömelmiş olan iri kedi ateşe öyle yakındı ki, buradan bakıldığında alevler arada bir onu şöyle bir yalıyormuş gibi görünüyordu; tüylerinin rengi gerçekten değişikti. Başını bir yana eğmiş, burnunu havaya dikmiş, hiç kıpırdamadan duruyor, soğuk, sarı gözleriyle karı-kocayı süzüyordu.

"Yanacak!" diye bağırdı Louisa; elindeki bulaşık bezini fırlattı, hayvana doğru koştu, iki eliyle tutup kaldırdı ve ateşin epeyce uzağına, otların üzerine bıraktı.

"Seni çılgın hayvan," dedi, ellerindeki tozu silkelerken. "Aklını mı kaçırdın?"

"Kediler ne yaptıklarını bilirler," dedi kocası. "Bir kedi kendi istemediği bir şeyi asla yapmaz. Asla."

"Kimin kedisi acaba? Onu daha önce görmüş müydün?"

"Yo, hiç görmedim. Amma da tuhaf bir rengi var."

Kedi otların üzerine oturmuş, yan yan onlara bakıyordu. Bu gözlerde derin, dalgın bir anlam, tuhaf bir bilgelik vardı; kara kara düşünüyordu sanki; burnunun çevresindeyse zarif ama hor gören bir hava vardı; karşısındaki görüntüyü küçümser gibiydi: Biri kısa, tombul ve pembe, öteki sıska ve ter içinde, iki orta yaşlı insan; belki şaşırtıcı, ama önemsenmeye değmez. Tüylerinin rengi gerçekten de olağandışıydı; içinde bir nebze olsun mavilik bulunmayan, katıksız, gümüşsü gri tüyleri uzun ve parlaktı.

Louisa eğildi, kafasını okşadı. "Eve gitmelisin," dedi. "Şimdi uslu bir kedi ol ve yuvana, ait olduğun yere dön."

Karı-koca tepeyi tırmanmaya başladılar. Kedi kalktı, peşlerine takıldı; önce onları belli bir uzaklıktan izliyordu, ama gittikçe yaklaştı. Az sonra yanlarındaydı, hemen ardından da öne düştü, çimenliği onlardan önce geçip eve doğru ilerledi; buralar onundu sanki, kuyruğunu bir gemi direği gibi havaya dikmişti.

"Evine git," dedi erkek. "Hadi, doğru yuvana. Seni istemiyoruz."

Ama hayvan içeriye onlarla birlikte girdi; Louisa mutfakta ona biraz süt verdi. Onlar yemeklerini yerken kedi aralarındaki iskemlenin üzerine sıçradı, koyu sarı gözlerini bir kadına, bir erkeğe çevirerek her hareketlerini izlemeye koyuldu.

"Bu kediden hoşlanmadım," dedi Edward.

"Yo; bence nefis bir hayvan. Çok güzel. Bir süre bizimle kalmasını çok isterdim."

"Beni dinle, Louisa. Bu yaratık kesinlikle burada kalamaz. Her şey bir yana, bir başkasına ait. Kaybolmuş. Öğleden sonra hâlâ buralarda olduğunu görürsen, alıp polise götürsen iyi edersin. Onlar sahibini bulurlar."

Edward yemekten sonra bahçesine döndü. Louisa ise her zamanki gibi piyanosunun başına. Çok yetenekli bir piyanist, gerçek bir müzik tutkunuydu; hemen hemen her akşamüstü bir saat kadar kendi kendine piyano çalardı. Kedi şimdi divanın üzerindeydi, Louisa yanından geçerken durup onun tüylerini okşadı. Hayvan gözlerini açtı, bir an ona baktı, sonra yeniden yumdu, uyumayı sürdürdü.

"İnanılmayacak kadar güzel bir kedisin," dedi kadın. "Eşsiz bir rengin var. Keşke benim olsan." Kedinin kafasında gezinen parmakları birden küçük bir yumruya, sağ gözün hemen üstündeki bir şişliğe değdi.

"Zavallı hayvancık," dedi. "O güzelim yüzünde yumrular çıkmış. Yaşlanıyorsun galiba."

Piyanonun yanına gitti, yüksek tabureye oturdu, ama hemen çalmaya başlamadı. Küçük, kişisel mutluluklarından biri de, her günü özel bir konser gününe dönüştürmekti; çalmaya başlamadan önce o günkü programını bütün ayrıntılarıyla, özenle saptardı. Bir sonraki parçanın hangisi olacağını düşünerek, çalma keyfinin sekteye uğramasından hiç hoşlanmazdı. Her parçadan sonra, coşkuyla alkışlayan ve devam etmesini iste-

yen dinleyiciler için kısa bir ara vermek yeterliydi. Salonda kalabalık bir dinleyici topluluğu olduğunu düşlemek, Louisa'nın aldığı keyfi daha da arttırıyordu; çalarken arada bir –şanslı günlerinde– oturma odası dalgalanmaya, solmaya, kararmaya başlar, art arda dizilmiş koltuk sıralarından, ona çevrilmiş, hayranlık dolu bir ilgiyle, kendinden geçmişçesine dinleyen, beyaz yüzlerden oluşan bir denizden başka hiçbir şey göremez olurdu.

Bazen ezberden çalardı, bazen de nota kitabına bakarak. Bugün ezberden çalacaktı; içinden öyle geliyordu. Peki, program ne olacaktı? Bu ufak tefek, tombul, pembe kadın piyanonun başında, küçük ellerini kucağında kavuşturmuş bir durumda oturuyordu; yuvarlak yüzü hâlâ çok güzeldi, saçlarını ensesinde toplamış, küçük bir topuz yapmıştı. Sağa doğru bakınca, divanın üzerine kıvrılmış olan kedinin uyukladığını gördü; gümüşsü-gri kürkü mor minderin üzerinde çok güzel bir görüntü oluşturuyordu. Başlangıç olarak Bach'a ne dersin? Ya da, Vivaldi'ye? Bach'ın D minör Concerto Grosso'sunun org uyarlaması. Evet –önce bu. Ardından da, belki küçük bir Schumann. *Karnaval*? Eğlenceli olabilirdi. Ondan sonra; eh, değişiklik olsun diye, bir tutam Liszt. *Petrarch Soneleri*'nden biri, örneğin. İkinci sone, yani en güzelleri; sol majör olanı. Sonra yine Schumann, şu neşeli parçalarından biri –*Kinderscenen* olabilir. Son olarak, bis parçası olarak da Brahms'ın bir valsi, hatta –içinden gelirse– iki vals peş peşe.

Vivaldi, Schumann, Liszt, Schumann, Brahms. Ezberden rahatça çalabileceği, çok güzel bir dinleti. Piyanoya biraz daha yaklaştı, bir an durup dinleyicilerden birinin (bunun şanslı günlerinden biri olduğunu şimdiden hissedebiliyordu) öksürüğünün bitmesini bekledi, sonra, hemen hemen bütün devinimlerine eşlik eden o yumuşak zarafetle ellerini kaldırdı, tuşlara dayadı ve çalmaya başladı.

Kediye hiç dikkat etmiyordu, aslında onun varlığını unutmuştu, ama Vivaldi'nin derin notaları odaya yayıldığı an, gözüne ani bir kıpırtı çarptı; sağındaki divanda bir hareketlilik vardı. Çalmayı hemen kesti. "Ne var?" diye sordu kediye dönerek. "Ne oldu?"

Birkaç saniye öncesine kadar huzurla uyuyan hayvan şimdi doğrulmuş, minderde oturuyordu; çok gergindi, bütün bedeni

kasılmış, kulakları dikilmişti, ardına kadar açtığı gözleri piyanoya mıhlanmıştı.

"Seni korkuttum mu?" diye sordu kadın yumuşacık bir sesle. "Yoksa daha önce hiç müzik sesi duymadın mı?"

Hayır, dedi içinden. Sorunun bu olduğunu sanmam. Bir daha düşününce, kedinin davranışının korkudan kaynaklanmadığını ayrımsadı. Geri çekilmemiş, kaçınmamıştı. Tam tersine, öne doğru eğilmiş olan bedeni coşkulu, istekli bir sabırsızlığı yansıtıyordu; yüzündeyse oldukça tuhaf bir anlam belirmişti – şaşkınlıkla hoşnutluk karışımı bir şey. Evet, kedilerin yüzü küçük ve anlamsızdır elbette, ama gözleri, kulakları, özellikle de kulakların hemen altındaki o küçük, devingen deriyi dikkatle gözlediğiniz sürece, zaman zaman çok güçlü duygulanımlar görebilirsiniz. Louisa bu yüzü dikkatle inceliyor, tuşlara bir sonraki dokunuşunda neler olacağını merak ediyordu. Ellerini uzattı, bir kez daha Vivaldi çalmaya başladı.

Kedi bu kez hazırlıklıydı; önce bedeni belli belirsiz gerildi. Sonra, müzik yükselip, fügün başlangıcındaki o ilk coşkulu ritme doğru hızlandıkça, hayvanın yüzünü neredeyse 'vecit hali' denebilecek, az rastlanan bir anlam kapladı. O âna kadar dimdik duran kulaklar yavaşça geriye yattı, gözkapakları düştü, başı bir yana eğildi; Louisa o anda hayvanın müthiş keyiflendiğine, piyanodan yayılan ustalıklı tınıları derin bir hayranlıkla *dinlediğine* yemin edebilirdi.

Gördüğü (ya da gördüğünü sandığı) şey, bir müzik parçasını zevkle dinleyen insanların yüzlerinde beliren ve Louisa'nın sıkça gözlemlediği şeydi. Müziğe kendilerini iyice kaptırıp müziğin içine girdikleri zaman, yüzlerini gülümsemeyi andıran, tuhaf, yoğun bir hoşnutluk, büyülenmiş gibi bir anlam kaplardı. İşte, kedinin yüzünde şu anda tıpatıp bu anlam vardı.

Louisa fügü bitirdi, sonra siciliana'yı çaldı; gözünü kanepenin üzerindeki kediden ayırmıyordu. Kadın için son kanıt, müzik susunca hayvanın da dinlemeye son vermesi oldu. Kedi gözlerini kırpıştırdı, hafifçe gerindi, bir bacağını uzatıp daha rahat bir konuma geçti, odayı şöyle bir kolaçan ettikten sonra, beklenti dolu gözlerini kadına dikti. Bu, bir konser dinleyicisinin bir senfoninin iki ölçüsü arasındaki o duraklamada, o kısa sessizlikte gösterdiği tepkinin aynısıydı. Öylesine insana özgü bir

davranıştı ki, Louisa'nın göğsü yadırgatıcı, çarpıntılı bir duyguyla sıkışıverdi.

"Beğendin mi?" diye sordu. "Vivaldi'yi sevdin mi?"

Konuşur konuşmaz kendini gülünç duruma düşürdüğünü hissetti, ama açıkçası bu durum (ki bunda az çok uğursuz bir yan vardı) tahmin ettiği kadar utandırmamıştı onu.

Eh, artık programına uyup, çalmayı sürdürmekten başka seçeneği kalmamıştı. Sıra *Karnaval*'daydı. O tuşlara dokunur dokunmaz, kedi hareketlendi, hemen doğrulup oturdu; sonra, kendini usulca, tatlılıkla müziğe kaptırdı ve bir kez daha hüzünlenmeyi, düşlere dalmayı çağrıştıran o esrik ruh haline büründü. Divanın üzerinde oturan bu gümüşsü kedinin böyle kendinden geçişini izlemek, olağandışı bir görüntüydü – doğrusu biraz da gülünçtü. En garibi de, diye düşündü Louisa, bu hayvanın bu kadar büyük bir keyifle dinlediği şeyin, insanların çoğunun anlamakta zorlanacağı, gerçekten çok *güç*, fazlasıyla *klasik* bir parça olması.

Belki de, dedi içinden, bu yaratığın keyif aldığı falan yok. Belki de müzik onu yalnızca uyuşturuyor, şu Hint yılanları gibi cezbediyor. Eh, bir yılanı müzikle büyüleyebiliyorsanız, neden aynı şeyi bir kediye de yapamayasınız? Peki ama, milyonlarca kedi her gün radyo, gramofon ya da televizyonlardan bu parçaları sürekli dinleyip duruyor, ama –Louisa'nın bildiği kadarıyla– bir teki bile bu biçimde tepki vermiyordu. Bu kedinin tavırlarına bakan biri, her notayı tek tek izlediğine içtenlikle inanırdı. Akıl alır gibi değildi.

Ah, bu olağanüstü bir şeydi, öyle değil mi? Evet, öyleydi. Eğer yanılmıyorsa, bu bir mucizeydi; ancak yüzlerce yılda bir tanık olunabilecek bir mucize.

"Buna *bayıldığın* her halinden belli," dedi, parça bitince. "Gerçi bugün çok iyi çalamadım, ama olsun. En çok hangisini sevdin; Vivaldi'yi mi, Schumann'ı mı?"

Kedi yanıt vermedi; dinleyicisinin ilgisinin dağılmasından korkan Louisa hemen bir sonraki parçaya geçti: Liszt'in ikinci *Petrarch* sonesine.

İşte o anda, hiç beklenmedik bir şey oldu. Parmakları tuşlarda gezinmeye daha yeni başlamıştı ki, kedinin bıyıkları gözle görülür biçimde titremeye başladı. Yavaşça doğruldu, sırtını

kamburlaştırdı, başını bir o yana, bir bu yana eğdi; kaşları çatıktı; yüzünde düşünceli bir anlamla boşluğa bakıyordu. Hali tavrı, "Neydi bu? Dur, söyleme. Çok iyi biliyorum, dilimin ucunda, ama bir türlü çıkaramıyorum," der gibiydi. Louisa büyülenmişti; şaşkınlıktan hafifçe aralanmış dudakları yarım bir gülümsemeyle genişledi, bakalım neler olacak, diye düşünerek çalmayı sürdürdü.

Kedi kalktı, divanın öteki ucuna yürüdü, mindere oturdu, bir süre daha dinledi; sonra birden yere atladı, bir sıçrayışta taburenin üzerine çıktı, kadının yanına oturdu. Hiç kıpırdamıyor, güzelim soneyi dinliyordu; artık dalgın, düşünceli değildi, tam tersine dikkat kesilmişti, iri, sarı gözleri Louisa'nın parmaklarına dikiliydi.

"İşte!" dedi kadın, son notaya basarken. "Demek dayanamadın, yanıma geldin? Buradan daha çok mu hoşlandın? Pekâlâ, kalabilirsin ama hiç kıpırdama, atlayıp sıçramaya kalkışma, oldu mu?" Elini uzattı, kedinin sırtını başından kuyruğuna kadar yavaşça okşadı. "Bu, Liszt'di," diye sürdürdü sözünü. "Bazen epeyce ürkütücü, acımasız olabiliyor, ama bazen de, tıpkı az önce olduğu gibi, gerçekten büyüleyici, değil mi?"

Bu alışılmadık hayvan pantomiminden hoşlanmaya başlamıştı; hemen bir sonraki parçaya geçti: Schumann'dan *Kinderscenen*.

Çalmaya başlayalı bir ya da iki dakika olmuştu ki, kedinin taburede n ayrılmış olduğunu ayrımsadı; eski yerine, divana dönmüştü. Louisa sürekli ellerine baktığı için, hayvanın gittiğini fark etmemişti; son derece hızlı ve sessiz hareket etmiş olmalıydı. Kedi hâlâ ona bakıyor, müziği dikkatle dinliyordu, ama yine de, Louisa onun bir önceki parçada, yani Liszt'de kapıldığı o yoğun heyecanı, o esrik hali yitirdiğini görebiliyordu. Ayrıca, taburede n inip divana dönmesi bile düş kırıklığına uğradığını açıkça belli eden bir davranıştı.

"Ne oldu?" diye sordu, parça bitince. "Schumann'ı beğenmedin mi? Varsa yoksa Liszt, öyle mi?" Kedi tam ortasında, diklemesine simsiyah çizgilerin bulunduğu sarı gözlerini kadının gözlerine dikti.

Durum gittikçe ilginçleşiyor, dedi Louisa içinden; öte yandan, bütün bunlarda azıcık da tekinsiz bir yan vardı. Ama kane-

penin üzerindeki kedinin o dikkat kesilmiş, ilgili haline şöyle bir bakmak onu yatıştırdı; evet, bu hayvan müziğin sürmesini bekliyordu, hem de sabırsızlıkla.

"Pekâlâ," dedi kadın. "Bak, ne yapacağım. Programımı sırf senin hatırına değiştireceğim. Madem Liszt'i bu kadar çok seviyorsun, ben de sana onun bir eserini daha çalacağım."

Duraksadı, Liszt'den iyi bir şeyler bulabilmek için belleğini yokladı, sonra usulca çalmaya başladı; *Noel Ağacı*'nın on iki küçük parçasından birini çalıyordu. Göz ucuyla kediyi kolluyordu; ilk gözüne çarpan şey, yeniden titremeye başlayan bıyıkları oldu. Hayvan halıya atladı, bir an kıpırdamadan durdu, başını yana eğdi; heyecandan tir tir titriyordu; sonra, yumuşak, ipeksi bir yürüyüşle piyanonun çevresinde bir tur attı, tabureye sıçradı, kadının yanına yerleşti.

Tam o sırada Edward içeriye girdi.

"Edward!" diye bağırdı Louisa, yerinden sıçrayarak. "Ah Edward, sevgilim! Şunu bir dinle! Neler olduğunu bir bilsen!"

"Ne oldu?" diye sordu kocası. "Canım çay istiyor." Dar bir yüzü, sivri uçlu bir burnu vardı, teninin rengi hafif morumsuydu; ter bu yüzü ince, uzun bir üzüm salkımı gibi parlatmıştı.

"Şu kediyle ilgili!" diye bağırdı Louisa, taburenin üzerinde sakince oturan kediyi göstererek. "Anlatacaklarıma inanmayacaksın!"

"Hani onu polise götürecektin?"

"Edward, beni *dinle*. İnanılır gibi değil! Bu hayvan bir müzik delisi."

"Ya, öyle mi?"

"Bu kedi müzikten hem hoşlanıyor, hem de anlıyor."

"Saçmalamayı kes, Louisa; Tanrı aşkına. Hadi, çay hazırla. Yorgunum, terliyim; sabahtan beri çalıları temizliyor, ateş yakıyorum." Bir koltuğa oturdu, sehpanın üzerindeki kutudan bir sigara aldı, kutunun yanındaki ağır, madeni çakmakla sigarasını yaktı.

"Anlamıyorsun," dedi Louisa. "Şu anda bu evde inanılmayacak kadar heyecanlı bir şey oluyor. Sen yokken burada... evet... hemen hemen mucizevi bir şey oldu."

"Yaa, evet, mutlaka olmuştur."

"Edward, *lütfen*!"

Louisa piyanonun yanında, ayakta duruyordu; küçük, pembe yüzü daha da pembeleşmiş, her iki yanağında kızıl güller açmıştı. "Dinlersen, anlatırım."

"Peki, canım. Dinliyorum."

"Bana kalırsa, şu anda, seninle ben kimin karşısındayız, biliyor mu–" Düşüncesinin saçmalığını sezmiş gibi, birden susuverdi.

"Evet?"

"Aptalca bulabilirsin, Edward. Ama aklımdan geçeni açıkça söyleyeceğim."

"Evet, kimin karşısındayız, Tanrı aşkına?"

"Franz Liszt'in!"

Kocası sigarasından uzun, derin bir nefes çekti, dumanı tavana doğru üfledi. Yanakları, yıllardır takma diş kullanan birinin o içbükey, gergin derili yanaklarıydı, sigarasından her nefes çekişte yanakları içe doğru daha da çöküyor, yüzünün kemikleri bir iskeletin kemikleri gibi belirginleşiyordu. "Seni anlayamıyorum," dedi.

"Edward, dinle. Bu öğleden sonra kendi gözlerimle tanık olduğum şeye dayanarak, bir tür yeniden doğuşla karşı karşıya olduğumuzu söyleyebilirim."

"Şu biçimsiz kedi mi, yani?"

"Böyle konuşma, sevgilim, lütfen."

"Yoksa hasta mısın, Louisa?"

"Gayet iyiyim, teşekkür ederim. Biraz şaşkınım, aklım karıştı, hepsi bu. Eh, olanlara kim olsa şaşırırdı. Edward, sana yemin ederim–"

"*Neler* olduğunu sorabilir miyim?"

Louisa anlattı; o konuşurken kocası rahatça yayıldığı koltuğunda sigarasını içmeyi, dumanı tavana doğru üflemeyi sürdürdü. Ağzı küçük, alaycı bir gülümsemeyle kıvrılmıştı.

"Bunun neresi tuhaf, anlayamadım," dedi, karısı bitirince. "Bu, bazı marifetleri olan bir kedi, hepsi bu. Ona birkaç numara öğretmişler."

"Aptal aptal konuşma, Edward. Ne zaman Liszt çalsam, heyecandan titremeye başlıyor, taburenin üzerine zıplayıp yanıma oturuyor. Ama bunu bir tek Liszt çaldığımda yapıyor. Kimse bir kediye Liszt ile Schumann arasındaki farkı öğretemez.

Farkı sen bile bilmezsin. Oysa bu hayvan her seferinde anladı. Üstelik en *zor* parçalarda."

"İki kez," dedi kocası. "Yalnızca iki kez yapmış."

"Bence bu kadarı yeterli."

"Hadi, bir daha yapsın da görelim."

"Hayır," dedi Louisa. "Kesinlikle olmaz. Eğer o Liszt *ise*, yani Liszt'in ruhunu taşıyorsa, onu aptalca deneylerden geçirmek hiç doğru olmaz; en azından kabalık olur."

"Hey Tanrım! O bir kedi – üstelik öyle salak bir hayvan ki, bu sabah az kaldı kendini yakıyordu; bahçedeki ateşe ne kadar yaklaştığını sen de gördün! Hem sen yeniden doğma konusunda ne bilirsin ki?"

"Ruhun öldükten sonra başka bir bedene girmesi benim için yeterli," dedi Louisa, kesin bir dille. "Önemli olan da bu zaten."

"Hadi, o zaman. Numaralarını döktürsün de görelim. Kendi eserleriyle başkasının eserleri arasındaki farkı anlayıp anlamadığını göstersin bize."

"Hayır, Edward. Daha önce de söylediğim gibi, onu aptalca sirk deneylerinden geçirmeyeceğim. Ben göreceğimi gördüm. Ama sana *benim* ne yapacağımı söyleyeyim. Ona kendi müziğini çalacağım."

"Eh, bu da pek çok şeyi kanıtlar elbet."

"Yalnızca seyret. Her şey bir yana, müziği tanıyınca, tabureden inmemek için direndiğini göreceksin."

Louisa notaların durduğu rafa gitti, Liszt'in bir nota kitabını aldı, sayfaları hızla çevirip aradığı şeyi buldu: B minör sonat. Eserin yalnızca ilk bölümünü çalmayı kararlaştırmıştı, ama çalmaya başladıktan sonra, kedinin zevkten nasıl ürperdiğini, Louisa'nın ellerini nasıl büyülenmişçesine izlediğini görünce, artık duramadı. Parçayı sonuna kadar çaldı. Bitirince, kocasına bakıp gülümsedi. "Gördün mü? Müziği nasıl *aşkla* dinlediğini gördün mü?"

"Sesten hoşlandı, hepsi bu."

"Hayır, *bayıldı*. Öyle değil mi, tatlım?" Kediyi kucakladı. "Ah, Tanrım, keşke konuşabilseydi. Bir düşün, sevgilim; gençken Beethoven'le bile tanışmış! Schubert, Mendelssohn, Schumann, Berlioz, Grieg, Delacroix, İngres, Heine, Balzac... hepsi-

ni tanımış! Dur bakayım... Evet, Wagner'in kayınpederiydi! Tanrım, şu anda kollarımın arasında Wagner'in kayınpederini tutuyorum!"

Kocası oturduğu yerde dikildi; "Louisa!" dedi sertçe. "Kendine gel!" Sesinde şimdi yeni bir kararlılık vardı, daha yüksek sesle konuşuyordu.

Louisa ona çabucak bir göz attı. "Edward, kıskandın mı yoksa?"

"Gri, şapşal bir kediyi mi?"

"O zaman bu kadar hırçın ve alaycı davranmayı kes. Bu tavrını sürdürmeye kararlıysan, bahçene dön ve bizi rahat bırak. Böylesi hepimiz için daha iyi olur, öyle değil mi, sevgilim?" Son cümleyi kediye söylemişti; hayvanın kafasını okşadı. "Bu gece daha sonra, biraz daha müzik yaparız; sen ve ben – senin eserlerinden birkaçını daha çalarım. Ah, evet," dedi kedinin boynuna öpücükler kondurarak, "biraz da Chopin çalarız. Bana söylemene gerek yok – Chopin'e hayran olduğunu biliyorum. Onunla çok iyi dosttunuz, değil mi canım? Hatta, anımsadığım kadarıyla, hayatının en büyük aşkı bayan Bilmem–kim ile de Chopin'in evinde tanışmıştın. Ondan üç tane gayrimeşru çocuğun oldu, değil mi? Evet, öyle. Seni yaramaz şey; sakın yadsımaya kalkışma. Evet, sana biraz Chopin dinleteceğim." Kediyi yeniden öptü. "Böylece bütün o güzelim anıların canlanmış olur. Ne dersin?"

"Louisa şuna derhal bir son ver!"

"Edward, bu kadar tatsız tuzsuz olmak zorunda mısın kuzum?"

"Tam bir geri zekâlı gibi davranıyorsun, kadın. Ayrıca, bu akşam dışarıya çıkacaktık, hani? Bill ve Betty ile kanasta oynayacaktık, unuttun mu?"

"Yo, *bu durumda* kesinlikle gidemem. Mümkün değil."

Edward koltuğundan yavaşça kalktı, eğildi, sigarasını kül tablasına bastırdı. "Bir şey soracağım," dedi sakin bir sesle. "Bunlara gerçekten inanmıyorsun, değil mi? Şu saçmalıklara?"

"Elbette inanıyorum. Artık bundan en küçük bir kuşkum kalmadı. Ayrıca bunun bize müthiş bir sorumluluk yüklediğine de inanıyorum. Her ikimize de, Edward. Sana da."

"Ne düşünüyorum, biliyor musun?" dedi kocası. "Bence sen bir doktora görünmelisin. Hem de bir an önce."

Sonra döndü, terasa açılan camlı kapıdan geçti, bahçeye çıktı.

Louisa çimenliği geniş adımlarla geçip çalılarına, ateşinin başına dönen kocasının arkasından baktı, gözden kaybolmasını bekledi, sonra kucağındaki kediyle birlikte ön kapıya koştu.

Az sonra arabasındaydı, kasabaya doğru yol alıyordu.

Arabayı kütüphanenin önünde durdurdu, kediyi arabada bırakıp kapıları kilitledi, basamakları hızla tırmanıp binaya daldı, doğruca başvuru odasına yöneldi. Odaya daldı, konulara göre düzenlenmiş olan kartları karıştırmaya başladı; aradığı konu başlıkları, 'yeniden doğuş' ya da 'ruh göçü' ile 'Liszt' idi.

RUH GÖÇÜ başlığı altında, 1921 yılında yayınlanan, Bay F. Milton Willis tarafından yazılmış, *Yeniden Doğuş – Nasıl ve Neden* adlı bir kitap buldu. LİSZT bölümündeyse, sanatçının yaşamöyküsünü içeren, iki kalın cilt. Üç kitabı da aldı, arabasına döndü, evin yolunu tuttu.

Eve varınca kediyi divanın üzerine yerleştirdi, kitapları alıp onun yanına oturdu, okumaya hazırlandı. Bay F. Milton Willis ile başlamaya karar vermişti. Kitap inceydi, azıcık yıpranmış olmasına karşın, insana güven veriyordu; yazarın adının da yetkin bir tınısı vardı.

'Yeniden doğuş öğretisi,' diye okudu, 'ruhun başka bedenlere, daha üstün hayvan biçimlerine geçtiğini öne sürer. Örneğin, bir insanın bir hayvan olarak yeniden dünyaya gelme olasılığı, bir yetişkinin bir çocuk olarak dünyaya gelme olasılığından çok daha fazladır.'

Son cümleyi bir kez daha okudu. Peki ama, adam bunu nereden biliyordu? Nasıl bu kadar emin olabilirdi? Hayır, olamazdı. Böyle bir konuda kimse emin olamazdı. İşin doğrusu, bu iddialı savlar kadının hevesini epeyce kırmıştı.

'Her birimizin bilinç merkezinin çevresinde, yoğun, kalın dış gövdenin yanı sıra dört gövde daha bulunur; bunlar çıplak gözle görünmez, ancak fizik-ötesi şeyleri algılama yeteneği gelişmiş olan kişilerce görülebilirler...'

Hiçbir şey anlamamıştı, ama okumayı sürdürdü; az sonra bir ruhun bir başka bedende yeryüzüne dönmeden önce genel-

likle ne kadar beklediğini anlatan, ilginç bir bölüme geldi. Bu bekleme süresi insanların kişiliğine, mesleğine göre değişiyordu; Bay Willis şöyle bir sınıflandırma yapmıştı:

Sarhoşlar ve işsizler	40-50 yıl
Vasıfsız işçiler	60-100 yıl
Vasıflı işçiler	100-200 yıl
Kentsoylular	200-300 yıl
Üst-orta sınıflar	500 yıl
Toprak sahipleri ve soylular	600-1000 yıl
Din adamları	1500-2000 yıl

Liszt öleli ne kadar olmuştu? Kütüphaneden aldığı öteki kitabı hızla karıştırdı: Besteci 1886'da, Bayreuth'da ölmüştü. Altmış yedi yıl önce. Bay Willis'in hesabıyla, Liszt bu kadar çabuk geri döndüğüne göre vasıfsız bir işçiydi, demek? Buysa kabul edilebilir gibi değildi. Louisa yazarın derecelendirme yönteminden kuşkuya düşmüştü. Bay Willes'e kalırsa, yeryüzündeki en üstün insanlar 'toprak sahipleri ve soylular' idi. Kırmızı ceketler, kanlı av partileri, vahşice, sadistçe öldürülen tilkiler. Hayır, dedi içinden, burada bir yanlışlık var. Kendini Bay Willis'ten kuşkulanırken bulmak, hoşuna gitmişti doğrusu.

Kitabın daha sonraki bölümlerinde, ilginç bir listeye rastladı; bazı ünlü ruh göçlerinden örnekler verilmişti. Epictetus yeryüzüne Ralph Waldo Emerson olarak dönmüştü. Cicero, Gladstone olarak geri gelmişti; Büyük Alfred, Kraliçe Victoria olarak, Fatih William ise Lord Kitchener olarak. Hindistan'ın İ.Ö. 272 yılındaki kralı Aşok Vardhana, Amerikalı saygıdeğer avukat Albay Henry Steel Olcott'un bedeninde, Pythagoras ise Madam Blavatsky ve Albay H.S. Olcott (ya da Hindistan Kralı Aşok Vardhana) ile birlikte, Budizme benzeyen yeni bir dinin temellerini atan Üstat Koot Hoomi'nin bedeninde can bulmuştu. Madam Blavatsky'nin eskiden kim olduğu belirtilmiyordu. Ama, 'Theodore Roosevelt,' diyordu kitap, 'pek çok kez, sayısız liderin bedeninde yeniden doğmuştur. Antik Kildani uygarlığının krallık soyu onunla başlamıştır; kendisi İ.Ö. 30.000 yılında, o sıralarda Pers hükümdarı olan ve Sezar olarak tanıdığımız Ego tarafından Kildani Valisi olarak atanmıştı... Roosevelt

ile Sezar'ın yolları hem asker, hem de lider olarak zaman zaman kesişmiştir; bir keresinde, binlerce yıl önce de, karı-koca olarak bir araya gelmişlerdi...'

Louisa için bu kadarı yeterdi. Bay F. Milton Willis'in yalnızca tahminlerde bulunan biri olduğu açıktı. Tartışma kabul etmeyen savları Louisa'yı hiç etkilememişti. Adam yola büyük bir olasılıkla doğru bir noktadan çıkmış, ama iddiaları giderek daha da abartılı, aşırı bir hal almıştı; özellikle hayvanlarla ilgili olan şu ilk sav. Yakında, diye düşündü Louisa, insanın daha aşağı bir hayvan olarak yeniden doğabileceğini kanıtlayacağım; yüz yıl içinde geri gelebilmesi için, illa da vasıfsız bir işçi olması gerekmediğini de.

Liszt'in yaşamını anlatan kitaplardan birini aldı; sayfaları gelişigüzel tarıyordu ki, kocası içeriye girdi.

"*Şimdi* ne yapıyorsun?" diye sordu adam.

"Ah, yalnızca birkaç noktayı kontrol ediyordum. Dinle canım, Theodore Roosevelt'in bir zamanlar Sezar'ın karısı olduğunu biliyor muydun?"

"Louisa," diye başladı kocası, "dinle; neden bu saçmalığa bir son vermiyoruz? Kendini böyle aptal yerine koyman hiç hoşuma gitmiyor. Hadi, şu Allah'ın belası kediyi bana ver, götürüp karakola teslim edeyim."

Louisa onu duymamış gibiydi. Ağzı bir karış açık, kucağındaki kitaba, Liszt'in bir resmine bakıyordu. "Tanrım!" diye bağırdı. "Edward, bak!"

"Ne var?"

"Şuraya bak! Et benleri! Onları tamamen unutmuştum! Yüzünde iri et benleri vardı ve bunlar çok ünlenmişti. Öğrencileri ona öykünür, yanaklarında, tam da aynı noktalarda küçük kıl öbekleri bırakırlardı –ona benzemek için."

"Bunun konumuzla ne ilgisi var şimdi?"

"Öğrencilerin bir ilgisi yok elbette. Ama et benlerinin var."

"Ya sabır," diye inledi kocası. "Tanrım, yüce Tanrım."

"Aynı benlerden kedide de var! Dur, göstereyim."

Hayvanı kucağına aldı, yüzünü yoklamaya başladı. "İşte! Tam şurada bir tane var! Bak, bir tane daha! Yanılmıyorsam, aynı yerlerde. Dur da şu resme bir daha bakayım."

Bestecinin yaşlılığında yapılmış, çok tanınan bir tabloydu; düzgün, güçlü yüzünü çevreleyen gri, gür ve uzun saçları kulaklarını örtüyor, boynunun yarısına kadar uzanıyordu. Yüzündeki iri et benleri özenle resmedilmişti; benler beş taneydi.

"Bak, resimdeki benlerden biri, sağ kaşının hemen üstünde." Eğildi, kedinin sağ kaşına baktı. "Evet! Burada! Tıpatıp aynı yerde! Bir tanesi de sol yanda, burnun üstünde olmalı. Tamam; işte burada! Sağ yanağın hemen altında, birbirine yakın iki tane daha var. Edward! Edward! Gel de bak! Hepsi burada! Üstelik aynı yerlerde!"

"Bu hiçbir şeyi kanıtlamaz."

Yeşil kazağı, haki renkli pantolonuyla salonun ortasında, ayakta duran ve hâlâ terleyen kocasına baktı. "Korktun, değil mi?" diye sordu. "O değerli saygınlığını yitirmekten, alay konusu olmaktan ödün kopuyor, öyle değil mi Edward?"

"Bu saçmalığın bir parçası olmak istemiyorum, hepsi bu."

Louisa yeniden kitaba döndü, biraz daha okudu. "Bu gerçekten ilginç," dedi. "Burada Liszt'in, bir tanesi dışında, Chopin'in bütün eserlerini sevdiğini yazıyor – B minör Skerzo. O parçadan nefret edermiş. Ona 'Mürebbiye Skerzosu' dermiş ve salt mürebbiyelere dinletilmesi gerektiğini söylermiş."

"Yani?"

"Edward, dinle. Madem bu kadar olumsuz davranmaya kararlısın, öyleyse sana ne yapacağımı söyleyeyim. Bu skerzoyu hemen şimdi çalacağım; burada kalıp neler olacağını izleyebilirsin."

"Sonra da lütfedip akşam yemeğini hazırlarsın herhalde?"

Louisa kalktı, raftan Chopin'in bütün eserlerini içeren yeşil kaplı, büyük cildi aldı. "İşte burada, Ah, evet. Anımsadım. Gerçekten de korkunç bir şey. Şimdi beni dinle, daha doğrusu izle. Bak bakalım, neler yapacak?"

Notaları piyanoya yerleştirdi, tabureye oturdu. Kocası hâlâ ayaktaydı. Ellerini ceplerine sokmuştu, ağzında bir sigara vardı; elinde olmadan kediye bakıyor, divanda uyuklamakta olan hayvanı gözlüyordu. Louisa çalmaya başladı; müziğin kedinin üzerindeki etkisi her zamankinden de çarpıcı oldu. Hayvan, bir yerine iğne batırılmış gibi sıçradı, bir dakika kadar hiç kıpırdamadan durdu; kulakları dikildi, bütün bedeni gerildi, titremeye

başladı. Sonra yerinde duramaz oldu, divanın üzerinde aşağı yukarı gezinmeye koyuldu. Sonunda, yere atladı, burnunu ve kuyruğunu havaya dikti, krallara yaraşır bir vakarla, ağır ağır yürüyerek oturma odasından çıktı.

"İşte!" diye haykırdı Louisa, oturduğu tabureden fırlayıp hayvanın peşinden koşarken. "İşte bu kadar! İstediğin kanıtı aldın mı?" Kucağında kediyle döndü, hayvanı kanepenin üzerine bıraktı. Yüzü heyecandan ışıl ışıl parlıyordu; yumruklarını sıkmıştı, ensesindeki küçük topuz gevşemiş, bir omzuna doğru sarkmıştı. "Buna ne diyorsun, Edward? Ha, ne diyorsun?" Konuşurken sinirli sinirli gülüyordu.

"Eh, oldukça eğlendirici olduğunu kabul ediyorum."

"*Eğlendirici* mi? Sevgili Edward; bu bugüne kadar gerçekleşen en olağanüstü olay! Ah, Tanrım!" Kediyi kucakladı, göğsüne bastırdı. "Harika bir şey bu! Franz Liszt evimizde!"

"Louisa, lütfen. Topla kendini."

"Elimde değil. Hele bir de sürekli bizimle yaşayacağını düşündükçe..."

"Ne dedin, anlamadım?"

"Ah, Edward! Doğru dürüst konuşamayacak kadar heyecanlıyım. Neler olacağını tahmin edebiliyor musun? Dünyadaki bütün müzisyenler onunla tanışmak için can atacak; evet, onunla tanışmak ve ona tanıdığı kişiler hakkında sorular sormak isteyecekler. Beethoven, Chopin..."

"Konuşamaz ki," dedi kocası.

"Şey, evet. Her neyse, yine de onunla tanışmak isteyecekler. Onu görmek, ona dokunmak, ona kendi müziğini çalmak, hiç dinlemediği çağdaş parçaları dinletmek..."

"O kadar da büyük değildi, biliyorsun. Şimdi, Bach ya da Beethoven olsaydı–"

"Sözümü kesme, Edward, lütfen. Haberi dünyanın her yanındaki bütün önemli bestecilere duyuracağım. Bu benim görevim. Onlara Liszt'in burada olduğunu bildirecek, buraya davet edeceğim. Ve ne olacak, biliyor musun? Dünyanın dört bir yanından, akın akın buraya koşacaklar!"

"Gri, uyuz bir kediyi görmek için mi?"

"Sevgilim; ikisi aynı şey. Bu kedi *o*. Dış görünüşü, *neye* benzediği kimin umurunda? Ah Edward, yer yerinden oynayacak!"

"Keçileri kaçırdığını düşünecekler."

"Bekle de gör." Kediyi kollarının arasında tutuyor, hafif hafif okşuyordu, ama gözleri kocasının üzerindeydi; erkek camlı kapının önüne gitti, orada dikilip dışarıya bakmaya başladı. Hava kararıyor, çimenlik usulca yeşilden siyaha dönüyordu; ateşten yükselen beyaz duman bulutu uzaktan uzağa seçilebiliyordu.

"Hayır," dedi erkek, arkasını dönmeden. "Buna izin vermeyeceğim. Bu evde olmaz. İkimizin de budala durumuna düşmesine izin veremem."

"Edward, ne demek istiyorsun?"

"Ne dediysem onu. Böylesine aptalca bir şey için ortalığı ayağa kaldırmanı kabul edemem. Evet, zeki ve marifetli bir kedi buldun. Tamam. Canın istiyorsa onu alıkoyabilir, ona bakabilirsin. Buna karşı çıkmam. Ama bir adım daha ileriye gitmeni yasaklıyorum. Beni anlıyor musun, Louisa?"

"Yani?"

"Bu delice fikirlerden birini daha duymak istemiyorum. Anlaşıldı mı? Ancak bir deli bu kadar saçmalayabilir."

Louisa kediyi yavaşça divanın üzerine bıraktı. Ağır ağır doğruldu, öne doğru bir adım attı. "Canın cehenneme, Edward!" diye haykırdı, ayağını hızla yere vurarak. "Hayatımızda ilk kez gerçekten heyecan verici bir şeyle karşı karşıyayız ve senin korkudan ödün patlıyor; sırf insanlar sana gülecek diye! Bu doğru, öyle değil mi? Sakın yadsımaya kalkışma!"

"Louisa," dedi kocası. "Yeter artık! Aklını başına topla ve bu saçmalığa derhal bir son ver." Masanın yanına gitti, bir sigara alıp yaktı. Karısının ona dikili olan gözleri doldu, iki damla yaş yanaklarından aşağıya yuvarlandı.

"Son zamanlarda biraz garip davranmaya başladın, Louisa," diyordu adam. "Hayır, sözümü kesme. Beni dinle. Zor bir dönem geçirdiğinin farkındayım, seni anlıyorum, ama–"

"Hey Tanrım! Tam bir budalasın! Kendini beğenmiş, odun kafalı bir ahmak! Bunun farklı olduğunu, bir tür... bir mucizey-

le karşı karşıya olduğumuzu göremiyor musun? Bu kadar kör müsün?"

Erkek bir hamlede yanına geldi, kadını omuzlarından sıkıca yakaladı. Az önce yaktığı sigara dudaklarının arasındaydı; kadın kuruyan terin bu ciltte bıraktığı belli belirsiz izleri seçebiliyordu. "Dinle," dedi kocası. "Karnım acıktı. Golften vazgeçip bütün günümü bahçede çalışarak geçirdim; yorgunum, açım, bir an önce karnımı doyurmak istiyorum. Sen de acıkmış olmalısın. Hadi bakalım, şimdi doğru mutfağa."

Louisa geriye çekildi, iki eliyle ağzını kapadı. "Aman Tanrım!" diye çığırdı. "Tamamen unutmuşum! Açlıktan ölüyordur. Azıcık sütün dışında geldiğinden beri ona tek lokma vermedim."

"Kime?"

"*Ona*, tabii. Hemen gidip özel bir şeyler hazırlayacağım. Keşke en sevdiği yemeğin hangisi olduğunu bilseydim. Ne dersin, Edward; sence en çok neyi seviyordur?"

"Allah kahretsin, Louisa!"

"Edward, lütfen. İzin ver, bir kere de benim dediğim olsun." Eğildi, kediye hafifçe dokundu: "Sen burada bekle," dedi. "Çok gecikmem."

Louisa mutfağa girdi, bir an durup düşündü. Özel bir şeyler hazırlamalıydı. Örneğin, bir sufle? Şöyle nefis bir peynir suflesi? Evet, bu oldukça özel bir şeydi doğrusu. Edward bu tür şeylerden pek hoşlanmazdı elbette, ama bunun bir önemi yoktu şimdi.

Pek iyi bir aşçı sayılmazdı, özellikle sufle gibi riskli şeylerin fırından nasıl çıkacağından bir türlü emin olamazdı, ama bu kez elinden geleni yapacak, işi şansa bırakmayacaktı. Isısını özenle ayarladığı fırına sürdüğü suflenin pişmesini beklerken, onun yanına gidebilecek bir şeyler bulmaya çalıştı; birden aklına Liszt'in yaşamı boyunca hiç avokado ya da greyfurt yememiş olabileceği geldi; bir meyve salatası hazırlayacak, ona her ikisini de tattıracaktı. Tepkisini izlemek eğlenceli olabilirdi.

Her şey hazır olunca bir tepsi hazırladı, tepsiyi oturma odasına taşıdı. Tam o sırada, verandaya açılan kapıdan salona girmekte olan kocasıyla karşılaştı.

"Yemeği hazır," dedi tepsiyi bir sehpanın üzerine bırakırken. Divana doğru döndü: "O nerede?"

Kocası kapıyı kapadı, bir sigara almak için odanın karşı köşesine gitti.

"Edward, nerede o?"

"Kim?"

"Kim olduğunu biliyorsun."

"Ah, evet. Evet, doğru. Şey – şimdi anlatacağım." Sigarayı yakmak için hafifçe eğildi, çakmağı iki eliyle sıkıca kavramıştı. Başını kaldırıp bakınca, karısının dikkatle kendisine baktığını gördü – ayakkabılarını, haki renkli pantolonunun çimenlerden ıslanmış olan paçalarını süzüyordu.

"Ateşin durumuna bakmak için dışarıya çıkmıştım," dedi.

Kadının gözleri yavaşça yukarıya çıktı, ellere gelince durdu.

"Hâlâ gayet güzel yanıyor," diye sürdürdü erkek sözünü. "Bütün gece de yanacak galiba."

Kadının bakışlarından rahatsız olmaya başlamıştı.

"Ne var?" diye sordu, çakmağı indirirken. Sonra gözlerini kadının baktığı yere çevirdi ve elinin üzerindeki tırmık izini gördü; ince çizik elini neredeyse boydan boya katediyor, bileğine kadar uzanıyordu.

"*Edward*!"

"Evet," dedi. "Biliyorum. Şu çalılar öyle dikenli ki. İnsanı delik deşik edebilir. Hey, dur bir dakika. Louisa, neyin var senin?"

"*Edward*!"

"Hey, Tanrı aşkına, kadın! Sakin ol! Otur şuraya. Kendine gel. Bu kadar heyecanlanacak ne var, anlayamadım! Louisa, Louisa! *Otur* dedim sana!"

DOMUZ

1

Bir gün New York kentinde, dünyaya çok güzel bir bebek geldi; mutluluktan uçan ana-babası oğlana Lexington adını koydular.

Anne, kucağındaki Lexington ile hastaneden eve döner dönmez, kocasına şöyle dedi: "Sevgilim, oğlumuzun ve vârisimizin doğumunu kutlamak için, bu akşam beni güzel bir lokantaya, nefis bir akşam yemeğine davet etmelisin."

Kocası ona sevgiyle sarıldı, böylesine güzel bir bebek doğuran bir kadının istediği yere gitmeye hakkı olduğunu söyledi. İyi ama, gecenin bir vakti kentte dolanacak kadar toparlanmış mıydı?

"Hayır," dedi karısı; henüz yeterince toparlanamamıştı. Ama kimin umurundaydı ki?

Böylece o akşam en şık giysilerine büründüler, küçük Lexington'ı onlara günde yirmi dolara mal olan, eğitimli İskoç dadıya bırakıp kentteki en gösterişli, en pahalı lokantanın yolunu tuttular. Dev boyutlu ıstakozlar yiyip bir şişe şampanyayı bölüştüler, sonra bir gece kulübüne gidip bir şişe şampanya daha içtiler; saatlerce el ele tutuşup yeni doğan, olağanüstü oğullarının güzelliğinden, bedeninin kusursuzluğundan söz ettiler, onu hayranlıkla andılar.

Manhattan'ın Doğu Yakası'ndaki evlerine vardıklarında, saat sabahın ikisiydi; erkek, taksi sürücüsünün parasını ödedi, ön kapının anahtarını bulmak için ceplerini karıştırdı. Bir süre sonra, anahtarı öteki takım elbisesinin cebinde unutmuş olabile-

ceğini söyleyerek, zili çalmayı önerdi; dadı aşağıya inip kapıyı açabilirdi. Günde yirmi dolara patlayan bir bebek bakıcısı, kırk yılda bir uykusundan uyandırılabilir herhalde, diye ekledi.

Sonra kapının zilini çaldı. Beklediler. Hiçbir şey olmadı. Erkek zili bir daha çaldı – uzun ve ısrarlı. Bir dakika daha beklediler. Kaldırımda biraz geriye çekilip, üçüncü kattaki bebek odasının penceresine doğru dadının adını seslendiler (McPottle), ama hiçbir yanıt alamadılar. Ev karanlık, sessizdi. Genç kadın huzursuzlanmaya başlamıştı. Bebeğim içeride hapis kaldı, dedi kendi kendine. McPottle ile baş başa. Peki ama, kimdi bu McPottle? Onu yalnızca iki gündür tanıyorlardı; ince bir ağzı, hiçbir şeyi beğenmeyen, küçük gözleri, soğuk, yamyassı bir göğsü olan ve bu kadar derin uyuduğuna bakılırsa, bir bebek için hiç de güvenilir olmayan bir kadın. Ön kapıyı bile duyamayan biri, bir bebeğin ağladığını nasıl duyardı Tanrı aşkına? Zavallı şey o sırada kendi dili ya da yastığı yüzünden boğuluyor olabilirdi pekâlâ.

"Unuttun mu, yastık kullanmıyor," dedi kocası. "Kaygılanma. Yine de seni hemen içeriye sokacağım." Bunca şampanyadan sonra kendini harika hissediyordu; eğildi, siyah, rugan ayakkabılarından birinin bağcıklarını çözdü, ayakkabıyı çıkarıp eline aldı. Parmak ucundan tuttuğu ayakkabıyı zemin kattaki yemek salonunun camına var gücüyle indirdi.

"İşte oldu," dedi sırıtarak. "Camın parasını McPottle'ın aylığından keseriz."

İlerledi, bir elini kırık camdan içeriye dikkatlice soktu, pencerenin mandalını serbest bıraktı. Sonra camı kaldırdı.

"Önce seni sokacağım, küçük anne," dedi; karısını belinden kavradı, hafifçe kaldırdı. Şimdi kadının büyük, kırmızı ağzı tam kendi ağzının karşısındaydı, çok da yakındı; bu ağzı öpmeye başladı. Deneyimlerine dayanarak, kadınların bu konumdayken öpülmekten çok hoşlandıklarını biliyordu (bedeni erkeğin bedenine yapışmış, ayakları havada, bacakları iki yana sallanırken); öpücüğü epeyce uzattı; kadın ayaklarını sallıyor, gırtlağından zevk dolu, boğuk yutkunma sesleri çıkarıyordu. Sonunda kocası onu çevirdi, açık pencereye doğru biraz daha kaldırdı ve içeriye, yemek salonuna doğru yavaşça indirmeye hazırlandı. Tam o sırada caddenin karşı ucunda bir polis arabası belirdi ve

sessizce onlara yaklaştı. Yirmi metre kadar ileride durdu, arabadan atlayan İrlanda asıllı üç polis memuru tabancalarını çektiler, karı-kocaya doğru koştular.

"Kıpırdamayın!" diye bağırdı polisler. "Kaldırın ellerinizi!" Ama kocanın bu emre uyması olanaksızdı, aksi halde karısını bırakmak zorunda kalır, kadın da ya yere düşer, ya da gövdesinin yarısı içerde, yarısı dışarıda öylece kalakalırdı ki, bunun bir kadın için son derece rahatsız bir konum olduğu açıktı; kısacası erkek karısını pencereden aşırtmayı sürdürdü. Üçü de silahlı soygunları engellemek, soyguncuları öldürmek gibi başarılarına karşılık madalyalar alınış olan polis memurları derhal ateş açtılar; hâlâ koşuyor olmalarına, genç kadınınsa oldukça küçük bir hedef oluşturmasına karşın, her iki bedene de birkaç kurşun –en azından öldürmeye yetecek kadarını– isabet ettirmeyi başardılar.

Böylece, Lexington daha on iki günlük bir bebekken yetim kaldı.

2

Ölen çiftin yakınları, akrabaları üç polis memurunun da cezalandırılmasıyla sonuçlanan bu cinayeti gazetelerden öğrendi; ertesi sabah en yakın akrabalar, cenaze salonunun yetkilileri, üç avukat ve bir rahip taksilerden inip kırık camlı eve girdiler. Kadınlı erkekli oturma odasında toplandılar, divanlara, koltuklara yerleştiler, sigaralarını tüttürüp likörlerini yudumlayarak üst kattaki bebeğin, zavallı yetimin şimdi ne olacağını tartışmaya koyuldular.

Az sonra, akrabalardan hiçbirinin bu sorumluluğu üstlenmek istemediği ortaya çıktı; tartışmalar, öneriler gün boyu sürdü. Herkes bebeğin bakımını üstlenmek için yoğun, karşı konulamaz bir istek duyuyor, bunu büyük bir zevkle yapmaya hazır olduğunu belirtiyordu: Ancak birinin oturduğu ev çok küçüktü, zaten bir bebeği vardı, iki bebeğe birden bakamazdı; öteki yazın yurtdışına gidince zavallı bebeği kime bırakırdı; beriki yaşlanmaya başlamıştı, buysa çocuğa yapılacak en büyük haksızlıktı, büyüdüğü zaman yine yetim kalacaktı, falan filan.

Hepsi de babanın işlerinin uzunca bir süredir iyi gitmediğini, fena halde borçlandığını, evin bile ipotekli olduğunu ve çocuğa hiçbir şey kalmadığını bal gibi biliyordu elbette.

Akşamın altısında hâlâ ateşli ateşli tartışıyorlardı ki, birden kapı açıldı, merhum babanın Virginia'dan gelen yaşlı halası (adı Glosspan'di) içeriye daldı, şapkasını, paltosunu bile çıkarmadan, ikramlara kulak asmadan, bir martini ya da bir viski önerilerini duymazdan gelerek, oturmayı bile reddederek salonun ortasında dikildi ve buraya bebeği almaya geldiğini, bundan böyle ona tek başına bakacağını açıkladı. Ayrıca bütün masrafları, parasal sorumluluğu, çocuğun eğitimini falan da üstleniyordu; artık herkes evine dönebilir, vicdanını rahatlatabilirdi. Bunları söyledikten sonra basamakları hızla tırmandı, bebek odasına daldı, Lexington'ı yattığı beşikten çekip aldı ve sımsıkı kucakladığı bebekle birlikte çıkıp gitti; akrabalar birbirlerine gülümsemeyi, rahatlamış bir halde içkilerini yudumlamayı sürdürdüler; McPottle hiç onaylamadığını gösteren, sımsıkı yumulu dudakları, dümdüz göğsünde kavuşturduğu kollarıyla merdivenin başında duruyordu.

Böylece küçük Lexington, henüz on üç günlük bir bebekken New York'tan ayrıldı ve Büyükhala Glosspan ile Virginia Eyaleti'nde yaşamak üzere güneye doğru yola çıktı.

3

Glosspan Hala, Lexington'ın bakımını üstlendiğinde yetmişindeydi, ama ona bakan biri buna bir an bile inanmazdı. Yaşının yarısını gösteren, dinç, ufak tefek bir kadındı, yüzü kırış kırış olmasına karşın hâlâ güzeldi, iri, ışıl ışıl, kahverengi gözleri karşısındakine yumuşacık bakardı. Hiç evlenmemişti, ama hiç de evde kalmış bir kız kurusuna benzemezdi. Ne sivri dilliydi, ne kederli, ne de sinir bozucu; bıyığı yoktu, kimseyi kıskanmazdı, onda evlenememiş ya da ölene kadar kızoğlankız kalmış bir kadından beklenen o acılıktan eser yoktu – her ne kadar ikinci tanımın doğruluğundan kimse kesinkes emin olamasa da.

Yaşlı ama gerçekten değişik bir kadın olduğuna hiç kuşku yoktu. Son otuz yıldır tek başına, münzevi bir yaşam sürüyor,

Blue Ridge Dağları'nın yamaçlarındaki küçük çiftliğinde, en yakın köyden kilometrelerce uzakta yaşıyordu. Meyve, sebze yetiştirdiği üç dönümlük bir arazisi, bir çiçek bahçesi, üç ineği, bir düzine tavuğu ve çok güzel bir horozu vardı.

İşte şimdi de, küçük bir oğlu olmuştu.

Çok katı bir etyemezdi; ona göre hayvanların etini yemek yalnızca sağlıksız ve tiksindirici bir şey değil, tüyler ürpertici bir acımasızlıktı da. Süt, tereyağı, yumurta, peynir, sebze, fındık fıstık, baharat ve meyve gibi temiz, güzel gıdalarla beslenir, tek bir canlının, bir karidesin bile katledilmesine şiddetle karşı çıkardı. Bir keresinde, tavuklarından biri en güzel çağında, tam yumurtlarken ölünce Glosspan Hala öyle üzülmüştü ki, yumurta yemekten de bütün bütüne vazgeçmesine ramak kalmıştı.

Bebekler hakkında hiçbir şey bilmezdi, ama bu onu şu kadarcık kaygılandırmıyordu. New York'taki tren istasyonunda, Lexington ile ikisini Virginia'ya götürecek olan treni beklerken, yolculukta kullanmak üzere altı şişe biberon, iki düzine alt bezi, bir kutu çengelliiğne, bir kutu süt aldı; bir de *Bebek Bakımı* adlı, ince bir kitap. Eh, insanın başka neye gereksinimi olurdu ki? Tren yola çıkar çıkmaz, bebeğe süt içirdi, bezini değiştirdi, uyuması için koltuğa yatırdı. Sonra da *Bebek Bakımı*'nı okuyup bitirdi.

"Herhangi bir sorun yok," dedi, kitabı pencereden dışarıya atarken. "Hiçbir sorun yok."

Tuhaf ama, gerçekten de hiç sorun çıkmadı. Çiftliğe dönmelerinden sonra, her şey yolunda gitti. Küçük Lexington sütünü içti, geğirdi, bağırdı, bir bebek kadar iyi uyudu; Glosspan Hala'nın içi ona baktıkça mutlulukla dolup taşıyor, bebeği her fırsatta öpücüklere boğuyordu.

4

Lexington dört yaşına bastığında sarı saçlı, peygamberçiçeğinin rengini anımsatan, koyu mavi gözlü, çok güzel bir çocuk olmuştu. İyi huylu, neşeliydi; daha şimdiden çiftliğin her yanında halasına yardım ediyor, kümesteki yumurtaları topluyor, te-

reyağı yayığının sapını çeviriyor, sebze bahçesindeki patatesleri topluyor, dağın yamacında gezinip yabani, şifalı bitkiler arıyordu. Glosspan Hala, yakında eğitimiyle ilgili planlar yapmam gerekecek, diye düşünüyordu.

Öte yandan, onu bir okula gönderme düşüncesine katlanamıyordu. Oğlanı o kadar çok seviyordu ki, ondan uzunca bir süre ayrılmak yaşlı kadını öldürebilirdi. Vadinin eteğindeki köyde bir okul vardı elbette, ama korkunç görünüşlü bir yerdi, ayrıca çocuğu oraya gönderdiği gün, ona zorla et yedirecekleri de biliyordu.

"Biliyor musun, bir tanem?" dedi bir gün, mutfakta oturmuş peynir yapan halasını izleyen oğlana. "Seni benim eğitmemem için hiçbir neden göremiyorum."

Oğlan o iri, mavi gözleriyle halasına baktı; yüzünü güven dolu, çok güzel bir gülümseme kapladı. "Bu harika olur," dedi.

"Ve sana öğreteceğim ilk şey, yemek pişirmek olacak."

"Ah, bu çok hoşuma gider, Glosspan Hala."

"Hoşuna gitsin gitmesin, bir gün mutlaka öğrenmen gerekecek," dedi kadın. "Bizim gibi etyemezlerin seçme şansı sıradan insanlara göre çok daha kısıtlı, dolayısıyla bizler kendi işimizi kendimiz görmeli, bu konuda gerçek birer uzman kesilmeliyiz."

"Glosspan Hala," dedi çocuk. "Sıradan insanlar bizim yemediğimiz *neyi* yiyorlar?"

"Hayvanları," diye yanıtladı kadın, başını iğrenmiş gibi geriye atarak.

"*Canlı* hayvanları mı, yani?"

"Hayır. Ölüleri."

Oğlan bunu bir süre tarttı. "Yani öldükten sonra onları *gömmek* yerine *yiyorlar*, öyle mi?"

"Ölmelerini beklemiyorlar, tatlım. Hayvanları öldürüyorlar."

"Nasıl öldürüyorlar, peki?"

"Genellikle bir bıçakla boğazlarını kesiyorlar."

"Peki ama, *hangi* hayvanları öldürüyorlar, Glosspan Hala?"

"En çok ineklerle domuzları, bir de koyunları," dedi kadın.

"İnekleri mi?" diye bağırdı çocuk. "Papatya, Kartanesi ve Zambak gibileri mi?"

"Aynen öyle, oğlum."

"İyi de, onları *nasıl* yiyorlar?"

"Parça parça doğruyor, sonra da pişiriyorlar. En çok da kırmızı, kanlı ve kemikliyken seviyorlar. Kanları sızan dana bifteklerini löpür löpür yutuyorlar."

"Domuzları da mı?"

"Hele domuza bayılırlar."

"Kanlı domuz eti," diye yineledi oğlan. "Aklın alıyor mu? Başka ne yiyorlar, Glosspan Hala?"

"Tavukları."

"Tavukları mı?"

"Evet, milyonlarcasını."

"Tüyleriyle falan?"

"Hayır, canım, tüyleri yoluyorlar. Hadi, şimdi bir koşu gidip halana biraz soğan topla, olur mu?"

Bundan kısa bir süre sonra, dersler başladı. Derslerin sayısı beşti: Okuma, yazma, coğrafya, aritmetik ve yemek pişirme; ama hem öğretmenin hem de öğrencinin en sevdiği ders, sonuncusuydu. İşin doğrusu, çok kısa bir sürede genç Lexington'ın bu alanda gerçekten dikkate değer bir yeteneği olduğu anlaşıldı. O doğuştan aşçıydı. Hünerli, yaratıcı ve eli çabuktu. Tencereleri, tavaları bir hokkabaz gibi kullanıyordu. Tek bir patatesten tam yirmi adet, kâğıt inceliğinde dilim çıkartabiliyor, üstelik halası bir patatesi soyuncaya kadar o işini çoktan bitirmiş oluyordu. Tat alma duyusu inanılmayacak kadar duyarlıydı; soğan çorbası gibi keskin kokular saçan bir şeyi bile kokladığı zaman, içindeki tek bir adaçayı yaprağının kokusunu ânında alırdı. Bütün bunlara bu kadar küçük bir çocukta rastlamak Glosspan Hala'yı ürkütüyor, açık konuşmak gerekirse, sonunun nereye varacağını merak ediyordu. Ama yine de, alabildiğine gururlanıyor, çocuğu pırıl pırıl bir geleceğin beklediğine inanıyordu.

"Çiftliğimde bana bakacak böyle eşsiz bir dost bulmak," diyordu, "büyük bir lütuf." Birkaç yıl sonra, mutfaktan bütün bütüne çıktı ve yemek pişirme sorumluluğunu Lexington'a bıraktı. Oğlan şimdi on yaşındaydı, Glosspan Hala ise hemen hemen seksen.

5

Lexington mutfakta yalnız kalır kalmaz kolları sıvadı, kendi buluşu olan tarifleri peş peşe denemeye başladı. Şu eski usul yemekler onu ilgilendirmiyor, içi yaratma arzusuyla dolup taşıyordu. Kafasında yüzlerce yeni fikir vardı. "İşe bir kestane suflesi icat etmekle başlayacağım," dedi. Dediğini yaptı ve aynı gün akşam yemeğinde halasına sundu. Müthişti. "Sen bir dâhisin!" diye haykırdı Glosspan Hala; iskemlesinden kalktı, oğlanı iki yanağından öptü. "Sen tarihe geçeceksin!"

O akşamdan sonra, masaya birbirinden leziz, yepyeni yiyeceklerin konmadığı tek bir gün bile geçmedi denebilir. Brezilya kestaneli çorba, mısırlı köfte, sebze yahnisi, hindiba çiçekli omlet, krem peynirli gözleme, pirinçli lahana dolması, haşlanmış kabak çiçeği, *a la bonne femme*[1] usulü arpacık soğanı, çırpılmış, mayhoş kremalı pancar kökü, erikli Straganoff, tereyağında eritilmiş Hollanda peyniri, şalgam ızgarası, alev alev yanan, ladinli turtalar, ve daha bir sürü nefis karışım. Glosspan Hala bugüne kadar böylesine nefis şeyleri hiç tatmadığını yineliyor, sabahları, öğle yemeğine daha saatler varken sundurmaya çıkıp sallanan koltuğuna oturuyor, mutfaktan gelen kokuları içine çekip dudaklarını yalayarak biraz sonra yiyeceği yemek hakkında tahminlerde bulunuyordu.

"Bugün ne yapıyorsun, oğlum?" diye sorardı bağırarak.

"Tahmin et."

"Kokusu, tekesakalı kızartmasına benziyor."

Sonra, on yaşındaki oğlan, yüzünde zafer dolu bir gülümseme, elinde dumanı tüten, kocaman bir kâseyle ortaya çıkardı: Yalnızca yabani havuç ve kerevizle yaptığı, dünyanın en lezzetli güveçi.

"Ne yapman gerektiğini biliyor musun," dedi halası, güveçi kaşıklarken. "Hemen oturup bir kitap yazmalısın – bir yemek kitabı."

Çocuk lokmasını ağır ağır çiğniyor, ona bakıyordu.

"Neden olmasın?" dedi kadın. "Sana yazmayı öğrettim, yemek pişirmeyi de; şimdi yapacağın tek şey, ikisini bir araya ge-

[1] (Fr.) Hizmetçi kadın usulü. (Çev.)

tirmek. Evet, bir yemek kitabı yaz, tatlım; bu seni dünya çapında bir üne kavuşturacaktır."

"Pekâlâ," dedi çocuk. "Dediğini yapacağım."

Lexington hemen o gün oturdu ve onu yaşamının geri kalanında oyalayacak olan anıtsal eserinin ilk sayfasını yazdı. Kitaba *İyi ve Sağlıklı Beslenin* adını koymuştu.

6

Yedi yıl sonra, Lexington on yedisindeyken, dokuz binin üzerinde, değişik, hepsi de özgün, birbirinden leziz tarifi defterine kaydetmişti bile.

Ancak çalışması ani, beklenmedik bir olayla, Glosspan Hala'nın acıklı ölümüyle yarıda kesiliverdi. Yaşlı kadın bir gece şiddetli bir nöbet geçirdi; gürültünün nedenini anlamak için onun odasına koşan Lexington kadını yatağında kıvrım kıvrım kıvranırken buldu; çığlıklar atıyor, sövüp sayıyordu. Gerçekten de ürkütücü bir görüntüydü, korkuya kapılan delikanlı, sırtında pijaması, ellerini ovuşturarak yatağın çevresinde dört dönüyor, ne yapması gerektiğini bulmaya çalışıyordu. Sonunda, otlaktaki küçük göle koştu, bir kovaya doldurduğu suyu getirip, yatıştırma umuduyla kadının başından aşağı döktü; ama bu, kasılmaları arttırmaktan başka bir işe yaramadı, yaşlı kadın bir saat sonra öldü.

Delikanlı perişandı. "Ah, bu çok kötü," dedi. Sonra, öldüğünden emin olmak için kadını defalarca çimdikledi. "Bu kadar ani! Çabuk ve ani! Daha birkaç saat önce o kadar iyiydi ki. Son yapıtımdan, baharatlı mantar köftesinden üç tabak yemiş, çok beğendiğini söylemişti."

İçtenlikle sevdiği halası için bir süre hıçkıra hıçkıra ağladıktan sonra, kendini toparladı, cesedi dışarıya taşıdı ve ahırın arkasına gömdü.

Ertesi gün, halasının eşyalarını düzeltirken eline bir zarf geçti; zarfın üzerinde kendi adı vardı, Glosspan Hala'nın el yazısıyla yazılmıştı. Zarfı açtı, içinden elli dolarlık bir banknotla bir mektup çıktı.

Sevgili oğlum (diyordu mektup), buraya geldiğinde on üç günlüktün; o günden beri de dağdan hiç inmedin, ama ben ölünce hemen temiz bir gömlekle bir çift ayakkabı giy, yürüyerek köye git ve doktoru bul. Doktora öldüğümü söyle, sana bir defin ruhsatı versin. Sonra bu ruhsatı avukatıma götür; adamın adı Samuel Zuckermann, New York'ta yaşıyor; kendisinde vasiyetnamemin bir sureti var. Bay Zuckermann her şeyi ayarlayacaktır. Bu zarftaki para, ruhsat için doktora ödeme yapmanı ve New York'a gitmeni sağlar. Oraya varınca, Bay Zuckermann sana daha çok para verecektir; senden istediğim, bu parayla sebze yemekleri konusundaki araştırmalarını derinleştirmen ve kitabını yazmayı, her bakımdan tamamlandığına emin olduğun güne kadar sürdürmendir. Seni çok seven halan – Glosşpan.

Halasının her dediğini yapan Lexington parayı cebine koydu, ayağına bir çift ayakkabı, sırtına da temiz bir gömlek geçirdi, tepeyi inip, doktorun yaşadığı köye doğru yürüdü.

"Yaşlı Glosspan, ha?" dedi doktor. "Tanrım; öldü, demek?"

"Evet, kesinlikle," diye yanıtladı genç adam. "Benimle eve gelirseniz, onu gömdüğüm yerden çıkartır, size gösteririm."

"Ne kadar derine gömdün?" diye sordu doktor.

"Yanılmıyorsam, bir buçuk, iki metre."

"Ne kadar oldu?"

"Eh, sekiz saat kadar."

"Evet, gerçekten ölmüş," dedi doktor. "İşte, defin ruhsatı."

7

Böylece kahramanımız, Bay Samuel Zuckermann'ı bulmak için New York'un yolunu tuttu. Gündüzleri yürüyor, geceleri ağaçların altında uyuyordu; bulduğu meyvelerle, yabani bitkilerle besleniyordu; kente varması on altı gün sürdü.

"Hey, burası muhteşem bir yer!" diye haykırdı, Elli Yedinci Cadde ile Beşinci Cadde'nin kesiştiği köşede durup çevresine bakınarak. "Etrafta ne inek var, ne de tavuk; kadınlar da Glosspan Hala'ya hiç benzemiyor."

Bay Samuel Zuckermann'a gelince; o, Lexington'ın bugüne kadar gördüğü hiçbir şeye benzemiyordu.

Ufak tefek, tombulca bir adamdı; mor benekli bir gıdığı, kocaman, mor bir burnu vardı, gülümseyince ağzının çeşitli noktalarındaki altın parçalarından nefis ışıltılar yayılıyordu. Çok lüks döşenmiş, gösterişli bürosunda Lexington'ın elini dostça sıktı, halasının ölümü nedeniyle kutladı.

"Sevgili koruyucu meleğinin, hatırı sayılır bir serveti olduğunu biliyordun herhalde?" dedi.

"İnekleri, tavukları mı kastediyorsunuz?"

"Yarım milyon doları kastediyorum," dedi Bay Zuckermann.

"Ne kadar?"

"Yarım milyon, oğlum. Ve hepsini sana bıraktı." Bay Zuckermann koltuğunda geriye yaslandı, ellerini şiş göbeğinin üzerinde kavuşturdu. Bu arada, sağ işaretparmağını çaktırmadan yeleğinin, sonra da gömleğinin arasından içeriye sokmuş, göbek deliğinin çevresini kaşımaya başlamıştı – ona müthiş zevk veren bir alışkanlık. "Hizmetlerimin karşılığı olarak, yüzde ellisini keseceğim elbette," dedi. "Bu durumda, sana iki yüz elli bin dolar kalıyor."

"Zenginim!" diye bağırdı Lexington. "Harika bir şey bu! Parayı ne zaman alabilirim?"

"Şey," dedi Bay Zuckermann. "Çok şanslısın; buradaki maliyecilerle aram çok iyidir; intikal vergileri, miras işlemleri gibi konuları kolayca halletmelerini sağlayabilirim."

"Ne kadar kibarsınız," dedi Lexington.

"Ama bu hizmet karşılığında birilerine küçük bir ödeme yapmam gerekecek elbette."

"Nasıl isterseniz, Bay Zuckermann."

"Bana kalırsa, yüz bin dolar bunun için yeter de artar."

"Aman Tanrım, bu biraz fazla değil mi?"

"Bir vergi müfettişi ile bir polise bahşiş verirken asla pintilik etme," dedi Bay Zuckermann. "Bunu aklından hiç çıkarma."

"Bu durumda bana ne kalıyor?" diye sordu delikanlı, cılız bir sesle.

"Yüz elli bin dolar. Ama bir de cenaze masrafları var tabii."

"*Cenaze* masrafları mı?"

"Cenaze salonunun parasını ödemelisin. Bunu bilmiyor muydun?"

"Ama onu kendi ellerimle gömdüm, Bay Zuckermann; ahırın arkasına."

"Bundan eminim," dedi avukat. "Ne olmuş yani?"

"Bir cenaze salonuna başvurmadım."

"Dinle," dedi Bay Zuckermann sabırla. "Bilmiyor olabilirsin, ama bu eyalette, bir vasiyetnamenin yürürlüğe konabilmesi için, cenaze salonunun parası son kuruşuna kadar ödenmelidir, anlaşıldı mı?"

"Böyle bir *yasa* bulunduğunu mu söylüyorsunuz?"

"Elbette var; üstelik çok da yerinde. Cenaze evleri en yüce ulusal kurumlarımızdan biridir. Ne pahasına olursa olsun korunmalıdır."

Bay Zuckermann ve birkaç girişimci doktor arkadaşı, kentin en gösterişli cenaze salonlarından dokuzuna sahip olan bir şirketin hissedarlarındandı – şirketin Brooklyn'de bir tabut fabrikasıyla Washington Tepesi'nde pahalı bir tahnit okulu da bulunduğunu eklemek bile gereksiz. Dolayısıyla, bir cenazenin kaldırılması Bay Zuckermann'ın gözünde son derece kutsal bir olaydı. Açıkçası, bütün bunlar onu öyle derinden etkiliyordu ki, bunu ancak İsa'nın doğum gününün bir dükkân sahibi üzerindeki etkisiyle kıyaslayabiliriz.

"Halanı bu biçimde gömmeye hakkın yoktu," dedi. "Hem de hiç."

"Çok özür dilerim, Bay Zuckermann."

"Tepeden tırnağa yıkıcı bir eylem."

"Siz ne derseniz, yaparım, Bay Zuckermann. Tek bilmek istediğim, sonunda, bütün ödemeler yapıldıktan sonra elime ne kadar geçeceği."

Bir sessizlik oldu. Bay Zuckermann içini çekti, kaşlarını çattı, gizlice göbeğini kaşımayı sürdürdü.

"On beş bin, desek?" diye sordu, altın parıltıları yayan bir gülümsemeyle. "Bu oldukça güzel, yuvarlak bir rakam."

"Parayı bugün alabilir miyim?"

"Neden olmasın?"

Bay Zuckermann muhasebe müdürünü çağırdı, Lexington'a küçük kasadan on beş bin dolar vermesini, karşılığında da bir makbuz almasını söyledi. Sonuçta bir şeyler kurtarabildiğine pek sevinen delikanlı parayı minnetle kabullendi, sırt çantasına soktu. Sonra, Bay Zuckermann'ın elini hararetle sıktı, yardımları için teşekkür etti ve bürodan çıktı.

"Dünya ayaklarımın altında!" diye haykırdı, binadan çıkınca. "Kitabımı yayınlatıncaya kadar beni rahatça geçindirecek tam on beş bin dolarım var. Ondan sonra, çok daha fazlasını kazanacağım zaten." Nereye gideceğini düşünerek kaldırımda durdu. Sola döndü, caddenin aşağısına doğru, çevresine bakınarak ağır ağır yürümeye başladı.

"Ne iğrenç bir koku," dedi, havayı koklayarak. "Dayanılır gibi değil." Yalnızca bir mutfağın en nefis kokularına alışık olan, duyarlı koku sinirleri, otobüslerden yayılan egzoz dumanlarının pis kokusundan rahatsız olmuştu.

"Burnum tam anlamıyla mahvolmadan buradan kurtulmalıyım," dedi. "Ama önce, bir şeyler yemem gerek. Açlıktan ölüyorum." Zavallı delikanlının midesine son iki haftadır böğürtlen ve yabani bitkilerden başka bir şey girmemişti; midesi doğru dürüst bir şeyler yeme özlemiyle gurulduyordu. Şöyle güzel, bol mısırlı bir köfte yiyeceğim, dedi kendi kendine. Ya da birkaç sulu, tekesakalı gözlemesi.

Yolun karşısına geçti, küçük bir lokantaya girdi. İçerisi sıcak, karanlık ve sessizdi. Her yana kızarmış yağla haşlanmış lahananın ağır kokusu sinmişti. Lokantanın tek müşterisi kahverengi şapkalı bir adamdı, başını tabağından kaldırıp içeriye giren Lexington'a bakmadı bile.

Kahramanımız duvar dibindeki masalardan birine oturdu, sırt çantasını iskemlesinin arkasına astı. Bu çok ilginç olacak, diye düşündü. On yedi yıldır, yalnızca iki kişinin yemeğini yedim. Glosspan Hala ile kendimin – bebekken birkaç biberonumu ısıtan dadı Mcpottle'ı saymazsak elbette. Ve şimdi, hiç tanımadığım bir aşçıbaşının sanatından bir örnek tatmak üzereyim; şansım yaver giderse, kitabım için birkaç yararlı bilgi de edinebilirim belki.

Arka taraftaki gölgelerin arasından çıkan garson yaklaştı, gelip masanın yanında dikildi.

"Nasılsınız?" dedi Lexington. "Şöyle, irisinden bir mısır köftesi istiyorum; lütfen. Her iki yanı da yirmi beşer saniye kızarsın, üzerine ekşi krema sıcak sıcak dökülsün, servis yapmadan önce de bir tutam yaban kerevizi serpilsin –ancak, şefinizin uyguladığı daha ilginç bir yöntem varsa, denemeye hazırım."

Garson başını bir yana eğdi, müşterisini dikkatle süzdü. "Fırında bonfileyle haşlanmış lahana ister misin?" diye sordu. "Bir tek bu kaldı."

"Fırında ne?"

Garson cebinden pis bir mendil çıkardı, bir kırbaç şaklatır gibi, sertçe silkeleyip açtı. Sonra, sesli sesli sümkürdü.

"İstiyor musun, istemiyor musun?" diye sordu, burnunu silerken.

"Ne olduğunu anlayamadım ki," dedi Lexington. "Ama yine de deneyeceğim. Bir yemek kitabı yazıyorum da..."

"Bir porsiyon lahanalı bonfile!" diye seslendi garson. Onu lokantanın arkalarından, karanlıklardan gelen bir ses yanıtladı.

Garson yok oldu. Lexington sırt çantasını uzandı, kendi çatalıyla bıçağını çıkardı. Bu gümüş takımı altı yaşındayken ona Glosspan Hala armağan etmişti; o günden beri de bundan başka bir şey kullanmamıştı. Yemeğin gelmesini beklerken, keten mendilini çıkardı, çatalla bıçağı özenle sildi.

Garson az sonra bir tabakla döndü; tabakta kalın, grimsi beyaz, sıcak bir dilim vardı. Lexington merakla eğildi, önüne konan tabağı kokladı. Burun delikleri iyice açılmıştı.

"Hey, bu nefis bir şey!" diye haykırdı. "Ne koku! Kusursuz!"

Garson bir adım geriye çekildi, müşterisini kuşkuyla süzdü.

"Hayatımda hiç bu kadar güzel bir şey koklamadım!" diye bağırdı kahramanımız, çatalıyla bıçağını kavrarken. "Bu da nedir kuzum?"

Kahverengi şapkalı adam başını kaldırıp baktı, sonra yine yemeğine döndü. Garson mutfağa doğru geri geri çekiliyordu.

Lexington etten küçük bir parça kesti, gümüş bıçağına sapladı, bir kez daha koklamak için burnuna götürdü. Sonra ağzına attı, yavaşça çiğnemeye başladı; gözleri yarı kapalı, bedeni gergindi.

"Olağanüstü!" diye haykırdı. "Yepyeni bir tat! Ah, Glosspan, sevgili halam; şu an yanımda olmanı ve bu eşi bulunmaz şeyi tatmanı öyle çok isterdim ki! Garson! Hemen buraya gel! Çabuk!"

Şaşkın garson salonun karşı köşesinden ona bakıyordu; çekindiği her halinden belliydi.

"Yanıma gelirsen sana bir armağan vereceğim," dedi Lexington, yüz dolarlık bir banknotu sallayarak. "Lütfen, gel de konuşalım."

Garson sakınarak masaya yaklaştı, parayı bir atılışta kaptı, evirip çevirerek dikkatle inceledi. Sonra çabucak cebine attı. "Senin için ne yapabilirim, dostum?" diye sordu.

"Dinle," dedi Lexington. "Bu leziz şeyin neden yapıldığını ve nasıl pişirildiğini söylersen, sana bir yüzlük daha veririm."

"Daha önce de söyledim ya," dedi garson. "Bonfile."

"Bonfile nedir?"

"Daha önce hiç bonfile yemedin mi?"

"Tanrı aşkına, ne olduğunu açıkça söylesene. Beni böyle merakta bırakma."

"Domuz bonfilesi," dedi garson. "Fırında pişiriliyor."

"*Domuz* mu?"

"Evet, bonfile için genellikle domuz eti kullanılır. Bunu bilmiyor muydun?"

"Yani bu bir *domuzun* eti mi?"

"Yüzde yüz."

"Ama... ama bu... olanaksız," diye kekeledi delikanlı. "Yiyecekler konusunda dünyadaki herkesten daha çok şey bilen Glosspan Hala, etin iğrenç, mide bulandırıcı, korkunç, kokuşmuş, rezil, ancak iblislere layık bir şey olduğunu söylemişti. Oysa tabağımda duran şu parça, hiç kuşku yok ki, bugüne kadar yediğim en lezzetli şey. Bunu nasıl açıklayacağız şimdi? Glosspan Hala bana asla yalan söylemezdi."

"Belki de halan pişirmesini bilmiyordu," dedi garson.

"Mümkün mü bu?"

"Tabii ki mümkün. Özellikle domuz eti... Domuz eti iyi pişirilmezse berbat bir şey olur."

"Buldum!" diye haykırdı Lexington. "Evet; aynen dediğin gibi oldu, eminim! Yanlış pişirdi!" Adama bir yüz dolar daha

verdi. "Şimdi beni mutfağa götür," dedi. "Bu eti hazırlayan dâhiyle tanışmak istiyorum."

Lexington bir dakika sonra mutfaktaydı, aşçıyla tanışıyordu – boynunun bir yanında kızıl bir leke bulunan, yaşlıca bir adam.

"Bu sana bir yüzlüğe patlayacak," dedi garson.

Lexington buna dünden hazırdı, ama bu kez parayı aşçıya verdi. "Beni dinleyin," dedi. "Az önce garsonun söyledikleri aklımı gerçekten karıştırdı. Yediğim şu nefis şeyin domuz etinden yapıldığına kesinkes emin misiniz?"

Aşçı sağ elini kaldırdı, boynundaki lekeyi kaşımaya başladı.

"Şey," dedi, garsona bakıp çaktırmadan göz kırparken, "size yalnızca domuz eti olduğunu *sandığımı* söyleyebilirim."

"Emin değil misiniz?"

"Kimse emin olamaz."

"Başka ne olabilir, peki?"

"Eh," dedi aşçı, sesini alçaltarak; hâlâ garsona bakıyordu. "Biliyor musunuz, insan eti bile olabilir."

"Bir erkeğin eti mi?"

"Evet."

"Aman Tanrım!"

"Kadın eti de olabilir elbette. Evet, her ikisi de olabilir. Tadı aynıdır."

"Eh... beni gerçekten şaşırttınız," dedi delikanlı. "Insan yaşadıkça neler öğreniyor."

"Çok doğru," dedi aşçı. Sonra ekledi: "Doğruyu söylemek gerekirse, son zamanlarda kasabın bize domuzdan çok insan eti gönderdiğinden kuşkulanıyorum"

"Gerçekten mi?"

"Sorun da bu ya; aradaki farkı anlamak olanaksız. İkisinin de tadı çok iyi."

"Az önce yediğim parça olağanüstüydü."

"Beğendiğinize sevindim," dedi aşçı. "Öte yandan –dürüst olmak gerekirse– hangisini yediğinizi bilmiyorum. Ama galiba domuz etiydi. Evet, bundan neredeyse eminim."

"Emin misiniz?"

"Evet, eminim."

"Bu durumda, size güvenmek zorundayım," dedi Lexington. "Şimdi, lütfen bana onu nasıl hazırladığınızı anlatır mısınız? İşte, size bir yüzlük daha."

Aşçı parayı cebine attıktan sonra, fırında bonfilenin nasıl hazırlandığını en ince ayrıntısına kadar anlattı; böylesine muhteşem bir tarifin tek sözcüğünü bile kaçırmak istemeyen delikanlı mutfak masasına oturdu, dinlediklerini not defterine geçirdi.

"Hepsi bu kadar mı?" diye sordu, aşçı sözünü bitirince.

"Evet."

"Ama bundan daha fazlası olmalı; mutlaka olmalı."

"İşe, çok iyi bir parçayla başlamalısın," dedi aşçı. "Savaşın yarısını kazanmış olursun. Hem iyi bir parça olmalı, hem de doğru bir biçimde kesilmiş olmalı; aksi halde nasıl pişirirsen pişir, sonuç berbat bir şey olur."

"Nasıl kesildiğini göstersene," dedi Lexington. "Öğret bana."

"Domuzları bu mutfakta kesmeyiz," dedi aşçı. "Senin yediğin parça, Bronx'taki bir mezbahadan gelmişti."

"Öyleyse bana adresi ver!"

Aşçı adresi verdi, kahramanımız her ikisine de defalarca teşekkür ettikten sonra lokantadan koşarak çıktı, bir taksiye atladı ve doğruca Bronx'a yollandı.

8

Mezbaha dört katlı, büyük, tuğla bir binaydı; çevresindeki havaya tatlı ve ağır bir koku sinmişti – misk kokusu gibi. Ana giriş kapısındaki büyük levhada şöyle yazıyordu: ZİYARETÇİLERE AÇIĞIZ. Bu Lexington'ı yüreklendirdi; kapıdan geçti, ana binayı çevreleyen, çakıltaşı döşeli bir avluya ayak bastı. Sonra, bir dizi işaret levhasını izleyerek (REHBERLİ ZİYARETÇİLER BU TARAFTAN) ilerledi, ana binadan az uzakta bulunan, oluklu demir levhadan yapılmış, küçük bir barakaya geldi: ZİYARETÇİ BEKLEME ODASI. Kapıya kibarca vurduktan sonra, içeriye girdi.

Bekleme odasında altı kişi daha vardı. Dokuz ve on bir yaşlarında gösteren, iki oğlanla şişman anneleri. Balayında oldukları her hallerinden anlaşılan, ışıl ışıl gözlü, genç bir çift. Uzun, beyaz eldivenli ellerini kucağında kavuşturmuş, dimdik oturan, solgun bir kadın. Kimse konuşmuyordu. Lexington onların da kendisi gibi yemek kitabı yazıp yazmadığını merak etti, ama soruyu yüksek sesle sorunca yanıt alamadı. Yetişkinler hafifçe, gizemli bir biçimde gülümsediler, başlarını salladılar; çocuklarsa ona bir deliye bakar gibi baktılar.

Biraz sonra kapı açıldı, pembe, şen yüzlü bir adam başını uzattı, "Sıradaki," diye seslendi. Anne ve iki oğlu ayağa kalkıp dışarıya çıktılar.

On dakika kadar sonra aynı adam yeniden göründü. "Sıradaki, lütfen," dedi; balayındaki çift bir sıçrayışta kalktı, onun peşinden dışarıya çıktı.

İçeriye iki yeni ziyaretçi girdi; orta yaşlı bir karı-koca; kadının elinde bir alışveriş sepeti vardı.

"Sıradaki, lütfen," dedi rehber. Uzun, beyaz eldivenli kadın doğruldu, odadan çıktı.

Rehber az sonra geri döndü; dışarıya çıkma sırası Lexington'a gelmişti.

Rehber, "Lütfen beni izleyin," dedikten sonra delikanlıyı avludan geçirip ana binaya doğru yönlendirdi.

"Ah, ne kadar heyecanlı!" dedi Lexington, seker gibi yürürken. "Keşke biricik halam da burada olsaydı ve az sonra göreceklerimi kendi gözleriyle görseydi!"

"Ben yalnızca ön hazırlıklarla ilgileniyorum," dedi rehber. "Sonra sizi bir başkasına teslim edeceğim."

"Nasıl isterseniz," diye bağırdı delikanlı, mutluluktan sarhoş olmuşçasına.

Önce binanın arka tarafında bulunan, tel örgüyle çevrili, geniş bir bölmeyi ziyaret ettiler; içerde yüzlerce domuz vardı. "İşlem burada başlıyor," dedi rehber. "Şuradan içeriye giriyorlar."

"Nereden?"

"Tam şuradan." Fabrikanın dış duvarına bitişik, uzun, tahta bir barakayı gösterdi. "Oraya 'zincire vurma ağılı' deriz. Buradan, lütfen."

Uzun, lastik çizmeler giymiş üç adam bir düzine domuzu rehberin gösterdiği ağıla sokmak üzereydi; Lexington ile rehber de onlara katıldı, hep birlikte içeriye girdiler.

"Şimdi," dedi rehber, "nasıl zincire vurulduklarını izleyin."

İçerisi damı olmayan, çıplak, yalın bir odaydı; tahta duvarda, yerden bir metre kadar yüksekte, zemine paralel, çelik bir kablo uzanıyordu; bu kablodan sarkan kancalar, kabloyla birlikte duvar boyunca ağır ağır hareket ediyordu. Makara, barakanın sonuna gelince ansızın yön değiştiriyor, dik olarak yukarıya, çatısız açıklığa doğru ilerliyor ve ana binanın en üst katına ulaşıyordu.

On iki domuz ağılın karşı köşesinde toplanmış, sessizce bekleşiyordu; kaygılı görünüyorlardı. Lastik çizmeli adamlardan biri duvara asılı duran madeni zincirlerden birini aldı, en yakındaki hayvana arkadan yaklaştı. Sonra eğildi, zincirin bir ucunu hayvanın arka ayaklarından birine hızla dolayıverdi. Öteki ucu hareket halindeki kablodan sarkan çengellerden birine geçirdi. Kablo kaymayı sürdürdü. Zincir gerildi. Domuzun ayağı havalandı, hayvan geriye doğru sürüklenmeye başladı. Debelendi, ama düşmedi. Oldukça atik bir hayvandı, üç ayağının üzerinde de olsa, dengesini bulmayı becerdi; sekip duruyor, zincirden kurtulmak için var gücüyle savaşıyordu, ama barakanın sonuna kadar geri geri sürüklenmekten kurtulamadı; sonra, yön değiştirip yukarıya doğru tırmanan kabloyla birlikte ansızın havalandı. Tiz çığlıkları barakayı doldurdu.

"Gerçekten büyüleyici bir işlem," dedi Lexington. "Peki ama, tam havalanırken duyulan şu tuhaf çatırtı neydi?"

"Herhalde ayağıydı," dedi rehber. "Ya ayağı, ya da kalça kemiği."

"Bunun bir sakıncası yok mu?"

"Neden olsun?" dedi rehber. "Kemikler yenmiyor ki."

Lastik çizmeli adamlar öteki domuzları da zincire vurmakla meşguldü; hayvanlar birer birer zincirlenip kancalara takıldılar ve çatıya doğru havalandılar; debeleniyor, bu durumu çığlıklarla protesto ediyorlardı.

"Eh, bu tür yemekleri hazırlamak için bitki toplamaktan çok daha fazlası gerekiyor tabii," dedi Lexington. "Glosspan Hala bunu asla yapmazdı."

Tam o sırada, yani Lexington başını kaldırmış son domuzun arkasından bakarken, lastik çizmeli bir adam ona arkadan sessizce yaklaştı, zincirin bir ucunu delikanlının ayak bileğine geçirdi, öteki ucunu da tam yanından geçmekte olan kancaya tutturdu. Kahramanımız bir an sonra, daha neler olup bittiğini bile anlayamadan, kendini ayağından yakalanmış, ağılın beton zemininde geri geri sürüklenirken buldu.

"Durun!" diye haykırdı. "Durdurun şunu! Ayağımı kaptırdım!"

Ama kimse onu duymamıştı sanki; beş saniye sonra mutsuz delikanlı yerden havalandı, yukarıya, ağılın açık damına doğru yükselmeye başladı; baş aşağı asılı olduğu kancanın ucunda bir balık gibi kıvranıyordu.

"İmdat!" diye haykırdı. "Yardım edin! Korkunç bir hata oldu! Motorları durdurun! İndirin beni!"

Rehber ağzındaki puroyu çekti, yukarıya doğru hızla taşınan delikanlıyı sakince süzdü, ama bir şey demedi. Lastik çizmeli adamlar, bir sonraki domuz sürüsünü almak için yola koyulmuşlardı bile.

"Ah, kurtarın beni!" diye bağırdı kahramanımız. "İndirin! Lütfen indirin!" Ama binanın en üst katına varmıştı bile; kablo burada bir yılan gibi kıvrıldı, duvardaki geniş bir delikten, kapısı olmayan bir girişe benzeyen yerden geçti; işte tam orada, eşikte, kara lekelerle kaplı, muşamba bir önlük takmış olan ve cennetin kapısındaki Aziz Peter'e tıpatıp benzeyen kasap duruyordu.

Lexington onu kısacık bir an, üstelik tersten görebilmiş olmasına karşın, bu yüzdeki mutlak huzuru ve sevecenliği, gözlerdeki şen, muzip pırıltıyı, yanaklardaki gamzeleri yine de seçebilmişti – bunlar içini umutla doldurdu.

"Selam," dedi kasap gülümseyerek.

"Çabuk! Kurtarın beni!" diye haykırdı kahramanımız.

"Seve seve," dedi kasap; Lexington'ın bir kulağını sol eliyle hiç incitmeden tuttu, sağ elini kaldırdı, elindeki bıçağı delikanlının boynuna indirdi, tek bir hareketle şahdamarını kesti.

Kablo kaymayı sürdürüyordu. Onunla birlikte Lexington da. Çıt çıkmıyordu, boğazından fışkıran kan gözlerine doluyordu, ama bulanık da olsa çevresini hâlâ görebiliyordu; dar ve

uzun bir odadaydı, odanın ucunda suyla dolu, dev boyutlu bir kazan vardı, kazanın hemen üstünde hareket eden, sağa sola sallanan uzun çubuklardan sarkan ve kazandan yükselen dumanın yarı yarıya gizlediği karaltıları hayal meyal seçebildi. Devingen kablo kazanın hemen üstünden geçiyor, kancalardan kurtulan domuzlar birer birer kaynar suya düşüyordu; Lexington domuzlardan birinin ön ayaklarında uzun, beyaz eldivenler görür gibi oldu.

Kahramanımız birden fena halde uykusunun geldiğini hissetti, ama o genç, güçlü yüreği son kan damlasını da pompalamadan kendini bırakmadı; var olabilecek dünyaların en iyisine, bir sonrakine ancak ondan sonra geçti.

DÜNYA ŞAMPİYONU

Bütün gün, müşterilere hizmet etmediğimiz her ânı, benzin istasyonunun bürosundaki masanın üzerine eğilip kuru üzümleri hazırlamakla geçirdik. Suya yatırılmış üzümler ıslak, yumuşak ve tombuldu; jileti değdirir değdirmez dış zar yarılıyor, içindeki peltemsi madde tam istediğimiz gibi dışarıya akıveriyordu.

Ama tam yüz doksan altı tane üzüm hazırlamamız, üstelik bu işi akşam olmadan bitirmemiz gerekiyordu.

"Hey, kusursuz görünüyorlar!" diye bağırdı Claud, avuçlarını birbirine sertçe sürterek. "Saat kaç, Gordon?"

"Beşi biraz geçiyor."

Camdan bakınca, steyşın vagon tipi bir arabanın benzin pompalarından birine yanaştığını gördük; direksiyonda bir kadın, arka koltukta da dondurmalarını yalayan sekiz çocuk vardı.

"Fazla zamanımız kalmadı," dedi Claud. "Günbatımından önce orada olamazsak, bütün iş berbat olur. Bunun farkındasın, değil mi?" Şimdi ürkek, kaygılı bir hali vardı. Yüzü, tıpkı bir köpek yarışına ya da Clarice ile buluşmaya giderken olduğu gibi kızarmış, gözleri pörtlemişti.

Dışarıya çıktık; Claud arabaya benzin doldurdu, kadının çekip gitmesini bekledi, araba yolunun ortasında durdu, gözlerini kısıp iyice alçalmış olan güneşe baktı; güneş vadinin öte yanındaki bayırın zirvesine sıralanmış olan ağaçlardan ancak bir karış yukarıdaydı.

"Pekâlâ," dedim. "Hadi, kilitleyelim."

Bir pompadan ötekine hızla seğirterek hortum başlarını küçük asma kilitlerle tek tek kilitledik.

"O sarı kazağı değiştirsen iyi edersin," dedi.

"Neden?"

"Ay ışığında bir dilim kavun gibi parlamak istemezsin herhalde?"

"Sorun çıkmaz."

"Hayır efendim, çıkar," dedi. "Gordon, lütfen değiştir şunu. Üç dakika sonra burada buluşuruz." Döndü, benzin istasyonunun arkasında duran karavanına daldı; içeriye girdim, sarı kazağı çıkartıp mavi kazağımı giydim.

Yeniden dışarıda buluştuğumuzda, Claud'un siyah bir pantolonla balıkçı yaka, koyu yeşil bir kazak giymiş olduğunu gördüm; başına kahverengi, yün bir bere geçirmiş, berenin önünü kaşlarına kadar indirmişti; kabadayı tavırlı bir bar fedaisine benziyordu.

"Orda ne var?" diye sordum, belindeki şişkinliği göstererek.

Kazağını sıyırdı, karnına sıkı sıkıya doladığı iki tane ince ama oldukça geniş, beyaz, bez torbayı gösterdi. "Taşımak için," dedi, gizemli bir havayla.

"Anlıyorum."

"Hadi gidelim," dedi.

"Ben hâlâ arabayı almamız gerektiğini düşünüyorum," dedim.

"Çok tehlikeli. Onu park ettiğimiz yerde görebilirler."

"Ama ormanla aramızda beş kilometreden çok var."

"Doğru," dedi. "Öte yandan, enselendiğimiz takdirde, altı aylık bir hapis cezası da var."

"Bunu bana söylememiştin."

"Öyle mi?"

"Ben gelmiyorum," dedim. "Buna değmez."

"Yürümek yararlıdır, Gordon. Hadi."

Sakin, ılık bir akşamdı; gökyüzündeki beyaz, parlak, küçük bulut kümeleri hiç kıpırdamıyordu; vadi serin ve çok sessizdi. Yola düştük, tepelerin arasından Oxford'a uzanan yolun kıyısındaki otların üzerinde ilerlemeye başladık.

"Kuru üzümler yanında mı?" diye sordu Claud.

"Cebimde."

"Güzel," dedi. "Harika."

On dakika sonra, sola dönüp anayoldan ayrıldık, her iki yanında yüksek çalıların bulunduğu dar patikaya saptık; bundan sonrası hep yokuş yukarıydı.

"Orada kaç bekçi var?" diye sordum.

"Üç."

Claud yarısına kadar içtiği sigarasını attı. Bir dakika sonra da yenisini yaktı.

"Aslında yeni yöntemlere pek güvenmem," dedi. "Bu tür bir işte, yani."

"Elbette."

"Ama, inan Gordon, bu sefer turnayı gözünden vurduk!"

"Emin misin?"

"Elbette. En küçük bir kuşkum yok."

"İnşallah haklı çıkarsın."

"Yasak avlanma tarihinde yepyeni bir çığır açıyoruz, oğlum," dedi. "Ama bunu nasıl yaptığımızı hiç kimseye söyleme. Sakın ağzından kaçırma, tamam mı? Haber yayıldığı an, buralarda ne kadar dangalak varsa aynısını yapar, ge ·ive de bir tek sülün bile kalmaz."

"Tek sözcük etmem."

"Hey, kendinle gururlanmalısın," diye sürdürdü sözünü. "Beyni olan bir sürü adam yüzlerce yıldır bu soruna kafa patlatıyor, ama içlerinden bir teki bile seninki kadar sanatsal bir şeyi akıl edemedi. Kimse senin eline su dökemez. Bundan bana neden daha önce söz etmedin?"

"Hiç fikrimi sormadın ki," dedim.

Doğruydu. İşin aslı, Claud iki gün öncesine kadar yasak av gibi kutsal bir konuyu benimle tartışmaya yanaşmamıştı. Yaz akşamları, sık sık, işimiz bittikten sonra beresini başına geçirdiğini, karavanından dışarıya sessizce süzüldüğünü görürdüm; ormana çıkan tepede gözden yiterdi; benzin istasyonunun penceresinden onu gözetlerken, tam olarak ne yapmaya hazırlandığını, gecenin bir yarısı yukarıda, ağaçların altında gizli gizli ne işler çevirdiğini merak ederdim. Genellikle çok geç döner, yanında da tek bir ganimet bile getirmezdi. Ama ertesi gün, öğleden sonra –bunu nasıl yaptığını bir türlü anlayamazdım– istasyonun ar-

kasındaki hangarda bizim tarafımızdan yenilmeyi bekleyen ya bir sülün, ya bir yabani tavşan, ya da bir çift keklik mutlaka asılı olurdu.

Claud bu yaz her zamankinden de hareketliydi; son birkaç ayda temposunu öyle artırmıştı ki, haftada dört, hatta beş gece sıvışır olmuştu. Hepsi bu kadar da değildi. Son zamanlarda halinin tavrının bütünüyle değiştiğini, yasak avlanma konusundaki yaklaşımının mutlak ve gizemli bir değişim geçirdiğini hissediyordum. Şimdi çok daha kararlı, ağzı sıkı ve dikkatli davranıyordu; bunu artık bir oyun gibi değil de, bir tür haçlı seferi, görünmeyen ama fazlasıyla nefret edilen bir düşmana karşı yürütülen, kişisel bir savaş gibi gördüğü belliydi.

İyi ama, kime karşı?

Pek emin değildim, ama kuşkulandığım biri vardı: Arazinin ve sülünlerin sahibi olan şu ünlü Bay Victor Hazel. Yerel bira fabrikasının da sahibi olan Bay Hazel, anlatılamayacak kadar küstah, kibirli biriydi. Hatırı sayılır bir serveti vardı; sahip olduğu topraklar vadinin her iki yanında kilometrelerce uzuyordu. Hiç yoktan zengin olmuş bir adamdı; en küçük bir çekiciliği, tek bir olumlu niteliği yoktu. Bir zamanlar çalıştığı benzin istasyonundaki herkesten nefret eder, kendince doğru bildiği insanların arasına karışmak için umutsuzca çabalardı. Ava çıkar, av partileri düzenler, şık, gösterişli yelekler giyerdi; her sabah, bira fabrikasına giderken o kocaman, siyah Rolls-Royce arabasıyla benzin istasyonunun önünden geçerdi. Hızla geçip giden arabanın direksiyonunda oturan biracının bir salam kadar pembe, yumuşak ve içtiği onca biranın iyice şişirdiği yüzünü şöyle bir görürdük.

Her neyse, dün öğleden sonra Claud birdenbire bana şöyle demişti: "Bu gece yine Hazel'in ormanına gideceğim. Neden benimle gelmiyorsun?"

"Kim, ben mi?"

"Sülün yakalamak için bu yılki son şansımız olabilir," dedi. "Av mevsimi cumartesi günü başlıyor; ondan sonra kuşlar ormanın dört bir yanına dağılacaktır – geriye kuş kalırsa elbet."

"Bu beklenmedik çağrının nedeni ne?" diye sordum, kuşkuyla.

"Özel bir nedeni yok, Gordon. Hiçbir nedeni yok."

"Tehlikeli mi?"

Bunu yanıtlamadı.

"Oraya bir silah falan sakladın, değil mi?"

"Silah mı?" diye haykırdı. "Sülünlere asla ateş *edilmez*; bunu bilmiyor muydun? Hazel'in ormanında bir *mantar tabancası* bile patlatsan, bekçiler ânında tepene biner!"

"Öyleyse nasıl yapıyorsun?"

"Ah," dedi, gözlerini gizemli, sırdaş bir anlamla yumarak.

Uzun bir sessizlik oldu. Sonra, sözünü sürdürdü: "Sana birkaç sır verirsem, çeneni tutabilir misin?"

"Kesinlikle."

"Bunu bugüne kadar hiç kimseye söylemedim, Gordon."

"Beni onurlandırıyorsun," dedim. "Bana sonuna kadar güvenebilirsin."

Başını çevirdi, açık renk gözlerini gözlerime dikti. Gözleri bir öküzün gözleri kadar iri ve ıslaktı; bu gözler şu anda bana o kadar yakındı ki, yüzümün, gözbebeklerindeki baş aşağı yansısını görebiliyordum.

"Şimdi sana sülün avlamanın en iyi, en şaşmaz üç yöntemini anlatacağım," dedi. "Bu geceki küçük gezinin konuğu olduğun için de, uygulayacağımız yöntemi seçme şerefini sana bırakacağım. Ne dersin?"

"Bunda bir aldatmaca var."

"Hayır, Gordon. Hiçbir aldatmaca yok. Yemin ederim."

"Pekâlâ; devam et."

"Evet, başlıyorum," dedi. "İşte sana ilk büyük sır." Durdu, sigarasından derin bir nefes çekti. "Sülünler," diye fısıldadı usulca, "kuru üzüme *deli olurlar*."

"Kuru üzüm mü?"

"Evet, bildiğimiz kuru üzüm işte. Buna bir tür saplantı bile diyebiliriz. Babam bunu kırık yıl önce keşfetmiş; sana tek tek açıklayacağım yöntemlerin üçünü de kendisi bulmuş zaten."

"Babanın ayyaşın teki olduğunu söylemiştin."

"Evet, öyleydi. Ama aynı zamanda büyük bir avcıydı, Gordon. Belki de İngiltere tarihinin en muhteşem avcısıydı. Babam yasak avlanma konusuna bir bilim adamı gibi yaklaşırdı."

"Gerçekten mi?"

"Gerçekten. İnan bana."

"Sana inanıyorum."

"Biliyor musun," dedi. "Babam arka avluda sırf deney amacıyla bir horoz sürüsü beslerdi; hem de en iyilerinden."

"Horoz mu?"

"Evet, öyle. Ne zaman aklına sülün avıyla ilgili yeni bir numara gelse, bunu önce horozlarda dener, işe yarayıp yaramadığına bakardı. İşte kuru üzüm gerçeğini de böyle keşfetmiş. Hemen ardından da at kılı yöntemini geliştirmiş."

Claud sustu, dinleyen olup olmadığını anlamak istercesine omzunun üstünden geriye baktı. "Dinle şimdi," dedi. "Önce birkaç kuru üzüm alıyorsun, yumuşayıp kabarmaları için bir gece suda bırakıyorsun. Sonra bir tutam şöyle iyisinden, sertinden at kılı alıyorsun ve birer santim uzunluğunda kesiyorsun. Kılın bir ucunu üzüm tanesinin ortasına sokuyor, öteki ucundan çıkartıyorsun, böylece at kılının iki ucu üzümün her iki yanından çıkmış oluyor. Anladın, değil mi?"

"Evet."

"Şimdi... yaşlı sülün geliyor, üzümlerden birini yiyor. Tamam mı? Sen bir ağacın arkasından onu gözetliyorsun. Sonra ne oluyor?"

"Kıl boğazına batıyor."

"Eh, bu çok açık, Gordon. Ama asıl şaşırtıcı olan ne, biliyor musun? Yani babamın keşfettiği şey. Üzümü yuttuktan sonra hayvan *yerinden kıpırdayamıyor*. Olduğu yere çakılıp kalıyor, bir adım bile atamıyor. O aptal boynunu bir piston gibi aşağı yukarı hareket ettirerek öylece duruyor. Artık yapman gereken tek şey, gizlendiğin yerden çıkmak, sülünün yanına gitmek ve onu kucaklamak."

"Sana inanmıyorum."

"Yemin ederim ki doğru," dedi. "Bir sülün at kılını yuttuğu an, tam kulağının dibinde top patlasa kıpırdayamıyor; yerinden sıçrayamıyor bile. Bu da şu açıklanamayan şeylerden biri işte. Ama bunu keşfetmek için bir dâhi olmak gerek."

Durakladı; babasını, o büyük mucidi anarken gözleri birkaç dakikalığına gururla parlamıştı.

"Bu, bir numaralı yöntemdi," diye sürdürdü sözünü. "İki numaralı yöntem bundan da basit. Bir balık oltası alıyor, kancaya bir kuru üzüm takıyorsun, sonra da sülün avına çıkıyorsun.

Oltanın ucunu toprağın üzerine yerleştirdikten sonra, biraz uzaklaşıp çalıların arasına giriyor, karın üstü yatıyorsun ve kuşun yemi kapmasını bekliyorsun. Sonra da misinayı çekiyorsun."

"Bunu babanın bulduğunu sanmıyorum," dedim.

"Balıkçılar arasında çok yaygın bir yöntemdir," dedi, beni duymazdan gelerek. "Denize istedikleri kadar sık açılamayan balıkçılar böylece az da olsa özlem giderir, o heyecanı tadarlar. Tek sorun, çok gürültü çıkması. Sen oltayı çekerken sülün o cırtlak sesiyle yeri göğü inletir; ormandaki bütün bekçiler de başına üşüşür."

"Üçüncü yöntem ne?" diye sordum.

"Ah," dedi. "İşte o gerçek bir sanat eseri. Babamın ölmeden önce bulduğu son numara."

"Son başyapıtı, yani?"

"Aynen, Gordon. O günü öyle iyi anımsıyorum ki. Bir pazar sabahıydı, babam kucağında kocaman bir horozla aniden mutfağa daldı ve 'Bu iş tamam!' dedi. Yüzü gülüyor, gözleri zafer dolu bir ışıltıyla parlıyordu. Yavaşça, sessizce ilerledi, horozu mutfak masasının tam ortasına bıraktı. 'Tanrım, bu seferki gerçekten çok iyi,' dedi. 'Neymiş iyi olan?' diye sordu annem, başını musluktan kaldırarak. 'Horace, o pis hayvanı masamdan hemen kaldır!' Horozun kafasında kâğıttan, çok komik, küçücük bir külah vardı; ters çevrilmiş bir dondurma külahı gibi. Babam külahı gururla gösterdi: 'Onu okşayın. Kılını bile kıpırdatmayacak.' Horoz bir ayağıyla kâğıt külahı itmeye çalıştı, ama kâğıt kafasına tutkalla yapıştırılmış gibi, hiç kıpırdamadı. 'Bir kuşun gözlerini kapadığınız zaman, asla kaçamaz,' dedi babam; sonra hayvanı parmağıyla dürtüklemeye, masanın üzerinde sağa sola itmeye başladı, ama hayvan hiçbir şeyin farkında değil gibiydi. Babam anneme döndü: 'Bu horozu alıp güzelce pişir, akşam yiyelim. Az önceki buluşumu kutlamalıyız.' Sonra kolumu tuttu, beni mutfak kapısından hızla geçirdi, dışarıya çıkardı; tarlaları geçtik, eskiden Buckingham Dükü'ne ait olan, Haddenham'in öteki yanındaki büyük ormana tırmandık; iki saatten de kısa bir sürede tam beş tane güzel, tombul sülün yakaladık – dükkâna gidip satın alsaydık daha çok yorulurduk."

Claud soluklanmak için durdu. Gözleri irileşmişti, gençliğinin olağanüstü dünyasına çevrilen ıslak gözleri özlem doluydu.

"Burayı pek anlayamadım," dedim. "O kâğıt külahları sülünlerin kafasına nasıl geçirdiniz?"

"Asla tahmin edemezsin."

"Haklısın."

"Dinle, öyleyse. Önce toprakta küçük bir çukur kazıyorsun, bir kâğıt parçasını huni biçiminde kıvırıp, ağzı yukarıya gelecek şekilde bu deliğe sokuyorsun: Al sana, ters çevrilmiş bir külah. Sonra kâğıdın iç kısmına ökse sürüyor, birkaç tane de üzüm atıyorsun. Bir yandan da, yere bir sıra kuru üzüm serpiyorsun – deliğe ulaşan bir çizgi halinde. Şimdi; bizim yaşlı sülün üzümleri yiye yiye deliğe kadar geliyor, üzüme bir türlü doyamadığı için de, başını uzatıp külahtakileri de yemeye başlıyor, bir an sonra da başında gözlerini bile kapatan bir külah buluyor. Bazı insanların aklına ne olağanüstü fikirler geliyor, öyle değil mi Gordon? Haksız mıyım?"

"Baban bir dâhiymiş," dedim.

"Evet, seç bakalım. Bu yöntemlerden en çok hoşuna gideni seç de bu gece uygulayalım."

"İyi ama, üçü de biraz gaddarca değil mi?"

"Gaddarca mı?" diye haykırdı, dehşet içinde. "Hey Tanrım! Son altı aydır hemen hemen her gün, tek kuruş bile harcamadan, kızarmış av etlerini mideye indirirken iyiydi ama, öyle mi?"

Döndü, işliğin kapısına doğru ilerledi. Sözlerimin onu fena halde incittiğini görebiliyordum.

"Dur bir dakika," dedim. "Gitme."

"Gelmek istiyor musun, istemiyor musun?"

"Evet, ama önce bir şey söyleyeceğim. Aklıma bir fikir geldi."

"Kendine sakla," dedi. "Hiçbir şey bilmediğin bir konuda ne söyleyebilirsin ki?"

"Geçen ay, sırtım ağrıdığı zaman doktorun verdiği uyku ilaçlarını anımsıyor musun?"

"Evet. Ne olmuş?"

"Bu ilaçlar neden bir sülünü de uyutmasın?"

Claud gözlerini kapadı, başını acıma dolu bir hareketle sağa sola salladı.

"Bekle," dedim.

"Tartışmaya bile değmez," dedi. "O berbat, kırmızı hapları dünyadaki tek bir sülüne bile yutturamazsın."

"Kuru üzümleri unutuyorsun," dedim. "Bak, dinle beni. Bir üzüm alırız. Şişmesi için suya batırırız. Sonra bir jiletle bir tarafında incecik bir çentik açarız. İçini azıcık doldururuz. Sonra, kırmızı kapsüllerden birini açar, içindeki tozu üzümün içine doldururuz. Son olarak da iğne iplikle deliği dikeriz. Şimdi..."

Gözümün ucuyla Claud'un ağzının yavaş yavaş açılmaya başladığını görebiliyordum.

"Böylece," diye sürdürdüm sözümü, "elimizde içi uyku hapıyla dolu, tombul, leziz bir kuru üzüm olur. Şimdi de sen bana *inan*; bir yetişkini bile uyutan bu doz, bir *kuşu* kimbilir ne hale getirir?"

Sustum, sözlerimin yeterli etkiyi yapabilmesi için on saniye bekledim.

"Dahası, bu yöntemle gerçekten büyük çapta çalışabiliriz. Canımız isterse, tam *yirmi* üzüm hazırlar, bunları güneş batmadan hemen önce beslenme alanlarına saçar, çekip gideriz. Yarım saat sonra, haplar etkisini göstermeye başlayınca geri döneriz. Bir düşün; sülünler ağaçlara tünemiş, uyuklamaya başlamışlar, sersem sersem yalpalıyor, dengelerini korumaya çalışıyorlar; az sonra, bir de bakıyoruz, *üzüm tanesini* yemiş olan sülün kendinden geçiyor ve yere düşüyor. Evet, oğlum, sülünler ağaçlardan patır patır dökülecek, biz de rahatça dolaşıp onları toplayacağız... elma toplar gibi!"

Claud büyülenmiş gibi bakıyordu bana.

"Tanrım," dedi yavaşça.

"Üstelik bizi asla yakalayamazlar. Ormanda rasgele gezinecek, şuraya buraya birkaç üzüm tanesi atacağız; bizi *gözetleseler* bile ne yaptığımızı anlayamazlar."

"Gordon," dedi, elini dizime dayayarak; gözleri bir çift yıldız kadar iri ve parlaktı. "Bu işe yararsa, yasak avlanmada bir *devrim* yapmış oluruz."

"Böyle düşünmene sevindim."

"Elinde kaç hap kaldı?" diye sordu.

"Kırk dokuz. Şişede elli hap vardı, yalnızca birini yuttum."

"Yetmez. Bize en az iki yüz hap gerek."

"Çıldırdın mı?" diye haykırdım.

Yavaşça uzaklaştı, kapının yanında durdu, gözlerini gökyüzüne dikti; sırtı bana dönüktü.

"Evet, en az iki yüz tane lazım," diye yineledi sakince. "Elimizdeki iki yüz hap olmadığı sürece, bu işe kalkışmanın hiçbir anlamı olmaz."

Neden söz ediyor bu, diye düşündüm. Aklından neler geçiyor?

"Bu bizim av mevsimi açılmadan önceki son şansımız," dedi.

"Başka ilaç bulamam ki," dedim.

"Eli boş dönmemizi istemezsin, değil mi?"

"Peki ama, neden bu kadar *çok* gerekiyor?"

Claud başını çevirdi, o iri, masum gözleriyle bana baktı. "Neden olmasın?" dedi. "Bir sakıncası mı var?"

Aman Tanrım, dedim içimden. Bu çılgın herif Bay Victor Hazel'in av mevsiminin açılışı için düzenleyeceği partiyi mahvetmeyi tasarlıyor.

"Bize o ilaçlardan iki yüz tane bulursan," dedi, "işte o zaman denemeye değer."

"Bulamam."

"Ama bir deneyebilirsin, öyle değil mi?"

Bay Hazel'in partisi her yıl ekim ayının ilk günü düzenlenirdi; bu eğlenceler çok ünlenmişti. Tüvit takımlar giymiş, yaşlı ve saygın, kimisi unvan sahibi, kimisiyse oldukça zengin, pek çok beyefendi kilometrelerce uzaktan tüfekleri, köpekleri ve karılarıyla birlikte buraya gelir, silah sesleri bütün gün vadide yankılanırdı. Etrafta her zaman yeterli sülün bulunurdu, çünkü ormana her yaz, hiç aksatmadan, büyük paralar harcanarak düzinelerce, düzinelerce genç sülün salınırdı. Bir sülünün avlanacak olgunluğa gelmesinin beş pounda patladığını duymuştum (buysa, yaklaşık iki yüz somun ekmeğin fiyatına eşitti). Ama Bay Hazel harcanan her kuruşa değer, diye düşünüyordu. Birkaç saatliğine de olsa, küçük bir dünyanın büyük kralı oluyordu; son av partisinde Kont bile onun omzuna dostça bir şaplak

indirmiş, ona veda ederken ilk adını anımsamak için kendini zorlamıştı.

"Dozu azaltsak nasıl olur?" diye sordu Claud. "Bir kapsüldeki tozu, örneğin dört üzüme paylaştırabiliriz. Ne dersin?"

"Olabilir."

"Peki, ilacın dörtte biri bir sülüne yeter mi acaba?"

Bu adamın soğukkanlılığına hayran olmamak elde değildi. Yılın bu zamanında ormandaki tek bir sülünü bile avlamak bu kadar tehlikeliyken, o bütün sürüyü kaldırmaktan söz ediyordu.

"Bence yeter," dedim.

"Bundan emin misin?"

"Hesabı çok kolay. İlacın dozu, vücut ağırlığına göre belirlenir. Bu hesaba göre, bir sülüne gerekenin yirmi katını vermiş oluyoruz."

"Tamam. Hapları dörde böleceğiz," dedi ellerini ovuşturarak. Durdu, çabucak hesapladı. "Bu durumda, yüz doksan altı üzüm hazırlayacağız!"

"Bunun ne anlama geldiğinin farkındasın, değil mi?" dedim. "Hazırlamak saatler sürer."

"Olsun!" diye bağırdı. "Biz de ormana yarın gideriz! Bu gece üzümleri suda bırakırız, yarın da akşama kadar hazırlarız."

İşte biz de aynen böyle yaptık.

Bu konuşmanın üzerinden yirmi dört saat geçmişti ve biz yola koyulmuştuk. Kırk dakika kadar hiç durmadan yürüdük; yolun sağa kıvrıldığı noktaya yaklaşmıştık; patika buradan sonra bayırı izleyerek sülünlerin yaşadığı büyük ormana ulaşıyordu. İki kilometre kadar yolumuz kalmıştı.

"Bekçiler silah taşımıyordur umarım," dedim

"Bütün bekçiler silah taşır," dedi Claud.

Ben de bundan korkuyordum.

"Daha çok yabani hayvanlara karşı."

"Ya?"

"Ama bu, yasak avlanan birine karşı kullanmayacaklar anlamına gelmiyor elbette."

"Şaka yapıyorsun."

"Hiç de değil. Ama bunu yalnız arkadan yaparlar. Yani kaçıyorsan. Arkadan, genellikle de bacaklarına ateş ederler."

"Bunu yapamazlar!" diye çığırdım. "Bu bir suç!"

"Yasak avlanma da öyle," dedi Claud.

Bir süre sessizce ilerledik. Güneş şimdi sağ yanımızdaki yüksek çite iyice yaklaşmıştı; patika gölgeliydi.

"Bu işi otuz yıl önce yapmadığımız için şanslısın," dedi Claud. "O zamanlar insanı görür görmez vururlarmış."

"Buna inanıyor musun?"

"Bunu biliyorum," dedi. "Çocukken bazı geceler mutfağa girdiğimde, babamın masada yüzüstü yattığını, anneminse bir patates bıçağıyla onun kalçasındaki saçmaları çıkardığını görürdüm."

"Yeter," dedim. "Beni korkutuyorsun."

"Ama bana inanıyorsun, değil mi?"

"Evet, inanıyorum."

"Son zamanlarda kalçası küçük, beyaz lekelerle öylesine dolmuştu ki, kar yağmış sanırdın."

"Tamam," dedim. "Anlaşıldı."

"Buna 'avcının kıçı' derlerdi. Köydeki bütün erkeklerin kıçında bu lekelerden az ya da çok mutlaka bulunurdu. Ama babam bir numaraydı, şampiyondu."

"Aferin ona," dedim.

"Ah, keşke şimdi burada olsaydı," dedi Claud özlemle. "Bu gece bizimle işe çıkmak için canını bile verirdi, eminim."

"Yerimi ona verirdim," dedim. "Seve seve."

Zirveye varmıştık; orman şimdi tam karşımızdaydı, güneş ağaçların arkasına çekildiği için orman karanlık ve olduğundan da büyük görünüyordu; dalların arasından süzülen güneş ışığı yer yer altın rengi, küçük ışıltılar saçıyordu.

"Üzümleri bana versen daha iyi olacak," dedi Claud.

Kesekâğıdını ona verdim; pantolonunun cebine kaydırıverdi.

"İçeriye girdikten sonra, konuşmak yok," dedi. "Beni izle ve dallara çarpmamaya dikkat et."

Beş dakika sonra ormanın içindeydik. Patika ormana kadar çıkıyor, sonra üç yüz metre kadar bayırı izliyordu; ormanla patika arasında yalnızca bir çalılık vardı. Claud çalıların arasından emekleyerek geçti; ben de peşinden.

Ormanın içi karanlık ve serindi. İçeriye hiç güneş ışığı girmiyordu.

"Ürkütücü," dedim.

"Şişşşt!"

Claud çok gergindi. Tam önümde, çalıların arasından ilerliyor, ayağını iyice yükseğe kaldırdıktan sonra nemli toprağa yavaşça bırakıyordu. Sürekli çevreyi kolaçan ediyor, gözleriyle sağı solu tarıyordu. Ben de aynısını yapmaya çalıştım, ama az sonra her ağacın arkasında bir bekçi görmeye başlayınca, vazgeçtim.

Sonra karşımızda, ormanın üstünde geniş bir gökyüzü parçası belirdi; aradığımız açıklık bu olmalıydı. Claud bana genç kuşların temmuz başında bu açıklığa getirildiğini, bekçilerin gözetiminde burada beslenip semirildiğini anlatmıştı; sırf alışkanlıktan av mevsimine kadar burada kalırlarmış.

"Düzlükte her zaman bir sürü sülün bulunur," demişti.

"Bir sürü de bekçi elbet."

"Evet, ama çevresi sık çalılarla kaplı; buysa işimizi kolaylaştıracak."

İki büklüm olduk, kısa, kesik sıçramalarla, bir ağaçtan ötekine koşarak, bir an durup çevreyi dinleyerek, sonra yeniden koşarak ilerledik; sonunda açıklığın tam kıyısındaki kocaman bir akçaağaç kümesinin arkasına diz çöktük; Claud sırıtıyor, dirseğiyle kaburgalarımı dürterek dalların arasından sülünleri gösteriyordu.

Düzlük, sözcüğün gerçek anlamıyla sülün kaynıyordu. Ağaç gövdelerinin arasında gezinen sülünlerin sayısı en azından iki yüzdü.

"Sana söylememiş miydim?" diye fısıldadı Claud.

Şaşırtıcı bir görüntüydü; bir yasak avcının düşlerinin gerçekleşmesiydi. Üstelik çok da yakınımızdaydı! Çömeldiğimiz yerden on adım uzaktaydılar. Dişiler tombul, sütlü kahverengi ve öyle yağlıydı ki, yürürken göğüs tüyleri neredeyse yere sürtünüyordu. Erkekler sırım gibiydi, uzun kuyruklarıyla çok alımlıydılar; gözlerinin çevresindeki parlak, kırmızı lekeler kızıl gözlüklere benziyordu. Claud'a baktım. Kendinden geçmiş gibiydi; o geniş, ablak yüzü zevkten dört köşeydi. Dudakları

aralanmış, sülünlere diktiği gözleri cam gibi parlamaya başlamıştı.

Bana kalırsa, bu görüntü karşısında her avcı aynı tepkiyi verirdi. Bir kuyumcunun vitrinindeki iri elmaslara bakan kadınlar gibi; tek fark, kadınların ganimeti ele geçirmek için uyguladıkları yöntemlerin daha az saygın olmasıydı. Avcı kıçı, bir dişinin katlanmayı göze aldığı cezayla kıyaslandığında solda sıfırdı.

"İşte,"dedi Claud yavaşça. "Bekçiyi gördün mü?"

"Yo. Nerede?"

"Karşı tarafta; şu büyük ağacın yanında. İyi bak."

"Tanrım!"

"Önemli değil. Bizi göremez."

Bekçiyi kollayarak toprağa biraz daha yapıştık. Ufak tefek bir adamdı, başında bir kep, kolunun altında da bir tüfek vardı. Hiç hareket etmiyor, bir korkuluk gibi öylece dikiliyordu.

"Hadi gidelim," diye fısıldadım.

Kepinin siperliği bekçinin yüzünü gölgeliyordu, ama bana adam doğruca bize bakıyormuş gibi geliyordu.

"Ben gidiyorum," dedim.

"Şişşt," dedi Claud.

Ağır ağır, gözlerini bekçiden bir an bile ayırmaksızın cebine uzandı, bir üzüm tanesi çıkardı. Üzümü sağ avucuna yerleştirdi, sonra hızla, bileğini hafifçe bükerek üzümü fırlattı. Üzümün havalanışını, çalıları aşıp yere, yaşlı bir ağaç kütüğünün hemen yanında duran iki dişi sülüne doğru alçalışını izledim. Sülünler başlarını çabucak üzümün düştüğü noktaya çevirdiler. Sonra, bir tanesi sıçradı, gagasını hızla toprağa değdirdi; işi bitmiş olmalıydı.

Bekçiye bir göz attım. Adam kıpırdamadı.

Claud açıklığa bir üzüm daha attı; sonra bir tane daha, bir tane daha.

Tam o sırada bekçinin başını çevirdiğini, arkasındaki ormanı süzdüğünü gördüm.

Claud şimşek hızıyla kesekâğıdını cebinden çıkardı, sağ avucuna bolca kuru üzüm doldurdu.

"Dur," dedim.

Ama o kolunu iyice geriye savurarak avuç dolusu üzümü çalıların üstünden açıklığa doğru fırlattı.

Üzümler hafif, yumuşak bir pıtırtıyla yere döküldüler; kuru yapraklara dökülen yağmur damlaları gibi. Oradaki bütün sülünler üzümleri görmüş ya da pıtırtısını duymuş olmalıydı. Kanatlar çırpıldı, hazineyi bulmak için bir koşuşturmadır başladı.

Bekçi boynunda bir yay varmış gibi, başını hızla çevirdi. Kuşlar üzümlere deliler gibi saldırıyor, toprağı çılgınca gagalıyordu. Bekçi öne doğru hızla iki adım attı; bir an durumu araştıracağını sandım. Ama adam durdu, yüzünü kaldırdı, bakışlarını çalıların oluşturduğu kuşağın biraz üstünde ağır ağır dolaştırdı.

"Peşimden gel," diye fısıldadı Claud. "Eğil, *sakın* doğrulma." Bir maymun gibi, emekleyerek ilerlemeye başladı.

Onu izledim. Burnunu toprağa iyice yaklaştırmıştı; iki yana sallanan iri kalçalarına bakınca, avcı kıçının neden yaygın bir meslek hastalığı olup çıktığını anlamak kolaylaşıyordu.

Yüz metre kadar bu biçimde ilerledik.

"Şimdi koş," dedi Claud.

Doğrulduk, var gücümüzle koşmaya başladık; birkaç dakika sonra çitin dışına çıkmış, o güvenli, güzelim patikaya ayak basmıştık.

"Çok iyi gitti," dedi Claud, soluk soluğa. "Harikaydı, öyle değil mi?" Geniş yüzü kıpkırmızıydı, zaferle ışıyordu.

"Tam bir rezaletti," dedim.

"Ne?" diye haykırdı.

"Evet, öyleydi. Artık geri dönemeyiz. Bekçi orada olduğumuzu anladı."

"Hiçbir şey anlamadı," dedi Claud. "Beş dakika sonra hava kararacak, o da akşam yemeğini yemek için evinin yolunu tutacak."

"Ben de aynen onun yaptığını yapacağım."

"Hey, sen müthiş bir avcısın," dedi Claud. Çitin hemen dibindeki, üzerini ot bürümüş bir tahta sıraya oturdu, bir sigara yaktı.

Güneş artık batmıştı, yer yer sarımsı, donuk bir saydamlıktaki gökyüzü soluk, puslu bir maviye dönmüştü. Arkamızdaki

orman gölgeler içindeydi, ağaçların arasındaki boşluklar griden siyaha dönüyordu.

"Bir uyku ilacı etkisini ne kadar sürede gösterir?" diye sordu.

"Dinle," dedim. "Biri geliyor."

Adam alacakaranlığın içinde ansızın belirivermişti, bizden yirmi adım kadar uzaktaydı.

"Allah'ın belası bir bekçi daha," dedi Claud.

Patikada bize doğru yaklaşan bekçiye baktık. Kolunun altında bir tüfek vardı, peşinde de Labrador cinsi, siyah bir köpek. Birkaç adım ötemizde durdu, köpek de durdu, bekçinin bacaklarının arasından bizi süzmeye başladı.

"İyi akşamlar," dedi Claud, dostça, tatlılıkla.

Bu seferki uzun boylu, kemikli, kırk yaşlarında biriydi; gözleri fıldır fıldır, yanakları gergin, elleriyse iri ve tehlikeliydi.

"Sizi tanıyorum," dedi, biraz daha yaklaşarak. "İkinizi de."

Claud sesini çıkarmadı.

"Benzincide çalışıyorsunuz, öyle değil mi?"

Dudakları ince, kuruydu; üzerinde kahverengimsi bir kabuk vardı.

"Anayoldaki istasyonda çalışan Cubbage ve Hawes. Değil mi?"

"Ne oynuyoruz?" diye sordu Claud. "Yirmi soru, yirmi yanıt mı?"

Bekçi genzini temizledi, iri bir tükürük savurdu; tükürüğün havada uçtuğunu, Claud'un ayağının on santim kadar uzağına, kuru tozların üzerine düştüğünü gördüm. Toprağın üzerindeki ıslak leke, bir istiridye yavrusuna benziyordu.

"Hadi, yallah," dedi adam. "Toz olun."

Claud oturduğu tahta sıranın üzerinde sigarasını tüttürmeyi sürdürdü; gözleri yerdeki tükürükteydi.

"Hadi," dedi adam. "Def olun buradan."

Konuşurken üst dudağı kalkıyor, dişetleri ortaya çıkıyordu; küçük, biçimsiz dişlerini görebiliyordum, bir tanesi kara, ötekilerse sapsarıydı.

"Burası kamuya açık bir yol," dedi Claud. "Lütfen bizi rahatsız etmeyin."

Bekçi tüfeği sol kolundan sağına geçirdi. "Buralarda mahsus oyalanıyorsunuz," dedi. "Bir numara çevirmeye niyetleniyorsunuz. Bu yüzden sizi tutuklayabilirim."

"Hayır, tutuklayamazsın," dedi Claud.

Bu konuşma sinirlerimi bozuyordu.

"Bir süredir gözüm üzerinde," dedi bekçi, Claud'a bakarak.

"Geç oldu," dedim arkadaşıma. "Yürüyüşümüze devam edelim mi?"

Claud sigarasını fırlattı, yavaşça doğruldu. "Pekâlâ," dedi. "Gidelim."

Bekçiyi orada öylece bırakarak yola düştük, yokuşu inmeye başladık. Arkamızdaki adam az sonra yarı karanlıkta görünmez oldu.

"Baş bekçiydi," dedi Claud. "Adı Rabbetts."

"Bir an önce uzaklaşalım buradan," dedim.

"Buraya gel," dedi Claud. Solumuzda tarlaya açılan bir kapı vardı, kapının üzerinden atladık, çitin iç kısmına, yere oturduk.

"Bay Rabbetts karnını doyurmak için eve gitmek üzere," dedi. "Onu dert etme."

Hiç konuşmadan oturduk, bekçinin geçip gitmesini bekledik. Gökte birkaç yıldız belirmişti; parlak bir yarımay arkamızdaki, doğudaki tepelerin üstünde ağır ağır yükseliyordu.

"İşte geliyor," diye fısıldadı Claud. "Kıpırdama."

Bekçi yokuşu ağır ağır iniyordu, köpeği topuklarının hemen dibindeydi, yumuşacık adımlarla sahibini izliyordu; çitlerin arasından baktık, geçip gitmelerini seyrettik.

"Bu gece geri dönmez," dedi Claud.

"Nereden biliyorsun?"

"Bir bekçi oturduğun yeri biliyorsa, seni asla ormanda beklemez. Doğruca senin evine gider, saklanır ve gelmeni bekler."

"Bu daha da kötü."

"Hayır, değil. Kaldırdığın malı eve dönmeden önce bir yere saklarsın, olur biter. O zaman kılına bile dokunamaz."

"Peki ya öteki; şu açıklıktaki?"

"Çoktan evine gitmiştir."

"Bundan emin olamazsın," dedim.

"Bak, bu piçleri aylardır gözlüyorum, Gordon. Bütün alışkanlıklarını ezberledim. Tehlike yok, inan."

Duraksayarak da olsa peşine takıldım, ormana kadar bir kez daha onu izledim. İçerisi zifiri karanlıktı, çıt çıkmıyordu; dikkatle ilerlerken bana ayak seslerimiz ormanın duvarlarına çarpıp derin derin yankılanıyormuş gibi geliyordu – bir katedraldeydik sanki.

"İşte, üzümleri attığımız yer burası," dedi Claud.

Çalıları aralayıp içeriye baktım. Açıklık ay ışığında loş ve pusluydu.

"Bekçinin çekip gittiğinden eminsin, değil mi?" diye sordum.

"Gittiğini *biliyorum*."

Claud'un kepinin yarı yarıya gizlediği yüzünü görebiliyordum; solgun dudaklar, yumuşak, soluk yanaklar, küçük heyecan kıvılcımlarının oynaştığı iri gözler.

"Tünemişlerdir herhalde," dedim.

"Evet."

"Nereye, peki?"

"Her yere. Bütün ağaçlara. Fazla uzaklaşmazlar."

"Şimdi ne yapacağız?"

"Bekleyeceğiz. Senin için de bir lamba getirdim." Dolmakalem biçimindeki şu küçük el fenerlerinden birini verdi. "Gerekebilir."

Kendimi biraz daha iyi hissetmeye başlamıştım. "İçlerinden birini görürsek, yakından bakalım mı?" diye sordum.

"Olmaz."

"Tünekteki hallerini çok merak ediyorum."

"Buraya doğayı incelemeye gelmedik," dedi. "Lütfen sessiz ol."

Uzunca bir süre, bir şeylerin olmasını bekledik.

"Aklıma kötü bir şey geldi," dedim. "Bir kuş uyurken bir dalın üzerinde dengesini bulabiliyorsa, buna zaten alışıksa, uyku ilacı yüzünden neden aşağı düşsün ki?"

Claud çabucak bana baktı.

"Ne de olsa," diye sürdürdüm sözümü, "ölmeyecek. Yalnızca uyuyacak."

"Evet, ama kafayı bulacak," dedi Claud.

"Yo, yalnızca biraz *daha* derin uyuyacak, hepsi bu. Sırf uykusu *derinleşti* diye, neden ağaçtan düşsün?"

İç karartıcı bir sessizlik oldu.

"Keşke önce tavuklarda deneseydik," dedi. "Babam olsaydı öyle yapardı."

"Baban bir dâhiydi," dedim.

Tam o anda, ormandan yumuşak bir gümbürtü geldi.

"Hey!"

"Şişşt!"

Durup dinledik.

Pat!

"İşte, bir tane daha!"

Bastırılmış, boğuk bir sesti; kum dolu bir çuvalın omuz yüksekliğinden yere bırakılmasını andıran, kof bir patırtı.

Pat!

"Sülünler!" diye haykırdım.

"Dur! Bekle!"

Pat! Pat!

"Evet, bunlar sülün!"

Pat! Pat!

"Evet! Haklısın!"

Hemen ormana koştuk.

"Neredeler?"

"Şurada! Bak, iki tane birden!"

"Ben bu yanda olduklarını sanıyordum."

"Aramaya devam et!" diye bağırdı Claud. "Yakınlarda olmalılar."

Bir dakika kadar araştırdık.

"İşte bir tane!" diye haykırdı.

Yanına gidince, iki eliyle tuttuğu çok güzel, göz alıcı bir sülünü havaya kaldırmış olduğunu gördüm. Hayvanı el fenerlerimizin ışığında dikkatle inceledik.

"Kafayı bulmuş," dedi Claud. "Taş gibi uyuyor. Yüreğinin atışını hissedebiliyorum, ama kesinlikle kendinde değil."

Pat!

"Bir tane daha!"

Pat! Pat!

"İki tane daha!"

Pat!

Pat! Pat! Pat!

"Tanrım! Yüce Tanrım!"

Pat! Pat! Pat! Pat!

Pat! Pat!

Sülünler dört bir yanımızdan yağmur gibi iniyor, ağaçlardan olgun armutlar gibi dökülüyordu. Karanlıkta sağa sola çılgınca koşturmaya, el fenerleriyle toprağı taramaya başladık.

Pat! Pat! Pat! Sonuncusu az kaldı tepeme iniyordu. Ağacın tam altındaydım, üç tane birden düştüğünü gördüm: İki erkek, bir de dişi. Eğilip aldım; bedenleri gevşek, ılık, tüyleri yumuşacıktı.

"Nereye koyalım bunları?" diye sordum bağırarak. Kuşları ayaklarından tutmuştum.

"Yere koy, Gordon! Bak burası aydınlık; üst üste düzgünce yığ!"

Claud açıklığın hemen kıyısında, ay ışığının döküldüğü bir noktada duruyordu; eli kolu sülün doluydu. Yüzü parlak, gözleri iri, ışıl ışıldı; az önce dünyanın bütünüyle çikolatadan yapıldığını öğrenmiş bir çocuk gibi çevresine bakınıyordu.

Pat!

Pat! Pat!

"Bundan hoşlanmadım," dedim. "Bunlar çok fazla."

"Olağanüstü! Nefis!" diye bağırdı; taşıdığı sülünleri yere bıraktı, yeniden ormana daldı.

Pat! Pat! Pat!

Pat!

Artık onları bulmak çok kolaylaşmıştı. Her ağacın altında bir-iki tane yatıyordu. Çabucak altı tane daha topladım, her elime üçer tane aldım, koşarak açıklığa çıkıp ötekilerin üzerine attım. Sonra altı tane daha getirdim. Hemen ardından, altı tane daha.

Kuşlar hâlâ patır patır dökülüyordu ağaçlardan.

Claud kendinden geçmiş, çıldırmış bir hayalet gibi oradan oraya koşturuyordu. El fenerinin ışığının karanlıkta oradan oraya sektiğini görüyordum; her kuş buluşunda küçük bir zafer çığlığı atıyordu.

Pat! Pat! Pat!

"Şu Hazel denen kulampara keşke bunu duysaydı!" diye seslendi.

"Bağırma," dedim. "Beni korkutuyorsun."

"Nedenmiş o?"

"*Bağırma.* Etrafta bekçi olabilir."

"Bekçilerin canı cehenneme!" diye tısladı. "Şu anda tıkınıyorlardır."

Sülünlerin dökülmesi üç-dört dakika kadar sürdü. Sonra, ansızın kesildi.

"Aramaya devam et!" diye haykırdı Claud. "Yerde daha bir sürü var!"

"Her şey yolundayken çekip gitsek daha iyi olmaz mı?"

"Hayır," dedi.

Aramayı sürdürdük. İkimizin arasında kalan her ağacın altına baktık; açıklığın kuzey, güney, doğu ve batısını kapsayan, yüz metrekarelik bir alanı karış karış taradık. Bana kalırsa, sülünlerin çoğunu bulmuştuk. Toplama noktasındaki sülün kümesi, bir şenlik ateşi kadar büyüktü.

"Bu bir mucize," dedi Claud. "Allah'ın belası bir mucize." Büyülenmiş gibi, gözünü hayvanlardan alamıyordu.

"Hadi, altışar tane alıp buradan sıvışalım," dedim.

"Önce bir sayalım, Gordon."

"Buna zaman yok."

"Onları saymak zorundayım."

"Boş ver," dedim. "Hadi gidelim."

"Bir..."

"İki..."

"Üç..."

"Dört..."

Büyük bir dikkatle sayıyor, kuşları tek tek kaldırıp öteki yana özenle bırakıyordu. Ay tam tepemizdeydi, açıklığı pırıl pırıl aydınlatıyordu.

"Böyle ortalık yerde duracak değilim," dedim. Arkaya doğru birkaç adım attım, gölgelere sinip işini bitirmesini bekledim.

"Yüz on yedi... yüz on sekiz... yüz on dokuz... *yüz yirmi*!" diye bağırdı. "Tam *yüz yirmi* kuş! Bütün zamanların rekoru bu!"

Buna hiç şaşırmamıştım.

"Babamın bir gecede ulaştığı en yüksek sayı on beşti ve o geceden sonra tam bir hafta sarhoş gezmişti!"

"Sen dünya şampiyonusun," dedim. "Tamam mı? Gitmeye hazır mısın artık?"

"Bir dakika," dedi. Kazağını sıyırdı, beline bağladığı büyük, beyaz torbaları çözdü. "Bu seninki," diyerek bir tanesini bana uzattı. "Hemen doldur; çabuk."

Ay ışığı öyle güçlüydü ki, çuvalın tabanındaki küçük yazıyı rahatça okuyabiliyordum: J.W. CRUMP-KESTON DEĞİRMENLERİ, LONDRA SW17.

"Ya şu kahverengi dişli piç kurusu bir ağacın arkasından bizi seyrediyorsa?"

"Mümkün değil," dedi Claud. "Söylediğim gibi, şu anda benzincide bizi beklediğine kalıbımı basarım."

Sülünleri çuvallara doldurmaya giriştik. Bedenleri yumuşacıktı, boyunları gevşekçe geriye sarkıyordu, tüylerin altındaki derileri ılıktı.

"Bir taksi bizi bekliyor; çitin hemen dışında," dedi Claud.

"Ne?"

"Hep taksiyle dönerim, Gordon. Bunu bilmiyor muydun?"

Bilmediğimi söyledim.

"Taksiler gizlenmek için birebirdir," diye ekledi. "Bir taksi de kimin olduğunu sürücüden başkası bilmez. Bunu babamdan öğrenmiştim."

"Sürücü kim?"

"Charlie Kinch. Bana seve seve yardımcı oluyor."

Sülünleri doldurmayı bitirdik; tıka basa dolan torbayı sırtıma vurmayı denedim, başaramadım. İçinde altmış küsur kuş vardı, ağırlığı en az elli kilo olmalıydı. "Bunu taşıyamayacağım," dedim. "Bir kısmını burada bırakalım."

"Sürüklesene," dedi Claud. "Arkandan çekiver."

Sülün dolu torbaları sürükleyerek zifiri karanlık ormana daldık. "Köye kadar böyle gidemeyiz," dedim.

"Charlie beni asla yarı yolda bırakmamıştır," dedi Claud.

Ormanın sınırına geldik, çitin arasından yola baktık. Claud, "Hey, Charlie," diye fısıldadı. Beş metre kadar ilerimizdeki arabada, direksiyonun arkasında oturan yaşlı adam başını camdan çıkardı, ay ışığında dişsiz ağzıyla bize kurnaz kurnaz gülümsedi. Çitin altından geçtik, sonra da çuvalları çektik.

"Selam!" dedi Charlie. "Onlar da ne öyle?"

"Lahana," dedi Claud. "Kapıyı aç."

İki dakika sonra taksinin içinde, güvendeydik, yokuş aşağı, köye doğru ağır ağır yol alıyorduk.

Evet, sağ salim atlatmıştık. Claud zafer kazanmış bir kumandan gibi coşkulu, gururluydu; ikide bir öne eğiliyor, Charlie Kinch'in omzuna güm güm vuruyordu. "Buna ne dersin, Charlie? Yükünden memnun musun?" Charlie de bunun üzerine patlak gözlerini arkada, ikimizin arasında duran çuvallara dikiyor, "Hey Tanrım, bunu nasıl başardınız yahu?" diye soruyordu.

"Altı tanesi senin, Charlie," dedi Claud. Charlie de ona, "Bu yıl Bay Victor Hazel'in açılış partisindekiler sülün bulmak için biraz zorlanacaklar galiba," dedi.

"Baksana, yüz yirmi sülünü ne yapacaksın, çok merak ediyorum," dedim.

"Kış için soğuk bir yere koyacağım," diye yanıtladı beni. "Öteki etlerle birlikte, istasyondaki derin dondurucuya."

"Bu gece değil, herhalde?"

"Hayır, Gordon, bu gece değil. Bu gece onları Bessie'nin evinde bırakacağız."

"Hangi Bessie?"

"Bessie Organ."

"Bessie *Organ* mı?"

"Bessie baştan beri suç ortağımdı, bilmiyor muydun? Malı o getirir."

"Hiçbir şey bilmiyordum," dedim. Tam anlamıyla afallamıştım. Bayan Organ, Vaiz Jack Organ'ın karısıydı.

"Suç ortağı olarak kendine mutlaka saygıdeğer bir kadın bulmalısın," diye açıkladı Claud. "Haksız mıyım, Charlie?"

"Bessie gerçekten de zeki kızdır," dedi Charlie.

Şimdi köyün içinden geçmekteydik; sokak lambaları yanıyor, bardan çıkan erkekler evlerine dönüyordu. Will Prattley'in kendine ait olan balık dükkânının yan kapısından içeriye süzüldüğünü gördüm; Bayan Brattley onun tam üstündeki pencereden başını uzatmış aşağıya bakıyordu, ama adamın bundan haberi yoktu.

"Vaiz beyimiz kızarmış sülüne bayılıyor," dedi Claud.

"Onları on sekiz gün asılı bırakıyor," dedi Charlie, "sonra şöyle güzelce bir silkeleyince, tüyler patır patır dökülüyor."

Taksi sola döndü, papaz evinin bahçe kapısından geçti. Evde ışık yanmıyordu, bizi karşılayan olmadı. Claud ile birlikte sülünleri arka taraftaki kömürlüğe taşıdık, Charlie Kinch'e veda ettik, ay ışığında yürüyerek, boş ellerle benzin istasyonuna döndük. Bay Rabbett bizi gözlüyor muydu, gözlemiyor muydu, bilemiyorum ama içeriye girdik. Ondan herhangi bir iz yoktu.

"İşte geliyor," dedi Claud ertesi sabah.

"Kim?"

"Bessie. Bessie Organ." Bu adı gururla söylemişti; sesinde belli belirsiz bir sahiplenme de vardı – en cesur subayından söz eden bir general gibi.

Onun peşinden dışarıya çıktım.

"Bak, şurada," dedi, parmağıyla göstererek.

Yolun epeyce aşağısından bize doğru yaklaşan, küçük karaltıyı seçtim.

"Ne itiyor öyle?" diye sordum.

Claud yaramaz gözlerle bana baktı.

"Malı taşımanın en güvenli yolu," diye açıkladı, "onu bir bebeğin altına saklamaktır."

"Ah, evet," diye mırıldandım. "Anlıyorum."

"Bir başka deyişle, Christopher Organ'ın altına. Bir buçuk yaşında, harika bir çocuk, Gordon."

Bebek arabasında oturan bebeğin küçük başını artık görebiliyordum; arabanın siperliği geriye itilmişti.

"O minik şeyin altında en azından altmış-yetmiş sülün var," dedi Claud mutlulukla. "Aklın alıyor mu?"

"Bir bebek arabasına altmış-yetmiş sülün sığmaz," dedim.

"Evet, sığar. Döşeği falan çıkartırsın, sonra kuşları dip dibe, üst üste güzelce yerleştirirsin. İyice bastırıp üzerine de bir çarşaf örttün mü, olur biter. Bir sülünün baygınken ne kadar az yer kapladığını görsen, şaşarsın."

Benzin pompalarının yanında duruyor, Besie Organ'ı bekliyorduk. Şu ılık, rüzgârsız eylül sabahlarından biriydi; gökyüzü bulutluydu, havada yağmur kokusu vardı.

"Köyün ortasından böyle geçmek, doğrusu yürek ister," dedi Claud. "Bessie bir tanedir."

"Bana acelesi varmış gibi geldi," dedim.

Claud eskisinin izmaritiyle yeni bir sigara yaktı. "Bessie asla acele etmez," dedi.

"Ama yürüyüşü doğal değil," dedim. "Baksana."

Claud gözlerini kıstı, sigara dumanının arasından kadına baktı. Sonra, sigarayı ağzından çekti, bir kez daha baktı.

"Evet?" dedim.

"Gerçekten de biraz hızlı ilerliyor gibi," dedi, dikkatlice.

"Yo, epeyce hızlı ilerliyor."

Bir sessizlik oldu. Claud gözlerini iyice açmış, hızla yaklaşan kadına dikmişti.

"Belki de yağmura yakalanmak istemiyordur, Gordon. Evet, nedenin bu olduğuna eminim. Yağmurun her an bastıracağını düşünüyor ve bebeğin ıslanmasından korkuyor."

"Öyleyse neden siperliği indirmiyor?"

Beni yanıtlamadı.

"*Koşuyor*!" diye haykırdım. "Bak!" Bessie ansızın var gücüyle koşmaya başlamıştı.

Claud hiç kıpırdamadı; kadına bakmayı sürdürdü. Bunu izleyen sessizlikte, bir bebeğin ağladığını duyar gibi oldum.

"Neler oluyor?"

Bunu da yanıtlamadı.

"Hey, bebeğin bir şeyi var," dedim. "Dinle."

Bessie şimdi bizden iki yüz metre kadar uzaktaydı, ama arayı hızla kapatıyordu.

"Bebeğin sesini duyuyor musun?" diye sordum.

"Evet."

"Avazı çıktığı kadar bağırıyor."

Uzaktan uzağa duyulan küçük, tiz çığlıklar her geçen saniye biraz daha yükseliyor, giderek daha da sıklaşıp hırçınlaşıyordu; insanın içine işleyen hıçkırıklar isterik bir hal almıştı.

"Boğulacak," dedi Claud. "Nöbeti tuttu."

"Galiba haklısın."

"İşte koşmasının nedeni, Gordon. Çocuğu bir an önce buraya ulaştırmaya çalışıyor. Başını soğuk suya tutmak için."

"Haklı olduğundan eminim," dedim. "Daha doğrusu, haklı olduğunu biliyorum. Çıkardığı sese baksana."

"Ya gerçek bir nöbet geçiriyor, ya da ona benzer bir şey."

"Sana katılıyorum."

Claud çakıl taşı döşeli araba yolunda huzursuzca kıpırdandı, ağırlığını bir ayağından ötekine geçirdi. "Böyle küçük bebekler her gün binlerce sorunla karşılaşırlar," diye ekledi. "Başlarına türlü türlü şey gelir."

"Elbette."

"Bir keresinde, parmaklarını pusetin tekerine kaptıran bir bebek görmüştüm. Bütün parmakları gitti."

"Ya?"

"Sorun her neyse," diye sürdürdü sözünü, "yine de koşmamasını yeğlerdim."

Bessie'nin arkasında tuğla yüklü, uzun bir kamyon belirdi; sürücüsü yavaşladı, başını uzatıp kadına baktı. Bessie ona aldırmadı, koşmayı sürdürdü; artık o kadar yakındı ki, yüzünün kıpkırmızı kesilmiş, ağzının da ardına kadar açılmış olduğunu görebiliyordum; soluk soluğaydı. Ellerinde beyaz, resmi ve zarif eldivenler vardı, başına da eldivenlere uygun, küçük, gülünç bir şapka takmıştı; bir mantara benziyordu.

Birden, bebek arabasından çıkan kocaman bir sülün doğruca havaya fırladı!

Claud dehşet dolu bir çığlık attı.

Bessie'nin yanı sıra ilerleyen kamyondaki budala kahkahalarla gülmeye başladı.

Sülün birkaç saniye kadar sarhoş sarhoş kanat çırptı, sonra alçaldı, yolun kıyısındaki otların üzerine kondu.

Kamyonun arkasında meyve-sebze taşıyan bir kamyonet göründü, sollamak için kornaya basmaya başladı. Bessie var gücüyle koşuyordu.

Sonra *–pırrr–* ve pusetten bir sülün daha havalandı.

Sonra bir tane daha, ardından bir tane daha. Sonra bir sülün daha.

"Aman Tanrım!" dedim. "Haplar! İlacın etkisi geçmiş olmalı!"

Claud bir şey demedi.

Bessie son elli metreyi uçarcasına aldı; istasyona girdiğinde iki yana sallanıyor, pusetten havalanan sülünler sağa sola dağılıyordu.

"Allah kahretsin; neler oluyor?" diye haykırdı kadın.

"Hemen arkaya git," diye bağırdım. "Arka tarafa!" Ama o ilk pompanın yanında ansızın durdu, yanına gelmemizi beklemeden uzandı, katılacakmış gibi ağlayan bebeği kucağına aldı, göğsüne bastırdı.

Claud ona doğru koşuyor, bir yandan da bağırıyordu: "Hayır! Hayır! Bebeği kaldırma! Koy yerine! Çarşafı ört!" Ama kadın dinlemiyordu; çocuğun ağırlığından ansızın kurtulan sülünler bebek arabasından büyük bir bulut halinde havalandılar; en az elli-altmış taneydiler; tepemizdeki gökyüzü birden kanat çırpan, yükselmek için çılgınca çabalayan, kocaman, kahverengi kuşlarla dolmuştu.

Claud ile ikimiz araba yolunda bir aşağı bir yukarı koşuyor, onları korkutup kaçırmak için elimizi kolumuzu sallıyorduk. "Def olun!" diye bağırıyorduk. "Gidin buradan! Hadi, kışşt!" Ama sersemlikleri hâlâ geçmemişti, bizi hiç tınmadılar, yarım dakika sonra geri dönüp koca bir çekirge sürüsü gibi benzin istasyonuna yayıldılar. Her yer onlarla dolmuştu. Çatının kıyısına, pompaların üstünü örten beton sayvana, hatta büronun penceresinin pervazına bile kanat kanata dizilmişlerdi. Kimisi yağ bidonlarının durduğu rafa konmuş, kimisi de kullanılmış arabaların kaportalarına dizilmişti. Çok güzel bir kuyruğu olan bir erkek sülün, bir mazot pompasının tepesine ustaca tünemişti; dik duramayacak kadar sarhoş olanlarsa araba yoluna saçılmış, ayaklarımızın dibinde tüylerini kabartarak, küçük gözlerini kırpıştırarak öylece duruyorlardı.

Yolun karşısında duran ve tuğla kamyonuyla sebze kamyonetinin arkasına dizilen arabalar daha şimdiden uzun bir sıra oluşturmuştu; kapılar açılıyor, insanlar aşağıya iniyordu; daha yakından bakmak isteyenler yolu geçmeye başlamıştı. Saatime bir göz attım. Dokuza yirmi vardı. Artık köye doğru kayarcasına ilerleyen, büyük, siyah bir arabanın belirmesi an meselesi, diye düşündüm; arabanın markası Rolls-Royce, direksiyonun gerisindeki yüz ise Bay Victor Hazel'in o geniş, parlak, biracı yüzü olacak.

"Az kaldı gagalarıyla onu parçalayacaklardı!" diye haykırdı Bessie, canhıraş çığlıklar atan bebeği göğsüne biraz daha bastırarak.

"Sen artık eve dön, Bessie," dedi Claud; yüzü bembeyazdı.

"Hadi, kilitleyelim," dedim. "Tabelayı da as. Bugün kapalıyız."

Roald Dahl

ÖPTÜM SENİ

Norveçli bir anne-babanın oğlu olan ***Roald Dahl***, (1916-1990) çok renkli bir kişiliğe sahip. İkinci Dünya Savaşı'nda İngiliz ordusunda savaş pilotu olarak görev yapan, savaş sonrasında anılarından da yararlanarak hem büyükler, hem de çocuklar için kitaplar yazan ***Roald Dahl***, döneminin en çok okunan yazarlarından biri olmuştu. Okurlarımızın daha önce yayımladığımız kitaplarından tanıdığı yazarın bu kez ***Öptüm Seni*** adlı yeni bir kitabını sunuyoruz. ***Öptüm Seni***-deki on bir öykünün hepsi de şaşırtıcı, sürükleyici ve her zaman olduğu gibi sonu tahmin edilemeyen türde. İnsan ruhunun karanlık, tekinsiz yanını irdeleyen, abartılı, süslü sözcük oyunlarına kalkışmadan, yalın, gerçekçi, açıksözlü, ama acımasız bir anlatımla diyeceğini diyen bir yazar ***Roald Dahl***. Usta bir yazarın elinden çıktığını her satırında belli eden, inanılmaz bir gözlem gücüne dayalı, okuru karamsarlıktan kahkahalara taşıyabilen bu öyküler, ***Roald Dahl***'ı dünyanın en çok okunan, yapıtları pek çok dile çevrilen yazarlardan biri kılıyor.

Kapaktaki resim: RAFAL OLBINSKI

ISBN 975-510-988-9

